

בנק מזרחי טפחות

דין וחשבון שנתי

2022

תוכן העניינים הראשי

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
27	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
67	סקירת הסיכונים
104	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
107	בקורות ונהלים
108	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
110	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
112	חות דעת רואה החשבון המבקר
115	דוחות כספיים
283	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
319	נספחים לדוחות השנתיים
333	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 37 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תימסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בשם דירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מזרחי-טפחות לשנת 2022.

שנה זו עמדה בסימן התמורות המשמעותיות שחלו בסביבה המקרו-כלכלית בארץ ובעולם. לאחר עשור של אינפלציה נמוכה וריבית ריאלית אפסית, הרימה האינפלציה ראש וגם בנק ישראל, כמו בנקים מרכזיים נוספים בעולם, החל במהלך רצוף של העלאת ריבית, על מנת לרסן את ההתפרצות האינפלציונית ולהחזיר את מדד המחירים לצרכן לתוואי הנורמטיבי שלו. וכך, בתקופה קצרה של שלושה רבעונים עלתה ריבית בנק ישראל, משיעור של 0.1% לשיעור של 3.25% בסוף שנת 2022. מתחילת 2023 עלתה הריבית עוד פעמיים, וכיום היא עומדת על 4.25%.

העלייה החדה ב'מחיר הכסף' ובעלויות המימון יצרה אתגר משמעותי למשקי הבית ולסקטור העסקי בכלל. כבנק שאימץ לעצמו תפיסת שירות אנושית ואישית, נמצאים בנקאי מזרחי-טפחות בקשר הדוק עם לקוחות הבנק, ומעמידים לרשותם ארגז כלים מגוון ופתרונות מותאמים-אישית, על מנת לסייע להם להתמודד עם המציאות המורכבת הזו באופן מיטבי. בה בעת, מקיים הבנק פעילות אינטנסיבית לניטור וזיהוי מוקדם של קשיים וכשלים. מאמצים אלה ימשכו, וביתר שאת, גם בשנת 2023, מתוך מטרה להפחית את הסיכון לבנק וללקוחותיו, במציאות של ריבית גבוהה והתגברות תנאי אי-הוודאות במשק.

שוק הדיור למגורים התאפיין בשנת 2022 בעלויות מחירים משמעותיות של כ-19%, ובעלויות שיא בשוק המשכנתאות, שהיקף הביצוע השנתי בו הסתכם ביותר מ-118 מיליארד ₪, מעט גבוה מהביצועים בשנת 2021. מזרחי-טפחות ממשיך לשמור על מעמדו המוביל בענף, חרף התגברות התחרות והצמצום בהיקפי הפעילות בחודשים האחרונים של השנה - על רקע המחירים הגבוהים והעלאות הריבית. זאת, הודות למקצועיותם ומומחיותם של בנקאי המשכנתאות שלנו, הפריסה הסניפית הנרחבת ומגוון האמצעים הדיגיטליים החדשניים שמזרחי-טפחות מציע בתחום המשכנתאות, אשר מאפשרים ללקוחות לבצע את רוב תהליך לקיחת המשכנתא בעצמם, בליווי צמוד של בנקאי אנושי ואישי.

פרויקט מיזוגו של בנק אגוד לתוך מזרחי-טפחות הסתיים, כמתוכנן, בסוף שנת 2022, ובהצלחה רבה. למרות המורכבות הגדולה שנגעה לכל היבטי הפעילות של אגוד: האנושיים, העסקיים, התפעוליים והטכנולוגיים, עמדו צוותי העבודה בשני הבנקים במשימה המאתגרת, בצורה יוצאת דופן וראויה לכל שבח והערכה. בשונה ממיזוגים בענפים אחרים, שבהם מתבצעת העברת הפעילות העסקית באופן ממוכן וחד-צדדי, הסבת לקוחות אגוד למזרחי-טפחות נעשתה באופן אנושי ופרטני, כאשר לקוחות אגוד הביעו הסכמתם לעבור למזרחי-טפחות וזכו ליחס אישי ולתמיכה אנושית, לכל אורך תהליך המעבר. לבד מהגדלת מאגר הלקוחות של הבנק, בעקבות המיזוג, נקלטו במזרחי-טפחות גם פעילויות עסקיות ייחודיות שהיו בבנק אגוד, בתחום האשראי הצרכני וניהול הנוסטרו, אשר יסייעו לקבוצת מזרחי-טפחות לפתח ולגוון את מקורות ההכנסה שלה, כחלק ממנועי הצמיחה לשנים הבאות.

בשנת 2022 המשיך הבנק לבסס את מעמדו כגורם מוביל במימון עסקאות ענק בתחומי התשתיות, האנרגיה והתחבורה וכן בעסקאות אשראי גדולות ומורכבות. פעילות זו תימשך גם בשנה הקרובה, כחלק מהמאמץ להגדיל את תיק האשראי העסקי של הבנק ולחזק את כושר התחרות שלו במימון עסקים בכלל ומהג-עסקאות בפרט.

בנוסף, פעל הבנק להעצים את ערכי האנושיות וההוגנות, בתפיסת השירות שלו, על בסיס מודל הבנקאות ההיברידי, שבו מתקיים שילוב אופטימלי בין בנקאי אישי ואנושי בסניף ומעטפת של ערוצים דיגיטליים מתקדמים. כמו בשנים קודמות, גם בסקר לקוחות המערכת הבנקאית שערך בנק ישראל בשנת 2022, בקרב משקי בית ועסקים קטנים, הצטיין מזרחי-טפחות עם אחוזי שביעות רצון גבוהים מצד לקוחותיו.

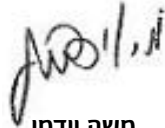
הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר ההתפתחויות המקרו-כלכליות כמו-גם אחר התמורות שעוברת סביבת הפעילות שלו. בחודשים האחרונים, שוררת אי וודאות על רקע תכניות הממשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביב מהלך זה. בשלב זה מוקדם להעריך מה תהיינה ההתפתחויות, וכן את השפעת אירועים אלה על המשק הישראלי.

במקביל, בוחן הבנק כל העת את האתגרים התחרותיים, בתוך המערכת הבנקאית ומחוצה לה, ומפתח פתרונות יחודיים שיאפשרו לו לשמור על הבידול והייחודיות שלו, להגדיל את כושר התחרות במגוון תחומי הפעילות, ולהמשיך בתנופת הצמיחה המאפיינת אותו מזה שנים.

בהזדמנות זו אני מבקש להביע הערכה רבה ותודה עמוקה, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לאלפי העובדות, העובדים, המנהלים והמנהלים המסורים שלנו, על מחויבותם יוצאת הדופן לבנק וללקוחותיו, ועל תרומתם המשמעותית להישגי הבנק בשנה היוצאת. אין ספק, כי ההון האנושי המשובח והאיכותי שלנו הוא המנוע המרכזי להצלחתו המתמשכת של מזרחי-טפחות.

תודה גם לציבור לקוחותינו הנאמן ולכלל מחזיקי העניין שלנו, על האמון הרב שהם נותנים בנו. אנו נמשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת כלפיהם, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בברכה,

משה יודמן

יושב ראש הדירקטוריון

מזרחי-טפחות

בנק מזרחי טפחות
דוח הדירקטוריון וההנהלה

2022

תוכן העניינים

12	פתח דבר
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
13	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
18	קבוצת הבנק ותחומי פעילותה
19	סיכונים עיקריים
20	יעדים ואסטרטגיה עסקית
21	התפתחויות במבנה ההון
21	התפתחויות במקורות המימון
23	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
24	התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל
25	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
25	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
25	נושאים נוספים
27	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
27	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
27	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
28	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
31	אירועי סיכון
33	דוחות רואי החשבון המבקרים
33	אירועים לאחר תאריך המאזן
34	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
34	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
41	ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
41	נכסים והתחייבויות
48	הון, הלימות הון ומינוף
51	דיבידנד
52	פעילות חוץ מאזנית אחרת
53	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
53	מגזרי פעילות פיקוחיים
65	חברות מוחזקות עיקריות
67	סקירת הסיכונים
67	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
70	חומרת גורמי הסיכון
71	סיכון אשראי
91	סיכון שוק וריבית
95	סיכון נזילות ומימון
96	סיכון תפעולי
100	סיכונים אחרים
100	סיכון ציות ורגולציה
100	סיכון חוצה גבולות
101	סיכון הלבנת הון
101	סיכון מימון טרור
101	סיכון מוניטין
102	סיכון אסטרטגי-עסקי
102	סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים
104	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
107	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה

13	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
17	תמצית מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים
18	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
29	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
30	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
30	שינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
30	שינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
34	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
35	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
35	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
35	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים)
36	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
37	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
38	פירוט העמלות לפי סוגי עמלות עיקריים
39	נתוני Cost Income Ratio (באחוזים)
40	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון (באחוזים)
40	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
41	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
41	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
41	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות
42	פירוט של סיכון אשראי בעייתית ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
42	מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, הוצאות וההפרשה להפסדי אשראי
43	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווח (באחוזים)
43	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווחים בארץ
43	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
44	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
44	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
45	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
46	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
46	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
46	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
47	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
47	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
47	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
48	הרכב ההון העצמי
49	חישוב יחס הלימות הון
49	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
50	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
50	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
51	יחס המינוף של הבנק
52	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2020

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

52	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרתי ניהול, תפעול ו/או משמורת
53	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
55	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
56	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
57	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
59	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
60	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
61	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
63	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
64	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
66	השקעות הבנק במניות
70	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי הנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
73	החלוקה הענפית של 6 הלוחים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2022
74	אשראי למסרת עסקאות הונית
74	אשראי לחברות ממונפות
75	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתית הכוללת ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
75	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים)
75	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה
76	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
76	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
75	ריכוז חובות לא צוברים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
76	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
77	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי
77	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים)
78	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
79	פילוח לפי גודל חבות הלווה
79	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון
79	התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנתרת לפירעון
80	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים)
81	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
81	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
83	סיכון אשראי לפי ענפי משק
85	חשיפות עיקריות למדינות זרות
86	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
88	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
88	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדירור ליום 31 בדצמבר 2022
92	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
93	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
93	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
93	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
94	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2022, גידול (שחיקה) בהון
95	
106	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 13 במרץ 2022 (כ' באדר התשפ"ג), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2022. דוח זה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2022 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק, וכן קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL. בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, שינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתעתדים", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות של רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי הון אנושי. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו.

מידע נספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים					
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים					
4,922	5,340	5,820	7,685	10,240	הכנסות ריבית, נטו
445	357	221	401	754	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,522	1,609	1,892	2,234	2,674	עמלות והכנסות אחרות
6,889	7,306	7,933	10,320	13,668	סך ההכנסות
310	364	1,050	(278)	532	הוצאות בגין הפסדי אשראי
⁽¹⁾ 4,384	3,988	4,279	5,568	6,173	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,407	2,562	2,644	3,536	4,029	מזה: משכורות והוצאות נלוות
2,195	2,954	2,604	5,030	6,963	רווח לפני מיסים
922	1,029	903	1,730	2,356	הפרשה למיסים על הרווח
⁽¹⁾ 1,206	1,842	1,610	3,188	4,472	רווח נקי⁽²⁾

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני שקלים חדשים								
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים								
1,691	2,035	2,001	1,958	2,144	2,453	2,691	2,952	הכנסות ריבית, נטו
189	66	63	83	117	176	263	198	הכנסות מימון שאינן מריבית
543	544	551	596	952	574	579	569	עמלות והכנסות אחרות
2,423	2,645	2,615	2,637	3,213	3,203	3,533	3,719	סך ההכנסות
13	(240)	(36)	(15)	79	107	155	191	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,341	1,333	1,339	1,555	1,388	1,442	1,529	1,814	הוצאות תפעוליות ואחרות
870	843	863	960	909	924	1,002	1,194	מזה: משכורות והוצאות נלוות
1,069	1,552	1,312	1,097	1,746	1,654	1,849	1,714	רווח לפני מיסים
358	540	442	390	569	572	635	580	הפרשה למיסים על הרווח
676	988	845	679	1,154	1,053	1,178	1,087	רווח נקי⁽²⁾

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה בסך של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.
 (2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2022 ב-4,472 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 3,188 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 40.3%. הרווח הנקי בשנת 2022 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 20.1%, לעומת 15.8% בשנת 2021.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,087 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 679 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 60.1%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2022 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 18.5%, לעומת 12.9% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2022 בהשוואה לשנת 2021:

- הכנסות המימון בשנת 2022 גדלו בשיעור של 36.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול של 13.3% ביתרת האשראי לציבור לעומת 31 בדצמבר 2021, מהשפעת העלייה בשיעור של 5.3% במדד המחירים לצרכן במשך השנה, לעומת עלייה בשיעור של 2.4% בתקופה המקבילה אשתקד, ומעליית ריבית בנק ישראל (החל מחודש אפריל 2022) וריבית הבנק המרכזי בארצות הברית (החל מחודש מרץ 2022).
לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.
- ההכנסות מעמלות בשנת 2022 גדלו בשיעור של 5.4%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מגידול בנפח הפעילות.
- ההכנסות האחרות בשנת 2022 כוללות רווחי הון ממימוש נכסים (אשר נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2022) בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2022 הסתכמו ב-532 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר עקב גידול בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מצמיחה בתיקי האשראי המסחרי והאשראי לדיור של הבנק, ותוך מתן ביטוי להשפעת עליית הריבית במשק. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בסך 278 מיליוני שקלים חדשים בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי, כתוצאה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, ההתאוששות ממשבר הקורונה והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים בשל משבר הקורונה.
- סך ההוצאות התפעוליות והאחרות גדלו בשיעור של 10.9%, והושפעו בעיקר מהתאמת סעיפי תגמול משתנים בהוצאות השכר, על רקע התוצאות הכספיות של הבנק והוצאות חד פעמיות הקשורות למיזוג בנק אגוד.
ראה השפעות נוספות בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות להלן.

נתוני הרווח הרב-תקופתי מצביעים על:

- קצב גידול שנתי ממוצע בסך ההכנסות בשיעור של 18.7%. הגידול בהכנסות הושפע מהצמיחה הגבוהה לאורך השנים ומעסקת אגוד.
- קצב הגידול בהוצאות היה נמוך מקצב הגידול בהכנסות והסתכם בשיעור של 8.9%, אשר הושפע בין היתר מהתאמת הוצאות השכר בגין רכיבי תגמול משתנים ומעסקת אגוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים						
239,572	257,873	273,244	360,140	392,271	428,292	מאזן - סעיפים עיקריים
181,118	194,381	204,708	245,525	271,428	307,472	סך כל המאזן
41,130	45,162	51,672	86,570	95,267	93,673	אשראי לציבור, נטו
10,133	11,081	10,113	17,290	15,033	15,144	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,403	1,424	1,457	1,743	1,734	1,503	ניירות ערך
183,573	199,492	210,984	284,224	307,924	344,514	בניינים וציוד
29,923	30,616	33,460	33,446	38,046	33,287	פיקדונות הציבור
1,125	625	714	3,779	6,992	6,994	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,685	14,681	16,033	18,804	20,770	23,780	פיקדונות מבנקים
						הון עצמי ⁽¹⁾

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2018-2022⁽¹⁾ הסתכם ב:

12.3%	סך כל המאזן -
11.2%	אשראי לציבור, נטו -
13.4%	פיקדונות הציבור -
11.7%	הון עצמי -

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2021-2022, לאחר רכישת השליטה בבנק אגוד, הסתכם ב:

9.1%	סך כל המאזן -
11.9%	אשראי לציבור, נטו -
10.1%	פיקדונות הציבור -
12.5%	הון עצמי -

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (2) אומדן שיעור הגידול הממוצע בשנים 2018-2022 ללא עסקת בנק אגוד: סך כל המאזן 9.7%, אשראי לציבור נטו 9.3%, פיקדונות הציבור 10.8%, הון עצמי 9.9%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
					מדדי ביצוע עיקריים
					תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾
8.5 ⁽⁹⁾	11.9	9.5	15.8	20.1 ⁽¹¹⁾	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
0.83 ⁽¹⁰⁾	1.17	0.89	1.53	1.91	תשואה לנכסים ממוצעים
0.49 ⁽¹⁰⁾	0.70	0.53	0.85	1.08	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
102.6	103.1	115.8	113.4	112.0	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.01	10.14	10.04	10.04	9.94	יחס המינוף ⁽³⁾
5.42	5.55	5.19	5.18	5.42	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
116	121	133	125	118	יחס מימון יציב נטו ⁽⁵⁾
					יחס הכנסות ⁽⁶⁾ לנכסים ממוצעים
2.79	2.76	2.63	2.75	3.32	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁷⁾
63.6 ⁽⁹⁾	54.6	53.9	54.0	45.2 ⁽¹¹⁾	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
5.17	7.86	6.70	12.47	17.47	(Cost Income Ratio)
					מדדי איכות אשראי עיקריים
0.80	0.82	0.98	0.77	0.93	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
					שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי, הכוללת אומדן הפסדי אשראי
					הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד, מתוך האשראי לציבור
1.23	1.36	1.18	0.95	0.87	שיעור חובות לא צוברים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.16	0.18	0.43	(0.10)	0.17	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
0.11	0.11	0.12	0.05	0.09	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
					נתונים נוספים
63.14	92.00	74.25	120.00	113.90	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
106	239	75	482	366	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁸⁾
6,285	6,373	6,684	7,420	7,636 ⁽¹²⁾	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
1.99	2.02	1.93	2.05	2.48	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.60	0.58	0.55	0.52	0.50	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי הגיעה השנה ל-20.1%, זאת כתוצאה מגידול בנפח הפעילות, מעליית מדד המחירים לצרכן, ומעלייה בריבית בנק ישראל.
 - יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 9.94%. שיעור היחס המזערי לו מחויב הבנק הינו 9.60%.
 - יחס היעילות בשנת 2022 הגיע ל-45.2%.
 - הבנק מנהל ביעילות את עמידתו ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות הון, הנזילות והמינוף.
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.

(5) יחס מימון יציב נטו - יחס נזילות שנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, בהתאם להמלצות ועדת באזל, ונועד לשמירה על מבנה מימון בר-קיימא לאורך זמן, בנוסף על יחס כיסוי הנזילות הדרישה לחישוב ושמירה על יחס מימון יציב נטו מינימלי, וכן הדרישה לדיווח לציבור, היא החל מיום 31 בדצמבר 2021.

(6) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

(7) סך הוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(8) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.

(9) תשואת הרווח הנקי על ההון ויחס היעילות בשנת 2018 הושפעו מהפרשה של 546 מיליון שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

(10) תשואת הרווח הנקי ויחס היעילות של הבנק בשנת 2018, ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית והוצאות המס הנגזרות מכך בשנת 2018, היו: תשואה על ההון - 11.6%, יחס יעילות - 57.2%.

(11) התשואה לנכסי סיכון והתשואה לנכסים ממוצעים, בשנת 2018, הושפעו מהפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, קיטון של - 0.30 ו-0.18 נקודות האחוז, בהתאמה.

(12) בנטרול השפעת רווחי הון, נטו, ממימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על ההון בשנת 2022 ל-19.0%, ויחס היעילות (Cost Income Ratio) מגיע ל-46.4%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סביבה, חברה וממשל

היבטים מהותיים של סביבה, חברה וממשל (ESG) של הבנק המשתלבים ביעדים העסקיים ובפעילות השוטפת שלו

הקבוצה משלבת היבטי ESG באסטרטגיה העסקית שלה תוך תקשורת שוטפת עם כלל בעלי העניין ומנהלת את הסיכונים השונים הנובעים מפעילותה בהיבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי. במהלך שנת 2022 גובשה מדיניות קבוצתית לזיהוי, ניהול ובקרת סיכוני ESG בבנק.

הדירקטוריון מפקח על נושאי ESG באמצעות וועדותיו או במליאת הדירקטוריון, לרבות: שינויי אקלים, סיכונים סביבתיים וחברתיים במתן אשראי והשקעות, טיפול בתלונות של לקוחות, הכלה פיננסית ועוד. הדירקטוריון והוועדה לניהול סיכונים דנים בסיכוני ה-ESG של הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. כמו כן, אחת לחצי שנה עולה לדין בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון מסמך דיווח סיכונים סביבתיים וסיכוני אקלים ומתקיים דיון בסיכוני ESG.

בשנת 2021 הוקמה בבנק ועדת היגוי בראשות מנהל חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול המורכבת ממנהלי החטיבות השונות, ותפקידה להוביל מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק, לצורך ניהול מיטבי של סיכוני ה-ESG שזוהו.

הבנק מכיר בהשפעותיו על הסביבה והחברה, ומחויב לפעול לצמצום ההשפעות הנובעות מפעילותו על שינויי האקלים בהיבטי אשראי, השקעות ובתפעול הבנק, ומוביל פרויקטים גדולים אשר מקדמים סביבה ירוקה - הבנק מעמיד אשראי לפיתוח טכנולוגיות חדשות בתחום הפקת אנרגיה, מתקנים להפקת אנרגיה סולארית, פרויקטים בתחום תחבורה ציבורית, אנרגיה מתחדשת ועוד. בנוסף, מלווה הבנק מספר פרויקטים המקדמים הורדה של רמת הפליטות וגזי החממה ובכך שמירה על אוויר נקי יותר.

כמו כן, הבנק מחזיק בתפיסת שירות ייחודית המעמידה במרכז מערכת היחסים עם הלקוח את הבנקאי האישי בסניף, ומסביבו מעטפת טכנולוגית של ערוצים דיגיטליים מתקדמים, המשלימה את השירות האנושי. תפיסת שירות זו משרתת באופן המיטבי את צורכי הלקוחות, כך גם עולה מסקרי שביעות רצון שהבנק מקיים באופן שוטף, זאת תוך התחשבות במאפיינים הייחודיים של לקוחות ממגזרים ומרקע שונה בחברה הישראלית. בדרך זו יכול הבנק לנתב את הצעות הערך ללקוחות ספציפיים. הבנק מייחס חשיבות רבה לפנייה למגוון רחב של לקוחות ומגזרים בחברה הישראלית ופועל ליצירת מוצרים ושירותים אשר עונים על הצרכים השונים של לקוחותיו.

לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק ראה בדוח על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG) שיפרסם הבנק.

להלן מדדי ESG עיקריים (ליום 31 בדצמבר):

2020	2021	2022	
			חברתי
232	225	204	מספר סניפים בקבוצה
7,585	7,646	7,588	מספר העובדים בקבוצה
4,530	1,087	2,642	אשראי למוצרים חברתיים (מיליוני שקלים חדשים)
16.4	17.2	20.4	היקף השקעה בקהילה (מיליוני שקלים חדשים)
15.6	20.0	28.2	היקף שעות התנדבות עובדים (אלפים)
72%	68%	68%	אחוז ספקים קטנים וזעירים מתוך כלל הספקים בקבוצה
64%	64%	65%	שיעור נשים מכלל העובדים
36%	42%	42%	שיעור הנשים בהנהלה (סמנכ"ל ומעלה)
14%	15%	15%	שיעור העובדים המועסקים בבנק מאוכלוסיות בתת-תעסוקה ⁽¹⁾
5.5%	13.0%	17.6%	אומדן שיעור העובדים שנקלטו מאוכלוסיות בתת-תעסוקה ⁽¹⁾
31	41	43	ממוצע שעות הדרכה לעובד (שעות)
43.3	57.4	72.6	היקף ההשקעה בהדרכה לעובדים (מיליוני שקלים חדשים)
			סביבתי
⁽²⁾ 13.6%	⁽²⁾ 5.3%	17.8%	היקף צמצום טביעת הרגל הפחמנית
3.9%	4.0%	13%	צמצום העצימות האנרגטית
325	614	501	היקף הפליטות שנחסכו כתוצאה מיוזמות סביבתיות של הבנק (טון פחמן דו חמצני)
305	502	398	היקף הפליטות שנחסכו כתוצאה מיוזמות של הבנק לצמצום צריכת האנרגיה (טון פחמן דו חמצני)
775	2,025	8,000	אשראי למוצרים סביבתיים (מיליוני שקלים חדשים)

(1) אוכלוסיות בתת-תעסוקה - אומדן שנערך בהתאם להגדרת נציבות שיוון הזדמנויות בעבודה, משרד הכלכלה והתעשייה, לגיוס של עובדים ממגזרים דמוגרפיים המתאפיינים בשיעור תעסוקה נמוך, כגון עובדים עם מוגבלויות, עובדים ממוצא אתיופי, חברה חרדית וערבית, ועובדים מבוגרים.
(2) סווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק"), הינו חברה ציבורית, ונמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, ומחזיק ברישיון בנק. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות הפועל המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנת 1995 החל תהליך הפרטתו של הבנק והעברת השליטה בו, לידי קבוצת ורטהיים ועופר - תהליך שהושלם בשנת 1997. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת מזרחי-טפחות (בפסקה זו: "הקבוצה") כוללת מאז 2008 גם את בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ (אשר הבנק מחזיק ב- 50% מכלל הזכויות ואמצעי השליטה בבנק יהב) וכן כללה את בנק אגוד (שהעסקה לרכישתו הושלמה בחודש ספטמבר 2020) אשר מיזוגו עם ולתוך הבנק הושלם ביום 29 בדצמבר 2022. הקבוצה פועלת בארץ ובחוץ לארץ ועוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), בפעילות משכנתאות בישראל ולקחת חלק בעסקאות סינדיקציה, באמצעות רשת של כ-204 סניפים, מרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות שתי שלוחות בנקאיות (בריטניה וארצות הברית).

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ניהול השקעות נוסטרו באגרות חוב והשקעות ריאליות, ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2022):

21.4%	אשראי לציבור
18.4%	פיקדונות הציבור
18.2%	סך המאזן
15.3%	הון עצמי

סיכונים עיקריים

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה או לקבוצת לוויים, ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי שלו, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו, קרי סיכון הנובע מאי הודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע והסיכון המשפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מלקיחים פנימיים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים ותהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשוף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור - הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל תהליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות אור גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לתפיסה שלילית של לקוחות קיימים, לקוחות פוטנציאליים, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, היכולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לשמור או ליצור קשרים עסקיים, ולפגוע בגישה למקורות מימון. כלומר, הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, ממצבו הפיננסי או מפרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומתפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

- ביום 26 באפריל 2021, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת על:
- מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, בהתבסס על מהלכים תומכים, הכוללים הקמת פעילות של השקעות ריאליות, הובלת עסקות גדולות ומורכבות, והרחבת הפעילות הבינלאומית של הבנק בסניפים בלונדון ובארצות הברית בתחומי פעילות ממוקדים בבנקאות העסקית;
 - ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית: שמירה על המובילות בשוק המשכנתאות תוך קיום חדשנות ביחס למוצרים ותהליכים, והגברת הסינרגיה עם הפעילות המסחרית, הרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות ייעודיות, והקמת דסק מוצרי אשראי צרכניים ייחודיים;
 - מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המותאמות לצרכי הלקוח.
 - התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית, בין היתר באמצעות ריכוז מטה הבנק בקמפוס מרכזי בלוד, התאמת מבנה הסניף לאתגרי העתיד ואופטימיזציה של שטחי הנדל"ן, אוטומציה של התפעול הבנקאי, ויעול סביבת העבודה.
 - מינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לגודל.

התוכנית האסטרטגית החדשה מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2025 תשואה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות על ההון העצמי הממוצע, בשיעור של כ-14%, וכן תשואה דו ספרתית עולה ויציבה לאורך כל שנות התוכנית, בהתבסס על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי בטחון נאותים;
- צמיחה בפעילות הבנקאית במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- צמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא ליניארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול של כ-5% (שגם הוא אינו ליניארי) לאורך שנות התוכנית האסטרטגית החדשה;
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה ומינוף יתרונות לגודל בעקבות המיזוג עם בנק אגוד, עד כדי יחס יעילות תפעולית בשיעור הנמוך מ-50% בשנת 2025.

במסגרת התוכנית האסטרטגית, יעקוב הדירקטוריון אחר ביצוע התוכנית, במטרה לבחון את האפשרות להעלאה של שיעור הדיבידנד מ-40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי בטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.

לפרטים נוספים בדבר התוכנית האסטרטגית, ראה דיווח מידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 071448-01-2021).

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התרחבה מעט בשנת 2022, כאשר היקף מתן האשראי לדיור במערכת הבנקאית הסתכם ב-118 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 1% ביחס לשנת 2021 ושל 50% ביחס לשנת 2020. עם זאת, קצב מתן האשראי האט החל מאמצע שנת 2022 בהשפעת עליית סביבת הריבית - בעוד שבמחצית הראשונה ניתנו הלוואות בקצב שנתי של 139 מיליארדי שקלים חדשים, במחצית השנייה ניתנו הלוואות בקצב שנתי של 98 מיליארדי שקלים חדשים. בנוסף, עליית סביבת הריבית הובילה להתמתנות היקף המחזורים. הבנק שומר על הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, ולהמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה המשיך הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי. יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה ייעודיים, צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערכת סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך. הבנק מטמיע במערכתו בימים אלה פלטפורמת CRM חדשה בעלת יכולות מתקדמות, שבאמצעותה יוכלו הבנקאים לבצע התאמות בשירות על-פי צרכי הלקוחות, באופן מדויק ואקטיבי.

מאגר הלקוחות נוסלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות נוספים, ביניהם המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי. פרויקט הסבת הלקוחות והפעילות הבנקאית של בנק אגוד למזרחי טפחות אשר הושלם בהצלחה בסוף שנת 2022 מהווה פוטנציאל להעמקת פעילות. בנק יחב מהווה חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה, באמצעות הרחבה של הפעילות, לרבות שרת אוכלוסיית השכירים, זאת תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה של בנק יחב.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים, מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים, על מנת להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2022, בהיקף ניכר, את היקף הפיקדונות הקמעונאיים, תוך שמירה על יחסי נזילות גבוהים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרב ערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, הוגדל מספר הסניפים הממוקדים במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים והורחב מספר מוקדי העסקים, תוך חיזוק ההכשרה המקצועית של ההון האנושי ושמירה על רמת חיתום נאותה. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הושפעה בשנת 2022 מצמיחת האשראי לעסקים גדולים בקצב גבוה. בנוסף, התחרות במגזר מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים הממוקדים במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבוי. במקביל, פועל הבנק למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים. מיזוג בנק אגוד תורם לשיפור כושר התחרות של מזרחי טפחות וליכולתו להוביל ולממן את העסקאות הגדולות במשק.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת. בתחילת שנת 2021 החליט הבנק כי האחריות על סניפי הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס תעבור מהחטיבה הפיננסית לחטיבה העסקית, על מנת להדק את הסינרגיה בין הפעילות העסקית בישראל ובחוץ לארץ. במהלך שנת 2022 החלו העבודות לבנייתו של קמפוס מזרחי טפחות חדש בעיר לוד ובו ירוכזו כל יחידות המטה של הבנק. השלמת הפרוייקט והעברת היחידות צפויים להסתיים במהלך שנת 2025.

בחודש פברואר 2023 הודיע הבנק על שינויים במבנה הארגוני שיכללו פיצול של חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול, כך שהיחידות בחטיבה אשר מופקדות על ההון האנושי והמשאבים האחרים תהיינה בחטיבת הון אנושי ומשאבים, ואילו היחידות המופקדות על התפעול הבנקאי תאוגדנה למערך התפעול שתחתיו יפעלו, בין השאר, פעילות התפעול העורפי, הנדסה ותהליכים בנקאיים. כמו כן, מוקם בבנק מערך פרויקטים חוצי ארגון אשר יהיה אחראי על פעילות דיגיטל, על הניהול העסקי והמתכלל של פרויקטים טכנולוגיים בכללם הטמעת מערכת ה-CRM החדשה של הבנק, וכן על יצירת שיתופי פעולה עם תעשיית הפינטק.

בהמשך לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק ביום 30 בספטמבר 2020, הושלם בסוף שנת 2022 תהליך המיזוג של בנק אגוד. בהתאם לרציונל שעמד בבסיס עסקת הרכש של הבנק השישי בגודלו בישראל, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת מזרחי-טפחות לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. השלמת מיזוג בנק אגוד תאפשר את ניצול היתרונות לגודל ולחיסכון בהוצאות התפעוליות של הבנק הממוזג.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 24 במאי 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות ההון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת מיחס ההון המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 12.5%.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2022, ראה התפתחויות במקורות המימון, להלן.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת אגרות חוב לסוגיהן והון עצמי.

הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, ובוחנת בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, גיוון מקורות בישראל ובחוץ לארץ ובמטבעות שונים, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון בארץ ובעולם ותחזיות הנהלה באשר להתפתחויות בהם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון והנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות. פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו ב-344.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-307.9 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 11.9%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2022 בשיעור של 11.7%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 1.2% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 17.0%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. על רקע משבר הקורונה, יצא בנק ישראל בחודש אפריל 2020 במהלך, שבו העמיד לבנקים מקורות מימון זולים לטווח ארוך, על מנת שהם "יגולגלו" כאשראי זמן לטקסטר העסקי. תוכנית זו הסתיימה בחודש יולי 2021. במהלך הרבעון השני של שנת 2023 יחלו להיפרע במערכת ההלוואות המוניטריות לטווח ארוך.

יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות (פיקדונות בבנק ישראל, ניירות ערך והחל מסוף חודש דצמבר 2020 גם תיקי משכנתאות כשירים), עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

בנק ישראל סופג את עודפי הנזילות באמצעות מכרזי "מ"מ וכן באמצעות פיקדונות מוניטריים לתקופות של יום, שבוע וכן לתקופות של עד 8 שבועות. במהלך שנת 2022 חלה ירידה מסוימת בעודפי הנזילות של המערכת הבנקאית המופקדים בבנק ישראל, זאת בעקבות גידול חד ביתרות המ"מ המונפקות על ידי בנק ישראל.

גיוס כתבי התחייבות, איגרות חוב ושטרי הון מורכבים

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

ביום 1 באוגוסט, 2022 פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף להנפקת תעודות התחייבות.

סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו ב-33.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 38.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021.

מתוכם, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון חוזי לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2022 ב-6.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 6.1 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021.

לפרטים בדבר דירוג האשראי של הבנק ושל תעודות ההתחייבות שלו ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

גיוס מקורות ופדיונות

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') בתחילת חודש ינואר 2022 תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה.

ביום 11 באפריל 2022 הנפיקה טפחות הנפקות שתי סדרות אגרות חוב חדשות, סדרות 63 ו-64, שקלית וצמודה למדד בסכום של כ-1.2 מיליארדי שקלים ערך נקוב כל אחת, תמורת סך כולל של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע בנק יחב בחודש אוגוסט 2022 פדיון מוקדם של כתבי התחייבויות נדחים בסכום של כ-129 מיליון שקלים חדשים. בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 56, שהיו מוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) ביום 10 בספטמבר 2022 תמורת כ-0.3 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 בדצמבר 2022 הנפיקה טפחות הנפקות שתי סדרות חדשות, סדרות 65 (כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo) ו-66 (אגרות חוב), צמודות למדד בסכום של כ-0.7 ו-1.2 מיליארדי שקלים ערך נקוב, בהתאמה. בנוסף, הורחבה סדרת אג"ח שקלית נסחרת (סדרה 63) תמורת סך של כ-0.7 מיליארדי שקלים ערך נקוב. התמורה הכוללת בגין ההנפקות וההרחבה הסתכמה ב-2.6 מיליארדי שקלים חדשים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 47, שהיו מוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) ביום 18 בדצמבר 2022 תמורת כ-0.75 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 20 בפברואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה טפחות הנפקות ניירות ערך מסחריים (סדרה 1) תמורת 1.1 מיליארדי שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושירותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2022, 204 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 53 סניפי בנק ייב (מתוכם 3 סניפים במתכונת חלקית).

הבנק ממשיך לבחון את הפריסה הסניפית שלו בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי ביצוע אופטימיזציה ובחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2022 קטן מערך הסניף של קבוצת הבנק ב-21 נקודות מכירה במסגרת מיזוג של חלק מסניפי בנק אגוד עם סניפי מזרחי טפחות.

לפרטים בדבר מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.

הבנק מפעיל 6 סניפי "LIVE" - סניפים על גאוגרפיים אשר נותנים שירות מלא ואישי בשעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (לרבות בשיחות ובהודעות טקסט בסלולר, בתקשורת וידאו או במייל).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל הבנק בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הלקוח אל מול הבנקאי האישי וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידיית כאסטרטגיה להתקשרות עם הלקוח.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידיית

הבנקאות ההיברידיית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה.

שירותי הבנקאות ההיברידיית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:

- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
- צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידי המשולב הניתן ללקוחות.

שירותי אינטרנט וסלולר

שירותי האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק.

אפליקציית ניהול חשבון - מאפשרת את קבלת מרבית השירותים האינטרנטיים עם אפשרות להזדהות בטביעת אצבע וזיהוי פנים.

אפליקציית טפחות טאצ' - בסוף שנת 2021 הושקה אפליקציית שמלווה את הלקוחות יחד עם מומחי המשכנתאות של הבנק מהרגע שהגישו בקשה למשכנתא ועד קבלת ההלוואה. חלק מהפעולות הנדרשות ללקיחת משכנתא, שעד עתה היה צורך להגיע לסניף כדי לבצע אותן, ניתן מעכשיו לעשות בקלות דרך טפחות טאצ'. בנוסף, היא מהווה ערוץ נוסף עבור הלקוחות לקשר עם מומחי המשכנתאות של הבנק. כחלק מאפליקציית טפחות טאצ' פותחה גם זירה מותאמת ליועצי משכנתאות.

שירות עצמי בסניפים

- הבנק מרחיב כל העת את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו בעמדות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: הפקדת מזומן, לקיחת הלוואה, הזמנת והפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור.
- בשנת 2021 השלים הבנק את רוב המהלך הרב-שנתי לפריסת שירות הפקדת מזומן בעמדות לשירות עצמי בכל סניפי הבנק (נותרו מספר סניפים בודדים שהושלמו ברבעון הראשון של שנת 2022).
- כספונים - נכון לסיום שנת 2022, ברשות הבנק 274 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) לעיל.

מיזוג בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, במסגרתה נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בתום שנת 2022 הושלם תהליך מיזוג של בנק אגוד אל תוך הבנק. בין היתר, הושלמה קליטת הלקוחות של בנק אגוד, נסגרו כל סניפי אגוד וכן הועברו פעילויות נוספות למזרחי טפחות, ובהן פעילות הנוסטרו של בנק אגוד.

תהליך המיזוג היה מהותי, בהיקף נרחב ובעל מורכבות רבה, ונשא בחובו מגוון רחב של סיכונים. תהליך המיזוג בוצע באמצעות מספר צוותי עבודה נרחבים משותפים לבנק מזרחי טפחות ולבנק אגוד ובניהול מקיף של ועדת היגוי בראשות המנהל הכללי של הבנק, מנהלות לביצוע תוכנית המיזוג, וועדת דירקטוריון ייעודית שהוקמה על מנת לעקוב אחר התהליך. תהליך הסבת הלקוחות אשר החל ברבעון השני של שנת 2021, התבצע בהדרגה והסתיים בהסבה מיכונית של הפעילות הבנקאית ממערכות אגוד למערכות מזרחי טפחות, לרבות חשבונות אשר לא הועברו קודם לכן. תהליכי ההסבה הממוכנים בוצעו תוך בקרה הדוקה שוטפת, הן על ידי קווי ההגנה של הבנק - החטיבה לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית - והן על ידי מומחים חיצוניים שנשכרו לביצוע בקרה, בדגש על הבטחת שלמות ההסבה של כל ההיבטים הנוגעים ללקוחות.

הבנק ניהל את פרויקט המיזוג באופן מופרד מעסקיו השוטפים ובצורה מדורגת, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תוכניות העבודה במקביל לתהליך המיזוג. ביום 1 באוגוסט 2022 הושלם תהליך של מיזוג סוכנויות הביטוח של בנק אגוד, עם ולתוך טפחות סוכנות לביטוח בע"מ, מקבוצת בנק מזרחי טפחות. לאחר תאריך המאזן, ביום 15 בינואר 2023 הושלם תהליך של מזוג אגוד מערכות בע"מ עם ולתוך חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מקבוצת הבנק.

ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק. עם השלמת המיזוג חדל אגוד מלהתקיים כאישיות משפטית עצמאית וכל נכסיו זכויותיו וחויביו הוקנו לבנק.

לפרטים בדבר תוכנית הפרישה לעובדי בנק אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

לפרטים בדבר הסכם בין אגוד מערכות בע"מ וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2022 המשיך הבנק לבצע עסקאות סינדיקציה, לרבות שיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק.

התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכם קיבוצי מיוחד בבנק אגוד

ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסוימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסוימים נוספים של החברות הבנות ("העובדים הפורשים"), בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ("תוכנית הפרישה"). בהתאם להסכם, הציע בנק אגוד לעובדים הרלוונטיים שיסיימו עבודתם עקב המיזוג, תוכנית פרישה שתנאיה הם על פי המפורט בהסכם (להלן: "תוכנית הפרישה"). תוכנית הפרישה נועדה להסדיר פרישתם של 340 מקרב העובדים הרלוונטיים כהגדרתם לעיל. בהתאם לתוכנית הפרישה, התאפשר לעובדים הפורשים לפרוש מבנק אגוד במסגרת זמן קצובה. ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל ובוותק של העובדים, כללו פנסיית גישור או פיצויים מוגדלים, מענקי פרישה והטבות נוספות הרלוונטיים לקבוצות עובדים מסוימות. פרישת העובדים על פי התוכנית הייתה מדורגת והשתרעה עד סוף שנת 2022, לפי הכללים, התקופות והמועדים שנקבעו בהסכם. ביום 21 ביוני 2021 נחתמה תוספת להסכם, לפיה, מספר העובדים הפורשים גדל ל-480. כמו כן, עודכנו התקופות והמועדים לפרישת העובדים, והכל במהלך התקופה שעד סוף 2022. כמות הפורשים הסופית הייתה קרובה לכמות שנקבעה כאמור, ועלויות נוספות, מעבר לאמור לעיל, נרשמו במסגרת הוצאות השכר.

התפתחויות בתחום הלוגיסטיקה

בשנת 2022 נמשכה מגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים.
- ביצוע פריסה אופטימלית של מערך הסינוף.
- המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
- ביום 30 באפריל 2017 הוחלט בדירקטוריון הבנק לאשר מהלך אסטרטגי של ריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בלוד. לפיכך, נרכש בשנת 2017 מגרש בלוד, בשטח של כ-6 דונם, בתמורה לסך של כ-25.8 מיליוני שקלים חדשים, בצמוד לנכס בו ממוקם כיום מבנה מס"ל ("מזרחי טפחות לוד"). התכנון הינו הקמת מבנה נוסף, אליו תועברנה בהדרגה כל יחידות המטה של הבנק. בשנת 2022 החלו עבודות בניית השלד, וכן נרכש מגרש נוסף סמוך, בשטח של כ-4.6 דונם (בנוסף נרכש שטח כביש הגישה הפנימי במתחם), בתמורה לסך של כ-8.8 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, היתר הבניה לשטחים העיליים התקבלו בחודש פברואר 2023. השלמת הפרויקט והעברת היחידות צפויים להסתיים במהלך שנת 2025.

הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2023.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

שינויים בהנהלת הבנק ובמבנה הארגוני

ביום 11 באוקטובר 2021 החליט דירקטוריון הבנק למנות את הגברת שבי שמר כסגנית המנהל הכללי, מנהלת החטיבה הקמעונאית, במקום מר אנגל, והיא החלה את תפקידה ביום 1 באפריל 2022. כמנהל הכללי של בנק אגוד, מינה דירקטוריון בנק אגוד את מר חיים פרייליכמן (אשר כיהן בעבר בתפקיד זה), וזאת החל מיום 1 באפריל 2022.

ביום 12 בפברואר 2023 אישר דירקטוריון הבנק בהתאם להמלצת המנהל הכללי, שינויים במבנה הארגוני ומינוי נושאי משרה בבנק כמפורט להלן: מינוי מר עופר הורביץ, המשמש כיום מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק, לתפקיד סגן מנהל כללי ומנהל החטיבה לבקרת סיכונים במקומו של מר דורון קלאוזנר הפורש לגמלאות. המינוי כפוף לאישור המפקח על הבנקים או הודעתו כי אין לו התנגדות. מר חנן קיקוזשילי, כיום סגן מזכיר הבנק, יתמנה למזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק, במקומו של מר עופר הורביץ. מינוי גברת מיטל הרוש, המכהנת כיום כמנהלת מרחב לייב וסקטור בנקאות ישירה, לסגנית מנהל כללי ומנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, במקומו של מר ניסן לוי שהודיע על רצונו לסיים את תפקידו.

הדירקטוריון אישר גם הקמתם של שני מערכים חדשים: מערך תפעול בנקאי ומערך פרויקטים חוצי-ארגון, שמנהלים יתמנו לחברי הנהלה. בראש המערך לתפעול בנקאי, שתחתיו יפעלו, בין השאר, פעילויות התפעול העורפי, הנדסה ותהליכים בנקאיים, המסלקה וסוכנות הביטוח במשכנתאות, יעמוד מיכה ארגמן - כיום סגן מנהל חטיבת הון אנושי ומשאבים ותפעול. בראש מערך פרויקטים חוצי-ארגון, שיהיה אחראי, בין השאר, על פעילות הדיגיטל של הבנק, המשך יישום והטמעת מערכת ה-CRM החדשה ושיתופי פעולה עם תעשיית הפינטק יעמוד מר טל בן ארי - עד לאחורונה סמנכ"ל ומנהל האגף הפיננסי בבנק אגוד.

המינויים והשינויים הארגוניים ייכנסו לתוקפם ביום 1 באפריל 2023 למטע המינוי של מר עופר הורביץ כמנהל הסיכונים הראשי, אשר תחילת כהונתו כפופה לקבלת הודעה של המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינוי, כאמור לעיל.

סיום כהונת המנהל הכללי בבנק יהב

ביום 26 בפברואר 2023 הודיע המנהל הכללי של בנק יהב, מר שאול גלברד, לדירקטוריון בנק יהב, על רצונו לסיים את כהונתו. מועד סיום הכהונה של מר שאול גלברד טרם נקבע.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

במהלך שנת 2019 החל הבנק פרויקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תיושם באופן מדורג במהלך מספר שנים. בחודשים מרץ ואוגוסט 2022, עלו מספר אבני דרך לאוויר לצד המשך פיתוח אבני הדרך הבאות.

בחודש ינואר 2023 עלתה לאוויר מערכת שרת תשלומים / תקבולים חדשה אשר עתידה לתת מענה רחבי בתחום לכלל יישומי הבנק.

במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות הבנק מבצע השקעות במערכות הטכנולוגיה על מנת להתמודד עם האתגרים המשתנים בסביבה העסקית. קצב השינויים המהיר בזירה הטכנולוגית, שינויים באופן הנגשת השירותים לציבור הלקוחות והרחבת מגוון הערוצים בהם פועל הבנק מול לקוחותיו מחייבים השקעה מתמדת בטכנולוגיה. ההשקעות מבוצעות גם לצורך שדרוג היכולות העסקיות וגם לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות חדשות כמו הערכות לבנקאות פתוחה. בנוסף הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לטיפול ומיצוי מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות ון בהיבטים העסקיים שיוקיים ון בהיבטים של ניהול סיכונים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות והון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות אישית באמצעות סניפים בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ ועולים חדשים, ובחוף לארץ במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות בשתי מדינות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

השלוחות נמצאות בקשר עם הרגולטורים המקומיים ופועלות על פי ההנחיות המתקבלות מהם.

בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

שינויים בדירקטוריון הבנק

ביום 4 ביולי 2022, התקבל אישור מאת המפקח על הבנקים, אשר לפיו, אין לו התנגדות למינוי של מר יוסף פלוס, כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ולפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי שפרסם הבנק מיום 4 ביולי 2022 מספר אסמכתא: 083230-01-2022), וביום 9 באוגוסט 2022 התקיימה אסיפה כללית אשר בה הוחלט למנותו (מחדש) כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים (תקופת כהונה שניה), החל מיום 20 באוגוסט 2022.

ביום 21 בדצמבר 2022 התקיימה אסיפה כללית שנתית אשר בה הוחלט למנות (מחדש) את מר משה יודמן (המכהן כיושב ראש הדירקטוריון) כדירקטור בבנק לתקופת כהונה שתהא עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה (שתתקיים בשנת 2023) וכן את ה"ר מר רון גזית, מר יהונתן קפלן, מר אברהם זלדמן, מר אילן

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

קרמר ומר אלי אלרואי כדירקטורים בבנק לתקופת כהונה שתהא עד לתום האסיפה הכללית השנתית השלישית שתתקיים לאחר האסיפה השנתית שבא אושר מינויים מחדש).

מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין

ביום 31 בינואר 2022 דיווח הבנק כי מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 31 בינואר 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-013135).

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

ביום 1 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 1 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-097450).

ביום 18 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ חדל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 18 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-105688).

ביום 28 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 28 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-109309).

ביום 29 בספטמבר 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ חדל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 29 ספטמבר 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-233665).

עיצום כספי

ביום 6 בפברואר 2023 הודיע המפקח על הבנקים כי החליט להטיל על הבנק עיצום כספי בסך של 700 אלפי שקלים חדשים בגין הפרה לכאורה של סעיף 25 בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450 בנושא הליכי גביית חובות, על פיו, על תאגיד בנקאי לדווח להוצאה לפועל על תקבול שקיבל על חשבון החוב שלא באמצעות הלשכה, בתוך שבעה ימים מיום קבלת התקבול.

סכום העיצום הכספי שהוטל הינו לאחר הפחתה מן הסכום המקורי של 1,000 אלפי שקלים חדשים אשר המפקח על הבנקים הודיע לבנק על הכוונה להטילו, וזאת בין היתר, לאור העובדה שבחמש השנים שקדמו למועד ביצוע ההפרות, לא הוטל עיצום כספי על הבנק, וכן לאור פעולת הבנק לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם, לאחר פניית הפיקוח על הבנקים אל הבנק, בעניין זה.

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור ג. (10-12) לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגדרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק. עם השלמת המיזוג חדל בנק אגוד מלהתקיים כאישיות משפטית עצמאית וכל נכסיו זכויותיו וחייביו הוקנו לבנק. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

במהלך שנת 2020 נקט הבנק בצעדים על מנת לתת מענה לצרכי הלקוחות כתוצאה מהמצב. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרו דחיות בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, ניתנה אפשרות לשלם לפרק זמן מוגבל תשלומים חלקיים בגין החדר המשכנתא, והוענקו הלוואות בערבות מדינה במסגרת קרנות בערבות המדינה, כחלק מהתוכנית הכלכלית לסיוע למשק שפרסמה המדינה.

בשנת 2022, לקראת תום תקופות התשלומים החלקיים, על מנת לסייע ללקוחותיו, הציע הבנק ללקוחותיו מתווה וולונטרי לדחייה ופריסה של הלוואות של משקי הבית ובנוסף, אפשרות להקטין את ההחזר החודשי לתשלומי המשכנתא ב-50%. נוסף על כך, הבנק השתף באופן פעיל ומשמעותי בהעמדת הלוואות לעסקים, במסגרת הקרנות בערבות מדינה, ואפשר לעסקים הקטנים דחייה של קרן ההלוואה לתקופה של 12 חודשים.

היחידות העסקיות ממשיכות להימצא בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר.

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 יתרת האשראי שהעמיד הבנק במסגרת הקרנות בערבות המדינה הינה בסך של כ-3.4 מיליארדי שקלים חדשים. כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקיבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%, שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2022 כ-4.9 מיליארדי שקלים חדשים.

לפירוט נוסף של ההלוואות לדירור הנמצאות בדחיית תשלומים, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים – סיכון אשראי.

מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק

- ביום 30 בינואר 2022 התקשרו הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "המוכרות") בהסכמים למכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים (להלן: "הנכסים"), משרדים ומסחר, וביניהם: בניין ההנהלה של בנק אגוד ברחוב אחוזת בית בתל אביב-יפו, בניין משרדים ברחוב לינקולן בתל אביב-יפו, סניף תל אביב ראשי של בנק אגוד ברחוב אחד העם בתל אביב-יפו ומספר נכסים ב"מתחם הבורסה" ברמת גן. התמורה עבור מכירת הזכויות בנכסים מסתכמת לסך של 531.6 מיליוני שקלים חדשים בתוספת מע"מ (להלן: "התמורה"), ו-"העסקה", בהתאמה).

ביום 9 בפברואר 2022 התקבל אישור הממונה על התחרות, בכך התקיים התנאי המתלה בעסקה, ולפיכך העסקה הושלמה. עיקר הנכסים יושקרו למוכרות לתקופות משתנות החל מחודש פברואר 2022, בהתאם להוראות הסכמי שכירות שנחתמו, בין המוכרות לחברה הרוכשת.

בגין מכירת הנכסים רשם הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-179 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מימים 14 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-146793), 31 בינואר 2022 (מספר אסמכתא 2022-01-013000) ו-9 בפברואר 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-017011).

- ביום 26 בינואר 2022 נחתם על ידי בנק אגוד הסכם למכירת השקעה בחברה לפיתוח חוף התכלת, תמורת 190 מיליוני שקלים חדשים בצירוף מע"מ. בגין המכירה נרשם ברבעון הראשון של שנת 2022 רווח נקי בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- שחרור של ביקושים כבשים ברחבי העולם עם היציאה ממשבר הקורונה בשנת 2021 והסרת מגבלות על הפעילות העסקית, תרם להחזרת שיבשים בשרשרת האספקה העולמית ולעליית קצב האינפלציה בעולם. קצב האינפלציה האיץ במהלך שנת 2022 בעקבות פרוץ מלחמת רוסיה – אוקראינה והטלת סגרים בסין נוכח התפרצות גלי תחלואת קורונה. עליית סביבת האינפלציה העולמית חלחלה גם למשק הישראלי והיא באה לידי ביטוי הן בהתייקרות המוצרים הסחירים והן בהתייקרות המוצרים הלא סחירים.
- על מנת למתן את קצב האינפלציה, בנקים מרכזיים רבים במדינות המפותחות העלו את הריבית המוניטרית במהלך שנת 2022 ונקטו בצעדים נוספים לצמצום המדיניות המוניטרית המרחיבה. הבנק המרכזי בארצות הברית העלה את הריבית המוניטרית לאורך שנת 2022 ובתחילת חודש פברואר 2023 היא הגיעה לשיעור 4.75%. גם בנק ישראל נקט במדיניות מוניטרית מרסנת: ריבית בנק ישראל עלתה בהדרגה משיעור 0.10% בתחילת שנת 2022 עד לשיעור של 3.25% בסוף שנת 2022 ולשיעור של 4.25% בחודש פברואר 2023. בשל חשש כי העלאת ריבית חדה מדי תגרור את הכלכלות במדינות המפותחות למיתון, הבנקים המרכזיים קובעים את קצב העלאת הריבית בהתאם לחוסן הפעילות הכלכלית בשים לב למצב שוק התעסוקה ולהתפתחות רמת הביקושים. עליית סביבת הריבית עלולה להשפיע על איכות האשראי הבנקאי נוכח פגיעה ביכולת הלווים להמשיך ולעמוד בהחזרי הלוואותיהם.
- מתיחות גיאופוליטית – עדיין שוררת אי-ודאות רבה באשר להתגברות המתיחות הגיאופוליטית בעולם, ובייחוד בין מדינות המערב לרוסיה ובין ארצות הברית לסין אשר מהוות גורם סיכון מהותי העלול להשפיע על הסביבה המאקרו כלכלי העולמית.
- השקיפות הצרכנית גוברת בשנים האחרונות, בין היתר, בזכות רפורמות במערכת הבנקאית המקודמות על ידי בנק ישראל במטרה לחזק את יכולת ההשוואה של הצרכנים ולהגביר את התחרות בין הבנקים:
- במהלך חודש נובמבר 2021, הודיע בנק ישראל על קידום רפורמה להגברת שקיפות המידע ללקוחות בתחום המשכנתאות. במסגרת הרפורמה, הבנקים יספקו אפשרות להגשת בקשה למשכנתא חדשה באופן מקוון; מתן אישור עקרוני יקוצר לימים ספורים ויימסר ללקוח בפורמט אחיד; האישור העקרוני יכלול, בנוסף לסל המשכנתא המוצע על ידי הבנקים, שלושה סלים אחרים שהרכבם נקבע על ידי בנק ישראל.
- בחודש אוקטובר 2022 השיק בנק ישראל את רפורמת השקיפות בריביות. במסגרת הרפורמה, מפורסם לציבור גובה הריביות הממוצעות של כל אחד מהבנקים שניתנו בפועל על פיקדונות ועל האשראי. בחודש פברואר 2023 הורחב המידע הניתן במסגרת הדיווח והוא כולל פילוחים וחישובי ריבית נוספים.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המוכוונות לעידוד פעילות בדיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקבות השימוש של משקי הבית והעסקים בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי תוך יצירת שיתופי פעולה עם המערכת הבנקאית.
- התחרות במגזר משקי הבית, ובמגזר העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים פיננסיים חוץ בנקאיים. הפרדת חברות כרטיסי האשראי ישראל כרטיסי ישראל (לשעבר לאומי קארד) משני הבנקים הגדולים הושלמה בשנת 2019, ואילו חברת כ.א.ל צפויה להיפרד מקבוצת דיסקונט עד שנת 2027. חברות כרטיסי האשראי מפעילות מאמצים מוגברים לצמיחה באשראי הקמעונאי ולהרחבת בסיס לקוחות המועדונים החוץ בנקאיים. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים.
- ההתפתחויות הדיגיטליות וההתקדמות הטכנולוגית של השנים האחרונות משפיעות על המערכת הפיננסית, ומשנות את פונקציית הייצור בענף הבנקאות בעקבות מעבר גובר להתבססות על טכנולוגיות מתקדמות. טכנולוגיות אלה מאפשרות את הרחבת מגוון השירותים הבנקאיים ואת זמינותם בערוצים הדיגיטליים, במקביל להוזלת עלות הייצור. על רקע מגמות אלה, גופים פיננסיים מבוססי טכנולוגיה – חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, החלו להיכנס לענף הבנקאות בעולם. בישראל החל לפעול בנק דיגיטלי ראשון בחודש מרץ 2021.
- כמענה להתפתחויות אלה, הבנקים מצויים בשנים האחרונות במהלך של טרנספורמציה דיגיטלית על מנת לייעל את פונקציית הייצור שלהם במישורים הבאים:
- הטמעת שיפורים טכנולוגיים התייעלות התהליכים התפעוליים.
- דיגיטציה של השירותים הבנקאיים לטובת הרחבת סל המוצרים ללקוח והגברת זמינותם ואיכותם.
- החלפה הדרגתית של מערכות ה-IT לצורך שיפור מהירות תגובה, הגברת הגמישות והשגת יציבות תשתיתית.
- במקביל, המערכת הבנקאית נוקטת בצעדי התייעלות הבאים לידי ביטוי בצמצום היקף המשרות ובצמצום שטחי הנדל"ן בסניפים ובמטה. צעדים אלה כוללים, בין היתר, מעבר הבנקים לקמפוסים מחוץ לאזורי נדל"ן מובחרים, במטרה להפחית הוצאות בגין דמי שכירות ונדל"ן בכלל.
- הפיקוח על הבנקים מקדם את פרויקט הסדרת סטנדרט (Application Programming Interface) API לבנקאות פתוחה. הבנקאות הפתוחה תאפשר, בהסכמת הלקוח, שיתוף מידע פיננסי של הלקוח. שיתוף מידע זה עשוי להביא לשיפור השירותים הפיננסיים הניתנים ללקוחות ולהגברת התחרות על שירותים אלה.
- הרחבת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כיסוי נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישור הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחידוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
- הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
- התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח, ובמקביל מיושמים דיני הגנת הפרטיות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2022

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

הכלכלה הישראלית שמרה על רמת צמיחה גבוהה מקו המגמה טרום משבר הקורונה. התוצר בישראל צמח בשנת 2022 בשיעור שנתי של 6.5%, בהמשך לצמיחה הגבוהה של 8.6% בשנת 2021, ולאחר התכווצות בשיעור של 1.9% בשנת 2020. צמיחת התוצר בשנה החולפת הושפעה בעיקר מהתרחבות הצריכה הפרטית, יצוא הסחורות והשירותים, והשקעה בנכסים קבועים. שיעור האבטלה עמד בחודש דצמבר 2022 על 4.2%, לעומת 4.0% בחודש דצמבר 2021. מספר המשרות הפנויות במשק מצוי נכון לחודש דצמבר ברמה גבוהה של 141.5 אלף משרות. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה עמד בחודש דצמבר על 63.6%, לעומת 62.9% בחודש דצמבר 2021. על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2023, התוצר בישראל צפוי לצמוח בשנת 2023 בשיעור של 2.8%. התחזית צופה כי שוק העבודה יוסיף להיות הדוק, אך רמת האבטלה תעלה במעט.

אינפלציה ושיעור חליפין

במהלך שנת 2022 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 5.3% - מעל לטווח היעד של בנק ישראל, ולעומת עלייה בשיעור של 2.8% בשנת 2021. עליית המדד הושפעה בעיקר מהשתחררות ביקוש כבוש והסרת המגבלות על הפעילות הכלכלית במשק עם היציאה ממשבר הקורונה, וכן מהתייקרות מחירי האנרגיה והסחורות בעולם. נרשמה עלייה בכל רכיבי המדד, פרט לסעיף הלבשה והנעלה. במהלך שנת 2022 נחלש השקל בכ-13.2% מול הדולר, בהשפעת רכישות מט"ח של גופים מוסדיים על רקע הירידות בשווקים הפיננסיים בעולם. הפיחות בשקל הגביר את לחצי האינפלציה. להלן פרטים על שיעור החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
שער החליפין של: הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.519	3.110
אירו (בשקלים חדשים)	3.753	3.520
13.2		
6.6		

ביום 8 במרץ 2023 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.589 - פיחות של 2.0% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2022. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.817 פיחות של 1.7% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2022.

מדיניות מוניטרית

בעקבות העלייה בסביבת האינפלציה והתייקרות מחירי הדיור, ולאור איתנות הפעילות הכלכלית ושוק העבודה ההדוק, המשיך בנק ישראל בתהליך הדרגתי של העלאת ריבית. זאת, בדומה למגמה בבנקים מרכזיים רבים בעולם. ריבית בנק ישראל הגיעה במהלך חודש פברואר 2023 לשיעור של 4.25%, לעומת 0.10% בסוף שנת 2021. בהחלטת הריבית מחודש פברואר 2023 ציינה הוועדה המוניטרית כי קצב העלאת הריבית ייקבע בהתאם לנתוני הפעילות והתפתחות האינפלציה. טרם העלאת הריבית בחודש פברואר, תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2023 מעריכה כי הריבית הממוצעת ברבעון הרביעי של שנת 2023 תעמוד על 4.0%.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2022 נרשם בתקציב הממשלה עודף תקציבי מצטבר בסך של 9.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון של 69.2 בשנת 2021. העודף התקציבי ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2022 עמד על 0.6%. בשנת 2022 נרשם קיטון של 4.8% בהוצאות משרדי הממשלה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, כאשר בנטרול הוצאות המיוחסות להתמודדות עם משבר הקורונה חל גידול של 5.6% בהוצאות הממשלה. גביית המסים גדלה בשיעור נומינאלי של 13.7% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ביום 29 לדצמבר 2022 הושבעה ממשלת ישראל ה-37. בחודש ינואר 2023 החליטה הממשלה על שורת צעדים להוזלת יוקר המחיה אשר כללו הקפאת תעריפי ארנונה, קיצוץ התייקרות מחירי החשמל והמים והפחתת מחירי הדלק.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2022 נמכרו כ-40.5 אלף דירות חדשות, ירידה של 30.0% לעומת שנת 2021, ושל 2.0% לעומת שנת 2020. במהלך שנת 2022 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 118.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 116.8 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2021, ו-79.0 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2020, עלייה של 1% ו-50%, בהתאמה. עם זאת, על רקע עליית סביבת הריבית, החל מחודש יולי 2022 חלה האטה בהיקפי הביצוע בשוק המשכנתאות מרמת השיא של המחצית הראשונה. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו, במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2022, בשיעור של 17.1% לאחר עלייה בשיעור של 11.5% בשנת 2021 ושל 4.0% בשנת 2020.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, בכל שנת 2022, התנהל במגמה שלילית בהובלת הבורסות בארצות הברית ואירופה וזאת בדומה לשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים.

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון הרביעי של שנת 2022, התנהל במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית ואירופה וזאת בניגוד למגמה השלילית בשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

שנת 2020	שנת 2021	שנת 2022	מדד
(11.0)	32.0	(9.2)	תל-אביב 35
(3.0)	31.2	(11.9)	תל-אביב 125
18.1	33.1	(18.3)	תל-אביב 90

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המימים הסתכם ברבעון הרביעי של 2022 בכ-2.0 מיליארדי שקלים חדשים במוצע, בדומה למחזור הממוצע ברבעון המקביל אשתקד. שנת 2022 הסתכמה במחזור ממוצע של כ-2.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת מחזור ממוצע של כ-1.9 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2021.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

שנת 2020	שנת 2021	שנת 2022	מדד
0.8	4.1	(8.3)	אג"ח כללי
1.2	7.4	(9.8)	אג"ח ממשלתי צמוד מדד
1.3	(0.8)	(8.8)	אג"ח ממשלתי לא צמוד
(0.2)	8.3	(10.0)	תל בונד 20
0.1	7.3	(8.0)	תל בונד 40

כלכלה עולמית

צמיחת הכלכלה העולמית האטה במהלך שנת 2022. זאת, בצל המלחמה באוקראינה וסגרים שהוטלו בסין למיגור התפשטות תחלואת הקורונה, אשר הובילו לעליית קצב האינפלציה בעולם נוכח היווצרות קשיים בשרשרת האספקה העולמית והתייקרות מחירי האנרגיה והסחורות. לפי תחזית קרן המטבע הבינלאומית מחודש אוקטובר 2022, האינפלציה העולמית תעמוד על 5.1% בשנת 2023. צמיחת התוצר העולמי על פי התחזית צפויה להסתכם בשנת 2023 בשיעור של 2.7% - הנמוך ב-0.2 נקודות האחוז ביחס לתחזית הקודמת מחודש יולי 2022.

כלכלת ארצות הברית צמחה בשנת 2022 בשיעור של 2.1%, לעומת צמיחה של 5.9% בשנת 2021. קצב האינפלציה האיץ במהלך השנה עד לשיא של 9.1% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני, ומאז התמתן עד לשיעור של 6.5% בשנת 2022 כולה. קצב האינפלציה הגבוה הוביל לכך שה-FED העלה את הריבית המונית לאורך שנת 2022, כאשר בתחילת חודש פברואר 2023 היא הגיעה לשיעור 4.75%. מדד מנהלי הרכש בענפי השירותים והתעשייה הצביעו בסוף שנת 2022 על התכווצות מתונה, לאחר שבשלושת הרבעונים הראשונים הצביעו על התרחבות. התגברות קצב האינפלציה ועליית סביבת הריבית הובילה להאטה בענף הנדל"ן אשר באה לידי ביטוי בירידה בהיקף ההשקעה בבנייה למגורים, ירידה בהיקף העסקאות וירידת מחירי הדירות. שיעור האבטלה בחודש דצמבר 2022 עמד על 3.5%, בדומה לרמתו ערב משבר הקורונה.

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2022 בשיעור של 3.5%, לעומת צמיחה של 5.3% בשנת 2021. שיעור האינפלציה האיץ לרמה של 9.2% בשנת 2022. במטרה להאט את קצב האינפלציה, ה-ECB העלה בהדרגה את הריבית המונית על פיקדונות עד לרמה של 2.5% בתחילת חודש פברואר 2023. מדדי מנהלי הרכש בענפי התעשייה והשירותים מצויים במגמת ירידה החל מראשית שנת 2022 ומצביעים על התכווצות בפעילות.

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2022 בשיעור של 3.0%, לעומת צמיחה של 8.1% בשנת 2021. קצב הצמיחה של הפעילות הכלכלית נפגע על רקע התפרצות גלי תחלואת קורונה אשר הובילו להטלת סגרים ולהפסקת הפעילות במפעלים רבים. על רקע ההאטה בכלכלה ודשדוש ענף הנדל"ן, הבנק המרכזי בסין הוריד את הריבית המרכזית והפחית את דרישות הרזרבה מהבנקים. בחודש אוקטובר 2022 נבחר הנשיא הנוכחי, שי, לכהונה נוספת. לקראת סוף שנת 2022, הכריז הממשל הסיני על שורת הקלות בנושאי מגבלות תנועה שהוטלו עקב התפרצות גלי תחלואת קורונה.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

שנת 2020	שנת 2021	שנת 2022	מדד
7.3	18.7	(8.8)	דאו ג'ונס
16.3	26.9	(19.4)	S&P 500
47.6	26.6	(33.0)	נאסד"ק 100
3.6	15.8	(12.4)	DAX
(14.3)	14.3	0.9	FSTE 100
(7.1)	28.9	(9.5)	CAC
18.4	4.9	(9.4)	Nikkei 225

במהלך שנת 2022 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי.

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושאנים פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאותיו העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

הבנק בוחן את הסיכונים המובילים, שהינם סיכונים קיימים או חדשים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק.

מיפוי הסיכונים בבנק נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית ואלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

בחודשים האחרונים, שוררת אי וודאות על רקע תכנית הממשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביב מהלך זה. בשלב זה מוקדם להעריך מה תהיינה ההתפתחויות, וכן את השפעת אירועים אלה על המשק הישראלי.

להלן פירוט הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים שזוהו בבנק:

סיכון עסקי אסטרטגי – הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, שעלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון העסקי-אסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

מנהל הסיכון האסטרטגי-עסקי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת הנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה לרבות מעקב אחר התפתחויות של גורמים אקסוגניים אשר עלולים להשפיע על הסיכון העסקי-אסטרטגי של הבנק, כולל התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, כמו כן, מתבצע מעקב אחר יישום תוכניות העבודה והתאמתן לתוואי האסטרטגי.

ההתפתחויות בסביבה העסקית שעלולות להשפיע על הסיכון האסטרטגי כוללות את התגברות המתיחות הגיאופוליטית העולמית והמקומית והשפעתן על הפעילות הכלכלית העולמית והמקומית, השפעת האינפלציה ועליית סביבת הריבית אשר ייקרה את האשראי, ההתפתחויות הטכנולוגיות בעולם הפיננסי והשינויים בהעדפות הצרכנים, והשפעתן של הוראות רגולציה בתחומי ליבה של הפעילות הבנקאית. הבנק ערוך למצבי חירום בצורה שתצמצם את מידת הפגיעה בתוכנית העסקית והאסטרטגית שלו, לו יתפתחו תנאי קיצון כלכליים או ביטחוניים.

התגברות התחרות והתפתחות הדיגיטציה במערכת הבנקאית, וכן, השינויים בהתנהגות הלקוחות ובמודל העסקי עלולים ליצור השפעות מהותיות על המערכת הבנקאית בטווח הבינוני ארוך, ולהשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. השפעתן של הוראות רגולציה בתחומי ליבה של הפעילות הבנקאית, ובכללן השפעותיו האפשריות של החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות המקצועניים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן להשוות בין עלויות של שירותים פיננסיים.

ההתפתחויות הטכנולוגיות בעולם הפיננסי והשינויים בהעדפות הצרכנים מובילים למעבר גובר של הפעילות הבנקאית לדיגיטל. התפתחות הבנקאות הפתוחה עשויה להוביל להתעצמות התחרות בזירת המחיר, בייחוד בתחום התשלומים והעברות הכספים. על רקע התפתחויות אלה, קיים סיכון גובר לפיצול צריכת סל המוצרים הבנקאיים, ולהתגברות האיום התחרותי על מערכת הבנקאות כתוצאה מכניסה של גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים וחברות טכנולוגיה לתחומי פעילות בנקאיים. הבנק נערך לעולם הטכנולוגי המשתנה באמצעות התאמת פונקציית הייצור הבנקאית, בין היתר, באמצעות השקעות בטכנולוגיה. במהלך שנת 2022, הסיכון הרגולטורי התעצם לנוכח התגברות יוזמות החקיקה השונות.

ביום 26 באפריל 2021 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת, בין היתר, על מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית, מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המתאמות לצרכי הלקוח, התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית ומינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לגודל. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 01-071448-2021).

סיכון מאקרו כלכלי – מצב הכלכלה העולמית והמקומית, תמורות במדיניות הפיסקלית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן בארץ ובעולם הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק ועל הסיכון העסקי-אסטרטגי.

שוררת אי-ודאות באשר להתגברות המתיחות הגיאופוליטית בעולם, ובייחוד בין מדינות המערב לרוסיה ובין ארה"ב לסין אשר מהוות גורם סיכון מהותי העלול להשפיע על הסביבה המאקרו כלכלית העולמית.

שנת 2022 אופיינה בקצב אינפלציה מואץ בעולם ובישראל, על רקע גידול משמעותי ברמת הביקושים לאחר משבר הקורונה שצד ההיצע לא הצליח לספק בשל שיבושים בשרשרת האספקה העולמית, לצד עלייה במחירי הסחורות, המזון והאנרגיה בגלל המלחמה באוקראינה.

מתחילת שנת 2022, נרשמה עלייה עקבית בקצב האינפלציה במשק הישראלי בעקבות התייקרות המוצרים הסחירים והלא סחירים. העלאה המהירה של הריבית המוניטרית נועדה להוביל לריסון הביקושים ולהתחזקות המטבע המקומי לצורך סיתון קצב האינפלציה. בנק ישראל החל במהלך הרבעון השני של שנת 2022, ברצף העלאות ריבית מ-0.1% ל-4.25% בתחילת שנת 2023 וקיים חשש כי העלאות ריבית חדה מדי תגרור את הכלכלות במדינות המפותחות למיתון. לפיכך, הבנקים המרכזיים קובעים את קצב העלאות הריבית בהתאם לחוסן הפעילות הכלכלית, מצב שוק התעסוקה והתפתחות רמת הביקושים. עליית סביבת הריבית והאינפלציה ייקרה את האשראי, ועשויה להשפיע על סיכון האשראי בבנק. הבנק מנטר באופן שוטף את ההשפעות הפוטנציאליות על פעילותו העסקית. כמו כן, עדיין קיימת אי וודאות בנוגע להשלכות העתידיות הפוטנציאליות של עליית סביבת הריבית על הפעילות העסקית והכלכלית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בשנת 2022 עיקר השפעת נגיף הקורונה על הפעילות הכלכלית העולמית התמקדה בסין אשר הטילה מגבלות תנועה רבות עקב התפרצויות גלי תחלואה. מגבלות אלו השפיעו על הביקושים העולמיים מחד אך גם האריכו את השיבושים בשרשרת האספקה העולמית מאידך. עדיין קיימת אי ודאות בנוגע להתפשטות עתידית של הנגיף, מאפייניו בעתיד והשלכותיו העתידיות הפוטנציאליות על הפעילות העסקית והכלכלית.

סיכון אבטחת מידע – סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק. איומי הסייבר ממשיכים להתפתח ולהתגבר כלפי גופים פיננסיים. חלה עלייה בתחכום ובמוטיבציה של אירועי התקיפה, וחל גידול משמעותי בכמות אירועי הסייבר ובהיקף ההפסדים הנובע מאירועים אלה בעולם. כמו כן, ההתפתחויות הטכנולוגיות והדיגיטליות במערכת הבנקאית, הגדילו את משטחי האיום והעצימו את סיכון הסייבר. מערך אבטחת המידע של הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת לצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה לכל אורך השנה, תוך שיפור מתמיד וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגברים בהם הבנק נדרש לעמוד.

סיכון טכנולוגי – הסיכון הטכנולוגי מהווה סיכון משמעותי במערכת הבנקאית. הסיכון מושפע מההאצה בהתפתחות הטכנולוגיה והדיגיטליות במענה לצרכי הלקוחות המשתנים. מערכות הליבה הוותיקות בבנקים, במקביל לריבוי דרישות רגולציה בנקאית בלוחות זמנים קצרים, מעצימות את הנזק הפוטנציאלי העלול לנבוע מסיכונים הטכנולוגיה שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. במהלך שנת 2022, המשיכה חטיבת הטכנולוגיה לפעול באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ומתן מענה לצרכים הטכנולוגיים הנוכחיים והעתידיים הנדרשים לפעילות.

במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות הבנק מבצע השקעות במערכות הטכנולוגיה על מנת להתמודד עם האתגרים המשתנים בסביבה העסקית. קצב השינויים המהיר בזירה הטכנולוגית, שינויים באופן הנגשת השירותים לציבור הלקוחות והרחבת מגוון הערוצים בהם פועל הבנק מול לקוחותיו מחייבים השקעה מתמדת בטכנולוגיה. ההשקעות מבוצעות גם לצורך שדרוג היכולות העסקיות וגם לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות חדשות כמו היערכות לבנקאות פתוחה. בנוסף הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לטיפול ומיציא מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות הן בהיבטים העסקיים שיווקיים והן בהיבטים של ניהול סיכונים.

סיכון ציות ורגולציה – פעילותו העסקית של הבנק כפופה להוראות רגולציה. סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות". הוראות הציות כוללות גם את חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול חוקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן - "חוק הייעוץ") (להלן ביחד - "דיני ניירות ערך"), וכן את חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. הטיפול בציות לחוקים אלה מבוצע גם במסגרת תוכניות אכיפה פנימיות של דיני ניירות ערך ודיני התחרות הכלכלית, בהתאמה. וכן, סיכון הציות כולל גם את נושא ההוגנות ודיני הגנת הפרטיות.

יודגש כי תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בציות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות. כמו כן, עקב התמשכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הבנק ממשיך לעקוב אחר רשימות הסנקציות (בכלל זה הסנקציות הסקטוראליות) שפורסמו בנושא זה על ידי ארה"ב, האיחוד האירופי ואנגליה, ומיישם אותן.

סיכונים סביבתיים – הם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתוצאה ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה.

סיכונים אקלים – נוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. הסיכון עבור הבנק הינו להפסד פיננסי או פגיעה במוניטין, כתוצאה מהתממשות אירועים או תהליכים פיזיים או התאמות לסיכונים מעבר עקב שינויי אקלים.

סיכונים אקלים כוללים סיכונים מעבר הם מוערכים כסיכונים טווח ארוך. סיכונים אלו נובעים מתהליך ההסתגלות לקראת כלכלה דלת-פחמן (כגון מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכד'), וסיכונים פיזיים – העלולים להתממש כתוצאה מהשפעה ישירה של אירועי קיצון כגון שריפות, שיטפונות וכד', ומשינויים כרוניים ומתמשכים העלולים לנבוע מעליית מפלס פני הים ועליית טמפרטורה העלולים לגרום להשפעות על המערכת האקולוגית, תהליכי מדבור ועוד.

בחודש דצמבר 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה לעדכון הדיווח לציבור בנושא גילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל. ההוראה מרחיבה את דרישות הגילוי בנושא ניהול סיכונים ESG (Environment, Social and Governance), יישום ההוראה יחל בדוח ESG לשנת 2022. כמו כן, בחודש דצמבר 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים, טיוטת הוראה של "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים", המבוססת על הנחיית ועדת באזל. טרם נקבע מועד היישום המלא הסופי.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. הנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זהר ושות'.

לפרטים בדבר גילויי בחוות הדעת של רואי החשבון המבקר על ענייני מפתח בביקורת, ראה דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל בדוחות הכספיים.

אירועים לאחר תאריך המאזן

- לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022 ראה פרק "ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת הדוחות הכספיים.
- ביום 15 בינואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הושלם תהליך של מזוג אגוד מערכות בע"מ עם ולתוך חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מקבוצת הבנק.
- ביום 20 בפברואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה טפחות הנפקות ניירות ערך מסחריים (סדרה 1) תמורת 1.1 מיליארדי שקלים חדשים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

כמפורט בביאור 1.ג.1, בעקבות אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות (CECL), עודכן, בין היתר, אופן חישוב האומדן של ההפרשה להפסדי אשראי, לאומדן ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי חלף ההפסד שנגרם וטרם זוהה. לצורך כך פיתח הבנק מודלים לאומדן ההפרשה להפסדי אשראי. לצורך פיתוח המודלים נדרש הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על נתונים כספיים. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חלים על אשראי (לרבות הלוואות לדיר) איגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2022 ב-4,472 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 3,188 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 40.3%. הרווח הנקי בשנת 2022 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 20.1%, לעומת 15.8% בשנת 2021.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,087 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 679 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 60.1%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2022 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 18.5%, לעומת 12.9% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בשנת 2022 הסתכמו ב-10,994 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8,086 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 36.0%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2022 הסתכמו ב-3,150 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,041 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 54.3%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בשנת 2022, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-9,217 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6,586 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 39.9%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2022, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-2,802 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,741 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 60.9%.

הגידול בהכנסות מפעילות שוטפת בשנת 2022 נובע בעיקר מגידול של 13.3% ביתרת האשראי לציבור לעומת 31 בדצמבר 2021, ומעליית ריבית בנק ישראל (החל מחודש אפריל 2022) וריבית הבנק המרכזי בארצות הברית (החל מחודש מרץ 2022).

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שנת השינוי (באחוזים)	שנת	
	2021	2022
	7,685	10,240
	401	754
36.0	8,086	10,994
סך הכנסות מימון		
	484	1,144
	57	67
	254	(3)
	705	569
	1,500	1,777
39.9	6,586	9,217

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים) - המשך:

2021		2022	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
1,691	2,035	2,001	1,958
189	66	63	83
1,880	2,101	2,064	2,041
19	251	173	41
11	14	14	18
119	63	17	55
171	159	189	186
320	487	393	300
1,560	1,614	1,671	1,741

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הרוג ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי סדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) הירידה בהכנסות אלה בשנת 2022 נובעת בעיקר מידידה בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם. הסעיף כולל את השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הרוג הנובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הרוג, וכן עמלות פירעון מוקדם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הכנסות הריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית מושפעות הן מהשינוי בשיעור הריבית והן מהשינוי בהיקפי הפעילות, הבאים לידי ביטוי ביתרות האשראי והפיקדונות.

לפרטים בדבר יתרות ממוצעות של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור וכן בדבר ההכנסות ממרווח על האשראי והפיקדונות לפי מגזרי פעילות ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית ראה פרק סיכום שוק וריבית להלן.

הוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2022 ב-532 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.17% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הכנסה בגין הפסדי אשראי בסך של 278 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-191 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.25% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הכנסה בגין הפסדי אשראי בסך של 15 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות הפסדי אשראי בשנת 2022 כוללות בעיקר גידול בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מצמיחה בתיקי האשראי המסחרי והאשראי לדיור של הבנק, תוך מתן ביטוי להשפעת עליית הריבית במשק. העלייה בהפרשה הקבוצתית תרמה כ-338 מיליוני שקלים חדשים מסך ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2022 (130 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2022). ללא השפעה זו, היו ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסתכמות בשנת 2022 ב-194 מיליוני שקלים חדשים (61 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2022), המהווים כ-0.06% מסך האשראי לציבור (0.08% ברבעון הרביעי של שנת 2022).

בתקופה המקבילה נרשמה הכנסה בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי, כתוצאה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, לאור התאוששות ממשבר הקורונה, והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים כתוצאה ממשבר הקורונה.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום		לשנה שהסתיימה ביום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2021	2022	2021	2022
הוצאות להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)			
74	153	352	485
(60)	(92)	(284)	(291)
14	61	68	194
הוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:			
(15)	11	(12)	99
(14)	119	(334)	239
(29)	130	(346)	338
(15)	191	(278)	532
סך הכל הוצאה פרטנית להפסדי אשראי			
הוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:			
(15)	11	(12)	99
(14)	119	(334)	239
(29)	130	(346)	338
(15)	191	(278)	532
סך הכל הוצאה (הכנסה) קבוצתית להפסדי אשראי			
סך הכל הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):			
0.02%	0.25%	(0.10%)	0.17%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור			
0.11%	0.65%	(0.15%)	0.39%
מזה: בגין הלוואות לדיור			
(0.09%)	0.02%	(0.08%)	0.05%
שיעור ההוצאה בגין הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):			
0.02%	0.08%	0.03%	0.06%

(1) בתקופת ההשוואה כולל הפרשה לפי עומק הפיגור

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור ההוצאות להפסדי אשראי								מגזרי פעילות
רבעון רביעי				לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
(0.09)	0.02	(0.08)	0.05	(41)	11	(133)	99	אנשים פרטיים:
(0.34)	0.67	(0.21)	0.36	(22)	45	(55)	97	משקי בית- הלוואות לדיור
-	(2.61)	(0.72)	-	-	(1)	(1)	-	משקי בית- אחר
(0.13)	0.10	(0.09)	0.09	(63)	55	(189)	196	בנקאות פרטית
								סך הכל אנשים פרטיים
								פעילות עסקית:
(0.30)	0.67	(0.23)	0.33	(23)	57	(71)	113	עסקים קטנים וזעירים
0.57	1.29	0.22	0.74	14	41	22	94	עסקים בינוניים
0.98	0.34	(0.03)	0.35	57	24	(7)	101	עסקים גדולים
(0.68)	(0.16)	(1.09)	-	(5)	(1)	(32)	-	גופים מוסדיים
0.26	0.62	(0.13)	0.40	43	121	(88)	308	סך הכל פעילות עסקית
-	-	-	-	(1)	-	(1)	-	ניהול פיננסי
(0.03)	0.23	(0.10)	0.17	(21)	176	(278)	504	סך הכל פעילות בישראל
0.57	0.92	-	0.43	6	15	-	28	פעילות בחוץ לארץ
(0.02)	0.25	(0.10)	0.17	(15)	191	(278)	532	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2022 ב-3,428 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,635 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול של 793 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-767 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 679 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 88 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2022 ב-754 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 401 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-198 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 83 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2022 ב-2,052 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,947 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 5.4%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-505 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 528 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 4.4% הנובע בעיקר מקיטון בעמלות ניירות ערך כתוצאה מירידה בנפח הפעילות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן פירוט העמלות לפי סוגי עמלות עיקריים (במיליוני שקלים חדשים):

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
95	102	103	112	108	113	113	106	ניהול חשבון
75	74	69	88	85	83	87	81	הפרשי המרה
89	78	72	75	74	67	60	57	פעילות בניירות ערך
66	62	64	66	76	71	82	82	עמלות מעסקי מימון
54	50	61	71	65	59	64	72	כרטיסי אשראי
28	38	42	44	40	39	40	38	טיפול באשראי ⁽¹⁾
70	61	62	76	72	76	73	69	עמלות אחרות
477	465	473	532	520	508	519	505	סך כל העמלות

2021	2022	
412	440	ניהול חשבון
306	336	הפרשי המרה
314	258	פעילות בניירות ערך
258	311	עמלות מעסקי מימון
236	260	כרטיסי אשראי
152	157	טיפול באשראי ⁽¹⁾
269	290	עמלות אחרות
1,947	2,052	סך כל העמלות

(1) כולל עמלות: טיפול באשראי, סחר חוץ והכנסות נטו משירותי תיקי אשראי.

לפרטים על ההכנסות מעמלות לפי סוגי העמלות השונים, ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2022 ב-622 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 287 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול של 335 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-64 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 68 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסות האחרות בשנת 2022 כוללות רווחי הון (אשר נרשמו ברבעון הראשון) בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים ממימוש נכסים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

כמו כן, ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך של 51 מיליוני שקלים חדשים לרבעון, בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, המוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

ההכנסות האחרות בשנת 2021 כוללות רווח הון בסך של 14 מיליוני שקלים חדשים (אשר נרשמו ברבעון השלישי) ממכירת חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2022 ב-6,173 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5,568 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 10.9%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,814 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,555 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 16.7%. ראה פירוט לפי רכיבי הוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2022 ב-4,029 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,536 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 13.9%.

המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,194 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 960 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 24.4%. קצב הגידול בהוצאות השכר הושפע בעיקר מסעיפי תגמול משתנים, על רקע התוצאות הכספיות בשנת 2022.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2022 ב-1,012 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,002 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 1.0%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-281 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 267 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.2%.

הוצאות האחזקה הושפעו בין היתר מסגירת חלק מסניפי אגוד אגב המיזוג.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2022 ב-1,132 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,030 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, גידול בשיעור של 9.9%. הוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-339 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 328 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 3.4%.

הוצאות האחרות כוללות בשנת 2022 הוצאות חד פעמיות הקשורות למיזוג בנק אגוד.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

2021		2022					
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
55.3	50.4	51.2	59.0	43.2 ⁽²⁾	45.0	43.3	48.8
Cost Income Ratio							

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022		
54.0	45.2 ⁽²⁾	Cost Income Ratio	

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) בנטרול רווחי הון ממימוש נכסים, הסתכם היחס בשנת 2022 וברבעון הראשון של שנת 2022 ב-46.4% וב-48.8%, בהתאמה.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2022 ב-6,963 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5,030 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,714 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,097 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

שיעור ההפרשה למסים מהרווח בשנת 2022 הסתכם ב-33.8%, לעומת 34.4% בשנת 2021. שיעור ההפרשה למסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2022 הסתכם ב-33.8%, לעומת 35.6% ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2022 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך 5 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסדים בסך 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון הרביעי של שנת 2022 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך 1 מיליוני שקלים חדשים. ברבעון המקביל אשתקד לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יחב הסתכם בשנת 2022 ב-140 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 102 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יחב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-48 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 28 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול ברווח הנקי של בנק יחב נובע מגידול בהכנסות הריבית כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות, מעליית ריבית בנק ישראל ומעליית מדד המחירים לצרכן.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2022 ב-4,472 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,188 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2022 ב-1,087 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 679 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההון העצמי של הבנק כולל גם קיטון של 252 ו-3 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2022 וברבעון הרביעי של השנה, בעיקר מהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, ומהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק"). זאת, בהשוואה לקיטון של 27 ו-11 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁴⁾ (באחוזים):

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
14.1	19.8	16.2	12.9	21.9 ⁽⁵⁾	19.4	20.8	18.5	תשואת רווח נקי על ההון ⁽⁶⁾
10.15	10.53	10.44	10.04	10.01	10.00	9.92	9.94	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון
133	132	126	125	120	120	119	118	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)
5.16	5.36	5.37	5.18	5.31	5.23	5.26	5.42	יחס המינוף בתום הרבעון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	
15.8	20.1 ⁽⁵⁾	תשואת רווח נקי על ההון

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
 (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
 (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רוברד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (5) בנסרול השפעת רווחי הון, נטו, מסימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על ההון בשנת 2022 וברבעון הראשון של שנת 2022 ל-19.0% ול-16.6%, בהתאמה.
 (6) בהתאם לחוזר מספר 2664-06 של בנק ישראל, עודכנה שיטת החישוב להצגת תשואה לתקופות ביניים. מספרי השוואה עודכנו בהתאם. תשואת הרווח הנקי בשנת 2021 בהתאם לשיטה הישנה הייתה: לרבעון הראשון 14.9%, לרבעון השני 21.3%, לרבעון השלישי 17.3%, לרבעון הרביעי 13.5%.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
2.65	3.87	3.30	2.65	4.50	4.11	4.59	4.23	רווח בסיסי למניה
2.64	3.85	3.29	2.62	4.43	4.09	4.56	4.21	רווח מדולל למניה
-	-	189	293	106	-	123	137	דיבידנד למניה (באגורות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	
12.47	17.47	רווח בסיסי למניה
12.35	17.38	רווח מדולל למניה
482	366	דיבידנד למניה (באגורות)

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			
שיעור השני (באחוזים)	2021	2022	
9.2	392,271	428,292	סך כל המאזן
(1.7)	95,267	93,673	מזומנים ופיקדונות בבנקים
13.3	271,428	307,472	אשראי לציבור, נטו
0.7	15,033	15,144	ניירות ערך
(13.3)	1,734	1,503	בניינים וציוד
11.9	307,924	344,514	פיקדונות הציבור
0.0	6,992	6,994	פיקדונות מבנקים
(12.5)	38,046	33,287	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
14.5	20,770	23,780	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים קטנה במהלך שנת 2022 ב-1.6 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרה הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2022 ל-72%, לעומת 69% בסוף שנת 2021. האשראי לציבור, נטו גדל במהלך שנת 2022 ב-36.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 13.3%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השני (באחוזים)	השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר	
	2021	2022		2021	2022
מטבע ישראלי	190,455	215,424	13.1	70.1	70.2
לא צמוד	69,534	76,228	9.6	24.8	25.6
צמוד מדד	11,439	15,820	38.3	5.1	4.2
מט"ח כולל צמוד מט"ח	271,428	307,472	13.3	100.0	100.0
סך הכל					

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

אנשים פרטיים:	שיעור השני (באחוזים)		שיעור השני (באחוזים)	שיעור השני (באחוזים)	
	2021	2022		2021	2022
משקי בית- הלוואות לדיור	174,822	195,820	12.0	70.1	70.2
משקי בית- אחר	25,948	27,064	4.3	24.8	25.6
בנקאות פרטית	139	153	10.1	5.1	4.2
סך הכל אנשים פרטיים	200,909	223,037	11.0	100.0	100.0
פעילות עסקית:					
עסקים קטנים וזעירים	30,245	34,152	12.9	70.1	70.2
עסקים בינוניים	9,848	12,704	29.0	24.8	25.6
עסקים גדולים	23,289	28,519	22.5	5.1	4.2
גופים מוסדיים	2,939	2,556	(13.0)	100.0	100.0
סך הכל פעילות עסקית	66,321	77,931	17.5	100.0	100.0
פעילות חוץ לארץ	4,198	6,504	54.9	100.0	100.0
סך הכל	271,428	307,472	13.3	100.0	100.0

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים מציעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי ⁽¹⁾								סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽⁶⁾				ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾								
269,325	24,400	173,576	71,349	305,419	25,993	194,691	84,735	סיכון אשראי מאזני
84,765	13,823	19,769	51,173	77,739	14,475	11,349	51,915	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾
354,090	38,223	193,345	122,522	383,158	40,468	206,040	136,650	סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
3,603	281	882	2,440	4,093	324	820	2,949	א. לא בעייתי
2,171	137	1,300	734	1,372	167	-	1,205	ב. בעייתי צובר
1,294	56	-	1,238	2,612	55	1,329	1,228	ג. בעייתי לא צובר
7,068	474	2,182	4,412	8,077	546	2,149	5,382	סך הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
949	28	-	921	1,448	36	-	1,412	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾ שאינו בדירוג ביצוע אשראי
8,017	502	2,182	5,333	9,525	582	2,149	6,794	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
1,352	26	1,300	26	113	44	-	69	מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר
362,107	38,725	195,527	127,855	392,683	41,050	208,189	143,444	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁴⁾
1,294	56	-	1,238	2,612	55	1,329	1,228	נכסים שאינם מציעים⁽⁵⁾

- (1) אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר.
- (5) נכסים שאינם צוברים ריבית.
- (6) מספרי ההשוואה בלוח זה חושבו בהתאם להוראות שחלו עד 31 בדצמבר 2021, אך הצגתם הותאמה ככל הניתן למתכונת הגילוי החדשה. יציין כי סיווג "לא צובר" ביחס לאשראי לידור קיים רק החל משנת 2022.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינו ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לידור ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי⁽⁴⁾ (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר 2021				ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	
0.46	0.23	-	1.64	0.83	0.21	0.68	1.37	ניתוח איכות האשראי לציבור
								שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
								שיעור האשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.96	0.33	0.74	1.68	0.87	0.37	0.68	1.45	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
1.25	0.78	0.74	2.64	1.27	0.84	0.68	2.76	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
2.93	2.02	1.24	7.31	3.07	2.19	1.09	7.81	ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח
								שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(0.11)	(0.23)	(0.08)	(0.13)	0.18	0.38	0.05	0.41	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.05	0.19	-	0.11	0.09	0.26	-	0.25	ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
								שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.85	1.02	0.46	1.72	1.00	1.93	0.46	1.94	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
185.3	453.6	-	105.3	120.5	930.9	67.9	141.7	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
89.0	309.8	61.8	103.0	115.4	517.2	67.9	133.9	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהחתיקות החשבונאיות נטו
(0.70)	(0.39)	(13.30)	(0.40)	1.98	1.45	-	1.66	

(1) מספרי ההשוואה בלוח זה חושבו בהתאם להוראות שחלו עד 31 בדצמבר 2021, אך הצגתם הותאמה ככל הניתן למתכונת הגילוי החדשה. יציין כי סיווג "לא צובר" ביחס לאשראי לידור קיים רק החל משנת 2022.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

2021		2022		סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)
שיעור מספר לווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	
70.9	9.3	70.2	8.5	עד 150
17.5	19.8	17.7	18.4	150-600
10.6	36.9	11.0	36.2	600-2,000
1.0	34.0	1.1	36.9	מעל 2,000

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

2021		2022		ענף משק
אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
73.5	200,465	72.4	223,238	אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדירור)
9.7	26,387	10.9	33,754	בינוי ונדל"ן
3.5	9,636	3.5	10,816	שירותים פיננסיים
2.9	7,800	3.2	9,765	תעשייה
3.9	10,656	3.7	11,283	מסחר
6.5	17,723	6.3	19,446	אחר
100.0	272,667	100.0	308,302	סך הכל

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2022 ב-393 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 362 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 8.6%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת			
31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
2.9	21,168	21,772	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים ⁽¹⁾ :
15.0	16,582	19,069	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(36.2)	32,963	21,029	ערבויות לרוכשי דירות
10.2	10,643	11,730	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
(13.1)	9,351	8,122	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
21.9	10,571	12,881	התחייבויות להוצאת ערבויות
6.3	3,321	3,531	ערבויות והתחייבויות אחרות
(26.7)	430	315	ערבויות להבטחת אשראי
			אשראי תעודות
			מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
(2.8)	308,084	299,335	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
58.5	3,652	5,789	נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
38.9	3,753	5,214	התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ב"אור 30 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך גדלה במהלך שנת 2022 ב-0.1 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הפרשה להפסדי אשראי	רווחים מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
31 בדצמבר 2022					
3,514	3,514	-	-	(152)	3,362
8,034	8,694	-	(2)66	(726)	8,034
632	584	-	(3)62	(14)	632
2,964	3,018	-	(3)5	(59)	2,964
15,144	15,810	-	133	(951)	14,992
31 בדצמבר 2021					
2,934	2,934	-	66	(5)	2,995
10,823	10,675	-	(2)192	(44)	10,823
706	574	-	(3)134	(2)	706
570	560	-	(3)17	(7)	570
15,033	14,743	-	409	(58)	15,094

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי (באחוזים)	2021	2022	
(1.2)	6,728	6,645	מטבע ישראלי
70.0	1,469	2,498	לא צמוד
(12.5)	6,110	5,349	צמוד מדד
(10.2)	726	652	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
0.7	15,033	15,144	פריטים לא כספיים
			סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
		איגרות חוב ממשלתיות:
10,421	10,732	ממשלת ישראל
2,035	1,457	ממשלת ארצות הברית
12,456	12,189	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
		איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל:
601	774	סך הכל איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל
		איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
48	119	ארצות הברית
67	71	דרום קוריאה
62	72	אחר
177	262	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
		איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
473	500	נדלן מניב
179	165	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
95	95	כרייה וחציבה
57	97	בניה
58	57	תעשייה - תעשייה כימית
205	298	אחר
1,067	1,212	סך הכל איגרות חוב של חברות
		איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)
4	53	כרייה וחציבה
2	2	אחרים
6	55	סך הכל איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)
		מניות וניירות ערך אחרים
706	632	השקעה במניות שאינן למסחר
414	389	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽¹⁾
20	20	מניות וניירות ערך אחרים למסחר
726	652	סך הכל מניות וניירות ערך אחרים
15,033	15,144	סך הכל ניירות ערך

(1) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(2) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה במהלך שנת 2022 בכ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע בעיקר ממכירת נכסי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2021				2022				
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	
333	64	8	405	317	62	6	385	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
164	8	-	172	152	9	-	161	הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים ⁽²⁾
329 ⁽⁶⁾	9	9	347	311 ⁽⁶⁾	11	8	330	הוצאות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
251	59	-	310	228	54	-	282	הוצאות בגין פחת ⁽⁴⁾
75	13	-	88	52	9	-	61	הוצאות אחרות ⁽⁵⁾
1,152	153	17	1,322	1,060	145	14	1,219	סך הכל הוצאות

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2021				2022				
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	
13	-	-	13	20	-	-	20	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
41	28	-	69	75	59	-	134	עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש ⁽²⁾
141	-	-	141	142	-	-	142	עלויות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
195	28	-	223	237	59	-	296	סך הכל

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2021				2022				
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	
585	108	1	694	604	133	1	738	סך הכל יתרה מופחתת
44	-	-	44	64	1	-	65	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.
- ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאורים 1 ו-9 לדוחות הכספיים.
- כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.
- החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa. החברה מתמחה במתן שירותים מיכניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירות הסתכמה בכ-108 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2022 (בשנת 2021 עלות השירות הסתכמה בכ-94 מיליוני שקלים חדשים).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2022 ל-80%, לעומת 78% ביום 31 בדצמבר 2021. במהלך שנת 2022 גדל היקף פיקדונות הציבור ב-36.6 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 11.9%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעוניים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	שיעור (באחוזים) מסך פיקדונות הציבור, נטו ליום			יתרה ליום 31 בדצמבר	
	31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	2021	2022
	2021	2022			
מטבע ישראלי					
לא צמוד	75.7	75.6	11.7	233,149	260,411
צמוד מדד	7.0	6.3	1.2	21,503	21,767
מט"ח כולל צמוד מט"ח	17.3	18.1	17.0	53,272	62,336
סך הכל	100.0	100.0	11.9	307,924	344,514

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)
	2021	2022	
			אנשים פרטיים:
6.6	118,051	125,823	משקי בית- אחר
18.9	21,664	25,755	בנקאות פרטית
8.5	139,715	151,578	סך הכל אנשים פרטיים
			פעילות עסקית:
11.1	50,247	55,805	עסקים קטנים וזעירים
(13.8)	15,742	13,570	עסקים בינוניים
8.1	36,669	39,636	עסקים גדולים
23.7	61,365	75,938	גופים מוסדיים
12.8	164,023	184,949	סך הכל פעילות עסקית
90.8	4,186	7,987	פעילות חוץ לארץ
11.9	307,924	344,514	סך הכל

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2022
עד 1	95,170	99,561
מעל 1 עד 10	78,746	86,771
מעל 10 עד 100	44,740	46,517
מעל 100 עד 500	36,591	35,348
מעל 500	52,677	76,317
סך הכל	307,924	344,514

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-7.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2021.

לפרטים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-33.3 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 4.8 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2021. איגרות החוב וכתבי התחייבויות הנדחים הושפעו במהלך שנת 2022 בין היתר, מהנפקות בסך של כ-5.0 מיליארדי שקלים חדשים, מפדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים, מפדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 47) תמורת כ-0.75 מיליארד שקלים חדשים ומפיעונוט שוטפים. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל. לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-23.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 20.8 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 14.5%.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
0.6	3,497	3,519	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
30.3	76	99	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
69.6	(303)	(514)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾
18.1	17,500	20,676	עודפים ⁽⁴⁾
14.5	20,770	23,780	סך הכל

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה דוח מאוחד על הרווח הכולל וביאור 10 בדוחות הכספיים.
- (3) כולל התחייבות אקטואריות בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.
- (4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות והוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, הוצאות וברוח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2022 הגיע ל-5.55%, לעומת 5.29% בסוף שנת 2021.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2022, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) והופחתו על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

כחלק מניהול ההון של הבנק, ביצע הבנק במהלך חודש מרץ 2022 לראשונה בישראל עסקה, אשר במסגרתה רכש הבנק מגוף מבטח בינלאומי ביטוח לחלק מתיק ההלוואות לדיור. רכישת הביטוח כאמור מאפשרת לבנק לצמצם את הקצאת ההון בגין התיק המבוסס, כנגזר מהדירוג האיכותי של החברה המבטחת, ובכך לפנות הון, בית השאר, להרחבת הפעילות העסקית של הבנק. בהמשך, במהלך חודש יוני 2022 בוצעה עסקה דומה נוספת.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות ההון רובד 1 של 0.04%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות ההון רובד 1 של 0.04%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים, ובו מאתגר הבנק את תכנון ההון בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק, שוחקים את ההון שלו ומגדילים את היקף נכסי הסיכון. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הונית הגלומה בדרישת ההון המזערית על פי הוראות בנק ישראל, מספקת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בהתאם, נקבע כי יעד ההון העצמי רובד 1 של הבנק לצורך תכנון ההון, יהיה בהתאם לנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

יעד הלימות הון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 9.60% ויחס הון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 12.5%.

לפרטים בדבר עדכון אופן חישוב יחס ההחזר להכנסה (PTI), ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר חוזר בדבר דרישת הון בגין הלוואות למימון קרקע, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הנפקה ופדיון כתיבת החייבות נדחים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים לשנת 2022 ופרק "ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות הון דיבידנד", להלן.

להלן חישוב יחס הלימות הון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		הון לצורך חישוב יחס ההון
		הון עצמי רובד 1
21,969	25,072	הון רובד 1
21,969	25,072	הון רובד 2
7,914	8,015	
29,883	33,087	סך הכל הון כולל
		יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		סיכון אשראי
202,611	234,383	סיכונים שוק
2,268	1,301	סיכון תפעולי
13,831	16,567	
218,710	252,251	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
10.04	9.94	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.04	9.94	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.66	13.12	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.60	9.60	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
12.50	12.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

2. חברות בת משמעותיות (באחוזים)

בנק ירב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו

9.85	10.51	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.49	13.45	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
12.50	12.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאחדות שלו⁽⁴⁾

16.28	-	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.40	-	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.43	-	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
12.50	-	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(4) ביום 29 בדצמבר 2022, השלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
12	99	4	29	חובות של ריבוניות
70	556	46	371	חובות של ישויות סקטור ציבורי
184	1,475	219	1,748	חובות של תאגידים בנקאיים
36	287	116	928	חובות של חברות ניירות ערך
7,746	61,969	9,811	78,486	חובות של תאגידים
762	6,099	653	5,226	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,427	19,412	2,617	20,935	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,222	9,776	1,276	10,209	הלוואות לעסקים קטנים
11,749	93,992	13,251	106,008	משכנתאות לדיור
1,052	8,417	1,152	9,213	נכסים אחרים
25,260	202,082	29,145	233,153	סך הכל סיכון אשראי

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
284	2,268	163	1,301	סיכון שוק
66	529	154	1,230	סיכון CVA ⁽²⁾
1,729	13,831	2,071	16,567	סיכון תפעולי ⁽³⁾
2,079	16,628	2,388	19,098	סך הכל
27,339	218,710	31,533	252,251	סך נכסי הסיכון

(1) דרישות ההון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 12.5%.

(2) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באול III.

(3) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון, כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערביות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי.

ביום 15 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לפיו ההקלה תחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

יחס המינוף של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 5.42% לעומת 5.18% ביום 31 בדצמבר 2021.

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד 1
21,969	25,072	
423,950	463,010	סך החשיפות
		באחוזים
5.18	5.42	יחס המינוף
4.50	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.55	6.08	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.50	4.50	בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾
		יחס המינוף
8.37	-	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.50	-	

(1) ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק.

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, מיום 26 בפברואר 2018, מדיניות הדיבידנד של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים דיבידנד בשיעור של עד 40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

יצוין, כי בהתאם למדיניות הדיבידנד האמורה, הבנק עשוי לרכוש ברכישה עצמית (בכפוף לאמור לעיל) מניות של הבנק, מובהר, כי רכישה עצמית בידי הבנק של מניות הבנק, כאמור לעיל, תיחשב ל"חלוקה", כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, וככזו תקטין בהתאמה את סכום הדיבידנד שיחולק (אם יחולק) על ידי הבנק על פי מדיניות הדיבידנד. "חלוקה" על פי מדיניות הדיבידנד (הן חלוקת הדיבידנד והן הרכישה העצמית) כאמור לעיל בהתאם להחלטות הדירקטוריון בעניין זה, כפי שיתקבלו מעת לעת ובכפוף להוראות הדין, ובכלל זה הגבלות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.

במסגרת תוכנית חומש אסטרטגית לשנים 2021-2025, שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 26 באפריל 2021, הדירקטוריון יעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להעלות שיעור הדיבידנד שצוין לעיל, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.

מובהר, כי אין במדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל, משום החלטה או התחייבות לחלוקת דיבידנד, וכי כל "חלוקה" תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין, ובכלל זה, אישור הדירקטוריון לביצוע החלוקה, הכל על פי שיקול דעתו של הדירקטוריון ובכפוף להוראות כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חלוקת דיבידנד

הכרזה על דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2020 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2020⁽³⁾				
16 באוגוסט 2021	31 באוגוסט 2021	188.99	0.30 ⁽⁴⁾	483.0
15 בנובמבר 2021	30 בנובמבר 2021	293.47	0.30 ⁽²⁾	752.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2021⁽⁴⁾				
28 בפברואר 2022	15 במרץ 2022	105.89	0.40	271.6
15 באוגוסט 2022	30 באוגוסט 2022	122.91	0.30	315.9
28 בנובמבר 2022	13 בדצמבר 2022	137.43	0.30	353.4
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2022⁽⁵⁾				
940.9				

- (1) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של שנת 2020.
- (2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של תשע"א החודשים הראשונים של שנת 2021.
- (3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2020 - 483.0 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2021 - 1,024.3 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2022 - 669.3 מיליוני שקלים חדשים.

הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022

דירקטוריון הבנק החליט ביום 13 במרץ 2023 לחלק דיבידנד בסכום של 326.1 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 30% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק, ועל מנת לאפשר את המשך הצמיחה העתידית של הבנק על רקע ההתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 1267.9% מההון המונפק, דהיינו 126.79 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 21 במרץ 2023 ויום התשלום הינו 28 במרץ 2023. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המיריס של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
(8.8)	545,852	497,639	ניירות ערך ⁽¹⁾
3.1	125,960	129,887	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
3.6	78,783	81,610	נכסים בגאמנות קבוצת הבנק
(6.6)	13,564	12,663	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
19.6	17,732	21,201	נכסים אחרים בניהול ⁽²⁾

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
- (2) לרבות:
 - יתרות אשראי המגובות בפקדונות שהחזרתם לספקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתית או היקף הכנסות שנתית).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים מחולקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים. קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה").
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישה הפיקוחית").

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלו.

התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	2022	2021
אנשים פרטיים:			
משקי בית- הלוואות לדיוור	1,023	1,118	35.1
משקי בית- אחר	189	(61)	-
בנקאות פרטית	113	51	1.6
סך הכל אנשים פרטיים	1,325	1,108	34.8
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	683	544	17.1
עסקים בינוניים	131	123	3.9
עסקים גדולים	334	248	7.8
גופים מוסדיים	58	18	0.6
סך הכל פעילות עסקית	1,206	933	29.3
ניהול פיננסי	1,830	1,028	32.2
סך הכל פעילות בישראל	4,361	3,069	97.5
פעילות חוץ לארץ	111	119	3.7
סך הכל	4,472	3,188	100.0

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור" ו-"אנשים פרטיים - אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2022 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שמביאים להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שעלה לאוויר בחודש אפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים שעלה לאוויר בחודש ספטמבר 2021 וכן פרויקט ההסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שמתקדם בהתאם לאבני דרך שנקבעו.
- במהלך שנת 2022 נמשכה באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מחודש אוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.
- בתחום כרטיסי האשראי, נמשכו התמורות הרגולטוריות שנגזרות, בין השאר, כתוצאה מיישום החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. במהלך שנת 2019 בוצע תהליך ההיפרדות של חברות כרטיסי האשראי מהבנקים ולקראת סוף שנת 2022 פורסמה המלצת הוועדה לבחינת התחרות בשוק האשראי להפריד את חברת כרטיסי האשראי כאל מבנק דיסקונט.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2021			2022			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
3,699	2,263	1,436	4,741	2,550	2,191	רווח ורווחיות
1	-	1	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
842	143	699	885	83	802	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,542	2,406	2,136	5,626	2,633	2,993	עמלות והכנסות אחרות
(188)	(133)	(55)	196	99	97	סך ההכנסות
3,040	835	2,205	3,432	988	2,444	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,690	1,704	(14)	1,998	1,546	452	הוצאות תפעוליות אחרות
581	586	(5)	676	523	153	רווח לפני הפרשה למיסים
1,109	1,118	(9)	1,322	1,023	299	הפרשה למיסים
(52)	-	(52)	(110)	-	(110)	רווח נקי (הפסד):
1,057	1,118	(61)	1,212	1,023	189	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
201,810	175,626	26,184	224,276	196,717	27,559	אשראי לציבור (יתרת סוף)
200,770	174,822	25,948	222,884	195,820	27,064	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
118,051	-	118,051	125,823	-	125,823	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
189,646	165,384	24,262	214,154	188,681	25,473	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
117,274	-	117,274	122,240	-	122,240	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
118,900	96,065	22,835	131,514	108,389	23,125	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
3,110	2,152	958	3,369	2,358	1,011	מרווח מפעילות מתן אשראי
450	-	450	1,164	-	1,164	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
139	111	28	208	192	16	אחר
3,699	2,263	1,436	4,741	2,550	2,191	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית בשנת 2022 הסתכם ב-1,212 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-1,057 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בסך ההכנסות, אשר קוזזה על ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח הנקי המיוחס לפעילות הלוואות לדיור במגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2022, הסתכם ב-1,023 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-1,118 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון, נטו מפעילות הלוואות לדיור הסתכמו ב-2,550 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-2,263 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי לדיור. מנגד, הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-99 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה להכנסה של 133 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה אשתקד נבעה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, ההתאוששות ממשבר הקורונה והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים כתוצאה ממשבר הקורונה.

הרווח הנקי המיוחס לפעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) בשנת 2022 הסתכם ב-189 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה להפסד בסך 61 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר הגידול נבע מעלייה בהכנסות המימון, נטו אשר הסתכמו ב-2,191 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,436 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקפי הפיקדונות ומעליית ריבית בנק ישראל. ביתרת האשראי הממוצעת בהשוואה לשנת 2021, ומעליית ריבית בנק ישראל. העלייה קוזזה על ידי הוצאות בגין הפסדי אשראי, אשר הסתכמו בשנת 2022 ב-97 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה להכנסה של 55 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. ההכנסה אשתקד נבעה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, וההתאוששות ממשבר הקורונה. הגידול בסעיפי העמלות וההכנסות האחרות וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שרות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
81	172	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
23	17	עמלות והכנסות אחרות
104	189	סך ההכנסות
(1)	-	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
28	18	הוצאות תפעוליות אחרות
77	171	רווח לפני הפרשה למיסים
26	58	הפרשה למיסים
51	113	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
141	154	אשראי לציבור (יתרת סוף)
139	153	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
21,664	25,755	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
203	143	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,947	23,325	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
98	66	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
72	167	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
8	4	אחר
81	172	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר בנקאות פרטית בשנת 2022 הסתכם ב-113 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-51 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות ריבית, נטו בעיקר כתוצאה מגידול של כ-11.4% ביתרה הממוצעת של פיקדונות במגזר, ומעליית ריבית בנק ישראל.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים (עסק זעיר) וכן מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים (עסק קטן). בהתאם לגישת ההנהלה קיימים מקרים שבהם לקוחות חוצים את רף המחזור וממשיכים להיות מטופלים בחטיבה הקמעונאית. המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
1,363	1,858	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
543	564	עמלות והכנסות אחרות
1,907	2,422	סך ההכנסות
(71)	113	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,140	1,261	הוצאות תפעוליות אחרות
838	1,048	רווח לפני הפרשה למיסים
288	355	הפרשה למיסים
550	693	רווח לאחר מס
(6)	(10)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
544	683	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
30,744	35,147	אשראי לציבור (יתרת סוף)
30,245	34,152	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
50,247	55,805	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
30,459	33,520	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
47,118	54,974	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
27,504	30,550	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1,182	1,311	מרווח מפעילות מתן אשראי
124	480	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
57	67	אחר
1,363	1,858	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים בשנת 2022 הסתכם ב-683 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-544 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בסך ההכנסות, כמפורט להלן, אשר קווצה על ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון, נטו הסתכמו ב-1,858 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,363 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי והפיקדונות. מנגד, חלה עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, אשר הסתכמו ב-113 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה להכנסה של 71 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. ההכנסה אשתקד נבעה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, ומהתאוששות ממשבר הקורונה.

הגידול בסעיפי העמלות, ההכנסות האחרות וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. בשנים האחרונות מסווגים למגזר זה לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

לקוחות המגזר שעיך פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות מגזר זה, הפועלים בכל ענפי המשק, מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
337	457	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(2)	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
114	99	עמלות והכנסות אחרות
449	556	סך ההכנסות
22	94	הוצאות בגין הפסדי אשראי
239	264	הוצאות תפעוליות אחרות
188	198	רווח לפני הפרשה למיסים
65	67	הפרשה למיסים
123	131	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
10,066	12,902	אשראי לציבור (יתרת סוף)
9,848	12,704	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
15,742	13,570	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
8,958	11,526	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,525	14,044	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
11,927	13,610	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
285	337	מרווח מפעילות מתן אשראי
42	97	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	23	אחר
337	457	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים בשנת 2022 הסתכם ב-131 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-123 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו אשר קוזזה על ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-457 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-337 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. גידול שנבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי ומעלייה בריבית בנק ישראל. הגידול בסעיף ההוצאות התפעוליות נבי מגידול בפעילות השוטפת. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים, בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים. בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
585	802	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
5	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
160	190	עמלות והכנסות אחרות
750	992	סך ההכנסות
(7)	101	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
379	386	הוצאות תפעוליות אחרות
378	505	רווח לפני הפרשה למיסים
130	171	הפרשה למיסים
248	334	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
23,574	28,779	אשראי לציבור (יתרת סוף)
23,289	28,519	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
36,669	39,636	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
20,838	27,131	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
36,129	37,382	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
30,618	37,854	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
490	602	מרווח מפעילות מתן אשראי
53	141	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
42	59	אחר
585	802	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים בשנת 2022 הסתכם ב-334 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-248 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בסך ההכנסות נטו, אשר קוזזה על ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הכנסות המימון, נטו הסתכמו ב-802 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-585 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי ומעליית הריבית במשק. מנגד, הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-101 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה להכנסה של 7 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה אשתקד נבעה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק, וההתאוששות ממשבר הקורונה.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-190 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-160 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול אשר נבע בעיקר מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
109	239	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
3	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
51	49	עמלות והכנסות אחרות
163	288	סך ההכנסות
(32)	-	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
168	201	הוצאות תפעוליות אחרות
27	87	רווח לפני הפרשה למיסים
9	29	הפרשה למיסים
18	58	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
2,960	2,559	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,939	2,556	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
61,365	75,938	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,777	1,925	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
53,355	65,945	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,295	2,280	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
26	28	מרווח מפעילות מתן אשראי
62	197	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
21	14	אחר
109	239	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים בשנת 2022 הסתכם ב-58 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות ריבית, נטו, אשר קודזה על ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו הסתכמו ב-239 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-109 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מצמיחה בהיקפי הפיקדונות ומעליה בריבית בנק ישראל.

בשנת 2022 לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי, בהשוואה להכנסה של 32 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בסעיפי העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. פעילות נוסטרו - ניהול השקעות הבנק בניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה. הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק איגרות החוב. הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ. פעילות הנוסטרו מבוצעת ביחידה המתמחה בניהול אסטרטגיות השקעה בניירות ערך עבור הבנק. כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק. הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמות החשיפה השונות. המגזר כולל גם את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר), והחל מיום 30 בספטמבר 2020 גם את הפעילות המבוצעת בבנק אגוד. הפעילות, לרבות בבנק אגוד, כוללת את התאמת מבנה התיק והרכבו לסביבה העסקית, למצב שוק ההון בישראל ובעולם, למגבלת נכסי הסיכון, תוך שמירה על רמת הכנסות נאותה ויצירת עוגן להכנסות עתידיות ארוכות טווח, במסגרת תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2022 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- הכנסות והוצאות כתוצאה משינויים הקשורים לעקומי שוק.
- עלייה בסביבת האינפלציה בארץ ובעולם.
- פעילות בניירות ערך.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
1,303	1,724	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
385	754	הכנסות מימון שאינן מריבית
467	844	עמלות והכנסות אחרות
2,155	3,322	סך ההכנסות
(1)	-	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
505	534	הוצאות תפעוליות אחרות
1,651	2,788	רווח לפני הפרשה למיסים
569	943	הפרשה למיסים
1,082	1,845	רווח לאחר מיסים
(10)	5	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
1,072	1,850	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(20)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,028	1,830	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
11,971	12,910	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,303	1,724	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
		אחר
1,303	1,724	סך הכל הוצאות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר ניהול פיננסי בשנת 2022 הסתכם ב-1,830 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-1,028 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בסך ההכנסות נטו. הכנסות ריבית נטו, הסתכמו ב-1,724 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,303 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מהשפעת השינויים בעליית מדד המחירים לצרכן בין התקופות. הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ב-754 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-385 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע עמלות והכנסות אחרות הסתכמו ב-844 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-467 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מרווחי הון ממימוש נכסי נדל"ן ברבעון הראשון של שנת 2022, בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת בעיקר מתן שירותים בנקאיים לעסקים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות אישית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן, מימון חברות היי טק, מימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בחוץ לארץ הוכפפה לחטיבה העסקית בינואר 2021.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
208	247	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
8	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
34	26	עמלות והכנסות אחרות
250	273	סך ההכנסות
-	28	הוצאות בגין הפסדי אשראי
69	77	הוצאות תפעוליות אחרות
181	168	רווח לפני הפרשה למיסים
62	57	הפרשה למיסים
119	111	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
4,236	6,539	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,198	6,504	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,186	7,987	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,552	5,293	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,067	5,603	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
5,010	6,882	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
121	165	מרווח מפעילות מתן אשראי
8	12	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
79	70	אחר
208	247	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הרווח הנקי המיוחס למגזר פעילות חוץ לארץ בשנת 2022 הסתכם ב-111 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-119 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית, נטו, הסתכמו ב-247 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-208 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי.

מנגד חלה עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, אשר הסתכמו ב-28 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בה לא נרשמו הוצאות להפסדי אשראי.

כמו כן, כלל הרווח אשתקד רווח הון בסך של 14 מיליוני שקלים חדשים ממכירת חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ברבעון השני של שנת 2021. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בשנת 2022 ל-448 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 326 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ראה פירוט השפעת החברות המוחזקות להלן. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד")

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות. ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק. עם השלמת המיזוג חדל אגוד מלהתקיים כאישיות משפטית עצמאית וכל נכסיו זכויותיו וחוביו הוקנו לבנק. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

תרומת בנק אגוד לרווחי הקבוצה בשנת 2022 הסתכמה ב-199 מיליוני שקלים חדשים (169 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021), הכוללים מלבד הרווח השוטף גם רווחי הון ממימוש נכסים, וכן 216 מיליוני שקלים חדשים (סכום דומה בשנת 2021) בגין יתרת זכות נדחית שנרשמה בגין רכישת אגוד ומוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2022, הסתכמה ב-140 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-102 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח הנקי הם עלייה בהכנסות ריבית נטו, הנובעת בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות במגזר השקלי. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2022 ל-13.8%, בהשוואה ל-11.2% בשנת 2021. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם ב-35,020 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 33,759 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 3.7%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-11,912 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 11,129 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 7.0%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-31,103 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 29,991 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 3.7%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי חיים ופוליסות ביטוחי נכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח בשנת 2022 הסתכם ב-82 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2022 ל-5.8% לעומת תשואה של 5.5% בשנת 2021.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2022 כ-12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021. מזה רווח בסך 8 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2022 (18 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021) מפעילות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). רווחי החברה לנאמנות כללו בשנת 2021 הכנסה משיפוי שהתקבלה מחברות ביטוח.

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. המניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות חלקן בתיק למסחר, וחלקן כמניות שאינן למסחר וכמניות וניירות ערך אחרים במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

במסגרת ההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

השקעות קבוצת הבנק במניות הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2022 ב-779 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 795 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, כמפורט להלן:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
119	189	במסגרת סעיף ניירות ערך שאינם למסחר: יחידות השתתפות בקרנות השקעה
339	219	השקעות סחירות
248	224	השקעות בתאגידים שונים המוצגות לפי שיטת העלות
706	632	סך הכל במסגרת מניות שאינן למסחר
20	20	מניות למסחר
20	20	סך הכל במסגרת מניות למסחר
69	127	השקעה בחברות כלולות
69	127	סך הכל במסגרת השקעה בחברות כלולות
795	779	סך הכל השקעות במניות

השקעת הבנק נטו במניות ליום 31 בדצמבר 2022 כוללת יתרת הפסד שטרם מומש בסך 44 מיליוני שקלים חדשים (בעיקר בגין ירידת ערך), לעומת יתרת רווחים שטרם מומשו בסך 139 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021.
לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ומניות למסחר. ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. הפעילות העסקית השוטפת של הבנק והקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוזך מאזניים חושפת את הקבוצה למגוון סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים שהתממשותם מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי, לרבות סיכון הריכוזיות, סיכון נזילות וסיכונים שוק וריבית. לצד הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכונים ציבוריים ורגולציה, סיכונים תפעוליים, סיכון טכנולוגיית המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכון מוניטין, וסיכונים נוספים, כגון: סיכונים אקלים וסביבה, סיכון מודל עסקי והתחרות בענף.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא חשוף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול ובקרת סיכונים ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה 310 – "ניהול סיכונים", המבוססת על המלצות וועדת באזל, ומתווה את עקרונות ניהול ובקרת הסיכונים במערכת הבנקאית בישראל וקובעת את הסטנדרטים הנדרשים מהבנקים, ליצירת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים ההולמת את דרישות הרגולציה, פרופיל הסיכון, אסטרטגיית הסיכון והיעדים העסקיים של הבנק. כלל מסמכי המדיניות של הבנק לניהול ובקרת סיכונים מבוססים על עקרונות יסוד אלו.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

הממשל התאגידי בבנק תומך בקיום תרבות ניהול סיכונים ומתבסס על שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון – קווי העסקים, קו ההגנה השני – החטיבה לבקרת סיכונים, בראשות ה-CRO של הבנק, המהווה את פונקציית הבקרה העיקרית ביחד עם פונקציות בקרה מחטיבות נוספות וקו ההגנה השלישי – חטיבת הביקורת הפנימית. הדירקטוריון והנהלה מהווים קווי הגנה נוספים הפועלים במטרה לפקח על פעילות שלוש קווי ההגנה.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון של הקבוצה בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק אחראית להבטיח שפעילות הבנק עומדת בהלימה עם האסטרטגיה העסקית ויעדיה כפי שהתוותה על ידי הדירקטוריון ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר. באחריותה לנהל באופן שוטף את הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

עקרונות התרבות הארגונית לניהול הסיכונים בבנק מבוססים על המסגרת הכוללת לניהול הסיכונים ועל ממשל תאגידי התומך בניהול סיכונים יעיל, הגברת המודעות לסיכונים, זיהוי וטיפול בסיכונים המתפתחים ונטילת סיכונים באופן מושכל. העקרונות כוללים הסדרה של מערך דיווחים בין הגורמים השונים המהווים את מערך ניהול הסיכונים הכולל את דירקטוריון הבנק, המנהל הכללי של הבנק, ההנהלה הבכירה, ושלושת קווי ההגנה. הבנק פועל באופן מתמשך לפיתוח וחזוק תהליכי ניהול סיכונים, ליצירת תרבות ניהול סיכונים ההולמת את פעילות הבנק ותומכת בהשגת יעדי העסקיים. ניהול הסיכונים הוא חלק אינטגרלי מהפעילות השוטפת בבנק, והחטיבה לבקרת סיכונים מעורבת בתהליכים המהותיים בבנק, בכל תחומי הפעילות.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופוי, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמעורר של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

לבנק מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת הסיכונים, הכוללת בין השאר את הממשל התאגידי לניהול סיכונים, תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מיפוי הסיכונים המהותיים, עקרונות המדידה וניהול הסיכונים, ומערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום. כלל מסמכי המדיניות הייעודיים נדונים ומאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידיים הבנקאיים. בבנק מוטא סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונית ובפרט האשראי לדיור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוחות. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כסיס הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב. חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצמות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

הסיכון האסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, שעלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

הסיכון האסטרטגי-עסקי גלום בכלל פעילות הבנק, ומושפע הן מגורמים פנימיים (כגון: כשלי ממשל תאגידי, כשלי אשראי וחשיפות, סיכונים טכנולוגיים וגורמים נוספים) והן מגורמים חיצוניים (כגון: שינוי רגולציה, סיכונים תחרות, שינוי בהתנהגות הצרכנים, גורמים מאקרו כלכליים וגורמים נוספים).

הנהלת הבנק מבצעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת סיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

המודל העסקי של הבנק מבוסס על אסטרטגיה עסקית חמש שנתית לשנים 2025-2021, ועקרונות תיאבון הסיכון הכולל של הבנק. לפרטים ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

הנהלת הבנק מבצעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת הסיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית. ההתפתחות המואצת בפיתוחים הטכנולוגיים ובהתנהגות הלקוחות בשנים האחרונות משנה את פני העולם הפיננסי בהיבט של התגברות התחרות. השינויים הינם בעלי השפעה על שרירות ואופי הבנקים בעתיד. השינויים הטכנולוגיים הללו בנוסף להתגברות התחרות בעולם הפיננסיים - עלולים להשפיע על המודל עסקי של הבנק לטווח ארוך.

לעניין זה הבנק פועל באופן שיטתי במסגרת צוות היגוי קבוע לנושא חדשנות, שמטרתו ניטור הפעילות במערכת הבנקאית, מיפוי פערים טכנולוגיים, ובחינה שוטפת של החלופות להמלצה על הפעילות בבנק, שתהא בהלימה לעקרונות האסטרטגיים של הבנק. זאת תוך תפיסה אסטרטגית של חוויית הלקוח, העצמת מערכת יחסים מבוססת האמון עם הלקוחות, תוך מתן חוויית השירות הטובה ביותר, ומתן אפשרות בחירה ממניפת שירותים ומוצרים רלוונטיים.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכויי תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

סיכויי הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתת עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנות (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתממשותם של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות בבנק, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר רמת סיכון כוללת שהבנק מוכן לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק, על רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים וכן, על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך מותירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשירות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן לקחת על עצמו.

ניהול סיכונים יעיל ומקיף מהווה נדבך מרכזי להבטחת יציבותו של הבנק לאורך זמן. תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים בבנק ובקבוצה נועדו לזהות, לנהל, לנטר, לכמת, למנוע ולהפחית את כלל הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילותו ולתמוך בהשגת יעדי העסקיים. הפעילות העסקית של הבנק והקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוזף מאזניים חושפת את הקבוצה למגוון סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים שהתממשותם מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי, לרבות סיכון הריכוזיות, סיכון נזילות, סיכונים שוק וריבית ועוד. לצד הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכונים ציות ורגולציה, סיכונים תפעוליים, כולל סיכון טכנולוגיית המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים, כגון: סיכונים הסביבה, סיכון מודל עסקי והתחרות בענף.

השימוש בתרחישי קיצון במסגרת ניהול הסיכונים

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק, ומהווים כלי נוסף, משלים ואינטגרלי לגישות, למדדים ולמודלים לניהול הסיכונים. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ומהוות אמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודלים. לבנק מגוון רחב של מודולוגיות לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדי העסקיים והפיננסיים של הבנק.

התרחיש המערכתי

בהתאמה לפרקטיקה המקובלת בעולם, עורך הפיקוח על הבנקים מידי שנה, תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד למערכת הבנקאית, התהליך תורם להבנת מוקדי הסיכון להם חשופה המערכת הבנקאית והתאגיד הבנקאי הבודד ונועד לבחון את יכולת הבנק לבצע את התרחיש ולשלב בתהליכי ניהול הסיכונים.

בחודש דצמבר 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד שמקורו בזעזוע גלובלי, שנובע משיבושים בשרשראות האספקה והמלחמה באוקראינה, שהביאו למחסור בחומרי גלם בסיסיים בכל העולם וגרמו לעליית אינפלציה חדה ולהאטה בפעילות הכלכלית. בתגובה לעליית המחירים, בנקים מרכזיים בארץ ובעולם ממשיכים לנקוט במדיניות מוניטרית מצמצמת ומעלים בחדות את הריבית. האטה המתמשכת בפעילות המקומית והעולמית, מלווה בעלייה חדה באבטלה, פגיעה בצריכה הפרטית, וירידה במחירי המניות והאג"ח. אלו, לצד בלימת האינפלציה גורמים לבנקים המרכזיים לשנות כיוון ולהוריד את הריבית בחדות, בניסיון לאושש את הפעילות הכלכלית, ולמנוע מיתון חריף עוד יותר. לקראת סוף התרחיש נרשמת התאוששות בפעילות בישראל ובעולם, האינפלציה מתכנסת ליעד ובהתאם בנק ישראל מתחיל להעלות את הריבית בהדרגתיות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

תוצאות תרחיש הקיצון המציגות את ההתפתחות הצפויה של מאזן הבנק, נתוני הרווחיות ויחסי ההון והמינוף לאורך התרחיש ומסמכי המתודולוגיה, יועברו לבנק ישראל כנדרש, בחודש מרץ 2023.

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

ה-ICAAP, הינו תהליך הערכה פנימי של צורכי ההון (הנדבך השני במסגרת הערכת ההון בהתאם להוראות באזל) שנועד להבטיח, כי רמת ההון הכוללת של הבנק, תואמת את פרופיל הסיכון שלו, יעדי ההון שקבע ויעדי העסקיים בהתאם לתוכנית העבודה ותכנון ההון השוטף. זאת הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחיש קיצון. כמו כן, במסגרת נדבך זה, מתקיימים תהליכי הערכה איכותיים לרמת הסיכונים השונים, איכות ניהולם, וכיוון התפתחותם באופן של שנה, וכן, בניית מפת הסיכונים וזיהוי מוקדי הסיכון.

מסמך ה-ICAAP, נדון בהרחבה ומאושר בהנהלת הבנק, בוועדות הדירקטוריון (ועדה לניהול סיכונים וועדת הביקורת) ובמליאת הדירקטוריון. המסמך הוגש בסוף שנת 2022 לבנק ישראל וכולל התייחסות איכותית וכמותית לכלל היבטי הסיכון של הבנק.

מסמך ה-ICAAP כולל מספר פרקים שנועדו לתאר את הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, ניתוח תמציתי איכותי וכמותי של הסיכונים המהותיים לבנק, יעדי ההון, פרופיל הסיכון הנוכחי ובראיה צופה פני עתיד לשנת 2023, וההתפתחויות שחלו במהלך השנה בהתאם לתהליך הערכת סיכונים עצמית והצגת מפת סיכונים כוללת של הבנק. תכנון ההון והערכת הסיכונים במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי נעשים בראייה קבוצתית.

החלק המרכזי במסמך ה-ICAAP הינו תהליך תכנון ההון הפנימי שבוצע לאופק תכנון של שלוש שנים קדימה, מיום 30 ביוני 2022 ועד ליום 30 ביוני 2025. במסגרת זו, חושבה הקצאת ההון הנדרשת, בגין כל אחד מהסיכונים, החל מדרישות הנדבך הראשון, בתוספת ההון הנדרש בגין הנדבך השני. הנדבך השני כולל הקצאת הון בגין סיכונים שאינם מופיעים בנדבך הראשון, כגון: סיכונים ריכוזיים אשראי וסיכון ריבית בתיק הבנקאי וכן, הקצאות הון נוספות בגין סיכונים שנכללים בנדבך הראשון אך להערכת הבנק נדרשת תוספת הקצאת הון בגינם. הקצאת ההון מחושבת במצב של שגרה וכן בתרחיש קיצון. תרחיש קיצון מבוצעים בתדירות משתנה, בעוצמות וברמות שונות, החל מביצוע תרחישים ברמה של מגזר, ברמה של סיכון, תרחיש מערכתי הבוחן התממשות של מספר סיכונים במקביל, המבוסס על התרחיש האחד של בנק ישראל, וכלה בביצוע תרחישי איום. התרחישים נועדו לוודא כי יש בידי הבנק כריות הון מספקות כדי לשרוד גם בתרחיש איום, תרחישים עם השפעה בעוצמה גבוהה והסתברות מזערית להתרחשות, וכי הבנק עומד במגבלת יחס הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום - יחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 6.5%. בנוסף, מפעיל הבנק תרחישי איום הפוכים, RST (Reverse Stress Test) הבוחנים, בהסתמך על פרופיל הסיכון של הבנק, מהו האירוע אשר עלול להביא את הבנק קרוב למגבלת הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום.

התהליך השנתי של ההערכה הפנימית של הבנק לבחינת הלימות ההון, מצביע על כך כי בידי הבנק הון מספק, להתמודדות עם מגוון הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחיש קיצון. לאורך כל שנות התכנון, לבנק הון כולל זמין הגבוה מההון הכולל הנדרש ב-ICAAP גם לאחר הפעלת תרחיש קיצון ותרחיש איום. כמו כן, יחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש איום בכל אחת משנות התרחיש אינו יורד מתחת לשיעור של 6.5%.

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים הרבועי הינו מנגנון דיווחי, המשמש ככלי עזר עיקרי להנהלה ולדירקטוריון, לצורך קיום מעקב אפקטיבי אחר פעילות הבנק ומידת ההלימה של פרופיל הסיכון עם תיאבון הסיכון ומסגרת ניהול הסיכונים שהוגדרה. המסמך כולל: הצגה תמציתית וברורה של התפתחויות בפרופיל הסיכון הנוכחי והעתידי אל מול תיאבון הסיכון וכמותית, תוך התייחסות לסיכונים מובילים ומתפתחים בעולם הבנקאות, שעוני סיכון המציגים את מידת הקרבה לסף המגבלה שהוגדר, דיווח על חריגות והפעולות הננקטות על ידי הנהלה לחזרה למתווה, תוצאות תרחיש קיצון וניתוח צופה פני עתיד לבחינת עמידות הבנק, הפקות לקחים מהותיות בתחומי הסיכונים השונים, מעקב אחר פעולות הבנק לחיזוק אפקטיביות ניהול ובקרת הסיכונים ונושאים מהותיים שעלו במסגרת ה-ICAAP, בהלימה לסיכונים שעלו במפת הסיכונים ומידע איכותי וכמותי נוסף בהתייחס להתפתחויות צפויות בבנק ואו במערכת הבנקאית.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חומרת גורמי הסיכון

הבנק קבע מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בקבוצה, הכוללת את מיפוי הסיכונים המהותיים וסף המהותיות שלהם, וכן הגדרה של מנהלי סיכון (RO Risk - Owner) לכלל הסיכונים. עבור כל סיכון נאמד פוטנציאל ההשפעה שלו על הפעילות העסקית, במהלך השנה הקרובה.

בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון, חברי הנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (RO) לכל אחד מהם והערכות הנהלה לגבי מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון, על פי סולם הכולל חמש רמות סיכון: נמוכה, נמוכה-בינונית, בינונית, בינונית-גבוהה וגבוהה.

הבנק מעריך את רמות הסיכון בהתאם לאומדן היקף ההשפעה (פוטנציאל ההשפעה) על הון הבנק, במהלך השנה בתרחישים בעוצמות שונות, במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון, בהתאם לדרגות החומרה כפי שנקבעו במדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת הסיכונים. יצוין כי הערכת השפעת הנזק הפוטנציאלי על הון הבנק, מבוצעת תוך בחינה הן של מדדים כמותיים והן של מדדים איכותיים לרבות, איכות ניהול הסיכון, קיום תוכניות חירום ויכולת תגובה מהירה ודינמית של הבנק למזער הנזק מהתממשות אירועי קיצון. ההערכה של רמת הסיכון עבור כל אחד מהסיכונים הינה סובייקטיבית, כאשר בחלק מהסיכונים ישנם מדדים כמותיים מובהקים ובחלקם ההערכה הסובייקטיבית היא משמעותית יותר. זאת, בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP השנתי של הבנק, הכולל הערכה עצמית של רמות הסיכון, איכות תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, לרבות כיוון התפתחות הסיכונים בשנה הקרובה, וההלימה עם תוכנית העבודה של היחידות השונות. תוצאות אלו נידונות בהרחבה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק.

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי ⁽¹⁾	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכונים ציות ורגולציה ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽³⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽⁴⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל ריכוזיות בענף בינוי ונדל"ן.

(2) כולל סיכון הלבנת הון ומימון סרר וסיכון חוצה גבולות.

(3) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(4) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול הון.

בשנת 2022, חלה עלייה מסוימת בהערכת הסיכון ובפרופיל הסיכון הכולל של הבנק. בעיקר בשל אי הוודאות בנוגע להשפעות המתיחות הגאו פוליטיות בעולם, מצב הכלכלה העולמית והמקומית, השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, התנדבותיות בשווקים ואי הוודאות בנוגע להתפתחותם והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, אשר עלולים להשפיע על סיכונים האשראי והסיכונים הפיננסיים.

כמו כן, בחדשים האחרונים, שוררת אי וודאות על רקע תכניות הממשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביב מהלך זה. בשלב זה מוקדם להעריך מה תהיינה ההתפתחויות, וכן את השפעת אירועים אלה על המשק הישראלי.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית. על אף הירידה המשמעותית בהשפעות משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית בישראל ועל הפעילות העסקית והכלכלית בבנק, הערכת הסיכון הנוכחית נותרה בינונית והינה גבוהה מעט ביחס לעבר וזאת בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית בארץ ובעולם והתמשכות מלחמת רוסיה אוקראינה, המגבירים את אי הוודאות בשוק. שיעורי הריבית ממשיכים לעלות, ושיעור האינפלציה בארץ ובעולם מוסיף להיות גבוה וזאת בעיקר בשל התנודות במחירי האנרגיה ובמחירי הסחורות בעולם. שינויים אלו עלולים להשפיע על פעילות הבנק, להוסיף לייקר את האשראי, ולהשפיע על סיכון האשראי.

רמת הסיכון בתיק המשכנתאות עלתה מנמוכה לנמוכה-בינונית, בשל אי הוודאות בנוגע להשפעות עתידיות אפשריות של עליית הריבית והאינפלציה על כושר החזר של הלווים וזאת לאור מהותיות תיק המשכנתאות לבנק ועל אף שנכון למועד זה, מדדי הסיכון אינם מצביעים על הרעה מהותית או שינוי מהותי ברמת הסיכון. הבנק בוחן את מדדי הסיכון ורמות הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון ובמידה ופוטנציאל הסיכון העתידי יקטן, רמת הסיכון בתיק האשראי לדור תרד חזרה לנמוכה.

רמת הסיכון הכוללת של סיכונים שוק וריבית נותרה נמוכה-בינונית. רמת סיכון הריבית עלתה מנמוכה-בינונית ל-בינונית, בשל העלייה בסביבת הריבית, רמת אי הוודאות הגבוהה וההשפעות האפשריות על התנהגות לווים ומפקידים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בשל התמשכות אי הוודאות גם ביחס להתפתחויות האפשריות של שינויים בסביבה המאקרו כלכלית בארץ ובעולם והתמשכות מלחמת רוסיה אוקראינה והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, נמשך ואף מתעצם הניטור ההדוק של ההשפעה העתידית האפשרית של שינויים אלה על פעילות הבנק והערכת הסיכון.

הערכת ההשפעה הכוללת של סיכוני האשראי והריכוזיות הענפית, כוללת את הערכת הסיכון בגין חשיפת הבנק לענף הבינוי והנדל"ן. פעילות הבנק מתמקדת בעיקר במתן אשראי לבנייה בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשוועד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי, ולחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

בשנת 2022, פעל הבנק להרחבת פעילות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, תוך שמירה על חיתום נאות ומרווחי אשראי המשקפים את הסיכון, ומנוהלת תחת ניטור שוטף.

ההערכה היא כי אין השפעה מהותית בפעילות זו על רמת סיכון האשראי הכוללת של הבנק. (וסיכון זה אינו מוערך כסיכון עצמאי בטבלת גורמי הסיכון). חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק, נותר בשיעור נמוך יחסית של כ-15.3% (לעומת 14.7% בסוף שנת 2021, ו-14.1% בסוף שנת 2020).

רמת סיכון הנדל"ן נותרה נמוכה-בינונית. מאז תחילת חודש מרץ, רמת הכוונות בבנק עמדה על "צהובה" בעקבות התמשכות הלחמה באוקראינה ובשל התנדדות בשווקים והמשך העלייה בריבית. בפועל לא נצפו אירועים / או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התמשכות של אירוע נזילות. הבנק שמר במהלך הרבעון הרביעי ולאורך כל שנת 2022, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2022 הסתכם ב-118.1%. יחס מימון יציב (על בסיס מאוחד) ליום 31 בדצמבר 2022 עמד על 115.1%. לא נרשמו חריגות מסגבלות תיאבון הסיכון.

רמת הסיכון הטכנולוגי נותרה במהלך שנת 2022, ברמה בינונית. סיכון זה הינו מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמשכותו, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות הטכנולוגית ממוקדת בצרכים המשתנים בהתאמה לאסטרטגיה העסקית של הבנק, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי.

סיכון אבטחת מידע וסייבר - במהלך שנת 2022, רמת הסיכון נותרה בינונית. במהלך הרבעון הנוכחי זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפת דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו, לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה לכל אורך השנה, תוך שיפור מתמיד וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגברים בהם הבנק נדרש לעמוד. יצוין כי על אף התעצמות סיכון הסייבר הן בעולם והן בארץ, בין היתר בשל הרחבת השימוש בסביבות ענן, הרחבת השימוש בעבודה מרחוק ועלייה בתחכום התקיפות בעיקר לצרכי תקיפות כופר, הפעילות שנוקט הבנק לאורך השנים האחרונות, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

רמת סיכונים ציוד ורגולציה, במהלך שנת 2022, נותרו ברמה נמוכה-בינונית. ביום 9 במאי 2022, פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411). על רקע הגידול בהיקפי פעילות של לקוחות במטבעות וירטואליים ומאחר והפיקוח על הבנקים רואה בשירותי תשלום שמעניקים תאגידים בנקאיים אגב פעילות במטבע וירטואלי כפעילות בסיכון גבוה בהיבטי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, התיקון להוראה מעגן את הדרישות הייחודיות מהמערכת הבנקאית לניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור הכרוך במתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים.

בשנת 2022, רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק מנטר באופן שוטף מדדים ואינדיקטורים שונים בהתייחס למוניטין הבנק, לרבות פעילות המתחרים בשוק, הסיקור התקשורתי אודות עליית הריבית והשפעותיה השונות על שוק המשכנתאות והפיקדונות והשפעת צעדים רגולטוריים (כגון: רפורמת מסלולי המשכנתאות). עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

הסיכון המשפטי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים). החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזדהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות. במהלך שנת 2022, רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה-בינונית.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לוויים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, של התמשכותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציוד וסיכונים נוספים.

תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשוני, נובע מסיכון האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהול

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל. דירקטוריון הבנק אחראי להתוות את מדיניות האשראי של הבנק, בה נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים עד לרמת התיק כולו. דירקטוריון הבנק מאשר את מדיניות האשראי של הבנק, אחת לשנה, ולאורך השנה נבחן הצורך בעדכון המדיניות לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות פעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים.

תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדים וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, איכות תיק האשראי, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של מבחני מצוקה (קיצון), האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. וזאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת דירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

שלושת קווי הגנה בניהול סיכון האשראי :

מערך ניהול הסיכונים של הבנק מורכב מכל רבדי הניהול והבקרה בבנק, החל בדירקטוריון, ההנהלה והיחידות העסקיות, וכלה בפונקציות הבקרה והביקורת הפנימית. החטיבה לבקרת סיכונים, בראשות מנהל הסיכונים הראשי של הבנק (CRO) הינה גורם המעטפת שמרכז את הטיפול בנושא ניהול הסיכונים בבנק ובניהם בניהול סיכונים האשראי.

במסגרת זו, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, הגדיר הבנק שלושה קווי הגנה כדלקמן:

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

לאשראי בבנק מספר תחומי פעילות עיקריים, הנתמכים על ידי מבנה ארגוני המושתת על חטיבות ומערכים בעלי התמחויות ספציפיות, כאשר מתן האשראי ללקוחות במגזרי הפעילות השונים מבוצע בין שתי חטיבות שונות (קמעונאית ועסקית), ואף בתוך החטיבות ובין יחידות ארגוניות שונות. הנהלות קווי העסקים נושאות באחריות מלאה לניהול הסיכונים ויישום סביבת בקרה נאותה על הפעילות. באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים, בקרת חשיפות לקוחות שוק ההון ופונקציות בקרה נוספות. שורה של נהלים מבטיחים את יישומם של עקרונות המדיניות הלכה למעשה.

קו הגנה שני

בקרת סיכונים

החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציה ניהול הסיכונים" הבלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילות החטיבה ואחריותה כוללות מספר תחומים: בתחום ניהול סיכונים האשראי, פועלת החטיבה באמצעות מספר יחידות עצמאיות:

- בקרת סיכונים אשראי - הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלווה ואיכות תיק האשראי של הבנק.
- אנליזה - גורם מקצועי האחראי על כתיבת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.
- בקרת סיכונים - אחריות על מודלי האשראי.

חטיבת מידע ודיווח כספי - חשבונאי ראשי

החשבונאי הראשי אחראי על נאותות סיווג אשראי וקביעת הפרשות להפסדי אשראי.

החטיבה המשפטית

אחראית על בחינת השפעות הוראות החקיקה והשינויים בחקיקה על פעילות הבנק ומתן ייעוץ משפטי שוטף ליחידות הבנק, כמו כן, ריכוז הטיפול בתביעות נגד הבנק.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ומבצעת ביקורות על ניהול סיכון האשראי, כחלק מתוכנית העבודה השנתית והרב שנתית שלה.

קבוצת הבנק פועלת במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות יומי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

ברבעון הרביעי של שנת 2022, רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית. על אף הירידה המשמעותית בהשפעות משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית בישראל ועל הפעילות העסקית והכלכלית בבנק, הערכת הסיכון הנוכחית נותרה בינונית והינה גבוהה מעט ביחס לעבר וזאת בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית בארץ ובעולם והתמשכות מלחמת רוסיה ואוקראינה המגבירים

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

את אי הוודאות בשוק, שיעורי הריבית ממשיכים לעלות, ושיעור האינפלציה בארץ ובעולם מוסיף להיות גבוה וזאת בעיקר בשל התנודות במחירי האנרגיה ובמחירי הסחורות בעולם. שינויים אלו עלולים להשפיע על פעילות הבנק, להוסיף לייקר את האשראי, ולהשפיע על סיכון האשראי.

מרבית לקוחות החטיבה הקמעונאית (הן עסקים קטנים והן משקי בית) מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים. הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדרגים (מערכת דירוג, חיתום וניהול מתקדם). כחלק מההלך זה קיימת במרכז ההדרכה של הבנק פעילות ייעודית להטמעת מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים.

לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש מיקוד ומקצועיות מובחנים, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בחטיבות העסקיות או בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית (הקו הראשון), לפי העניין וכפי שהוגדר בנהלי הבנק.

על מנת לאתר את סיכוני האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנים על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדורגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות. בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. חטיבת מידע ודיווח כספי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותה בהתאם להוראות ניהול בנקאית תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, לא צוברים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ה.6 לדוחות הכספיים ופרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאית תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלוים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלוים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2022 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾
1.	שירותים פיננסיים	914	492	1,406
2.	עבודות הנדסה אזרחית	187	1,017	1,204
3.	בינוי ונדל"ן	425	569	994
4.	שירותים פיננסיים	4	934	938
5.	חשמל	546	328	874
6.	בינוי ונדל"ן	357	491	848

(4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המופק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לניעון מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2.

מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי מהותי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי. בפורום נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021				31 בדצמבר 2022				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	763	1	762	-	355	2	353	בינוי ונדל"ן
-	180	180	-	-	523	-	523	כרייה וחציבה
-	-	-	-	-	186	18	168	מים
-	-	-	-	-	260	-	260	שירותים פיננסיים
-	943	181	762	-	1,324	20	1,304	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021				31 בדצמבר 2022				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	-	-	-	-	262	40	222	תעשייה וחרושת
-	26	-	26	-	517	123	394	בינוי ונדל"ן
-	100	-	100	-	522	146	376	חשמל
-	138	46	92	-	146	4	142	מסחר
49	137	25	112	31	642	78	564	תחבורה ואחסנה
-	172	8	164	-	-	-	-	שירותים ציבוריים וקהילתיים
49	573	79	494	31	2,089	391	1,698	סך הכל

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
1,294	2,612	סיכון אשראי בעייתי:
1,056	1,549	סיכון אשראי לא צובר
1,300	-	סיכון אשראי בעייתי צובר - לא לדיוור
3,650	4,161	סיכון אשראי בעייתי צובר - לדיוור
		סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
0.5	0.8	שיעור יתרת אשראי לציבור - לא צובר מיתרת סך האשראי לציבור
1.3	1.1	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו לדיוור - לא צובר מיתרת האשראי שאינו לדיוור
-	0.7	שיעור יתרת אשראי לציבור לדיוור - לא צובר מיתרת האשראי לדיוור
2.2	2.3	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
0.5	0.4	שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.0	1.1	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2022									
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות			חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים						
חובות לא בעייתיים			אשר נמצאים בדחיית תשלומים						
סך הכל	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע
סך הכל	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע
חובות לא בעייתיים	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע	אשראי ביצוע
3,875	3,742	40	93	106	477	4,581	3,981 ⁽¹⁾	סך הלוואות לדיוור ליום 31 בדצמבר 2022	
5,848	5,618	102	128	272	677	7,430	6,120	סך הלוואות לדיוור ליום 31 בדצמבר 2021	

ליום 31 בדצמבר 2022					
חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדוח			פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾		
חובות לא בעייתיים			חובות לא בעייתיים		
מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים
669	27,919	3,875	-	-	סך הלוואות לדיוור ליום 31 בדצמבר 2022
604	32,775	5,766	82	82	סך הלוואות לדיוור ליום 31 בדצמבר 2021

(1) דחיית חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל, מתוכן חזרו לשלם במהלך ינואר 2023 סך של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים, שיעור אי הכיבודים בגין יתרות אלה אינו מהותי.

(2) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

להלן ריכוז חובות לא צוברים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש
185	185	152	161
ארגונים מחדש שבוצעו			
31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
15		22	
ארגונים מחדש שכשלו			

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.ג.ג לדוחות הכספיים.

ניתוח השינויים בחובות לא צוברים

להלן תנועה ביתרת חובות לא צוברים וחובות לא צוברים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				תנועה באשראי לציבור לא צובר
סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	
1,491	68	-	1,423	1,249	56	-	1,193	יתרת אשראי לציבור לא צובר לתחילת השנה השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	1,174	-	1,174	-	אשראי שסווג כלא צובר במהלך התקופה אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה
486	26	-	460	1,026	63	482	481	אשראי שנמחק חשבונאית
(320)	(5)	-	(315)	(433)	(46)	(319)	(68)	אשראי שנמחק חשבונאית
(252)	(27)	-	(225)	(172)	(8)	-	(164)	אשראי שנפרע
(312)	(24)	-	(288)	(267)	(10)	(8)	(249)	שינויים אחרים
156	18	-	138	-	-	-	-	
1,249	56	-	1,193	2,577	55	1,329	1,193	יתרת חובות לא צוברים לסוף השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				מזה: תנועה באשראי לא צובר בארגון מחדש
סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	
459	41	-	418	398	31	-	367	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	25	-	25	-	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
153	18	-	135	129	24	11	94	אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית
(182)	(5)	-	(177)	(124)	(8)	-	(116)	אשראי בארגון מחדש שנמחק
(78)	(15)	-	(63)	(17)	(3)	-	(14)	אשראי בארגון מחדש שנפרע
(91)	(19)	-	(72)	(74)	(9)	-	(65)	שינויים אחרים
137	11	-	126	(94)	(1)	-	(93)	
398	31	-	367	243	34	36	173	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה

(4) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU - 2016-13) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה גם ביאור 1.1.1.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
2,315	1	2,314	254	804	1,256
					יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים
392	-	392	149	(32)	275
					הוצאות בגין הפסדי אשראי
532	-	532	97	99	336
					מחיקות חשבונאיות
(519)	-	(519)	(189)	-	(330)
					גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
250	-	250	122	-	128
					מחיקות חשבונאיות נטו
(269)	-	(269)	(67)	-	(202)
					אחר
135	-	135	79	31	25
3,105	1	3,104	512	902	1,690
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
2,667	2	2,665	340	942	1,383
					יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(278)	(1)	(277)	(56)	(133)	(88)
					הוצאות בגין הפסדי אשראי
(394)	-	(394)	(143)	(10)	(241)
					מחיקות חשבונאיות
266	-	266	98	3	165
					גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(128)	-	(128)	(45)	(7)	(76)
					מחיקות חשבונאיות נטו
54	-	54	15	2	37
					אחר
2,315	1	2,314	254	804	1,256
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה					

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
0.8	1.0
0.6	0.8

שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

שנה שהסתיימה ביום	
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
(0.1)	0.2
0.1	0.1
(0.1)	0.2
(0.2)	0.4
(0.1)	0.1
0.1	0.1

שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיוור
מזה: בגין הלוואות לדיוור
שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי הפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מנטר במסגרת פורום ייעודי בראשות ה-CRO, ובהשתתפות נציגים מקווי העסקים השונים, את השפעות עליית הריבית על ניהול סיכוני האשראי בסגמנטים השונים, לרבות תיק המשכנתאות. תובנות העולות מדיונים אלה, והחלטות ביחס להמשך הפעילות, לרבות פניה יזומה ללקוחות, עולות לדין בהנהלה.

לפרטים בדבר הלוואות בריבית משתנה לאנשים פרטיים ראה סיכון אשראי לאנשים פרטיים להלן.
לפרטים בדבר הלוואות לדיור בריבית משתנה ראה סיכון האשראי לדיור להלן.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽¹⁾)

מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, היכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו. בנוסף, קיימים נהלים, תהליכי עבודה ייעודיים ובקורות לעניין הצעה יזומה של אשראי צרכני ללקוחות פרטיים, זאת בהתאם להנחיות בנק ישראל.

לעניין אשראי ללקוחות פרטיים, מדיניות הבנק הינה בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "ניהול אשראי צרכני" (נב"ת 311A).

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות המודל הפנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים, וכן, באמצעות מעקב, ניטור וניתוח רציף של ההוצאות בגין הפסדי אשראי.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2021	2022	
		חובות
		יתרות עובר ושב
1,976	2,106	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
4,653	4,648	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
2,133	2,518	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
2,823	2,613	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
13,063	13,801	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
194	849	
24,842	26,535	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
		מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
		מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
5,134	5,200	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
8,331	8,960	ערביות
253	312	התחייבויות אחרות
57	36	
13,775	14,508	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
38,617	41,043	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
		מזה:
		הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
380	576	
		תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
		תיק נכסים פיננסיים:
		פיקדונות
3,998	4,250	ניירות ערך
271	275	נכסים כספיים אחרים
257	206	
3,484	3,072	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
8,010	7,803	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2021				ליום 31 בדצמבר 2022				תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	
1,675	1,247	428	267,042	813	473	340	262,086	עד 10
1,686	946	740	111,402	1,655	1,007	648	112,216	עד 20
4,303	2,268	2,035	147,002	4,398	2,505	1,893	149,977	עד 40
8,928	3,896	5,032	154,397	9,207	4,361	4,846	160,636	עד 80
10,573	3,234	7,339	97,395	11,117	3,611	7,506	103,027	עד 150
9,345	1,825	7,520	44,683	10,761	2,036	8,725	52,370	עד 300
2,107	359	1,748	4,361	3,092	515	2,577	7,176	מעל 300
38,617	13,775	24,842	826,282	41,043	14,508	26,535	847,488	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		גובה הכנסה
ב-1%	במיליוני ש"ח	ב-1%	במיליוני ש"ח	
23.8	5,913	25.2	6,677	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾
17.9	4,459	16.5	4,372	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
30.7	7,620	30.3	8,034	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
27.6	6,850	28.0	7,452	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
100.0	24,842	100.0	26,535	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.
(2) בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק המחאות תיקי רכב ואשראי שניתן באגוד לסינג. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		תקופה לפירעון
ב-1%	במיליוני ש"ח	ב-1%	במיליוני ש"ח	
20.3	3,696	21.5	4,246	עד שנה
32.8	5,970	31.5	6,234	מעל שנה ועד 3 שנים
24.1	4,387	23.8	4,717	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
11.6	2,118	10.6	2,098	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
11.2	2,042	12.6	2,486	מעל 7 שנים ⁽²⁾
100.0	18,213	100.0	19,781	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.
(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
200	7	193	228	6	222
0.52%	0.05%	0.78%	0.56%	0.04%	0.84%

יתרת סיכון אשראי בעייתי
שיעור סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2022
(0.22%)	0.38%

שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 6.8% לעומת 31 בדצמבר 2021. להלן התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2022:

חשבונות עובר ושב	7.9%
כרטיסי אשראי	17.5%
הלוואות לרכב	19.3%
הלוואות ואשראי אחר	55.2%

- נגד 29.4% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2022, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (לעומת שיעור של 32.2% ליום 31 בדצמבר 2021).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של הבנק. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של הזים-הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. בנוסף, על מנת למזער את הסיכון, הבנק מבטח את תיק ערבויות חוק המכר וערבויות הביצוע בפרויקטים המלווים אצל מבטחי משנה בחוץ לארץ.

על רקע עודף הביקוש לדירות בישראל ושיעורי הריבית הנמוכים ששררו בחודשים הראשונים של 2022, נרשמו שיאים בענף כשבשנה האחרונה מחירי הדירות עלו בשיעור של 19%, מדד תשומות הבניה עלה בשיעור של כ-5.0%. בחודשים האחרונים חל שינוי מגמה במכירת הדירות כשהיקף יחידות הדיור החדשות שנמכרו בשוק בחודשים ספטמבר עד נובמבר 2022 בניכוי עונתיות היה נמוך בכ-16% לעומת שלושת החודשים הקודמים ובחינת נתוני המגמה מראה כי מחודש אוגוסט 2021 נצפתה ירידה במכירות בקצב של 4.1% לחודש. לאחר שמחודש אפריל 2020 עד יולי 2021 נצפתה עלייה בקצב של 2.3% בחודש. שינוי המגמה במכירות הינו על רקע עליית שעורי הריבית (החל מאפריל 2022 ועד דצמבר הועלתה ריבית בנק ישראל ב-3.65 נקודות האחוז) וקישור שיעור רכישת הדירות על ידי משקיעים בשל עליית מס הרכישה. בנוסף, מחירי הדירות החדשות ירדו בממוצע בחודשים ספטמבר-דצמבר 2022 בכ-1.8% במצטבר. בתחום התחלות הבניה בחודשים אוקטובר 2021 - ספטמבר 2022 הוחל בבניית כ-70 אלף יחידות דיור, עליה של 15.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בגמר הבנייה למגורים נרשמה עלייה של כ-4%, והם עמדו על כ-50 אלף יחידות דיור.

במהלך שנת 2022, גם בתחום הנדל"ן המניב נרשמו גידולים בביקושים ועליית מחירים שמלווה בשיעורי תפוסה גבוהים, במיוחד באזור תל אביב, כשההתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה האיצה תהליכי עבודה מרחוק ושילוב עבודה במשרד (מודל היברידי). העתידים להישאר גם בטווח הרחוק. לאחרונה הסתמנו סימני האטה בתחום ההי-טק שהוא בין הצרכנים המרכזיים בתחום המשרדים, אך טרם ניכרת השפעה מהותית על ענף המשרדים ויתכן כי ככל שההאטה תחריף, היא עלולה להשפיע על הענף בהמשך שנת 2023. על רקע זה, ועל רקע כניסת חברות רבות לזירת המסחר המקוון, האצת מגמת הרכישות במרשתת והגידול בצריכה הפרטית, זכו מתחמים לוגיסטיים לגידול בביקושים.

פעילות מימון עסקאות הנדל"ן בבנק מנהלת על פי מדיניות וכללים ברורים, שנקבעו במדיניות האשראי ביחס לאפיקי פעילות שונים, כגון מימון קרקעות, בניה למגורים, נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. הצמיחה בפעילות, גם על רקע התחרות הגוברת, מבוצעת תוך שמירת הליכי חיתום נאותים ומונחי אשראי הולמים המשקפים את הסיכון. רמת הסיכון בענף מובאת בחשבון גם במסגרת התהליך הרבועני לבחינת שיעורי ההפרשה הקבוצתית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הבנק מנטר באופן שוטף את תיק האשראי וכן את האשראי החדש שהועמד על פי אמות מידה שנקבעו במדיניות הבנק. במהלך שנת 2022 פעל הבנק להרחבת פעילות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, זאת כחלק ממגמה של גידול בביקושים בענף, שהתבטאה, בין השאר, בעליית מחירים ובגידול בהיקף העסקאות. בהתאם, גדלה חשיפת האשראי הכוללת בענפי הבינוי והנדל"ן בשנת 2022 בשיעור של 12.0%.

חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2022 כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 15.2% יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 12.0% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינת רכש הבנק פוליסת ביטוח). הבנק בוחן מידי רבעון את חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בענף זה ומבצע התאמה להפרשה, על מנת להביא בחשבון, בין היתר, את צמיחת תיק האשראי ואת תנאי החיתום.

לפרטים בדבר הוספת הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בניה בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150%, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2022							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יטרת הפרשה להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי			
	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	מאזני ⁽²⁾	חץ מאזני ⁽³⁾	מסגרות והתחייבויות אחרות ⁽⁵⁾	מאזני ⁽²⁾
מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני
60	83	296	28	36,241	10,848	6,007	19,386
5	123	138	128	11,578	2,373	189	9,016
65	206	434	156	47,819	13,221	6,196	28,402
25	160	92	109	10,730	5,373	5	5,352
90	366	526	265	58,549	18,594	6,201	33,754
63	61	347	19	34,976	11,107	5,072	18,797

בביטחון נדל"ן:

לדיר

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן

שאינו בביטחון נדל"ן

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן

בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יטרת הפרשה להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי			
	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	מאזני ⁽²⁾	חץ מאזני ⁽³⁾	מסגרות והתחייבויות אחרות ⁽⁵⁾	מאזני ⁽²⁾
מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני
57	105	87	69	32,697	13,708	5,517	13,472
7	54	49	90	9,496	2,150	83	7,263
64	159	136	159	42,193	15,858	5,600	20,735
33	52	99	122	10,064	4,193	219	5,652
97	211	235	281	52,257	20,051	5,819	26,387
59	122	72	39	30,685	12,348	5,549	12,788

בביטחון נדל"ן:

לדיר

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן

שאינו בביטחון נדל"ן

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן

בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור לא צובר מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

(5) סיכון אשראי חץ מאזני הנובע מערבויות חוק מכר/בנוסח חוק מכר, הסגובות ברובן בביטוח שנרכש מסבסחי משנה בינלאומיים.

(6) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חץ הגילוי על חובות פגומים

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

31 בדצמבר						
2021			2022			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
						ביטחון נדל"ן
						נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:
						קרקע גולמית
10,071	1,276	8,795	16,413	703	15,710	נדל"ן בתהליכי בנייה
24,563	18,865	5,698	22,624	16,833	5,791	נדל"ן שבנייתו הושלמה
7,559	1,317	6,242	8,782	1,881	6,901	
42,193	21,458	20,735	47,819	19,417	28,402	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן
10,064	4,412	5,652	10,730	5,378	5,352	שאינו בביטחון נדל"ן
52,257	25,870	26,387	58,549	24,795	33,754	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל

31 בדצמבר			
השינוי	2021	2022	
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾			
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי:
			סיכון אשראי שאינו בעייתי
10.9%	50,559	56,077	סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
			בעייתי צובר ⁽²⁾
174.0%	192	526	לא צובר ⁽²⁾
(18.2%)	324	265	שאינו בעייתי
42.2%	1,182	1,681	
45.6%	1,698	2,472	סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
12.0%	52,257	58,549	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור – לא צוברים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק הגילוי על חובות פגומים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾										חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾									
מזה:										הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
סך הכל	אשראי ⁽⁴⁾	דירוג ביצוע ביצוע	אשראי	בעיית ⁽⁵⁾	סך הכל	חובות	בעיית ⁽⁵⁾	לא צובר	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	פעילות לווים בישראל							
												ציבור - מסחרי	חקלאות, ייעור ודיג	כרייה וחציבה					
1,215	13	1,179	23	23	1,215	945	23	13	4	3	20	1,215	13	1,179	23	23	4	3	20
982	-	967	15	15	834	323	15	10	1	-	6	982	-	967	15	15	1	-	6
15,185	283	14,303	599	599	14,878	9,568	599	273	31	90	306	15,185	283	14,303	599	599	31	90	306
1,785	65	1,580	140	140	1,785	1,195	140	76	19	12	36	1,785	65	1,580	140	140	19	12	36
50,120	1,430	48,065	625	625	50,035	25,918	625	159	118	36	340	50,120	1,430	48,065	625	625	118	36	340
8,429	251	8,012	166	166	7,910	7,248	166	106	18	-	116	8,429	251	8,012	166	166	18	-	116
9,101	47	9,051	3	3	8,828	5,223	3	2	16	19	76	9,101	47	9,051	3	3	16	19	76
14,891	571	13,947	373	373	14,757	11,183	373	169	11	(46)	292	14,891	571	13,947	373	373	11	(46)	292
1,985	86	1,807	92	92	1,974	1,532	92	50	-	10	95	1,985	86	1,807	92	92	-	10	95
2,476	608	1,698	170	170	2,451	1,926	170	129	(8)	(12)	81	2,476	608	1,698	170	170	(8)	(12)	81
2,295	27	2,235	33	33	2,219	1,497	33	28	13	14	28	2,295	27	2,235	33	33	13	14	28
18,924	45	18,856	23	23	14,696	9,246	23	20	15	47	45	18,924	45	18,856	23	23	15	47	45
7,162	123	6,761	278	278	7,155	4,798	278	127	40	7	162	7,162	123	6,761	278	278	40	7	162
3,375	218	2,992	165	165	3,347	2,705	165	130	44	1	88	3,375	218	2,992	165	165	44	1	88
136,140	3,702	129,873	2,565	2,565	130,299	82,112	2,565	1,216	303	169	1,655	136,140	3,702	129,873	2,565	2,565	303	169	1,655
208,125	820	205,976	1,329	1,329	208,125	196,703	1,329	1,329	99	-	902	208,125	820	205,976	1,329	1,329	99	-	902
41,047	360	40,459	228	228	41,043	26,535	228	56	97	67	512	41,047	360	40,459	228	228	97	67	512
385,312	4,882	376,308	4,122	4,122	379,467	305,350	4,122	2,601	499	236	3,069	385,312	4,882	376,308	4,122	4,122	499	236	3,069
3,417	-	3,417	-	-	1,648	1,149	-	-	-	-	-	3,417	-	3,417	-	-	-	-	-
11,065	-	11,065	-	-	18	18	-	-	-	-	-	11,065	-	11,065	-	-	-	-	-
399,794	4,882	390,790	4,122	4,122	381,133	306,517	4,122	2,601	499	236	3,069	399,794	4,882	390,790	4,122	4,122	499	236	3,069
פעילות לווים בחוץ לארץ													סך הכל ציבור - פעילות בחוץ						
7,371	482	6,850	39	39	7,171	5,006	39	11	33	33	35	7,371	482	6,850	39	39	33	33	35
17,764	-	17,764	-	-	17,502	17,485	-	-	-	-	-	17,764	-	17,764	-	-	-	-	-
1,757	-	1,757	-	-	300	300	-	-	-	-	1	1,757	-	1,757	-	-	-	-	-
26,892	482	26,371	39	39	24,973	22,791	39	11	33	33	36	26,892	482	26,371	39	39	33	33	36
426,686	5,364	417,161	4,161	4,161	406,106	329,308	4,161	2,612	532	269	3,105	426,686	5,364	417,161	4,161	4,161	532	269	3,105

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 329,308, אגרות חוב - 14,492 ויריות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 315, סיכון אשראי (מאזני וחוץ מאזני) בגין מכשירים נגזרים - 5,773 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 76,798.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב ויירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 4,352 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,779 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 7,310 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾				
הפסדי אשראי ⁽³⁾							מזה:				
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	לא צובר ⁽⁷⁾	בעייתיות ⁽⁵⁾	סך הכל	סך הכל	דירוג ביצוע ביצועי אשראי	בעייתיות ⁽⁵⁾	סך הכל	סך הכל	
9	1	(1)	8	16	939	1,203	16	8	1,179	1,203	ציבור - מסחרי
4	-	(6)	-	-	158	651	-	-	750	750	חקלאות, ייעור ודיג
188	37	14	300	465	7,689	13,116	465	298	12,517	13,280	כרייה וחציבה
27	4	8	68	139	1,031	1,552	139	23	1,390	1,552	תעשייה וחרושת
265	(1)	43	197	403	19,881	44,603	403	1,004	43,288	44,695	מזה: יהלומים
43	1	(16)	84	113	6,228	7,360	113	178	7,271	7,562	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
35	(4)	11	1	13	4,655	7,427	13	36	7,637	7,686	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
231	19	(42)	234	356	10,531	13,993	356	380	13,410	14,146	אספקת חשמל ומים
											מסחר
55	8	(44)	73	167	1,577	2,082	167	142	1,773	2,082	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
99	10	21	176	214	1,992	2,858	214	140	2,523	2,877	תחבורה ואחסנה
35	(2)	(2)	16	93	1,181	1,807	93	27	1,744	1,864	מידע ותקשורת
129	(20)	(35)	7	42	8,143	13,165	42	28	16,387	16,457	שירותים פיננסיים
102	(8)	(12)	117	173	4,229	6,192	173	213	5,825	6,211	שירותים עסקיים אחרים
21	(2)	(13)	19	36	2,582	3,343	36	351	2,963	3,350	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,216	39	(82)	1,232	2,091	69,785	117,800	2,091	2,805	117,267	122,163	סך הכל מסחרי
803	7	(133)	-	1,300	175,599	195,368	1,300	883	193,185	195,368	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
254	45	(55)	56	200	24,842	38,617	200	306	38,201	38,707	אנשים פרטיים - אחר
2,273	91	(270)	1,288	3,591	270,226	351,785	3,591	3,994	348,653	356,238	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,333	2,588	-	-	3,690	3,690	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	74	74	-	-	11,827	11,827	ממשלת ישראל
2,273	91	(270)	1,288	3,591	272,633	354,447	3,591	3,994	364,170	371,755	סך הכל פעילות בישראל
											פעילות לווים בחוץ לארץ
41	37	(7)	6	59	3,305	5,431	59	373	5,437	5,869	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	(1)	-	-	7,260	7,286	-	-	9,081	9,081	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	1	1	403	403	1	-	2,437	2,438	ממשלות בחוץ לארץ
42	37	(8)	7	60	10,968	13,120	60	373	16,955	17,388	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,315	128	(278)	1,295	3,651	283,601	367,567	3,651	4,367	381,125	389,143	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 283,601, אגרות חוב - 14,307 ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 1,332, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,652 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 86,251.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,699 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,096 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,699 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנטס חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(7) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק הגילוי על חובות פגומים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽⁴⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א' - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾			31 בדצמבר 2022 ⁽²⁾			המדינה
חשיפה			חשיפה			
סך הכל	חוץ מאזנית (6)(5)(4)	מאזנית ⁽⁴⁾	סך הכל	חוץ מאזנית (6)(5)(4)	מאזנית ⁽⁴⁾	
12,551	742	11,809	23,003	1,483	21,520	ארצות הברית
-	-	-	5,803	-	5,803	ברבדוס ⁽⁷⁾
14,633	7,573	7,060	15,665	8,932	6,733	אחרות
27,184	8,315	18,869	44,471	10,415	34,056	סך כל החשיפות למדינות זרות
55	6	49	56	4	52	מזה: למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה
602	54	548	694	86	608	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי, בהתאם לעדכון הוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A.
- (3) סווג מחדש
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים ליניקי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (5) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (6) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 7,343 מיליוני שקלים חדשים אשר עיקרו בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מחר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2021 - 5,777 מיליוני שקלים חדשים).
- (7) החשיפה הינה בגין פוליסות ביטוח המגבות תיקי משכנתאות בישראל. חברת הביטוח הרשומה בברבדוס הינה חברת בת של קבוצת ביטוח בינלאומית המאוגדת בקנדה.
- (8) ליום 31 בדצמבר 2022 שיעור החשיפה לבריטניה אינו עולה על סף הדיווח שנקבע בהוראות הדיווח לציבור. החשיפה בגינה בתקופות אלה מוצגת ב"אחרות".

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
בריטניה	-

ליום 31.12.2022 לא קיימות מדינות זרות אשר סכום החשיפות המאזניות בגינן גבוה מהסף הנדרש לגילוי זה. (ליום 31.12.21 סכום החשיפה המאזנית בגין המדינה שפורטה לעיל הינו כ-3.2 מיליוני שקלים חדשים)

חלק ג' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

לשנה שהסתיימה	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
ביום 31 בדצמבר 2022	שינויים נטו בסכום החשיפה
ברבדוס ⁽¹⁾	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח
-	-
5,803	5,803

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדינה שקיבלה סיוע מקרן המטבע הבינלאומית, נחשבת למדינה עם בעיות נזילות. החשיפה לעיל היא מול חברת ביטוח המגבה תיקי משכנתאות, ולמצב הנזילות במדינה לא צפויה להיות השפעה על יכולת התשלום במקרה של תביעות עתידיות על ידי הבנק

- (1) החשיפה הינה בגין פוליסות ביטוח המגבות תיקי משכנתאות בישראל. חברת הביטוח הרשומה בברבדוס הינה חברת בת של קבוצת ביטוח בינלאומית המאוגדת בקנדה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
31 בדצמבר 2022⁽⁷⁾			
AAA עד AA- ⁽⁸⁾	6,162	7,273	13,435
A+ עד A-	875	845	1,720
BBB+ עד BBB-	3	20	23
BB+ עד B-	-	-	-
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	1	18	19
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	7,041	8,156	15,197

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	
	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾
31 בדצמבר 2021				
AAA עד AA-	682	566	5,508	6,074
A+ עד A-	2,305	1,653	240	1,893
BBB+ עד BBB-	15	15	-	15
BB+ עד B-	1	1	-	1
נמוך מ: B-	-	-	-	-
ללא דירוג	7	11	4	15
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	3,010	2,246	5,752	7,998

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם בברבדוס, גרמניה, הולנד, צרפת ושוויץ.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וסיכון אשראי מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 7,343 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2022 (ליום 31 בדצמבר 2021 - 5,777 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לויים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד א'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז הפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים אשר מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי, בהתאם לעדכון הוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A.
- (8) קיימת חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים כהגדרתן בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 העולה על 15% מבסיס ההון; חשיפה למדינת ברבדוס בסך של 5,803 מיליוני שקלים חדשים בדירוג AA-.

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, במחצית הראשונה של 2020 עלתה תנועתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. החל מהמחצית השנייה של 2020 ובמהלך שנת 2021 הסתמנה התייצבות בשווקים הפיננסיים, אם כי המערכת הפיננסית עדיין מגלמת סיכון מוגבר על רקע גלים נוספים של נגיף הקורונה והעליה בשיעורי האינפלציה באזורים שונים בעולם. כתוצאה מהעלייה בשיעורי האינפלציה, בחודשים האחרונים בנקים מרכזיים רבים החלו ליישם מדיניות של ריסון מוניטארי והעלאת שיעורי הריבית. בזמן הקרוב, הם צפויים להמשיך להעלות את שיעורי הריבית, מה שעלול לגרום לתמחור מחדש של נכסים פיננסיים, תנועתיות בשווקים ושינויים בתנאי האשראי. במהלך כל התקופה, ובהתאם להתפתחויות, מבצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING). פרוץ המלחמה בין רוסיה ואוקראינה ב-24 בפברואר 2022, גרמה לשיבושים בכלכלה העולמית לרבות טלטלה בשווקי ההון, החרפת האינפלציה, מחסור במקורות אנרגיה באירופה והאטה בפעילות הכלכלית במדינות רבות. הבנק ביצע הערכת סיכון לגבי המוסדות הפיננסיים הרלוונטיים והתאמת רמת הפעילות על פי הצורך. הבנק ממשיך לעקוב אחר הסיכון ומעריך כי המוסדות הפיננסיים המהווים הצדדים העיקריים שלו כבר צמצמו את חשיפתם לסיכונים המלחמה באופן ניכר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021 אין סיכון אשראי בעייתי (פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת), נטו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילריס/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור ג2. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס הנתונים הפיננסיים של המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות נגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה. בהתאם לצורך הבנק מתאים את מגבלות החשיפה מעת לעת.

הבנק עוקב אחר פרסומים ודירוגים ציבוריים וכל מידע נוסף ככל שקיים וזמין ביחס למוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך בוחן את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדיור

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. אך יחד עם זאת, תחום זה מאופיין בפיזור גבוה וברמת סיכון נמוכה בשל פיזור רחב של לווים, המשתייכים לענפי המשק השונים, שיעורי מימון נמוכים יחסית, פיזור גיאוגרפי נרחב של הנכסים המשועבדים ושימוש במפחיתי סיכון שונים וביניהם ביטוחי נכס וביטוחי חיים, למזעור סיכונים האשראי בתחום.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק.

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה פרטנית להגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפייני סיכון שונים, וניתוח הבקשה להלוואה לפי גורמי סיכון הקשורים הן לטיב הלווים והן מהות העסקה שמקבל הבנק.

בעת הערכת טיב הלווים נבחנים בין היתר: יחס החזר מההכנסה, הכנסה לנפש, יציבות ההכנסה, ותק ועוד. בעת אישור ההלוואה ניתן משקל גבוה ליחס החזר מההכנסה הקבועה של משק הבית (PTI) וזאת על מנת לבחון את יכולת החזר של משק הבית לרבות בתרחישים של עליית ריבית.

בנוסף נבחנים גורמי סיכון הקשורים לעסקה ולביטחונות, כגון מטרת ההלוואה, שיעור המימון, המיקום הגאוגרפי של הבטוחה, ממציא בדיקות שמאי ועוד. לעיתים דורש הבנק את קיומם של חיזוקים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, וחיזוקים נוספים אחרים. לבנק מודל מתקדם לדיור אשראי לדיור הכולל דירוג לכל הלוואה וחשוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל. מגבלות אלה מהוות כמכלול את תיאבון הסיכון של הבנק בתחום המשכנתאות המוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים והתיק הכולל. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן) במסגרת בקרת האשראי, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניטור וניתוח התיק לפי גורמי הסיכון המרכזיים וכן אמידת הסיכון בתיק במודל מתקדם לדיור אשראי לדיור הכולל דירוג לכל הלוואה וחשוב ההסתברות לכשל ופוטנציאל ההפסד במקרה של כשל, וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת השינויים בגורמים המאקרו כלכליים על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שינוי בשיעור האבטלה, שינויים במחירי הדיור ושינויים בשיעור הריבית.

הניטור השוטף של פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, והתפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע מעלה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להיות יציבים ואינם מצביעים על הרעה מהותית או שינוי מהותי ברמת הסיכון, אך שוררת אי הוודאות הקיימת בנוגע להמשך ההתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית והיקף ההשפעה על הבנק. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדליו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2022) עומד על כ-54.6% בהשוואה ל-53.4% ביום 31 בדצמבר 2021 ול-52.7% ביום 31 בדצמבר 2020 (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן).

הבנק בוחן את מדדי הסיכון ורמות הסיכון באופן מתמיד ומתאים ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון ובמידה ופוטנציאל הסיכון העתידי יקטן, רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור תרד חזרה לנמוכה.

רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור עלתה ברבעון הרביעי לשנת 2022 לרמת סיכון נמוכה - בינונית, בשל אי הוודאות בנוגע להשפעות עתידיות אפשריות של עליית הריבית והאינפלציה על כושר החזר של הלווים וזאת לאור מהותיות תיק המשכנתאות לבנק ועל אף שנכון למועד זה, מדדי הסיכון אינם מצביעים על הרעה מהותית או שינוי מהותי ברמת הסיכון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2020-2021	2021-2022	2020	2021	2022	
41.7	7.0	27,074	38,353	41,052	משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
(25.0)	(23.3)	343	257	197	הלוואות מוכונות
(41.1)	21.3	125	73	89	הלוואות עומדות ומענקים
40.5	6.9	27,542	38,684	41,338	סך הכל הלוואות חדשות
75.7	(32.4)	4,304	7,563	5,113	הלוואות שמוחזרו
45.2	0.4	31,846	46,247	46,451	סך הכל ביצועים
32.6	(15.1)	52,922	70,150	59,581	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדירור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2022 (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					שיעור החזר	שיעור מימון	
	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	עד 3 חודשים			
102,182	12,684	27,210	30,779	16,688	12,788	2,033	עד 35%	60%
19,772	2,967	5,176	4,410	3,070	3,345	804	50%-35%	
1,236	946	259	25	5	1	-	80%-50%	
113	93	15	4	1	-	-	מעל 80%	
58,570	3,400	11,140	18,935	12,850	10,950	1,295	עד 35%	75%-60%
12,008	857	1,804	2,284	2,508	3,706	849	50%-35%	
275	227	38	9	-	1	-	80%-50%	
22	21	1	-	-	-	-	מעל 80%	
2,174	994	256	457	262	176	29	עד 35%	75%
411	242	46	30	47	39	7	50%-35%	
67	63	4	-	-	-	-	80%-50%	
10	10	-	-	-	-	-	מעל 80%	
196,840	22,504	45,949	56,933	35,431	31,006	5,017		סך הכל
מזה:								
הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים								
19,377	1,095	2,850	4,589	4,613	5,344	886		אחוז מסך האשראי לדירור
9.8%	4.9%	6.2%	8.1%	13.0%	17.2%	17.7%		
הלוואות בריבית משתנה:								
לא צמודות בריבית פריים צמודות למדד ⁽³⁾ במטבע חוץ ⁽³⁾								
68,021	7,989	13,595	18,463	13,677	12,808	1,489		סך הכל
9,463	2,888	378	565	2,308	2,606	718		
4,253	803	851	1,244	661	562	132		
81,737	11,680	14,824	20,272	16,646	15,976	2,339		
34.6%	35.5%	29.6%	32.4%	38.6%	41.3%	29.7%		הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדירור
4.8%	12.8%	0.8%	1.0%	6.5%	8.4%	14.3%		הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדירור
1.4%	5.8%	0.7%	0.9%	0.9%	0.7%	0.7%		הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדירור

(1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל'קבוצות גיל' בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת הלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת הלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה פרטנית להגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפייני סיכון שונים. מאפיינים אלה כוללים בדיקת טיב הלווים ויכולתם לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית, שיעור החזר ביחס להכנסה הקבועה של משק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הבית, בדיקת נתוני העסקה ושיעור המימון. לעיתים דורש הבנק את קיומם של חיזוקים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, וחיזוקים נוספים אחרים.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 עומד על 54.6%, בהשוואה ל-53.4% ביום 31 בדצמבר 2021 ול-52.7% ביום 31 בדצמבר 2020. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 196.8 מיליארדי שקלים חדשים, כ-98.6% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.6 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.3% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-3.8%, בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-4.3% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-17.9%, בסך כל ההלוואות, בשיעור של כ-8.9%.

שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו כ-0.9% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.7% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.7% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2022.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הסיכון בהלוואה המבוסס רק על שווי הביטחון, ללא קשר למאפייני הלווה. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החדשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה, נטו לאחר מיסים והפקדות לחיסכון ארוך טווח.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא כ-26.2%. כ-82.9% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.3%). כ-16.2% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.3%). כ-0.8% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-59.3%) וכ-0.1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.4%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, או שההכנסה הפנויה לנפש לאחר הפחתת התשלום בגין המשכנתא גבוהה, או כאשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית שלעיתים אף משלמים חלק מההחזר החודשי. בנוסף, בעת אישור ההלוואה ללקוחות אלו ניתן משקל גבוה ליחס החזר מההכנסה בהתאם "לריבית נורמטיבית" וזאת על מנת לבחון את יכולת ההחזר של משק הבית בתרחיש של עליית ריבית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותרה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. התיקונים להוראה לפי החוזר הינם החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון מיום 28 בפברואר 2021.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-28 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-14.2% מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2022 ל-19.4 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-9.8% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיור נבחנות ומאושרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכויי אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת החזר שלו, הבטחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: וידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור.
- נכסים מקצועיים - ככנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו.
- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיור - הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיור

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על בסיס סיכון, על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פורום פיגורים - הפורום קובע דרכי פעולה לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של תרחישי קיצון על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פורום ניטור סיכויי אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מיידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של תרחישי קיצון, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכס, גם ערבים לחוב.
- ביטוחים - על פי נהלי הבנק ובהתאם להוראות בנק ישראל, כל נכס המשמש כבטוחה מבוטח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו. תהליך ביטוח האשראי הינו גורם מפחית סיכון משמעותי.
- שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

מכירת תיקי הלוואות לדיור

עסקאות המכירה של תיקי הלוואות לדיור מעבירות את כלל סיכון האשראי מהבנק אל הרוכש, והם מגובות בחוות-דעת משפטיות וחשבונאיות המבססות True sale. הסיכון היחיד שנותר בבנק הוא הסיכון התפעולי, בגין המחויבויות של הבנק כלפי הרוכש לתפעול השוטף של ההלוואות, לגבייה והעברת כספים, ולדיווחים שוטפים. על מנת למזער את הסיכון התפעולי, נבנה מנגנון תפעולי ממוכן לניהול ההלוואות ולהפקת דיווחים שוטפים לרוכשים. כמו כן, נערכת מידי שנה בחינה חיצונית (ISAE3402) לשלמות ואפקטיביות התהליכים והבקרות לניהול תיקי הלוואות שנמכרו.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכונים השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכונים שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הון.

דירקטוריון הנהלת הבנק קבעו, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכון השוק הינו סיכון מהותי, וכי ניהול סיכון זה הינו חיוני לציביות הבנק. לפיכך, התווה דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון השוק והריבית.

מסמך המדיניות לטיפול בסיכון השוק וריבית מאגד את מדיניות הבנק לטיפול בסיכון, את אופן ניהול הסיכון, תיאבון הסיכון, מדידת הסיכונים, ודרכים להפחתת הסיכון. המסמך קובע את העקרונות לפיהם על הבנק לפעול על מנת לזהות, למדוד, לנטר, לבחון ולבקר את סיכון השוק והריבית באופן שוטף, הן למהלך עסקים רגיל והן לעתות קיצון. המסמך מאושר אחת לשנה בהנהלת הבנק, הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ודירקטוריון הבנק. עקרונות המדיניות נקבעו באופן ההולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלוונטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

ניהול סיכון השוק והריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יחב מתואמת באופן שוטף, פרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה.

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים:

- תיק בנקאי - התיק מהווה את עיקר הפעילות והסיכון של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי. תיק זה חשוף בעיקר לסיכון ריבית ואינפלציה. מידת החשיפה אליה רוצה הבנק להישאר חשוף נובעת מפעילותו העסקית של הבנק. חשיפה זו הוגבלה במסגרת תיאבון סיכון שהוגדר באופן ייעודי עבור סיכון השוק וסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כאשר היא נבחנת על ידי הבנק בתדירות יומית, באמצעות מגוון כלים וסודלים. חריגה או אף התקרבות לגבולות החשיפה שנקבעו, מדווחות באופן שוטף ומטופלות באופן מיידי, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסמך המדיניות שהתווה הבנק. ניהול סיכון זה נועד לשמור על רמת הסיכון בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע בגין הסיכון, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.
- תיק סחיר - התיק מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות למטרות מסחר או לגידור רכיבים אחרים של התיק הסחיר. התיק המאוחד כולל תיקים המנוהלים בחדר עסקאות וכן, תיקי איגרות חוב למסחר ואסטרטגיה במטבע ישראלי ובמטבע חוץ - כמו גם הנגזרים שנועדו לביצוע אסטרטגיות. כמו כן, כולל התיק עסקאות גידור למכשירים הכלולים בתיק הסחיר. תיק זה, נמצא ברמת סיכון לא גבוהה.

הוראות בנק ישראל הרלוונטיות לנושא ניהול סיכונים שוק וריבית הן: הוראות ניהול בנקאי תקין 339 - ניהול סיכונים שוק, הוראות ניהול בנקאי תקין 333 - ניהול סיכון ריבית, המרחיבה את ההוראות בהתייחס לסיכון ריבית, בעיקר בגין סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוראות ניהול בנקאי תקין 208 - מדידה והלימות הון בהתייחס להקצאת הון בנדבך הראשון בגין התיק הסחיר, כפי שיפורט להלן.

הבנק נדרש להקצות הון בגין סיכון ריבית ומניות בתיק הסחיר, סיכונים שער חליפין על כל הפעילות הבנקאית, וסיכון האופציות. הבנק משתמש בשיטת משך החיים הממוצע (מח"מ) במדידתו את סיכון הריבית ובשיטת דלתא פלוס במדידתו את הסיכון בגין אופציות. שיטה זו מכמתת את הסיכון הכרוך בפעילות תיק האופציות כפונקציה של ערכי "היוניות". אלה מבטאות את רגישות תיק האופציות לתזוזות בנכס הבסיס ובסטיית התקן.

חשיפה של הבנק למניות הינה נמוכה, לבנק תיק מניות מצומצם במערך הנוסטרו ובתיק ההשקעות הריאליות. פעילות הבנק בתיק הסחיר, כאמור לעיל, מנוהלת תחת מגבלות המשקפות תיאבון סיכון ברמה נמוכה, ולפיכך, הקצאת הון של הבנק בגין סיכון שוק הינה נמוכה מאוד.

רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזער, על פי מדיניות הבנק. כאמור לעיל, התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת הון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת הון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת הון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות הון.

מבנה תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנק המוסה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2022 עלתה מנמוכה-בינונית ל-בינונית, בשל העלייה בסביבת הריבית, רמת אי הוודאות הגבוהה וההשפעות האפשריות על התנהגות לווים ומפקידים.

הבנק פועל, כמדיניות, לגיוס פיקדונות ייחודיים, הנותנים מענה גם לצרכי הלקוח וגם לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, ההנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים ייעודיים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "נג"ה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובעים מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק, כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההון או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכונים שוק וריבית, לרבות ההנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדה לניהול סיכונים בתדירות שנתית. הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, לרבות ביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי.

מידת חשיפת סיכונים השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מידת סיכונים השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה ואלה נבחנים באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, לרבות תהליכי תיקוף מתמשכים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה- VAR ומודל ה- EVE . הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, בתדירות יומית לכל הפחות.

מודל ה- VAR הוא מודל סטטיסטי האומדן את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה- VAR נלווה חישוב $BACKTESTING$, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים ותרחישים של עלייה/ירידה לא מקבילית של עקום הריבית. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדשות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה.

שיטות מידת ערכי הסיכון של הבנק הינן שמרניות בהיבטים רבים, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. המשקפת באופן מהימן את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות, התלויות בריבית. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במהלך רבעון זה, כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת ועליית עקומי ההיוון. בנוסף, הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

להלן ערך ה- VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2021	שנת 2022	
592	759	לסוף התקופה
810 (פברואר)	1,018 (יולי)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
521 (אוקטובר)	533 (אפריל)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. תוצאות בחינת ה- $Back-Testing$ על מודל ה- VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה- VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה- VAR .

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2022					
שינוי בשווי הוון					
מטבע חוץ			מטבע ישראלי		
צמוד					
סך הכל	אחר	אירו	דולר	לא צמוד	לצמוד
(2,812)	22	20	459	(2,435)	(878)
2,961	(25)	21	(449)	2,519	895
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					
31 בדצמבר 2021					
(1,644)	16	14	418	(1,187)	(905)
(97)	(17)	14	(439)	427	(82)
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					

(1) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022		
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
18,416	362	18,054	21,970	1,442	20,528
16,605	2,250	14,355	17,966	1,534	16,432

שווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾
מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוון נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022		
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
191	134	57	(469)	339	(808)
235	140	95	(447)	340	(787)
(490)	(193)	(297)	152	(489)	641
(532)	(199)	(333)	126	(491)	617
(272)	(32)	(240)	(901)	133	(1,034)
398	87	311	1,097	25	1,072
477	163	314	329	333	(4)
(83)	(168)	85	(4)	(340)	336

שינויים מקבילים
עלייה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים
התללה⁽³⁾
השטחה⁽⁴⁾
עליית ריבית בטווח הקצר
ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוון נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

הפער בין חשיפת התיק הבנקאי לשינויים בריבית על פי השווי ההוון המותאם נטו לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 1,094 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוון המותאם נטו הינן ריביות בהן ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

החישוב מאפשר תרחישים בהם עשויה להיווצר ריבית שלילית, ואינו קוטם את הריבית בשיעור של 0.0.

לפרטים נוספים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

יצוין כי שיעור התשואה הפנימי ומשך חיים ממוצע האפקטיבי כפי שמוצגים בחשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית בדוח הסיכונים, הינם נתונים ממוצעים ולכן לא ניתן להסיק משינוי ליניארי בהם על רגישות השווי ההוון המותאם נטו לשינויים בשיעורי הריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			שינויים מקבילים ⁽²⁾
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	
1,321	30	1,291	498	26	472	עלייה במקביל של 1%
1,338	47	1,291	500	28	472	מזה: תיק בנקאי
(1,194)	(36)	(1,158)	(1,372)	(272)	(1,100)	ירידה במקביל של 1%
(1,216)	(59)	(1,157)	(1,374)	(274)	(1,100)	מזה: תיק בנקאי

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל, התואמות את האופן בו מנהל הבנק את סיכוני הריבית:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
 - החל משנת 2021, בחישוב רגישות הכנסות מריבית, לא מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון לשיעור מינימאלי של 0.0%. באותו אופן, בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה של ריביות ההיוון בשיעור ריבית 0.0%.
 - לאור השינוי בסביבת הריבית, עודכנו ההנחות ההתנהגותיות ביחס ליתרות עובר-ושב בזכות ותיק ניירות הערך. ההנחה היא, כי בתרחיש של עליית ריבית יהיה מעבר מיתרות עובר ושב, לפיקדונות נושאי ריבית, ושינויים בהיקפי אגרות החוב בתיק הנוסטרו.
- בתרחיש מקביל של עליית ריבית ב-1%, קרן ההון בגין ניירות ערך צפויה לרדת בכ- 450 מיליוני שקלים חדשים.

למידע נוסף על סיכון הריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

מדד ושער חליפין

סקירת סיכונים האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - לבנק חשיפה מובנית לאינפלציה שלילית, הגלומה בפעילות הבנק בתיק הבנקאי, הכולל עודפי משכנתאות צמודות מדד, על מקורות צמודי מדד. מדיניות ניהול הסיכון הינה בהתאמה לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר, זאת בכפוף לתיאבון הסיכון שהוגדר. החשיפה בפועל נאמדת במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכוני השוק. הערכת הסיכון היא ברמה נמוכה-בינונית, המשקפת את היקף החשיפה והערכות האינפלציה החזויות.

חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בוועדות השונות/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקישור הסיכון. רמת הסיכון הכוללת של הבנק לסיכון מטבע הינה נמוכה.

נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מגודרים חשבונאית. השפעה זו מנוטרת ומנוהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי הנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדוחות ונדונה בוועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2022 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים ב-24,869 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, סימן במהלך שנת 2022 שימושים שקליים, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים ל-31 בדצמבר 2022, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב-26.8 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2021, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-14.7 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי השימושים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2022, מסתכמים ב-132 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת התייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ-7 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, בעודף שימושים של כ-538 מיליוני שקלים חדשים. הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספי.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשיערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2022, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

	תרשיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾				תרשישים		
	עלייה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%	עלייה של 10%	מדד ⁽²⁾	
	322.1	(2,842.4)	(1,421.2)	1,421.2	2,842.4		
דולר	8.6	2.7	(5.3)	10.4	15.7		
ליש"ט	0.1	(0.4)	(0.2)	0.2	0.4		
יין	0.4	0.5	-	0.4	0.1		
אירו	1.9	(3.2)	-	3.0	6.3		
פר"ש	(0.6)	0.4	0.2	(0.2)	(0.4)		

(1) תרשיש קיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשיערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
(2) רגישות הון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 852.7 ו-852.7 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק, וכן ביאורים 12 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות), 221 (יחס כיסוי נזילות) ו-222 (יחס מימון יציב נטו). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון והנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כיסוי נזילות, יחס מימון יציב נטו ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכת.

במהלך שנת 2022 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר, מטבע ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקל את

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון, ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך שנת 2022 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי, כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחידיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולול" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל. יחס כיסוי הנזילות הממוצע לרבעון הרביעי של שנת 2022 הסתכם ב-118%. כאמור לעיל, במהלך שנת 2022, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

יחס מימון יציב נטו

הוראת ניהול בנקאי תקין 222 "יחס מימון יציב נטו" קבעה יחס מימון יציב מינימאלי בשיעור של 100% ("NSFR רגולטורי"), בין מימון יציב זמין ומימון יציב נדרש. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס מימון יציב נטו של הקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחידיו על בסיס מאוחד. היחס על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2022 עמד על 115%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-18.9 מיליארדי שקלים חדשים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2022, הסתכם ב-49% (ליום 31 בדצמבר 2021 - 45%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-38% (ליום 31 בדצמבר 2021 - 41%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2022 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-92% (ליום 31 בדצמבר 2021 - 96%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-49% (ליום 31 בדצמבר 2021 - 40%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי. כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסטת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

לפרטים בדבר גיוס המקורות והתפתחות יתרת פיקדונות הציבור ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון, לעיל.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרטת את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק ובקבוצה.

הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.

הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

האירועים התפעוליים מסווגים לשבע קטגוריות סיכון בהתאם לעקרונות באזל: מעילה (הונאת הבנק בידי עובדיו), הונאה חיצונית (הונאת לקוח את הבנק), פרקטיקות עבודה ובטיחות סביבת העבודה (הפסדים הנובעים מפעולות שאינן עולות בקנה אחד עם חוקים או הסכמים בנושא עבודה), פרקטיקות הקשורות ללקוחות, מוצרים ועסקים (אי עמידה בחובות כלפי לקוח), נזק לנכסים פיסיים, ביצוע, הפצה וניהול תהליכים ושיבושים עסקיים וכשלי מערכות. הבנק מנהל את הסיכון התפעולי גם לפי קטגוריות אלה.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונית לניהול

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסיים, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים למהותיות אירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם.

הסיכון התפעולי הינו מהותי בשל קיומו בכל תחומי הפעילות ובכל יחידות הבנק. לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בהון ובמוניטין הבנק, ויש לו יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון: סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת הבנק, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון), מגיפה ואירוע ביטחוני. לפיכך, ניהול יעיל של הסיכון הינו הכרחי בתהליכי ניהול סיכונים בבנק.

הסיכון התפעולי מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות של הבנק. עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית.

בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון וההנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות.

לבנק מדיניות מסגרת לטיפול בסיכונים התפעוליים המגדירה את העקרונות לפיהם הבנק מנהל את הסיכון התפעולי, מהותיות הסיכון, אופן ניהולו, תהליכי המדידה והניטור והפעולות שנוקט הבנק על מנת להפחית את הסיכון. עקרונות המדיניות נקבעו באופן הולמתי את אסטרטגיית הבנק, את דרישות הרגולציה (הוראות ניהול בנקאי תקן של בנק ישראל והוראות ועדת באזל הרלוונטיות) ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

המדיניות מפרטת את הממשל התאגידי ותחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה השונים, ומעגנת את חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק ובקבוצה. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע בהתאם להוראות בנק ישראל: 350 - "ניהול סיכונים תפעוליים" ו-310 - "ניהול סיכונים", המתוות את מסגרת העבודה הכוללת לניהול סיכונים, ומסמך באזל "עקרונות לניהול הסיכון התפעולי" (מסמך מיוחד אוקטובר 2014), הקובעים את הכללים הנדרשים לניהול תקין של הסיכון התפעולי.

מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. האחראי ליישום נאות של מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי ופועל באמצעות האגף לבקרת סיכונים. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים מעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק במספר היבטים כמותיים ואיכותיים במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. תיאבון הסיכון הוגדר בגין ההפסדים בפועל וההפסדים הפוטנציאליים, ברמת התיק הכולל ולפי קטגוריות סיכון.

מסמך המדיניות אושר בהנהלת ודירקטוריון הבנק בשנת 2022, כחלק מתהליך אישור כלל מסמכי המדיניות לניהול ובקרת הסיכונים.

הבנק פועל למדידה וזיהוי הסיכון התפעולי, באופן דינמי, בשני מישורים: מדידת ההפסדים מאירועי כשל שהתממשו בפועל ומדידה של סיכונים פוטנציאליים המזוהים בתהליך סקרי הסיכונים התפעוליים ובמפת הסיכונים. הסקרים התפעוליים מבוצעים על כלל פעילות הבנק ובהתאם לתוכנית תלת שנתית. הבנק מיישם תוכנית תלת שנתית של ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים על כלל הפעילות של הבנק שהסתיימה בסוף שנת 2022. פעילות זו, הינה תהליך שוטף שפועל ליצירת מפת סיכונים, הגברת אפקטיביות ניהול הסיכונים ומזעורם, תוך כדי למידה, הערכה מחודשת של הסיכונים, לרבות כתוצאה מהתממשות אירועים.

הבנק מנטר ומתעד את כלל אירועי הכשל התפעוליים, אירועים אלו כוללים הן אירועים שנוצר בגינם הפסד והן אירועים ללא הפסד ואף אירועים בהן נוצר רווח. מדידת ההפסדים בפועל אל מול תיאבון הסיכון במצב עסקים רגיל כוללת אירועי הפסד בלבד (ללא קיצוז אירועי רווח) ולאחר התחשבות בכיסוי ביטוחי לו מומש בפועל.

הבנק מבצע סקרים לזיהוי ומיפוי סיכונים תפעוליים פוטנציאליים בחטיבות השונות בתהליך מתמשך, כאשר המיקוד הוא מיפוי והערכת הסיכונים המהותיים בכל יחידה. הבנק הגדיר, מספר אינדיקטורים לסיכון (KRI's) שנועדו לזהות סיכונים פוטנציאליים טרם התממשותם. תוצאת הסקרים, והמלצות לביצוע (AI) נידונים, כחלק מתהליכי ההערכה העצמית, בפורומים ייעודיים להם שותפים מנהלי היחידות הנסקרות ונציגי החטיבה לבקרת סיכונים.

בנוסף לסקרים אלו, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניתוחים אלו משמשים את הבנק ליישום מהלכים מתאימים על התהליכים המקבילים המתקיימים בבנק.

לבנק מערכת ייעודית לניהול סיכונים תפעוליים (פסת"ל - פורטל סיכונים תפעוליים) המשמשת את הבנק לניטור וניתוח אירועי כשל, סקרי סיכונים ויצירת מפת סיכונים, קישור התממשות אירועים בפועל למפת הסיכונים, ניהול מעקב שוטף אחר המלצות ליישום שעלו מסקרים, אירועי כשל ותהליכי הפקת לקחים. ודיווחים בגין סיכון תפעולי.

הבנק פועל לשיפור אפקטיביות הטיפול בסיכון המעילות וההונאות. כחלק ממהלך זה הבנק נמצא בשלבי יישום של מערכת שבה מופעלים חוקים עסקיים להצפה ואיתור פעילות חריגה. הטיפול במעילות והונאות מתבצע בהתאם למסמך מדיניות מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים ומסמך מדיניות לניהול סיכונים מעילות. מסגרת הטיפול כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: הביקורת הפנימית, בקרת סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, משאבי אנוש, יחידת האבטחה וחטיבת הטכנולוגיה.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הרגישות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון הכמותי והאיכותי, לנוכח תיאבון הסיכון, מפת הסיכונים התפעוליים, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הפחתת הסיכון התפעולי

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. אחד הכלים המרכזיים הוא ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל פעילויות הבנק, ליצירה וניהול שוטף של מפת הסיכונים. הסקרים מתבצעים במתכונת של RSA (Risk Self-Assessment), כאשר היחידה העסקית (כקו הגנה ראשון) מעריכה את הסיכונים הקיימים בפעילותה. האגף לבקרת סיכונים מנחה את היחידה העסקית בנוגע למתודולוגיה לעריכת הסקר ולהערכה אפקטיבית של הסיכונים הקיימים ומאגרת את תוצאות הסקר. הבנק השלים את התוכנית התלת שנתית לביצוע סקרי סיכונים תפעוליים על מכלול הפעילויות בבנק בשנת 2022. המתודולוגיה לעריכת הסקרים מבוססת על ארבע שלבים: הערכת הסיכון המובנה, הערכת אפקטיביות הבקורת, הערכת הסיכון השירי וניהול ממצאים ותהליכי הפחתת הסיכון.

תהליך חשוב נוסף הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. מונג נאמני סיכון תפעולי במטה ובסניפים המשמשים כזרוע הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יוזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאזכרות הפועלות ביחידות שזוהו כעיתירות סיכון תפעולי, וקיום כנסים להנחיה שוטפת של נאמני הסיכון התפעולי במטה ובסניפים.

אחד הכלים להפחתת הסיכון בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים והפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומפוצות לנאמני הסיכון התפעולי לשם הטמעתם ביחידות מאידך. הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רוכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחברותיו. כמו כן, לבנק כיסוי ביטוחי בפוליסת סייבר ייעודית, המהווה רובד נוסף מעל הפוליסה הבנקאית, המשלימה את הפוליסה הבנקאית בהתייחס לפשעי מחשב. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. הבנק נמצא במוכנות גבוהה להמשכיות עסקית בחירום. במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2022, פעל הבנק במסגרת כוננות שגרה והמשיך לעקוב אחר מצב התחלואה ושומר את כל מערכי החרום ערוכים. במהלך הרבעון הרביעי המשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה השנתית ותוכנית התרגול לשנת 2022, ובכלל זה: תרגול מקיף של מחלקת המטבע בבנק ישראל בתרחיש של התקפת סייבר רבתי על מדינת ישראל, שבחן את התמודדות מערכת הבנקאית עם אירוע לאומי שמשליך על אמון הציבור במידע המתקבל אצלו מחד וביקוש מוגבר למזומנים מאידך. בנוסף, במהלך הרבעון המשיך הבנק בקידום תוכנית העבודה לנושא המשכיות העסקית ובכלל זה, עדכון רשימות התיג, פרוגרמת החרום וכו'. במהלך חודש נובמבר השלים הבנק שני תרגולים טכנולוגיים: תרגול רצפת היצור של החטיבה הטכנולוגית באתר הגיבוי, כולל העתקת עובדי חרום ותרגול הפעלת חדר עסקות מגבה באתר הגיבוי בשתי החטיבה הפיננסית.

לעניין הבקרה הקבוצתית, גם ברבעון זה, המשיך הבנק לשמור על קשר רציף מול יחידות המשכיות העסקית בקבוצה ושלוחותיו בחוץ לארץ ובכלל זה, הערכות לתוכנית העבודה ותוכנית תרגול לשנת העבודה 2023.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בדירקטוריון הבנק אסטרטגיית הגנת סייבר מקיפה המתייחסת לכלל מרכיבי ההגנה הנדרשים וכן נקבעו קווי הגנה ליישומה. מערך הגנת הסייבר בבנק מובל על ידי מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף ישירות למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר. בנוסף מתקיימים מספר פורומים ייעודיים ברמת הנהלה שבהם מבוצע מעקב רבעוני אחר אופן ניהול הסיכון והפחתתו וכן בקרה על נאותות המשאבים המוקצים לתחום בהתאם להערכת הסיכון והשינויים בסביבה הטכנולוגית של הבנק.

תהליכי בנקאות בתקשורת בבנק כוללים יישום תהליכי אבטחת מידע, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

רמת הסיכון במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה לכל אורך השנה, תוך שיפור מתמיד וחידוש יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתארגנים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי על אף התעצמות סיכון הסייבר הן בעולם והן בארץ, בין היתר בשל הרחבת השימוש בסביבות ענן, הרחבת השימוש בעבודה מרחוק ועלייה בתחום התקיפות בעיקר לצרכי תקיפות כופר - הפעילות שנוקט הבנק לאורך השנים האחרונות, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון ספקים ומיקור חוץ

הבנק פועל מול מגוון רב של ספקים לצרכים עסקיים שונים. השימוש בספקים ומיקור חוץ מסייע לבנק בהשגת יעדים אסטרטגיים, השגת מומחיות, הרחבת מגוון המוצרים ושיפור השירות. התלות בספקים חושפת את הבנק לסיכונים שונים וביניהם: סיכונים תפעוליים, המשכיות עסקית, דלף מידע,

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טכנולוגיים, ציות, משפטי, מוניטין ועוד. סיכונים אלו מנוהלים באופן שוטף בתהליכי ניהול סיכונים, תהליכי רכש, המשכיות עסקית ואבטחת מידע וסייבר. הבנק גיבש ואישר מדיניות ניהול סיכון ספקים ומיקור חוץ. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר A 359 – מיקור חוץ.

סיכון טכנולוגיית המידע

סיכון טכנולוגיית המידע הינו סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 – ניהול טכנולוגיית המידע, 350 – ניהול הסיכון התפעולי, 355 – ניהול המשכיות עסקית ו-361 – ניהול הגנת הסייבר.

תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחישי שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשורה של מדדים, לרבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטני בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. יצוין, כי מוקד (Security Operation SOC Center) הפועל 24/7, אחראי על ניטור תשתיות ומערכות הבנק, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות בזמן אמת, להתנהגות חריגה של משתמשים ומערכות ברשת, בהיבטי אבטחת מידע והגנת הסייבר. כמו כן, לבנק מוקד (Network Operation Center) NOC – הפועל אף הוא 24/7, ומשמש כגוף תפעולי להצגת תמונה אחודה של תשתיות הארגון, יכולת ניטור וחיזוי תקלות, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות, בהיבטי הסיכונים הטכנולוגיים. בשנת 2022 המשיך הבנק לפעול לחיזוק יכולות איתור התקלות בשלבים מוקדמים והרחיב את השימוש בבוסים לשיפור אפקטיביות ניטור זמינות המערכות.

במהלך שנת 2019 החל הבנק פרויקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תיושם באופן מדורג במהלך מספר שנים. בחודשים מרץ ואוגוסט 2022, עלו מספר אבני דרך לאוויר לצד המשך פיתוח אבני הדרך הבאות.

בחודש ינואר 2023 עלתה לאוויר מערכת שרת תשלומים / תקבולים חדשה אשר עתידה לתת מענה רחבי בתחום לכלל יישומי הבנק. במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות הבנק מבצע השקעות במערכות הטכנולוגיה על מנת להתמודד עם האתגרים המשתנים בסביבה העסקית. קצב השינויים המהיר בזירה הטכנולוגית, שינויים באופן הנגשת השירותים לציבור הלקוחות והרחבת מגוון הערוצים בהם פועל הבנק מול לקוחותיו מחייבים השקעה מתמדת בטכנולוגיה. ההשקעות מבוצעות גם לצורך שדרוג היכולות העסקיות וגם לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות חדשות כמו היערכות לבנקאות פתוחה. בנוסף הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לטיפול ומיצוי מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות הן בהיבטים העסקיים שיווקיים והן בהיבטים של ניהול סיכונים.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי הוגדר במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהלת הסיכונים המשפטיים בבנק הינה היועצת המשפטית הראשית. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

בשנת 2022, רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה-בינונית.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהול

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים (CRO). קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים לניהול והפחתת סיכון הציות בכלל הבנק. הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובכלל זה בנק יהב ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכונים הציות מתבצע על ידי זיהוי, הערכה ותייעוד של סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה. הבנק מבצע סקרי ציות בתחומי הציות השונים להבטחת אפקטיביות פעילות ניהול סיכון הציות. הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי יסוד בדמות יושרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק ובבנק מבוצעות פעולות להטמעה ויישום ערך ההוגנות בקרב העובדים.

לבנק תוכנית אכיפה פנימית בניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2022 והוא מוגדר ברמה נמוכה-בינונית.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הסיכון הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ממצאי סקרים ודוחות ביקורת ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים. כמו כן, קיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ ובפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2022 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, הגדרת רמת סיכון חוצה גבולות בחשבונות, ביצוע בקרות קו שני, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS.

בנוסף הבנק עוקב אחרי עדכוני רגולציה ממדינות הרלוונטיות לו ולשלוחותיו אחת לרבעון, ומיישם אותם במידה והם רלוונטיים לפעילותו.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

הבנק מיישם את הוראות החוק ליישום FATCA ויישום ה-CRS ומעביר דיווחים לרשות המס הישראלית במועד, הבנק עומד בתנאי הסכם ה-QI מול ה-IRS. גופים בינלאומיים וביניהם OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) והאיחוד האירופי הטילו סנקציות בינלאומיות על מדינות, גופים ויחידים. כחלק מניהול פעילות פיננסית בינלאומית יחסים עסקיים תקינים עם בנקים קורספונדנטים, הבנק מציית לסנקציות אלה, הגם שאינו כפוף להן במישורין. במסגרת ניהול סיכון חוצה גבולות, מנטר הבנק ובדק בחינה מיוחדת, תנועות כספיות אשר אחד הצדדים להן הוא במדינה/ גוף / ישות, שלגביה קיימות סנקציות בינלאומיות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סיכון הלבנת הון

תיאור הסיכון

סיכון הלבנת הון הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון.

סקירת סיכון הלבנת הון ומימון טרור והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון הינו אפסי.

הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. הבנק מיישם גישה מבוססת סיכון בפתיחת חשבונות וניהולם, תוך הקצאת משאבים התואמת לרמת הסיכון של החשבון והפעילות, המתבטאת בין היתר בבקורות מוגברות והדרכות ייעודיות תואמות.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי.

סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי במהלך שנת 2022 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון, טיוב מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות וזאת על רקע גידול בפעילות העסקית והמשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הלבנת הון ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מימון טרור

תיאור הסיכון

סיכון מימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם מימון טרור.

סקירת סיכון הלבנת הון ומימון טרור והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי במימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מימון טרור הינו אפסי.

סיכון מימון טרור נותר ללא שינוי במהלך שנת 2022 והוא מוגדר נמוך. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהערכת הסיכונים אשר בוצעה בבנק, מהמשך ניהול ממוקד סיכון, הבא לידי ביטוי בעדכון נהלים ותהליכי העבודה, לרבות מיכון תומך וייעול תהליכים, פעילות הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון בקו הראשון והשני, וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות, ולבקרה ההדוקה על הפעילות הבנקאית. לפרטים נוספים בדבר סיכון מימון טרור ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול בנוסף לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי, אירוע סייבר או אחר. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהול

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתו יותר לכימות.

מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק.

סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד. במהלך השנה החולפת רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה. הבנק המשיך לנטר את פעילות המתחרים בשוק, כמו גם הסיקור התקשורתי אודות עליית הריבית והשפעותיה השונות על שוק המשכנתאות והפיקדונות, וכן השפעת צעדים רגולטוריים (כגון: רפורמת מסלולי המשכנתאות). הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעת מיזוג בנק אגוד באופן שוטף. כחלק מהפעילות השוטפת, הבנק מבצע ניטור של השיח ברשתות החברתיות ואומד את השפעותיו. עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהול

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2021 ועקרונותיה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית נבחנה ואתגרה על ידי בקרת סיכונים, בהיבטי המיקוד העסקי, פרופיל הסיכון והיתכנות המימוש. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר באופן בשוטף על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאוגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

מנהל הסיכון האסטרטגי-עסקי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה: עורכת מעקב אחר התפתחויות של גורמים אקסוגנים אשר עלולים להשפיע על הסיכון האסטרטגי של הבנק, כולל התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, ויזמת תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית. בנוסף ובאופן שוטף עוקבות חטיבת מידע ודיווח כספי והחטיבה לבקרת סיכונים אחר הסיכון האסטרטגי-עסקי באופן בלתי תלוי, בהיבטי בקרה שונים ובעיקר: העמידה ביעדים, מיפוי זיהוי הסיכונים, מבחני מצוקה, מבחני איום וניטור פרופיל הסיכון המתמשך לנוכח תיאבון הסיכון של הבנק. מעבר למעקב הרציף אחר יישום תוכניות העבודה והתאמתן לתנאי האסטרטגי, הבנק עוקב גם אחר התפתחויות של גורמים אקסוגניים אשר עלולים להשפיע על הסיכון האסטרטגי-עסקי של הבנק. תוכניות העבודה של חטיבות הבנק מותאמות בעת הצורך לסביבה העסקית המשתנה במטרה לעמוד ביעדים העסקיים ובתנאי האסטרטגי. הבנק ערוך למצבי חירום בצורה שתצמצם את מידת הפגיעה בתוכנית העסקית והאסטרטגית שלו, לו יתפתחו תנאי קיצון כלכליים או ביטחוניים.

התפתחויות בסביבה העסקית שעלולות להשפיע על הסיכון האסטרטגי

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועי סיכון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים

תיאור הסיכון

סיכונים סביבתיים הם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתוצאה ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה.

סיכונים אקלים נוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. הסיכון עבור הבנק הינו להפסד פיננסי או פגיעה במוניטין, כתוצאה מהתמשות אירועים או תהליכים פיזיים או התאמות לסיכונים מעבר עקב שינויי אקלים.

סיכונים אקלים כוללים סיכונים מעבר והם מוערכים כסיכונים לטווח ארוך. סיכונים אלו נובעים מתהליך ההסתגלות לקראת כלכלה דלת-פחמן (כגון מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכד'), וסיכונים פיזיים – העלולים להתמש כתוצאה מהשפעה ישירה של אירועי קיצון כגון שריפות, שיטפונות וכד', ומשינויים כרוניים ומתמשכים העלולים לנבוע מעליית מפלס פני הים ועליית טמפרטורה העלולים לגרום להשפעות על המערכת האקולוגית, תהליכי מדבור ועוד.

סקירת הסיכון והעקרונות לניהול

בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות רגולציה הנוגעות להיבטי סביבה. על פי המכתב שפרסם המפקח על הבנקים נדרשים הבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי, וכן לשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שניתן.

בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית הוראת דיווח לציבור בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG) המצביעה על החשיבות הרבה שהוא רואה בקידום ניהול סיכונים והזדמנויות סביבתיים, לרבות סיכונים אקלים. הבנק נערך ליישום ההוראה הן במסגרת הגילוי בדוח ה-ESG והן למיסוד תהליך ארוך טווח ומתמשך בהתאם לעקרונות ה-TCFD, הכולל את מכלול הפעילויות הפיננסיות בבנק כמו גם אישור תרחיש קיצון.

בהיבטי האשראי, בחן הבנק, בסיוע של יועצים חיצוניים, את ההשלכות של הסיכונים הסביבתיים כחלק אינטגרלי מסיכונים האשראי (בהיבטים פיננסיים, משפטיים וביטחוניים). בהתאם לכך, קבע הבנק מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בעת מתן אשראי, שהוא הסיכון הרלוונטי והמשמעותי ביותר המושפע מהגופים בעלי פוטנציאל ליצירת זיהומים ומפגעים סביבתיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

במסגרת המדיניות, לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי, והוא פועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ושילוב הערכת הסיכון, אם קיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

מדיניות זו, כחלק מתהליך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, מביאה בחשבון לא רק שיקולים המתבססים על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בבנק, התנהגות החשבון, טיב הבטוחות וכד', אלא גם שיקולים סביבתיים, ככל שהינם מהותיים, הכוללים את פוטנציאל הפגיעה בסביבה כתוצאה מפעילות הלוחה ופוטנציאל ההשפעות הסביבתיות על פעילותו הסדירה. מדיניות הסיכונים הסביבתיים באשראי מאושרת מדי שנה בדירקטוריון כחלק ממסמכי המדיניות של הבנק, כחלק מתפקידו בהתוויית מדיניות הסיכונים של הבנק, ובכלל זה הסיכונים הסביבתיים, בהלימה לאסטרטגיית הבנק.

זיהוי ומדידה של הסיכונים הסביבתיים שהבנק חשוף להם

ניהול החשיפה לסיכונים הסביבתיים עוסק במרכיבים העיקריים הבאים:

- איתור זיהוי ומיפוי - מופו בבנק ענפים בעלי פוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי, לרבות סיכונים אקלים, בהם ענפים שונים בתחום האנרגיה, התעשייה, התחבורה, התפלה, כרייה וחציבה. רשימת ענפי המשק שעל פיה מסווגים לקוחות הבנק נסרקה ונבחנה בסיועם של יועצים חיצוניים. בתהליך הסריקה מיונו כל ענפי המשק העסקיים לפי מידת השפעתם על איכות הסביבה והאקלים בהיבטים הבאים: שפכים, חומרים מסוכנים, רעש, קרינה, פסולת, קרקע, אוויר, ריח, אסבסט, פליטות CO2. מיפוי זה נבחן מדי תקופה,
- ונעשים בו שינויים והתאמות בעקבות הנחיות, רגולציות ותקינות מקומיות ובינלאומיות שמפורסמות ועל רקע הניסיון שנצבר בתחום זה.
- אמידת מידת ההשפעה של הסיכונים הסביבתיים - אשראי שעמד בקריטריוני הסף שהוגדרו, נבחן בין היתר באמצעות: שמאות לנכסים (על פי קריטריונים לאיתור קרקעות ונכסים שבהם יש צורך בהתייחסות להיבטים סביבתיים), מידע מהותי המתפרסם בדוחות הכספיים, מידע המתקבל מהלקוחות, דוחות למשרד להגנת הסביבה. במימון בהיקפים גדולים (בשיעור מהון הבנק) של פרויקטי נדל"ן וקרקעות מוצעת בחינה סביבתית כאשר ישנן אינדיקציות חיוביות לסיכונים סביבתיים בהתאם לרשימת קריטריונים שהוגדרה על ידי הבנק. במיזמי תשתית גדולים מאוד (הקמה ו בנייה חדשה) שהבנק מארגן את מימונם תבוצע הערכה סביבתית בדגש על מפגעים סביבתיים ועמידה ברגולציה הרלוונטית. במסגרת זו: דרישה מהיועץ הטכני/סביבתי להתייחסות להשפעות הסביבתיות של המיזם והאמצעים למזעור הסיכון, עמידה בדרישות רגולטוריות סביבתיות, מסרת המיזם ושימושי העתידיים וצעדים אופרטיביים למזעור הסיכונים הסביבתיים וסיכונים האקלים. במידת הצורך, הבנק נעזר ביועצים חיצוניים להתייחסות ואומדן עלויות.
- אשראי לענפי משק בעלי השפעה סביבתית מהותית - במסגרת בקשות האשראי בהיקף מהותי לחברות בענפי משק שזוהו כבעלי השפעה סביבתית מהותית, ניתנת התייחסות לסיכונים סביבתיים שעלולים להשפיע על כושר החדר האשראי, כדוגמת עמידה בהוראות רגולטוריות, עלויות מהותיות בתחום הסביבתי והליכים משפטיים המתנהלים כנגד החברה, ואלו משוקללים במסגרת הערכת הסיכונים הכוללת של הלקוח.
- שימוש במאגרי מידע בתחום הסביבה - כחלק משילוב הסיכונים הסביבתיים במערך העבודה הרכזה רשימה נרחבת של מאגרי מידע שונים בתחום איכות הסביבה, המסייעת לגורמים העסקיים במידת הצורך.

ממשל תאגידי וניהול הסיכון בבנק

ניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים נידון באופן פרטני בוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון, אשר היא הוועדה המייעצת לדירקטוריון הבנק בנושא ניהול הסיכונים, וזאת בדומה למרבית הסיכונים המהותיים. סטטוס ניהול סיכונים ESG מדווח בתדירות חצי שנתית בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובתדירות שנתית בדירקטוריון. במהלך שנת 2022, הוצגו סטטוס הטיפול היבטי ESG ונידון ואושר מסמך המדיניות לניהול ובקרת סיכונים ESG של הבנק.

כמו כן, ניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים מיושם באמצעות וועדת היגוי ESG בראשות מנהל חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול ובהשתתפות מנהלי החטיבות השונות. תפקיד הוועדה להוביל מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הוועדה מתכנסת אחת לרבעון ומדווחת להנהלת הבנק על התקדמות ושיפור בביצועי ESG.

בנוסף, הוקמה מנהלת אשר מלווה את תהליך ההערכות לקראת דיווח בנושא סיכונים אקלים וסביבה על פי פרקטיקות בינלאומיות (TCFD). תחת מנהלת זו פועלים שלושה צוותים, צוות פאסיבה ומציאת הזדמנויות, צוות אשראי וצוות בקרת סיכונים. המנהלות כוללת נציגים מהחטיבות השונות בבנק ובחנות את הטמעת היבטי אקלים וסביבה בפעילות העסקית עם לקוחות הבנק וההשפעה שלהם על סיכונים האשראי מחד ועל ההזדמנויות בנושא מנגד. במסגרת ניהול הסיכון, הבנק פועל למימוש הזדמנויות עסקיות בתחומי סביבה ואקלים, ופועל לפיתוח מוצרים סביבתיים. במסגרת כך, הבנק מעניק אשראי סביבתי ופועל להרחיבו, וכולל בין היתר, אשראי לפיתוח אנרגיה ירוקה, תחבורה ציבורית, טיפול בפסולת ומחזור, רכבים חשמליים ועוד.

בנוסף, במסגרת המנהלת נבחן גם יישום הוראת הפיקוח על הבנקים ושילוב של מתודולוגיות מקובלות למיפוי, ניטור ודיווח בהיבטים אלו.

לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק ראה בדוח על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG) באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשובים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיות.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, הוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים:

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת הפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב המוחזקות לפדיון ותיק איגרות החוב הזמינות למכירה וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים.

בעת פיתוח אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק הביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים. ככלל, חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים, בין היתר: (1) ציוני או דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (2) דירוג סיכון או סיווג סיכון; (3) סוג הנכס הפיננסי; (4) סוג הביטחון; (5) גודל; (6) ענף הפעילות של הלווה.

לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לאחת השיטות למדידת ההפרשה המותרות בתקן, אשר להערכת הבנק צפויה להביא לידי האומדן הטוב ביותר של ההפרשות להפסדי אשראי. על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידע שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי.

כאשר התקופה הסבירה והניתנת לביסוס שקבע הבנק קצרה מאורך החיים של הנכס הפיננסי, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם בגין תנאים כלכליים קיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, כגון: שינוי בשיעור האבטלה, ערכי נכסים, ערכי סחורות, פיגורים, ועוד. החזרה למידע על הפסדים היסטוריים יכול להתבצע באחת מהשיטות הבאות: (1) חזרה באופן מיידי; (2) חזרה על בסיס קו ישר; (3) שימוש בבסיס הגיוני ושיטתי אחר.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי צרכני (לא לדיוור)

עבור תיק האשראי הצרכני שכולל אשראי לאנשים פרטיים, למעט הלוואות לדיוור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס מודל המחשב את ההסתברות לכשל (PD) ואת ההפסד הצפוי בקרות כשל (LGD) ("שיטת PD/LGD") תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, סוג הביטחון ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי הצרכני והמח"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידי, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לדיוור

עבור תיק האשראי לדיוור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, תקופה לפירעון, גיל הלוואה ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי לדיוור, ומכיוון שהבנק אינו מבצע תחזיות לתקופה העולה על שנה, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת בהדרגה על פני כמחצית ממח"מ תיק הדיוור - 4 שנים.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי קמעונאי עסקי

עבור תיק האשראי הקמעונאי עסקי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, ענף הפעילות של הלווה, סוג הביטחון ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי הקמעונאי עסקי והמח"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידי, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי עסקי

עבור תיק האשראי העסקי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, ענף הפעילות של הלווה, סוג הביטחון ועוד. ההפרשה נקבעת על בסיס שיטה המחשבת את שיעורי ההפסד ההיסטוריים הממוצעים לכל סגמנט (שיטת WARM).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי העסקי והמח"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי – אשראי בהיקף גדול בעל מאפייני סיכון ייחודיים

עבור אשראי במסגרת מימון פרויקטים ואשראי שניתן במסגרת מימון אמצעי שליטה (כאשר האשראי עולה על חצי אחוז מההון של הבנק), הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD כאשר החישוב מתבסס על נתוני דירוג של חברות הדירוג הגלובליות (Moody's/S&P).

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. בדומה לסגמנט האשראי העסקי, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי – אשראי לממשלות ובנקים

עבור אשראי לממשלות ובנקים, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי וחיצוני, סוג הנכס הפיננסי ועוד.

בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי – חשיפות אשראי חוץ מאזניות

חשיפות אשראי חוץ מאזניות כוללות חשיפות אשראי בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי בתעודה, ערבויות פיננסיות שאינן מטופלות כביטוח, ומכשירים דומים אחרים.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה ומבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי בעת כשל של סיכון החשיפה החוץ מאזנית, בהתאם למקדמי באזל.

הבנק לא מחשב אומדן הפרשה להפסדי אשראי צפויים בגין מחויבות חוץ מאזנית למתן אשראי, אשר ניתנת לביטול ללא תנאי על ידי הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי – ניירות ערך בתיק לפדיון

עבור ניירות ערך המוחזקים בתיק לפדיון, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח ניירות הערך בתיק לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון סוג המנפיק, תקופה, שיעור הריבית, תדירות תשלומים ועוד.

הבנק אינו מודד הפסדי אשראי צפויים בגין איגרות חוב ממשלתיות מסוימות, מאחר והמידע על הפסדי האשראי היסטוריים, לאחר התאמתו לתנאים הקיימים ולתחזיות סבירות וניתנות לביטול, מביא לידי ציפייה שאי-התשלום של בסיס העלות המופחתת הינו אפס.

הפרשה להפסדי אשראי – איגרות חוב זמינות למכירה

הבנק אומדן את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת.

בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס.

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור ניירות ערך זמינים למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, אשר נקבעים על בסיס אירועי עבר, תנאים נוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביטול (כגון: גורמים ענפיים, גיאוגרפיים, כלכליים ופוליטיים, הרלוונטיים ליכולת הגבייה של אותה איגרת חוב), לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסדי אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן.

אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי – השקעות נטו בחכירות

עבור יתרת השקעות נטו בחכירות המוכרות על ידי מחכיר בהתאם לנושא 842 בקודיפיקציה בעניין חכירות, השפעת יישום התקן הינה זניחה.

הפרשה להפסדי אשראי – אשראי המוערך על בסיס ספציפי

לגבי אשראי מסחרי שיתרתו החודית הינה מעל 1 מיליון ש"ח, אשר מצוי בסיווג לא צובר, שזוהו לגבי קשיים ספציפיים שאינם דומים למאפיינים בחובות אחרים, מיישם הבנק שיטת היוון תזרימי מזומנים אשר מחושבת ברמת כל חוב לצורך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה

בנוסף לכך, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים גלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

לפרטים נוספים ראה ביאור 7.1.1 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

מכשירים נגזרים

המכשירים הנמדדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות להתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי הוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי הוגן.

מידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 16 לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחשבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמורת, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה, בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם ב-2,565 מיליוני שקלים חדשים (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

עלייה של 1% בשיעור ריבית היוון	שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר		שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל הפרישה	
	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
(159)	144	(120)	144	(143)
(47)	-	-	-	-
(97)	10	(9)	(12)	9

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 12 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלת החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצרפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ומועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2022

הצהרה (Certification)

אני, משה לארי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽⁴⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

משה לארי
מנהל כללי

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

הצהרת החשבונאי הראשי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2022

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי(1), וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2022

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 113 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022.

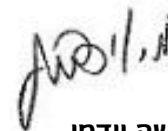
מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה יידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על ביקורתנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק אחרים לקיום בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-4.18% ו-5.64%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאת מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאת מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, והדוח שלנו מיום 13 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אותם דוחות כספיים.

החילתן אלמגור זיהר ושות'
בריטמן אלמגור זיהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 13 במרץ 2023
כ' באדר התשפ"ג

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-4.18% ו-4.38% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהוות כ-5.64%, 5.79% ו-8.06%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO, והדוח שלנו מיום 13 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי - סיווג והפרשה בגין חובות הנבחרים על בסיס פרטני

כמפורט בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אשר נבחנו על בסיס פרטני עמדה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, על סך של 1,118 מיליוני שקלים.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, בגין חובות בהיקף משמעותי אשר נמדדו על בסיס פרטני, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב הזיהוי והסיווג של חובות כחובות בעייתיים או תקינים, והן בשלב מדידת ההפרשה הפרטנית. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

לאור (1) קיומו של שיקול דעת רב הנדרש מהנהלת הבנק לצורך זיהוי החובות הבעייתיים האמורים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה, אומדן תזרימי המזומנים הצפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה אשר יכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה, (2) שיקול הדעת של הנהלת הבנק בחישוב ההפרשה הפרטנית לגבי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשרת את החוב מפעילות הלווה ומימוש בטחונות וערבויות, ו- (3) ביקורת ההפרשה להפסדי אשראי הדורשת שיקול דעת משמעותי של רואה החשבון המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההנחות והנתונים ששימשו את הנהלה בקביעת אומדן ההפרשה, זיהינו את סיווג החובות הנבחרים על בסיס פרטני ואת האומדנים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי כעניין מפתח בביקורת. מענה לעניין המפתח לביקורת כפי שצוין לעיל, כלל ביצוע נהלים והערכת ראיות ביקורת בקשר עם גיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם.

נהלי הביקורת אשר בוצעו על ידנו באשר לעניין מפתח זה כללו בחינת אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות לבחינת סיווג חובות ולהפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגין חובות פגומים. כמו כן, נהלים אלה כללו, בין היתר, בחינת התהליך אשר בוצע על ידי הנהלת הבנק באשר לקביעת סיווג חובות והערכת אומדן ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, לרבות (1) בדיקת נאותות סיווג חובות תקינים עבור מדגם של חובות, ו-(2) בחינת הנחות תזרימי

המזומנים אשר שימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי בגין מדגם חובות אשר סווגו כחובות לא צוברים, וזאת בהתבסס על בחינת התוצאות המדווחות של הלווה, שווי בטחונותיו והבנת סטטוס הליכי גביית החוב או ארגונו מחדש על ידי הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי - הפרשה להפסדי אשראי צפויים המוערכת על בסיס קבוצתי

כמפורט בביאור 1, הבנק מיישם החל מיום 1 לינואר 2022 את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסמו במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13.

כמפורט בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אשר נבחנו על בסיס קבוצתי עמדה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, על סך של 1,766 מיליוני שקלים.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מייצגת את הערכת הנהלת הבנק באשר להפסדי האשראי הצפויים לאורך חיי האשראי הנותרים של תיק האשראי, תוך שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד המשקף תחזיות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים המוערכת על בסיס קבוצתי כלל פילוח של האשראי לקבוצות של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. לכל קבוצה של נכסים פיננסיים חישוב הבנק את ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים בהתבסס על מידע היסטורי, תוך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים הנוכחיים, לתחזיות של פירעונות מוקדמים, יכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים ותחזיות של אירועים כלכליים עתידיים, וזאת על מנת לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות העתידיות יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בעבר. לשינוי באומדנים והערכות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

לאור (1) שיקול הדעת המשמעותי וההערכות של הנהלת הבנק בעת פיתוח מודלים להערכת הפסדי אשראי צפויים המבוססים על תחזיות של אירועים כלכליים עתידיים לאורך חיי האשראי הנותרים, תחזיות של פירעונות מוקדמים ויכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים, ו-(2) ביקורת ההפרשה להפסדי אשראי הדורשת שיקול דעת משמעותי של רואה החשבון המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההערכות והאומדנים ששימשו את ההנהלה בקביעת אומדן ההפרשה, זיהינו את ההפרשה להפסדי אשראי הנבחת על בסיס קבוצתי כעניין מפתח בביקורת. מענה לעניין המפתח לביקורת כפי שצוין לעיל, כלל ביצוע נהלים והערכת ראיות ביקורת בקשר עם גיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם.

נהלי הביקורת אשר בוצעו על ידנו באשר לעניין מפתח זה כללו בחינת אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות לתהליך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, כולל בקורות באשר לתיקוף ואישור מודלים רלוונטיים ולביצוע תחזיות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. כמו כן, נהלים אלה כללו, בין היתר, בחינת התהליך אשר בוצע על ידי הנהלת הבנק להערכת ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, אשר כללה: (1) הערכת נאותות המודלים, ההנחות אשר נכללו במודלים אלה והמתודולוגיה אשר שימשו בחישוב התחזית באשר לאירועים צופי פני עתיד וההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי בכללותה; (2) בחינה כי חישובי המודלים המשמשים בחישוב ההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי הינם נאותים; (3) בחינת שלמות ודיוק הנתונים אשר שימשו לחישוב אומדן ההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי; הנהלים אשר בוצעו על ידנו כללו גם מעורבותם של מומחים בעלי מומחיות וידע אשר סייעו לנו בהערכת נאותות המודלים המשמשים לביצוע התחזית, ומתודולוגיות ומשתנים מאקרו כלכליים.

בריטמן אלמגור זהר ושות'

בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

אנו משמשים כרואי החשבון המבקרים של הבנק החל משנת 1995

בנק מזרחי טפחות
דוחות כספיים

2022

תוכן העניינים

118	דוח רווח והפסד - מאוחד
119	דוח מאוחד על הרווח הכולל
120	מאזן - מאוחד
121	דוח על השינויים בהון העצמי
122	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
125	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
147	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
148	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
149	ביאור 4 - עמלות
149	ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות
151	ביאור 5 - הכנסות אחרות
151	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
152	ביאור 7 - הוצאות אחרות
153	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
157	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
157	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
159	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
160	ביאור 12 - ניירות ערך
166	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
169	ביאור 14 - אשראי לממשלות
169	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
172	ביאור 16 - בניינים וציוד
174	ביאור 17 - נכסים אחרים
175	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
176	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
177	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
178	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
179	ביאור 22 - זכויות עובדים
187	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
198	ביאור 24 - הון מניות והון
199	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף
205	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
217	ביאור 27 - שיעבודים
219	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
225	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
245	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
260	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
262	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון
264	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
274	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
278	ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח ומידע מהותי נוסף
278	ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן
279	ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	ביאור	
7,528	10,557	16,195	2	הכנסות ריבית
1,708	2,872	5,955	2	הוצאות ריבית
5,820	7,685	10,240	2	הכנסות ריבית, נטו
1,050	(278)	532	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,770	7,963	9,708		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
221	401	754	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,671	1,947	2,052	4	עמלות
221	287	622	5	הכנסות אחרות
2,113	2,635	3,428		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
2,644	3,536	4,029	6	משכורות והוצאות נלוות
871	1,002	1,012	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
764	1,030	1,132	7	הוצאות אחרות
4,279	5,568	6,173		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,604	5,030	6,963		רווח לפני מיסים
903	1,730	2,356	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,701	3,300	4,607		רווח לאחר מיסים
1	(10)	5	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,702	3,290	4,612		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(92)	(102)	(140)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,610	3,188	4,472		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי
6.70	12.47	17.47		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל
6.69	12.35	17.38		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	ביאור
			רווח נקי:
1,702	3,290	4,612	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(92)	(102)	(140)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,610	3,188	4,472	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
69	25	(809)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
-	(1)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
3	(33)	18	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
14	(18)	517	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
86	(27)	(274)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
(29)	7	70	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽³⁾
57	(20)	(204)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	7	7	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
56	(27)	(211)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,759	3,270	4,408	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(93)	(109)	(147)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,666	3,161	4,261	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתחייבות לרווח והפסד.
 (3) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2021	2022	ביאור	
			נכסים
95,267	93,673	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
15,033	15,144	12	ניירות ערך ⁽²⁾⁽¹⁾
1,332	315	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
273,531	310,356	13,30	אשראי לציבור
(2,103)	(2,884)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
271,428	307,472	13,30	אשראי לציבור, נטו
477	318	14	אשראי לממשלות
69	127	15	השקעות בחברות כלולות
1,734	1,503	16	בניינים וציוד
208	178	15	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,652	5,789	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,071	3,773	17	נכסים אחרים
392,271	428,292		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
307,924	344,514	18	פיקדונות הציבור
6,992	6,994	19	פיקדונות מבנקים
81	47		פיקדונות הממשלה
38,046	33,287	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,753	5,214	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,746	13,368	21,ה'30	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
370,542	403,424		סך כל ההתחייבויות
20,770	23,780		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
959	1,088		זכויות שאינן מקנות שליטה
21,729	24,868	24	סך כל ההון
392,271	428,292		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 11,241 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2021 - 11,685 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 27.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 220 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2021 - 211 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הון מניות ופרמיה ⁽⁴⁾	מבוסס מניות	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	עודפים ⁽³⁾	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	קרבן הון
								בשל עסקאות תשלום
2,232	70	2,302	(332)	14,063	16,033	772	16,805	
								יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
-	-	-	-	51	51	-	51	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ⁽⁴⁾
2,232	70	2,302	(332)	14,114	16,084	772	16,856	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2020 לאחר היישום לראשונה
-	-	-	-	1,610	1,610	92	1,702	רווח נקי לתקופה
-	-	-	(176)	(176)	-	-	(176)	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
-	23	23	-	-	23	-	23	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
6	(6)	-	-	-	-	-	-	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁶⁾
1,207	-	1,207	-	-	1,207	-	1,207	הנפקת מניות ⁽⁷⁾
-	-	-	56	-	56	1	57	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
3,445	87	3,532	(276)	15,548	18,804	865	19,669	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
								רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	3,188	3,188	102	3,290	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
-	-	-	(1,236)	(1,236)	-	-	(1,236)	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
52	(52)	-	-	-	-	-	41	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁶⁾
-	-	-	-	-	-	(15)	(15)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
-	-	-	(27)	-	(27)	7	(20)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
3,497	76	3,573	(303)	17,500	20,770	959	21,729	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
								התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי ⁽⁸⁾
-	-	-	-	(355)	(355)	(3)	(358)	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2022 לאחר היישום לראשונה
3,497	76	3,573	(303)	17,145	20,415	956	21,371	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	4,472	4,472	140	4,612	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
-	-	-	(941)	(941)	-	-	(941)	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
22	(22)	-	-	-	-	-	45	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁶⁾
-	-	-	-	-	-	(15)	(15)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
-	-	-	(211)	-	(211)	7	(204)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
3,519	99	3,618	(514)	20,676	23,780	1,088	24,868	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24.
- (4) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא חכירות (ASU - 2016-02) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.
- (5) בימים 15 במרץ 2022, 30 באוגוסט 2022, 13 בדצמבר 2022, 30 בנובמבר 2021, 31 באוגוסט 2021, 11 במרץ 2020 שולמו דיבידנדים בסכום של 272, 316, 353, 753 ו-483 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק.
- (6) בשנת 2022 הונפקו 676,867 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, כן הונפקו למנהל הכללי 7,450 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- (7) בשנת 2021 הונפקו 1,432,671 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים.
- (8) בשנת 2020 הונפקו 266,114 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 17,840 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- (9) כולל הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד.
- (10) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU - 2016-13) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה גם ביאור 1.1.1.
- (11) ביום 13 במרץ 2023, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 326.1 מיליוני שקלים חדשים, מהווים 30% מרווחי הרבעון הרביעי לשנת 2022. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה סתירת העודפים ברבעון הראשון לשנת 2023.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,702	3,290	4,612	רווח נקי
			התאמות
(1)	10	(5)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
283	339	332	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
1,050	(278)	532	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(114)	(111)	14	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
(32)	26	(103)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(38)	(97)	45	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(41)	(18)	(241)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	9	45	ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה ומניות שאינן למסחר
23	41	45	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(188)	78	(408)	מיסים נדחים, נטו
1	1,111	138	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
285	52	(463)	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	(8)	רווח ממכירת תיקי אשראי
63	324	203	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
(1,060)	858	(2,119)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
647	815	(147)	ניירות ערך למסחר
(630)	259	(15)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
1,690	(1,753)	1,461	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,423	(824)	(2,163)	התחייבויות אחרות
5,063	4,131	1,755	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
1,120	499	(202)	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(16,038)	(24,087)	(36,246)	שינוי נטו באשראי לציבור
43	136	159	שינוי נטו באשראי לממשלות
(24)	(1,132)	1,017	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(954)	(447)	(1,821)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,216	1,247	851	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(4,806)	(12,078)	(15,233)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
4,751	8,316	17,132	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
1,030	4,320	222	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
40	234	1,943	תמורה ממכירת תיקי אשראי
10,280	-	-	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה - בנק אגוד
(733)	(1,778)	(2,306)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	-	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(288)	(336)	(391)	רכישת בניינים וציוד
73	35	532	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	(49)	(61)	רכישת מניות בחברות כלולות
2	1	8	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(4,288)	(25,119)	(34,396)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
36,372	23,700	36,590	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
2,946	3,213	2	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
41	11	(34)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
2,010	7,304	5,038	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(5,666)	(2,741)	(10,258)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(176)	(1,236)	(941)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	(15)	(15)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
35,527	30,236	30,382	מזומנים נטו מפעילות מימון
36,302	9,248	(2,259)	גידול (קטון) במזומנים
49,448	85,465	94,661	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(285)	(52)	463	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
85,465	94,661	92,865	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
7,679	10,938	11,577	ריבית שהתקבלה
2,258	2,393	5,416	ריבית ששולמה
15	20	36	דיבידנדים שהתקבלו
67	-	140	מסים על הכנסה שהתקבלו
1,124	1,471	2,211	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
9	13	1	רכישות בניינים וציוד
-	2	-	מכירות בניינים וציוד
(1,207)	-	-	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

נספח ב' - איחוד בנק אגוד לראשונה

2020	
	נכסים והתחייבויות שנרכשו ומזומן ששולם, ליום האיחוד :
10,296	מזומנים שנרכשו
36,480	נכסים (למעט מזומנים)
44,091	התחייבויות
2,685	נכסים והתחייבויות מזהים
(1,462)	יתרת זכות נדחית מרכישה
1,223	סך הכל עלות רכישה
1,207	בניכוי תמורה ששולמה שלא במזומן
16	תמורה ששולמה במזומן
10,296	בניכוי מזומנים שנרכשו
(10,280)	תזרים מזומנים, נטו מאיחוד בנק אגוד

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 13 במרץ 2023, כ' באדר התשפ"ג.
- 2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותו.
בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- 3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד.
לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 37 לדוחות הכספיים.
- 4) הגדרות
"תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. "כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת נושא 10-105 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.
"FASB" - הוועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
"הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ.
"חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
"קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו.
"חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
"חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות.
"שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
"מטבע הפעילות" - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים.
"מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
"סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.
"סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
"עלות" - עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א' 2).

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף ד' 1 להלן.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
- מכשירים פיננסיים מסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2022 (אלא אם צוין אחרת) מיישם הבנק הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

1. אימוץ עדכונים כלליי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU 2016 13) והוראות נוספות כפי שנכללות בקובץ שאלות ותשובות שפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים בנושא זה, חוזר מס' 2634-06 בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים - עדכון הוראות הדיווח לציבור, חוזר מס' 2635-06 בדבר הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, חוזר מס' 2650-06 בדבר הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים - עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין, חוזר מס' 2651-06 בדבר יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על הלוואות לדיור - עדכון הוראות הדיווח לציבור.
2. הפסקת השימוש בליבור ומעבר לשימוש בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים.
3. עדכון להוראת הדיווח לציבור בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה רבעוניים על בסיס שנתי.
4. עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון" - הגישה הסטנדרטית סיכון אשראי.
5. הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)
6. עדכון הוראה 203 - חישוב הקצאת הון סטנדרטית בגין CVA.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

להלן תיאור מהות השינויים שנקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות (CECL)

ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן, הכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב.

המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; הורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי; השתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של איגרות חוב בתיק הזמין למכירה. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חלים על אשראי (לרבות הלוואות לדיר), איגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באדל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.

ביום 31 בינואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. במסגרת שאלות ותשובות, בין היתר, נכללו הבהרות לגבי אופן הסיווג והחזרת חובות בארגון מחדש למסלול צובר.

בנוסף לכך, ביום 2 בפברואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים", אשר במסגרתו בוטלה, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדיר, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "ההון הפיקוחי", לפיו תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיר שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות, בהתאם לאופן החישוב שנקבע במסגרת נספח ח' להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202.

כתוצאה מיישום התקן התאים הבנק לכללים החדשים תהליכים מסוימים בקשר לסיווג ובחינת האשראי הבעייתי, הגדרת אשראי כלא צובר הכנסות ריבית, כללי מחיקה ושיטות למדידת ההפרשה. כמו כן, דרישות הגילוי הותאמו לדרישות התקינה החשבונאית בארה"ב, כפי שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים במסגרת הוראות הדיווח לציבור, והכלל כמפורט להלן.

הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2022 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. כמו כן, הבנק אימץ במועד היישום לראשונה הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

להלן ריכוז השפעת המעבר ליישום הכללים החדשים, ליום 1 בינואר 2022:

31 בדצמבר 2021		השפעת יישום CECL 1 בינואר 2022	
במיליוני ש"ח			
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)	
1. הפרשה להפסדי אשראי			
סך ההפרשה להפסדי אשראי			
2,103	378	2,481	
מזה: הפרשה להפסדי אשראי - תיק מסחרי			
1,061	281	1,342	
מזה: הפרשה להפסדי אשראי - הלוואות לדיור			
804	(40)	764	
מזה: הפרשה להפסדי אשראי - אנשים פרטיים אחר			
238	137	375	
2. הון עצמי			
יתרת עודפים			
17,500	(355) ^(א)	17,145	
3. הלימות הון ומינוף^(ב)			
יחס הון עצמי רובד 1			
10.04	(0.08)	9.96	
יחס הון כולל			
13.66	(0.06)	13.60	
יחס המינוף			
5.18	(0.03)	5.15	

(א) הקיטון ביתרת העודפים בגין הגידול בהפרשה להפסדי אשראי, לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ מאזניות שנרשמה בהתחייבויות האחרות והכנסות ריבית שלא הוכרו, ובניכוי השפעת המס.

(ב) ההשפעה על יחס הלימות הון כוללת את השפעת השינוי האשראי לציבור נטו, את הניכוי מההון בגין הלוואות לדיור הנמצאות במצב כשל לזמן ממושך, ואת פריסת היישום לראשונה על פני 3 שנים, בהתאם להוראת המעבר.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית בנושא חובות שאינם צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, ראה סעיף ד.7. להלן.

2. הפסקת השימוש בליבור ומעבר לשימוש בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים

בהתאם לפרורמת ריביות הייחוס, שיעורי ריבית בין בנקאיים (שיעורי ה IBOR) בוטלו והוחלפו בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים ניתנים לציפיה או מבוססי עסקאות בפועל אשר יהיו פחות רגישים למניפולציות, בהתאם לכך הוחלט על הפסקת השימוש בליבור באופן הדרגתי.

ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הוראות ניהול בנקאי תקין מספר A250 בנושא "מעבר מריבית ליבור" על סמך לסייע להשלמת ההיערכות של המערכת הבנקאית בישראל לכך.

החל מיום 1 בינואר 2022 הופסק בבנק השימוש בליבור עבור עסקאות שבוצעו מיום זה. עבור עסקאות במטבע דולר מלפני מועד המעבר, ממשיך הבנק להשתמש בליבור, זאת עד ליוני 2023. בגין עסקאות מלפני מועד המעבר במטבעות אחרים הוחלפו ריביות הייחוס, לשינוי זה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון להוראת הדיווח לציבור בנושא הצגת תשואה להון ושעורי הכנסה והוצאה רבעוניים על בסיס שנתי

בהתאם לעדכון, הדוחות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים תיקון של מספרי ההשוואה בגין חישובי התשואות לרבות חישוב התשואה להון, בתקופות ביניים.

4. עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון" - הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי.

ביום 22 במאי 2022 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא עדכון הוראה 203 מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, על פיו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש ישוקללו במשקל סיכון מוגבר של 150%. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 י"א. לשינוי זה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5. הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)

בחודש מרץ 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקים עדכונים להוראות באזל 3 וביניהם הוראה חדשה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)".

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות ניהול בנקאי תקין הכולל, בין היתר, הוספת הוראת ניהול בנקאי תקין A203 בנושא טיפול בסיכון אשראי צד נגדי בהתאם ל-SA-CCR.

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 י.

הבנק מיישם את ההוראה החל מתחילת יולי 2022. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

6. עדכון הוראה 203 - חישוב הקצאת הון סטנדרטית בגין CVA

ביום 15 באוגוסט 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר במסגרתו נקבע כי משקל הסיכון שמיוחס לצד נגדי, בעת חישוב הקצאת הון בגין CVA, עבור חברות נירות ערך, יעמוד על 1%, וזאת בהתאם למשקל הסיכון המיוחס לבנקים ישראלים. העדכון נכנס לתוקף באופן מיידי, ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאות - המשך

ד. מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 31 בדצמבר 2022 (כפי שנקבע במסגרת הוראות המעבר), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימין שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים.
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

ליום 31 בדצמבר			שיעור השינוי ב-%		
2020	2021	2022	2020	2021	2022
מדד המחירים לצרכן:					
מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)					
223.1	229.4	241.4	2.8	5.3	(0.7)
מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)					
223.3	228.7	240.8	2.4	5.3	(0.6)
שער החליפין של:					
הדולר של ארה"ב (בש"ח)					
3.215	3.110	3.519	(3.3)	13.2	(7.0)
3.944	3.520	3.753	(10.8)	6.6	1.7

2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%

הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת השפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 19. להוראות הדיווח לציבור. לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית של הבנק.

ג. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות:

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ד. עסקאות שבטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

3 השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

4 קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקיזוז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקיזוז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקיזוז מאזנים סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים. מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

5 בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות לא צוברים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב לא צובר. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 6 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 16 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסויימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסויימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפיקעה.

ד. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפיקעה.

ה. שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

ו. עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הריבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.

ז. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

6 ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים כדלקמן:

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעותו הרשומה (substantially all). איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית, והפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

(2) איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף 16 ג.להלן.

(3) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

(4) מניות שאינן למסחר
מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ב. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש השקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת השקעה.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזהה בנפרד.

ד. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 17 להלן.

ה. ירידת ערך:

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
 - איגרת חוב אשר נמכרת עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
 - איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר.
 - איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
 - איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות המופחתת. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

לעניין זה שיעור משמעותי הינו שיעור הגבוה מ-20%. עם זאת, במידה ולבנק ישנן ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני תיתכן חריגה משיעור זה.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתחייסים לניירות ערך המסווגים כזמינים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

7) חובות שאינם צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

זיהוי וסיווג חובות לא צוברים (חלף חוב פגום)

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות לצורך אבחנה ביו חובות בסיווג בעייתי לרבות חובות לא צוברים לבין חובות תקינים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. חוב מסווג כחוב לא צובר כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי (expected) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי, הבנק מבחין בין:

א. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינה מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה, או ככל שהחוב עבר הליך ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב לא צובר"). למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.

ב. אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדירור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו.

חובות אלה, אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגים כחובות בסיווג נחות כאשר הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הריבית, זאת למעט הלוואות לדירור אשר יסווגו כחובות לא צוברים הכנסות ריבית כאשר הקרן או הריבית בגינה מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.

למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם:

(1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים, ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

בנוסף לכך, הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- השווי ההוגן העדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם הארגון מחדש מביא לידי עיכוב שאינו משמעותי (insignificant) בתשלום בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים המקורי הצפוי של החוב. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה אם העיכוב בתשלום, הנובע מארגון החוב מחדש, אינו משמעותי.

ככלל, ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום של 90 ימים או יותר לעומת החוזה ייחשב ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום שאינו זניח.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווגו כחוב לא צובר. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להיות מסווג כחוב לא צובר עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, הבנק לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב ששונו תנאיו בארגון מחדש של חוב בעייתי יכול להיות מסווג כחוב שצובר או שאינו צובר הכנסות ריבית במועד השינוי. כמו כן, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שיהיה צורך לסווג את החוב בסיווג בעייתי. עם זאת, במועד שינוי התנאים, הבנק מבצע הערכה מעודכנת של הסיווג הנדרש, תוך הבאה בחשבון של כל הגורמים הרלבנטיים להערכת הסיכון, כולל היקף הקשיים הפיננסיים של החייב.

בנוסף, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שהחוב ישאר בסיווג בעייתי לכל יתרת תקופת החיים שלו, גם אם החוב סווג בסיווג בעייתי לפני הארגון מחדש או במועד הארגון מחדש. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בסיווג שלילי אם החוב, לאחר שינוי התנאים, אינו מוגן באופן מספק על ידי השווי הנוכחי ויכולת החוזר של החייב או על ידי הביטחון ששועבד, אם קיים. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בהשגחה מיוחדת אם לאחר הארגון מחדש עדיין קיימות בחוב חולשות פוטנציאליות.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

- ככלל, חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:
- א. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי שבוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי החזר בהתאם לתנאים המעודכנים. ההערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסוגו כחוב צובר קודם לארגון מחדש, הבנק רשאי להמשיך לצבור ריבית וזאת בתנאי שלאחר הארגון מחדש הגבייה של הקרן והריבית בהתאם לתנאים המעודכנים מובטחת באופן סביר, בהתבסס על ניתוח אשראי עדכני ומבוסס היטב, בתנאי שיש לחייב היסטוריית ביצועי פירעון נמשכים לתקופה סבירה לפני השינויים וכן שהארגון מחדש שיפר את סיכויי הגבייה של ההלוואה בהתאם ללוח פירעון סביר.

החל מיום 1 בינואר 2022 הוראות אלה לעניין טיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש חלות על הלוואות לדירור.

בהתאם להנחיות שנקבעו במסגרת שאלות ותשובות ליישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים, הבנק בחר ליישם את הכללים החדשים לעניין זיהוי ארגונים מחדש של חובות בעייתיים, ולמדוד את ההפרשה להפסדי אשראי בשיטה הנדרשת לפי כללים אלה לגבי חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, בגין שינויים בתנאים שבוצעו בהלוואות לדירור לפני יום 1 בינואר 2022.

הפרשה להפסדי אשראי - מדידה

כאמור לעיל, החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים באר"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) - מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי.

כחלק מיישום התקן, הבנק קבע נהלים לסינון אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לסיכון הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב המוחזקות לפדיון ותיק איגרות החוב הזמינות למכירה וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים.

בעת פיתוח אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק הביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים.

ככלל, חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים, בין היתר: (1) ציוני או דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (2) דירוג סיכון או סיווג סיכון; (3) סוג הנכס הפיננסי; (4) סוג הביטחון; (5) גודל; (6) ענף הפעילות של הלווה.

לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לאחת השיטות למדידת ההפרשה המתותרות בתקן, אשר להערכת הבנק צפויה להביא לידי האומדן הטוב ביותר של ההפרשות להפסדי אשראי.

על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי.

כאשר התקופה הסבירה והניתנת לביסוס שקבע הבנק קצרה מאורך החיים של הנכס הפיננסי, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם בגין תנאים כלכליים קיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, כגון: שינוי בשיעור האבטלה, ערכי נכסים, ערכי סחורות, פיגורים, ועוד. החזרה למידע על הפסדים היסטוריים יכול להתבצע באחת מהשיטות הבאות: (1) חזרה באופן מידתי; (2) חזרה על בסיס קו ישר; (3) שימוש בבסיס הגיוני ושיטתי אחר.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי צרכני (לא לדירור)

עבור תיק האשראי הצרכני שכולל אשראי לאנשים פרטיים, למעט הלוואות לדירור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס מודל המחשב את ההסתברות לכשל (PD) ואת ההפסד הצפוי בקרות כשל (LGD) ("שיטת PD/LGD") תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, סוג הביטחון ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי הצרכני והמח"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לדירור

עבור תיק האשראי לדירור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, תקופה לפירעון, גיל הלוואה ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי לדירור, ומכיוון שהבנק אינו מבצע תחזיות לתקופה העולה על שנה, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת בהדרגה על פני כחצית ממח"מ תיק הדירור - 4 שנים.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי קמעונאי עסקי

עבור תיק האשראי הקמעונאי עסקי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, ענף הפעילות של הלווה, סוג הביטחון ועוד.

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי הקמעונאי עסקי והמח"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי עסקי

עבור תיק האשראי העסקי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, ענף הפעילות של הלווה, סוג הביטחון ועוד. ההפרשה נקבעת על בסיס שיטה המחשבת את שיעורי ההפסד ההיסטוריים הממוצעים לכל סגמנט (שיטת WARM).

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. לאור מאפייני תיק האשראי העסקי והמ"מ הממוצע הקצר יחסית בתיק, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי בהיקף גדול בעל מאפייני סיכון ייחודיים

עבור אשראי במסגרת מימון פרויקטים ואשראי שניתן במסגרת מימון אמצעי שליטה (כאשר האשראי עולה על חצי אחוז מההון של הבנק), הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD כאשר החישוב מתבסס על נתוני דירוג של חברות הדירוג הגלובליות (Moody's/S&P).

לשיעורי הכשל המתקבלים על פי המודל, נוספות בהתאם להוראה התאמות מקרו כלכליות לשנה קדימה. בדומה לסגמנט האשראי העסקי, החזרה לשיעורי הכשל ההיסטוריים מבוצעת מיידית, לאחר שנה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לממשלות ובנקים

עבור אשראי לממשלות ובנקים, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי וחיצוני, סוג הנכס הפיננסי ועוד.

בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי - חשיפות אשראי חוץ מאזניות

חשיפות אשראי חוץ מאזניות כוללות חשיפות אשראי בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי בתעודה, ערבויות פיננסיות שאינן מטופלות כביטוח, ומכשירים דומים אחרים.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה ומבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי בעת כשל של סיכון החשיפה החוץ מאזנית, בהתאם למקדמי באזל.

הבנק לא מחשב אומדן הפרשה להפסדי אשראי צפויים בגין מחויבות חוץ מאזנית למתן אשראי, אשר ניתנת לביטול ללא תנאי על ידי הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי - ניירות ערך בתיק לפדיון

עבור ניירות ערך המוחזקים בתיק לפדיון, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח ניירות הערך בתיק לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון סוג המנפיק, תקופה, שיעור הריבית, תדירות תשלומים ועוד.

הבנק אינו מודד הפסדי אשראי צפויים בגין איגרות חוב ממשלתיות מסוימות, מאחר והמידע על הפסדי אשראי היסטוריים, לאחר התאמתם לתנאים הקיימים ולתחזיות סבירות וניתנות לביטול, מביא לידי ציפייה שאי-התשלום של בסיס העלות המופחתת הינו אפס.

הפרשה להפסדי אשראי - איגרות חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו מס.

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור ניירות ערך זמינים למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, אשר נקבעים על בסיס אירועי עבר, תנאים נוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביטול (כגון: גורמים ענפיים, גיאוגרפיים, כלכליים ופוליטיים, הרלוונטיים ליכולת הגבייה של אותה איגרת חוב). לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן.

אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה להפסדי אשראי - השקעות נטו בחכירות

עבור יתרת השקעות נטו בחכירות המוכרות על ידי מחכיר בהתאם לנושא 842 בקודיפיקציה בעניין חכירות, השפעת יישום התקן הינה זניחה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי המוערך על בסיס ספציפי

לגבי אשראי מסחרי שיתרתו החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח, אשר מצוי בסיווג לא צובר, שזוהו לגביו קשיים ספציפיים שאינם דומים למאפיינים בחובות אחרים, מיישם הבנק שיטת היוון תזרימי מזומנים אשר מחושבת ברמת כל חוב לצורך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

בחירת הנאותות הכוללת של ההפרשה

בנוסף לכך, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים).

לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות שלא כרוכות ביותר משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) נמוכה מ-1 מיליון ש"ח ואשראי לאנשים פרטיים, שאינו לדיור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 150 ימים או יותר. לעניין זה יצויין כי אם החוב מובטח על ידי ביטחון שאינו דירת מגורים, ותפסת הביטחון החלה והינה מובטחת, הבנק מוחק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על שווי הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

לגבי הלוואות לדיור בביטחון נכס למגורים, הבנק מבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 180 יום או יותר ומבצע מחיקה חשבונאית לחלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותר משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת סעיף 10-310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובהתאם לדרישות הגילוי בסעיף 20-326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - מכשירים הנמדדים בעלות מופחתת", על בסיס מאוחד.

ראה גם ביאור 13 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" וכן ביאור 30 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

הבנק התאים את גילויים אלו למתכונת הגילוי החדשה ולגילוי בדבר חובות לא צוברים חלק חובות פגומים, תוך סיווג מחדש של מספרי השוואה על מנת להתאימם למתכונת הגילוי החדשה, למעט דרישות הגילוי בגין איכות אשראי לפי שנת העמדת אשראי אשר לא נדרשים לגבי נתונים השוואתיים לתקופות שלפני היישום לראשונה.

8 העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בין השאר, בהתקיים התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שייכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

עסקאות השאלה ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר.

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהושאלו, ומכיר באשראי בסכום שווה השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. אשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרות במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באיגרות חוב זמינות למכירה. בסיס ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

9) בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישורין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישורין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לפרטים נוספים בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה לשימוש עצמי ראה להלן.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

עסקאות בהן הבנק מוכר נכס וחוחר אותו בחזרה בחכירה תפעולית, מטופלות כעסקאות מכירה חשבונאית ומוכר מלא הרווח בגינן, בכפוף לקיום התנאים להכרה במכירה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. נוכח תהליך המיזוג של בנק אגוד עם הבנק, נבחנו האומדנים בנושא אורך החיים השימושי של פריטי רכוש קבוע בבנק אגוד ובוצעו התאמות לאומדנים בהתאם.

לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2022, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-השבה.

למטרת בחינת ומדידת ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצות אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודיפיקציה בלבד.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) ומימושו.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה הפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים. וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
- עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
- בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו בנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שהוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה ולתקופה שלא תעלה על 5 שנים כאמור לעיל, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימושה המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימושה המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שייתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.

כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

10 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה הפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על השווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

11 חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים) ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה

חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבוטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

חכירה מימונית

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות השימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ומותאם בגין מדידות מחדש על ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושי או תקופת החכירה החוזית.

12) התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות בגין תביעות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 10.ג ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, בביאור 11.ג ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על חוות דעת יועציה המשפטיים, הנהלות החברות המאוחדות ועל חוות דעת יועציהן המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

13) זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

על פי הוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

כמו כן, יש לשמר את העקרונות שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור היוון ההטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי הפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמורתה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחן את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההון:

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התוכנית.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

במכתב מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, ובהמשך במכתב מיום 13 ביוני 2017, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הניתנת בקשר עם תכניות התייעלות בהוצאות כח אדם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה. במסגרת ההקלה, השפעת תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי נפרסת בקו ישר, לתקופה של חמש שנים, לצורך חישוב יחסי הלימות ההון.

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות, אשר קיבלו את אישור הפיקוח על הבנקים, הכוללים תוכנית פרישה מרצון ומצדום בשטחי נדל"ן, ביום 31 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון בנק אגוד תכנית התייעלות אשר קיבלה גם היא את אישור הפיקוח על הבנקים.

השפעת ההקלות בגין תכניות התייעלות על יחס הון רוברד 1 - זניחה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

14) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, יזקף הפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס. כאשר מדובר במסלול הוני רשות המס אינה מכירה בהוצאות בעת מימוש האופציה.

15) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשות הצפויות להפסד בגינן. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

16) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שוים ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומסופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשוים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסוימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי נירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים שוק הנובעים מפעילותו העסקית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן וכגידורי תזרים מזומנים.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התיעד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן), או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין עסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים), המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תסופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הערך הראשוני של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור מוכר ברווח והפסד באופן שיטתי ורציונאלי לאורך חיי המכשיר המגדר כאשר ההפרש בין השינויים בשווי ההוגן של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור לבין הסכומים שהוכרו באופן שיטתי ורציונאלי לרווח והפסד, מוכרים ברווח כולל אחר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

סכומים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לסכומים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים ברווח והפסד בתקופה השוטפת שבה הפריט המגודר נגרע מהספרים. עבור כל גידורי שווי הוגן אחרים שהופסקו, סכומים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים בדוח רווח והפסד באופן דומה לרכיבים אחרים הנכללים בערך בספרים של הנכס או התחייבות המגודרים.

גידור תזרימי מזומנים

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן ליחס לסיכון מסוים. כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור תזרימי מזומנים, השינויים בשווי ההגון שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, נזקפים לרווח כולל אחר. סכומים אלה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד באותה תקופה או באותן תקופות, שבהן העסקה החזויה המגודרת משפיעה על הרווחים ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר.

הבנק בחר להכיר את השינויים בשווי הוגן של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור באופן שוטף ברווח והפסד, באותה שורה בה מוצגת ההשפעה של הפריט המגודר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר הקשורים לגידור תזרימי מזומנים שהופסק ממשיכים להיות מדווחים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI), אלא אם צפוי (probable) שהעסקה החזויה לא תתרחש עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה (כפי שתועדה בתחילת יחסי הגידור) או במהלך תקופת זמן של חודשיים נוספים לאחר מכן.

אם צפוי כי עסקה חזויה מגודרת לא תתרחש, בין אם עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה או במהלך תקופת הזמן הנוספת של חודשיים, הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר שדווחו ברווח כולל אחר מצטבר מסווגים מחדש מיידית לדוח רווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההגון של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

17) שווי הוגן

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההגון. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההגון של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרונ של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות. בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגבי מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3. אופן קביעת השווי ההוגן:

1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בסעיף 6 א.4. לעיל.

2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות לא צוברים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ב. חלופת שווי הוגן

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסינוג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

18) מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו במיזם 1 בינואר 2017. הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ג. קידוח נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקדח נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילויי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

19) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמת הרווח בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

20) מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הפיקוח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(21) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

תיקון	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השלכות
עדכון תקינה ASU 2022-01 דבר שיפורים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן בשיטת השכבות	ביום 28 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-01 בדבר שיפורים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן בשיטת השכבות בתיק במטרה להתאים באופן טוב יותר את חשבונאות הגידור למדיניות ניהול הסיכונים של החברה (להלן: "העדכון"). עיקרי התיקונים במסגרת העדכון כוללים, בין היתר, הרחבת שיטת השכבה האחרונה כך שניתן יהיה לגדר מספר שכבות, הבהרות בנוגע לאופן הטיפול החשבונאי וכן הוספת דרישות גילוי.	בהתאם להנחיות הפיקוח	הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים
עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן: "העדכון"). העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו לפי שנת העמדת אשראי.	ביום 31 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן: "העדכון"). העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו לפי שנת העמדת אשראי.	בהתאם להנחיות הפיקוח	הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים
הארכת הוראת מעבר בגין יישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ"	הוראת המעבר מנחה תאגיד בנקאי שלא לכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" עד ליום 31 בדצמבר 2023.	1 בינואר 2024	הבנק עוקב אחר הוראות המעבר ובמידה שיוחלט על כניסת ההוראה לתוקף, יערך בהתאם, כך שלא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים
עדכון תקינה ASU 2022-03 בדבר מדידת שווי הוגן של ניירות ערך הוננים אשר חלה עליהם חסימת סחירות	ביום 29 ביוני 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-03 בדבר מדידת שווי הוגן של ניירות ערך הוננים אשר חלה עליהם חסימת סחירות (להלן: "העדכון"). העדכון מבהיר כי חסימת סחירות חוזית על נייר ערך הוני מהווה חסימה ספציפית לישות ואינה חלק מיחידת מדידה החשבונאית של נייר הערך כאמור ולכן לא תילקח בחשבון במדידת השווי הוגן. כמו כן, העדכון מוסיף דרישות גילוי.	בהתאם להנחיות הפיקוח	לא צפויה השפעה מהותית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
			א. הכנסות ריבית⁽⁴⁾
7,299	10,242	14,794	מאשראי לציבור
22	11	11	מאשראי לממשלות
90	79	1,014	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
11	7	38	מפיקדונות בבנקים
-	-	10	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ⁽²⁾
106	218	328	מאגרות חוב
7,528	10,557	16,195	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
1,316	1,716	4,168	על פיקדונות הציבור
4	4	3	על פיקדונות הממשלה
7	4	9	על פיקדונות מבנקים
380	1,142	1,744	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1	6	31	על התחייבויות אחרות
1,708	2,872	5,955	סך כל הוצאות הריבית
5,820	7,685	10,240	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽³⁾
(39)	83	18	
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
22	41	57	מוחזקות לפדיון
78	167	253	זמינות למכירה
6	10	18	למסחר ⁽⁴⁾
106	218	328	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות הריבית, נטו.

(4) הכנסות הריבית נטו מפעילות מסחר לשנת 2022, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 20 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020, הכנסות (הוצאות) ריבית נטו, בסך 20 ו-8 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות הכנסות ריבית על איגרות חוב למסחר בסך 12 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 10 ו-6 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כמפורט לעיל, הפרשי הצמדה בסך 13 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 4 מיליוני שקלים חדשים) וכן (הוצאות) הכנסות בין-מגזריות בסך (5) מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 6 ו-2 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), בגין עסקאות פנימיות בין פעילות ניהול נכסים והתחייבויות לפעילות מסחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
(1,020)	(890)	3,450	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾
(1,020)	(890)	3,450	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באיגרות חוב			
101	60	(55)	(הפסדים) רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
-	-	(5)	הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה
101	60	(60)	סך הכל מהשקעה באיגרות חוב
920	1,124	(3,063)	3. הפרשי שער, נטו
4. רווחים מהשקעה במניות			
13	51	41	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
-	(9)	(45)	הפרשה לירידת ערך של מניות שאינן למסחר
15	20	36	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
23	77	(81)	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽³⁾
51	139	(49)	סך הכל מהשקעה במניות
-	-	8	5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
52	433	286	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽²⁾			
137	(6)	365	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
32	(26)	98	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
-	-	5	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
169	(32)	468	סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁴⁾⁽⁵⁾
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
(27)	23	103	חשיפת ריבית
196	(55)	365	חשיפת מטבע חוץ
-	-	-	חשיפת למניות
-	-	-	חשיפת לסחורות ואחרים
169	(32)	468	סך הכל

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

(4) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.

(5) הכנסות המימון שאינן מריבית מפעילות מסחר לשנת 2022, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 345 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 90 ו-121 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות את סך הכל ההכנסות (ההוצאות) מפעילויות מסחר בסך 468 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 33) ו-141 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, וכן הפרשי שער (הפער בין הפרשי שער בגין פעילות בנגזרים ALM לבין הפרשי שער בגין פעילות מאזנית) בסך (123) מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 123 ו-(20) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה). כמפורט לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 4 - עמלות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2022	2021	2020 ⁽⁴⁾	
440	412	356	ניהול חשבון ⁽¹⁾
336	306	255	הפרשי המרה
258	314	282	פעילות בניירות ערך
260	236	190	כרטיסי אשראי
78	76	56	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽²⁾
75	68	39	טיפול באשראי
55	53	40	פעילות סחר חוץ
112	109	100	עמלות הפצת ביטוח חיים
15	13	15	עמלות הפצת ביטוח דירות
27	31	38	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
24	27	22	תפעול קופות גמל
61	44	41	עמלות אחרות
1,741	1,689	1,434	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
311	258	237	עמלות מעסקי מימון ⁽³⁾
2,052	1,947	1,671	סך כל העמלות

- (1) במטבעי ישראל ובמטבע חוץ.
 (2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.
 (3) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מחר בסך 80 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2021 ו-2020 - 69 ו-72 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).
 (4) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2022								
מסקי בית אחרים	מסקי בית משכנתאות	בנקאות פרטית	בנקאות עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל	
182	-	2	205	21	30	-	440	ניהול חשבון ⁽²⁾
91	-	2	82	8	14	139	336	הפרשי המרה
146	-	7	29	5	42	29	258	פעילות בניירות ערך
200	-	1	52	4	3	-	260	כרטיסי אשראי
67	-	2	4	5	-	-	78	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽³⁾
18	7	-	35	4	11	-	75	טיפול באשראי
-	-	-	22	9	24	-	55	פעילות סחר חוץ
-	112	-	-	-	-	-	112	עמלות הפצת ביטוח חיים
-	15	-	-	-	-	-	15	עמלות הפצת ביטוח דירות
7	13	-	-	-	7	-	27	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
-	-	-	-	-	-	24	24	תפעול קופות גמל
14	-	1	7	-	16	23	61	עמלות אחרות
725	147	15	436	56	147	215	1,741	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
21	3	1	42	30	214	-	311	עמלות מעסקי מימון ⁽⁴⁾
746	150	16	478	86	361	215	2,052	סך כל העמלות

- (1) סיווג ההכנסות למגזרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.
 (2) במטבעי ישראל ובמטבע חוץ.
 (3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.
 (4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מחר בסך 80 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽¹⁾ - המשך
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2021							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
412	6	30	20	192	1	-	163
306	122	12	9	77	4	-	82
314	29	38	9	31	13	-	194
236	-	3	4	52	1	-	176
76	1	-	1	6	3	-	65
68	2	16	5	25	-	4	16
53	-	19	11	23	-	-	-
109	-	-	-	-	-	109	-
13	-	-	-	-	-	13	-
31	2	7	-	-	-	17	5
27	25	2	-	-	-	-	-
44	17	14	2	1	1	-	9
1,689	204	141	61	407	23	143	710
258	-	175	25	45	-	4	9
1,947	204	316	86	452	23	147	719

2020 ⁽⁵⁾							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
356	5	20	16	167	8	-	140
255	113	11	8	56	13	-	54
282	42	41	6	20	24	-	149
190	-	2	3	36	1	-	148
56	1	1	-	3	2	3	46
39	1	9	2	15	-	6	6
40	-	13	9	18	-	-	-
100	-	-	-	-	-	100	-
15	-	-	-	-	-	15	-
38	3	4	-	-	-	22	9
22	22	-	-	-	-	-	-
41	10	13	1	-	5	3	9
1,434	197	114	45	315	53	149	561
237	-	168	20	35	-	7	7
1,671	197	282	65	350	53	156	568

(1) סיווג ההכנסות למגדרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.
 (2) במסגרת ישראל ובמסגרת חוץ.
 (3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.
 (4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק סכר בסך 69 ו-72 מיליוני שקלים חדשים בשנים 2021 ו-2020, בהתאמה.
 (5) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 5 - הכנסות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020 ⁽¹⁾	2021	2022	
41	18	371 ⁽²⁾	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
16	18	18	שכר נאמנות
11	14	19	הכנסות משרותי אבטחה
4	5	6	הכנסות משכר דירה
51	206	206	הפחתת נכסים לא מוחשיים, נטו
98 ⁽³⁾	26	2	אחרות
221	287	622	סך כל ההכנסות האחרות

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- (2) כולל רווח הון בסך 241 מיליוני שקלים חדשים בגין מכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים, משרדים ומסחר ורווח הון בסך 130 מיליוני שקלים חדשים בגין מכירת ההשקעה בחברה לפיתוח חוף התכלת.
- (3) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים בגין שיפוי מחברות ביטוח.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020 ⁽³⁾	2021	2022	
1,812	2,549	3,052	משכורות (לרבות מענקים)
23	41	45 ⁽⁴⁾	הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים ⁽⁴⁾
106	105	109	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
14	21	4	הטבות לזמן ארוך
427	507	511	ביטוח לאומי ומס שכר
75	78	76	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
158	193	190	הטבה מוגדרת - עלות השירות ⁽²⁾
8	11	10	הפקדה מוגדרת
21	31	32	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽²⁾
2,644	3,536	4,029	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
50	46	53	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
			מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

- (1) ראה ביאור 23 - "עסקאות תשלום מבוסס מניות".
- (2) ראה ביאור 22 - "זכויות עובדים".
- (3) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 7 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

⁽¹⁾ 2020	2021	2022	
79	105	113	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
68	87	96	שיווק ופרסום
43	51	53	תקשורת
219	318	329	מחשב
46	43	47	משרדיות
25	36	57	ביטוח
124	133	182	שירותים מקצועיים
10	13	15	שכר חברי דירקטוריון
7	8	15	הדרכה והשתלמויות
40	52	53	עמלות
31	31	35	רכב ונסיעות
72	153	137	אחרות
764	1,030	1,132	סך כל ההוצאות האחרות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2022	2021	2020 ⁽¹⁾	
2,754	1,650	1,087	מיסים שוטפים -
10	2	4	בגין שנת החשבון
2,764	1,652	1,091	בגין שנים קודמות
			סך כל המיסים השוטפים
(406)	78	(184)	שינויים במיסים נדחים -
(2)	-	(4)	בגין שנת החשבון
(408)	78	(188)	בגין שנים קודמות
			סך כל המיסים הנדחים
2,356	1,730	903	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה
123	47	35	מזה - הפרשה למיסים על הכנסה בחוץ לארץ

ב. הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בקיטון של 183 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2022, לעומת גידול של 16 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 וקיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

ג. להלן התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין הפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2022	2021	2020 ⁽¹⁾	
6,963	5,030	2,604	רווח לפני מס
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
2,381	1,720	890	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חסכון מס) בגין:
(21)	(3)	(3)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽²⁾
1	2	2	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
(5)	(1)	(1)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(1)	2	-	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
70	73	25	הוצאות אחרות לא מוכרות
5	12	5	הפרשי עיתוי ורווחים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
			מיסים בגין שנים קודמות:
4	4	2	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
3	2	3	אחרים
(81)	(81)	(20)	הפחתת יתרת זכות נדחית ⁽³⁾
2,356	1,730	903	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את הנוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) כולל הכנסות מתאגידי עזר.

(3) הכרת הכנסה בגין יתרת הזכות הנדחית הנובעת מרכישת בנק אגוד החל מיום 30 בספטמבר 2020.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במי

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

יתרות ליום 31 בדצמבר						
שיעור מס ממוצע ב- %	2022	שינויים שנזקפו להון ⁽⁵⁾	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	2021	
						נכסי מסים נדחים⁽⁴⁾:
34.19	999	191	-	84	724	הפרשה להפסדי אשראי
33.50	439	-	-	222	217	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.14	613	-	(177)	67	723	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
-	-	-	-	(6)	6	הפסדים מועברים לצורך מס ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	אחר מפריטים כספיים
34.19	30	-	-	22	8	אחר מפריטים לא כספיים
34.03	2,081	191	(177)	389	1,678	יתרת מסים נדחים, ברוטו
-	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מס
34.03	2,081	191	(177)	389	1,678	יתרת נכסי מסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
						התחייבות מסים נדחים בגין⁽⁴⁾:
23.00	28	-	-	1	27	רכוש קבוע וחכירות
34.19	(17)	-	-	(25)	8	ניירות ערך ⁽³⁾
11.98	165	-	-	65	100	השקעות בחברות מוחזקות
-	-	-	6	-	(6)	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	(7)	7	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
34.19	14	-	-	(53)	67	עתודה למס בגין התאמות PPA
13.25	190	-	6	(19)	203	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
	1,891	191	(183)	408	1,475	יתרת מסים נדחים, נטו

- (1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למושג נכסי המיסים הנדחים.
- (2) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברות בנות בארץ.
- (3) נכס מס נדחה בגין השקעה במניות בסך 17 מיליוני שקלים חדשים (בשנה שעברה התחייבות מיסים נדחים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים). שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 254 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי (שנה קודמת רווח בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים).
- (4) שינויים בסעיף זה בסך 6 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי (שנה קודמת רווח בסך של 11 מיליוני שקלים חדשים).
- (5) התאמת יתרת הפתיחה של ההון העצמי בגין כניסה לתוקף של הוראות CECL (ראה באור 1).

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים - המשך

יתרות ליום 31 בדצמבר						
שיעור מס ממוצע ב- %	2021	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	2020 ⁽⁴⁾	
						נכסי מיסים נדחים⁽²⁾:
34.19	724	-	-	(197)	921	הפרשה להפסדי אשראי
33.50	217	-	-	87	130	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.14	723	-	5	36	682	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
34.19	6	-	-	(9)	15	הפסדים מועברים לצורך מס ⁽³⁾
23.00	-	-	-	(2)	2	אחר מפריטים כספיים
34.19	8	-	-	(1)	9	אחר מפריטים לא כספיים
34.08	1,678	-	5	(86)	1,759	יתרת מיסים נדחים, ברוטו
						הפרשה לנכס מס
34.08	1,678	-	5	(86)	1,759	יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
						התחייבות מיסים נדחים בגין⁽²⁾:
23.00	27	-	-	3	24	רכוש קבוע וחכירות
34.19	8	-	-	8	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
11.98	100	-	-	16	84	השקעות בחברות מוחזקות
34.19	(6)	-	(11)	-	5	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁵⁾
34.19	7	-	-	(3)	10	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
34.19	67	-	-	(32)	99	עתודה למס בגין התאמות PPA
20.51	203	-	(11)	(8)	222	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
						יתרת מיסים נדחים, נטו
	1,475	-	16	(78)	1,537	

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- (2) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
- (3) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברה בת בארץ ובחוף לארץ.
- (4) התחייבות מס נדחה בגין השקעה במניות בסך של 17 מיליון שקלים חדשים. שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 9 מיליון שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי (שנה קודמת רווח בסך של 23 מיליון שקלים חדשים).
- (5) שינויים בסעיף זה בסך 11 מיליון שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי (שנה קודמת הפסד בסך של 1 מיליון שקלים חדשים).

ה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-165 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-100 מיליון שקלים חדשים).

ו. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה הראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

2. מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד ל-35.02% בשנת 2017 ול-34.19% משנת 2018 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור המס הכולל
2018 ואילך	17%	23%	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ח. לבנק הוצאו שומות עד וכולל שנת המס 2016. לגבי שנת 2017 הוצאה שומה שלא בהסכם, עליה הבנק השיג. סכומי המס בשומה זו אינם מהותיים לדוחות הכספיים.

לבנק הוצאו שומות ניכיים בהסכם לגבי השנים עד וכולל שנת המס 2020.

לבנק יחב שומות מס עד וכולל שנת המס 2019.

לבנק אגוד שומות מס עד וכולל שנת המס 2013. בגין השנים 2014-2017 חתם הבנק על הסכם שומות עם רשות המיסים למעט סוגיה שאינה מהותית לדוחות הכספיים.

ט. בהמשך להשלמת רכישת 100% מהון המניות המונפק והנפרע ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד ביום 30 בספטמבר 2020, ולהתקשרות בין הבנק לבין בנק אגוד בהסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ביום 29 בנובמבר 2020, התקבל ביום 10 במאי 2021 אישור מרשות המיסים, במסגרת החלטת מיסוי, כי המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק הינו פטור ממס בהתאם להוראות חלק ה'2 לפקודה. ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק. עם השלמת המיזוג חדל בנק אגוד מלהתקיים כיישות משפטית עצמאית וכל נכסיו זכויותיו וחובותיו הוקנו לבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)		
2020	2021	2022
1,610	3,188	4,472
הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:		
רווח בסיסי ומדולל		
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הבנק		
240,462	255,679	255,953
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)⁽¹⁾⁽²⁾		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי		
240,797	258,056	257,319
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל		
הרווח למניה:		
6.70	12.47	17.47
סך רווח בסיסי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		
6.69	12.35	17.38
סך רווח מדולל המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

(2) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (הפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	רווחים (הפסדים) נטו מגידור תזרים מזומנים		התאמות מתרגום ⁽¹⁾	התאמות בגין חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות נטו		
(332)	(33)	(365)	(408)	8	(1)	36
56	1	57	⁽²⁾ 9	2	-	46
(276)	(32)	(308)	(399)	10	(1)	82
(27)	7	(20)	⁽²⁾ (13)	(22)	(1)	16
(303)	(25)	(328)	(412)	(12)	(2)	98
(211)	7	(204)	⁽²⁾ 340	12	-	(556)
(514)	(18)	(532)	(72)	-	(2)	(458)

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(2) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקסוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס								
לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
112	(58)	170	55	(30)	85	(592)	272	(864)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן								
(66)	35	(101)	(39)	21	(60)	36	(19)	55
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
46	(23)	69	16	(9)	25	(556)	253	(809)
שינוי נטו במהלך התקופה								
התאמות מתרגום								
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽²⁾								
-	-	-	(1)	-	(1)	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה								
-	-	-	(1)	-	(1)	-	-	-
גידור תזרים מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים (רווחים) הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
2	(1)	3	(22)	11	(33)	12	(6)	18
שינוי נטו במהלך התקופה								
2	(1)	3	(22)	11	(33)	12	(6)	18
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה								
(22) ⁽⁴⁾	11	(33)	(55) ⁽⁴⁾	27	(82)	299 ⁽⁴⁾	(156)	455
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾								
31	(16)	47	42	(22)	64	41	(21)	62
שינוי נטו במהלך התקופה								
9	(5)	14	(13)	5	(18)	340	(177)	517
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה								
57	(29)	86	(20)	7	(27)	(204)	70	(274)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
1	(1)	2	7	(4)	11	7	(4)	11
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק								
56	(28)	84	(27)	11	(38)	(211)	74	(285)

- (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2.
 (2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות ומוצאות נלוות. לפרטים ראה ביאור 22 ג.2.
 (4) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

<u>2021</u>	<u>2022</u>	
93,672	90,738	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
1,595	2,935	פיקדונות בבנקים מסחריים
95,267	93,673	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
94,661	92,865	מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

לפרטים בדבר שיעבודים ראה ביאור 27 להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

שוי הוגן ⁽¹⁾	התאמות לשוי הוגן שטרם הוכרו		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון						
2,905	(129)	-	-	3,034	3,034	של ממשלת ישראל
371	(19)	-	-	390	390	של מוסדות פיננסיים בישראל
86	(4)	-	-	90	90	של אחרים בישראל
3,362	(152)	-	-	3,514	3,514	סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון
שוי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר ⁽⁴⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
(2) איגרות חוב זמינות למכירה						
4,949	(562)	41	-	5,470	4,949	של ממשלת ישראל
1,330	(37)	-	-	1,367	1,330	של ממשלות זרות ⁽³⁾
383	(42)	3	-	422	383	של מוסדות פיננסיים בישראל
262	(13)	-	-	275	262	של מוסדות פיננסיים זרים
55	(2)	-	-	57	55	מגובי נכסים (ABS)
838	(59)	17	-	880	838	של אחרים בישראל
217	(11)	5	-	223	217	של אחרים זרים
8,034	(726)	66	-	8,694	8,034	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾		שווי הוגן ⁽⁴⁾
			רווחים	הפסדים	
632	584	-	62	(14)	632
389	380	-	9	-	389
12,180	12,792	-	128	(892)	12,028

(3) השקעה במניות שאינן למסחר

מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין⁽⁶⁾

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾		שווי הוגן ⁽⁴⁾
			רווחים	הפסדים	
2,749	2,804	-	-	(55)	2,749
127	127	-	1	(1)	127
1	1	-	-	-	1
25	25	-	1	(1)	25
42	43	-	-	(1)	42
2,944	3,000	-	2	(58)	2,944
20	18	-	3	(1)	20
2,964	3,018	-	5	(59)	2,964
15,144	15,810	-	133	(951)	14,992

(4) איגרות חוב למסחר

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

של אחרים בישראל

של אחרים זרים

סך כל איגרות חוב למסחר

מניות וניירות ערך אחרים

סך כל ניירות הערך למסחר

סך כל ניירות הערך⁽²⁾

(5) מידע נוסף לגבי איגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-

איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

35
35

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 455 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלווים בסך 203 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נדקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3.3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

שוי הוגן ⁽⁴⁾	התאמות לשוי הוגן שטרם הוכרו		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
2,691	(5)	62	-	2,634	2,634	(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון של ממשלת ישראל
275	-	4	-	271	271	של מוסדות פיננסים בישראל
29	-	-	-	29	29	של אחרים בישראל
2,995	(5)	66	-	2,934	2,934	סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון
שוי הוגן ⁽⁴⁾	רווח כולל אחר מצטבר ⁽⁴⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
7,314	(40)	110	-	7,244	7,314	של ממשלת ישראל
2,035	(1)	1	-	2,035	2,035	של ממשלות זרות ⁽³⁾
326	-	3	-	323	326	של מוסדות פיננסיים בישראל
177	(1)	2	-	176	177	של מוסדות פיננסיים זרים
6	-	-	-	6	6	מגובי נכסים (ABS)
712	(2)	55	-	659	712	של אחרים בישראל
253	-	21	-	232	253	של אחרים זרים
10,823	(44)	192	-	10,675	10,823	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

שוי הוגן ⁽¹⁾	התאמות לשוי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
706	(2)	134	-	574	706	(3) השקעה במניות שאינן למסחר
414	-	11	-	403	414	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין ⁽⁶⁾
14,524	(51)	392	-	14,183	14,463	סך כל ניירות הערך שאינם למסחר

שוי הוגן ⁽¹⁾	התאמות לשוי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים				
473	(1)	9	-	465	473	(4) איגרות חוב למסחר
4	-	-	-	4	4	של ממשלת ישראל
24	(1)	2	-	23	24	של מוסדות פיננסיים בישראל
49	-	2	-	47	49	של אחרים בישראל
550	(2)	13	-	539	550	של אחרים זרים
20	(5)	4	-	21	20	סך כל איגרות חוב למסחר
570	(7)	17	-	560	570	מניות וניירות ערך אחרים
15,094	(58)	409	-	14,743	15,033	סך כל ניירות הערך ⁽²⁾

(5) מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-

45	אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית
45	

- (1) נתוני שוי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששוועדו למלוים בסך 1,001 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלוים בסך 146 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שוי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים ד, 3. א. 2. ו-3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א. 4.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(6) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

סך הכל	12 חודשים ומעלה			שווי הוגן ⁽⁴⁾	סך הכל	פחות מ-12 חודשים			שווי הוגן ⁽⁴⁾	ליום 31 בדצמבר 2022	
	הפסדים שטרם הוכרו					הפסדים שטרם הוכרו					
	מעל 40%	20%-40%	0%-20%			מעל 40%	20%-40%	0%-20%			
455	24	100	331	2,891	107	-	28	79	1,271	איגרות חוב זמינות למכירה	
5	-	-	5	47	32	-	-	32	1,207	של ממשלת ישראל	
23	-	-	23	191	19	-	-	19	183	של ממשלות זרות ⁽²⁾	
7	-	1	6	38	6	-	-	6	208	של מוסדות פיננסים בישראל	
-	-	-	-	-	2	-	-	2	55	של מוסדות פיננסים זרים	
12	-	3	9	60	47	-	-	47	606	מגובי נכסים (ABS)	
6	-	4	2	40	5	-	4	1	106	של אחרים בישראל	
508	24	108	376	3,267	218	-	32	186	3,636	של אחרים זרים	
										סך כל איגרות חוב זמינות למכירה	
										ליום 31 בדצמבר 2021	
8	-	-	8	602	32	-	-	32	2,029	איגרות חוב זמינות למכירה	
-	-	-	-	-	1	-	-	1	1,834	של ממשלת ישראל	
-	-	-	-	-	-	-	-	(3)-	25	של ממשלות זרות ⁽²⁾	
-	-	-	-	-	1	-	-	1	38	של מוסדות פיננסים בישראל	
-	-	-	-	-	-	-	-	(3)-	1	של מוסדות פיננסים זרים	
-	-	-	-	-	2	-	-	2	75	מגובי נכסים (ABS)	
-	-	-	-	-	-	-	-	(3)-	5	של אחרים בישראל	
8	-	-	8	602	36	-	-	36	4,007	של אחרים זרים	
										סך כל איגרות חוב זמינות למכירה	

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(3) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(7) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
ליום 31 בדצמבר 2022				
55	57	-	(2)	55
אגרות חוב מגובות נכסים				
55	57	-	(2)	55
סך כל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה				
ליום 31 בדצמבר 2021				
6	6	-	-	6
אגרות חוב מגובות נכסים				
6	6	-	-	6
סך כל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה				

(8) תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי של אגרות חוב זמינות למכירה

ממשלות ומוסדות פנינסיים	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות	של אחרים	סך הכל
-	-	-	-
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021			
-	-	7	7
תוספות בגין הפסדי אשראי על ניירות ערך שבגינם לא נרשמו הפסדי אשראי בעבר			
-	-	(2)	(2)
הפחתות בגין ניירות ערך שנמכרו במהלך התקופה			
-	-	-	-
הפחתות בגין כוונה למכור			
-	-	5	5
גידול (קיטון) נטו בהפרשה להפסדי אשראי בגין ניירות ערך שנרשמו בגינם הפסדי אשראי בעבר			
-	-	(5)	(5)
מחיקות חשבוניות שנזקפו כנגד ההפרשה			
-	-	-	-
גביית סכומים שנמחקו חשבוניות בתקופות קודמות			
-	-	(5)	(5)
מחיקות חשבוניות, נטו			
-	-	-	-
אחר			
-	-	-	-
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2022			

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2022						
בנקים ממשלות		אשראי לציבור				
סך הכל	ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
104,784	30,560	74,224	407	-	73,817	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
236,132	-	236,132	26,132	196,840	13,160	שנבדקו על בסיס פרטני
340,916	30,560	310,356	26,539	196,840⁽²⁾	86,977	שנבדקו על בסיס קבוצתי
						סך הכל חובות
						מזה:
2,577	-	2,577	55	1,329	1,193	חובות לא צוברים
113	-	113	44	-	69	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
1,259	-	1,259	123	-	1,136	חובות בעייתיים אחרים
3,949	-	3,949	222	1,329	2,398	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
1,119	1	1,118	12	-	1,106	שנבדקו על בסיס פרטני
1,766	-	1,766	484	897	385	שנבדקו על בסיס קבוצתי
2,885	1	2,884	496	897	1,491	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
309	1	308	42	67	199	מזה: בגין חובות לא צוברים
317	-	317	60	-	257	מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 12,566 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾						
בנקים ממשלות		אשראי לציבור				
סך הכל	ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה:
88,249	23,888	64,361	564	36	63,761	שנבדקו על בסיס פרטני
209,170	-	209,170	24,286	175,722	9,162	שנבדקו על בסיס קבוצתי
297,419	23,888	273,531	24,850	175,758⁽²⁾	72,923	סך הכל חובות
						מזה:
1,250	1	1,249	56	-	1,193	חובות לא צוברים
1,352	-	1,352	26	1,300	26	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
819	-	819	111	-	708	חובות בעייתיים אחרים
3,421	1	3,420	193	1,300	1,927	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
982	1	981	21	1	959	שנבדקו על בסיס פרטני
1,122	-	1,122	217	803	102	שנבדקו על בסיס קבוצתי
2,104	1	2,103	238	804	1,061	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
320	1	319	17	-	302	מזה: בגין חובות לא צוברים
134	-	134	19	1	114	מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 11,145 מיליוני שקלים חדשים.

(3) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים		אשראי לציבור				
סך הכל	ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים ⁽¹⁾
392	-	392	149	(32)	275	הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
532	-	532	97	99	336	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(519)	-	(519)	(189)	-	(330)	מחיקות חשבונאיות, נטו
250	-	250	122	-	128	אחר ⁽²⁾
(269)	-	(269)	(67)	-	(202)	
135	-	135	79	31	25	
3,105	1	3,104	512	902	1,690	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
220	-	220	16	5	199	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
(278)	(1)	(277)	(56)	(133)	(88)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(394)	-	(394)	(143)	(10)	(241)	מחיקות חשבונאיות, נטו
266	-	266	98	3	165	אחר ⁽²⁾
(128)	-	(128)	(45)	(7)	(76)	
54	-	54	15	2	37	
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
211	-	211	16	-	195	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
1,813	1	1,812	273	674	865	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
1,050	1	1,049	136	279	634	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(469)	-	(469)	(153)	(12)	(304)	מחיקות חשבונאיות, נטו
196	-	196	76	1	119	רכישת בנק אגוד
(273)	-	(273)	(77)	(11)	(185)	
77	-	77	8	-	69	
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
232	-	232	24	-	208	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוקי הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים ארוכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

(2) תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בחברת בת, שיוחסה בעיקרה לעלות הרכישה במועד האיחוד לראשונה, ולכן אינה נכללת במאזן המאוחד.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 14 - אשראי לממשלות
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2021	2022	
74	19	אשראי לממשלת ישראל
403	299	אשראי לממשלות זרות
477	318	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2021	2022	
חברות כלולות	חברות כלולות	
34	92	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
69	127	סך כל ההשקעות
		מזה:
(26)	(21)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(2)	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחי חברות כלולות, נטו:

2020	2021	2022	
1	(10)	5	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות ⁽¹⁾⁽²⁾

- (1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.
 (2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכויות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה	
	ליום 31 בדצמבר 2021	2022	2021	2022
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽⁴⁾:				
(1) חברות מאוחדות				
בנק אגוד לישראל בע"מ ⁽²⁾	100%	-	100%	-
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾	50%	50%	50%	50%
טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)	100%	100%	100%	100%
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות INVEST בע"מ ⁽²⁾	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות ליסינג בע"מ ⁽²⁾	100%	100%	100%	100%

31 בדצמבר 2022

עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות:⁽³⁾⁽⁴⁾

- (1) ברשימה לעיל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (2) ביום 29 בדצמבר 2022 הושלם מיזוג בנק איגוד אל תוך הבנק. החל מיום זה, מזרחי טפחות INVEST (לשעבר אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ) ומזרחי טפחות ליסינג בע"מ (לשעבר אגוד ליסינג בע"מ) הינן חברות בנות של הבנק. יתר חברות הבנות של בנק איגוד מוזגו לתוך חברות הבנות של הבנק.
- (3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (4) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2021 וביום 31 בדצמבר 2020), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2021 וביום 31 בדצמבר 2020).
- (5) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (6) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת נירות ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שוי הוגן ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- (7) כולל רווח עקב פחות של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-29 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2021 הפסד של כ-12 מיליון שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽⁶⁾		דיבינדנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעות הוניות אחרות		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁵⁾	
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
-	-	-	-	211	280	500	-	-	-	3,071	-
8	7	(15)	(15)	102	139	-	-	69	69	1,028	1,151
-	-	-	-	70	82	-	66	-	-	1,265	1,412
-	-	-	-	(7)-	(7)-	-	-	-	-	225	225
-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	28	27
-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	95	98
-	-	-	-	18	8	-	-	-	-	171	179
-	-	-	-	8	23	-	-	-	-	137	160
25	34	-	-	34	54	-	-	-	-	835	893

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽¹⁾	
א. ההרכב עלות הנכסים				
עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2020				
6,473	3,050	1,744	1,679	
349	253	48	48	תוספות
(54)	-	(4)	(50)	גריעות
6,768	3,303	1,788	1,677	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2021
392	249	45	98	תוספות
(782)	(41)	(227)	(514) ⁽²⁾	גריעות
6,378	3,511	1,606	1,261	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2022
פחת והפסדים מירידת ערך				
פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2020				
4,730	2,457	1,469	804	
339	233	59	47	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(35)	-	(4)	(31)	גריעות
5,034	2,690	1,524	820	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2021
328	246	40	42	פחת
4	4	-	-	ירידת ערך
(491)	(8)	(214)	(269)	גריעות
4,875	2,932	1,350	593	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2022
הערך בספרים⁽³⁾:				
1,743	593	275	875	ליום 31 בדצמבר 2020
1,734	613	264	857	ליום 31 בדצמבר 2021
1,503	579	256	668	ליום 31 בדצמבר 2022
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2021				
	23.8%	13.9%	4.1%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2022				
	23.3%	14.6%	4.0%	

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

4%-2%	בניינים
7%	שיפורים במושכר
25%-6%	ציוד משרדי וריהוט
20%-15%	כלי רכב
33%-20%	מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה

(1) התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ- 70 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-132 מיליוני שקלים חדשים) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו.

(2) לפרטים בדבר מכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים ראה ביאור 5.

(3) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהוננו, בסך של 578 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 538 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2020 - 444 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 9.ד.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2021	2022	
26	18	שאינם מיועדים למכירה
26	10	מזה - מושכרים לאחרים
-	-	מיועדים למכירה ⁽⁴⁾

(4) בנוסף, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, לא קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה. (נכון ליום 31 בדצמבר, היו קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה 2021 בשווי 200 מיליוני שקלים חדשים).

ד. ליום 31 בדצמבר 2022 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 221 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2022 - 14 מיליוני שקלים חדשים).

ה. בשנת 2017 רכש הבנק קרקע במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. עלות הרכישה הסתכמה לסך של 27 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הונית שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25.

ו. מידע בגין חכירות

הוצאות בגין חכירות:

2020	2021	2022	
118	138	146	סך הכל הוצאות בגין חכירות

מידע נוסף על חכירות:

2020	2021	2022	
40	16	233	רווח הון מעסקאות מכירה וחכירה בחזרה, נטו
104	140	146	תזרימי מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
24	173	296	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
4.2	4.5	4.9	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים)
1.2	1.3	1.4	ריבית היוון משוקללת ממוצעת

תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בין חכירות תפעוליות לפי תקופות לפירעון:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		
התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים	
107	107	127	128	עד שנה
91	92	101	102	מעל שנה עד שנתיים
78	80	84	86	מעל שנתיים עד 3 שנים
63	65	66	68	מעל 3 שנים עד 4 שנים
44	47	57	61	מעל 4 שנים עד 5 שנים
234	273	380	452	מעל 5 שנים
617	664	814	896	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 17 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2021	2022	
1,678	2,081	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽¹⁾
114	87	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
130	118	הכנסות לקבל
118	121	הוצאות הנפקה של איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
614	780	נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ⁽³⁾
417	586	חייבים אחרים ויתרות חובה
3,071	3,773	סך כל הנכסים האחרים

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים בדבר אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ראה ביאור 20.

(3) לפרטים בדבר נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ראה ביאור 16.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 18 - פיקדונות הציבור
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2021	2022	
		בישראל
		לפי דרישה
103,889	88,270	אינם נושאים ריבית
47,151	43,428	נושאים ריבית
151,040	131,698	סך הכל לפי דרישה
152,698	204,829	לזמן קצוב
303,738	336,527	סך הכל פיקדונות בישראל⁽¹⁾
		מחוץ לישראל
		לפי דרישה
492	409	אינם נושאים ריבית
1	66	נושאים ריבית
493	475	סך הכל לפי דרישה
3,693	7,512	לזמן קצוב
4,186	7,987	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
307,924	344,514	סך הכל פיקדונות הציבור
		(1) מזה:
139,715	151,578	פיקדונות של אנשים פרטיים
61,365	75,938	פיקדונות של גופים מוסדיים
102,658	109,011	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2021	2022	
		תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)
95,170	99,561	עד 1
78,746	86,771	מעל 1 עד 10
44,740	46,517	מעל 10 עד 100
36,591	35,348	מעל 100 עד 500
52,677	76,317	מעל 500
307,924	344,514	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2021	2022	
		בישראל
		בנקים מסחריים:
1,085	310	פיקדונות לפי דרישה
707	1,224	פיקדונות לזמן קצוב
299	230	קיבולים
		בנקים מרכזיים:
4,877	4,877	פיקדונות לזמן קצוב
		מחוץ לישראל
		בנקים מסחריים:
24	201	פיקדונות לפי דרישה
-	152	פיקדונות לזמן קצוב
6,992	6,994	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽⁴⁾	
2021	2022			
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי לא צמוד				
6,741	5,296	2.50%	2.85	איגרות חוב
192	92	4.85%	1.10	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
במטבע ישראלי צמוד למדד				
22,391	21,924	0.87%	3.86	איגרות חוב
3,582	3,364	3.11%	6.57	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי צמוד למדד				
3,260	484	3.59%	1.04	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
במטבע חוץ דולר				
1,880	2,127	3.10%	3.43	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
38,046	33,287	1.58%	3.90	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי התחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.
 (4) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.

- א. בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') בתחילת חודש ינואר 2022 תמורת כ-2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה.
- ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ("להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 23,029 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 5,235 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למסרת הפעילות העסקית השוטפת שלו. ביום 11 באפריל 2022 הנפיקה טפחות הנפקות שתי סדרות אגרות חוב חדשות, סדרות 63 ו-64, שקלית וצמודה למדד בסכום של כ-1.2 מיליארדי שקלים ערך נקוב כל אחת, תמורת סך כולל של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 6 בדצמבר 2022 הנפיקה טפחות הנפקות שתי סדרות אגרות חוב, סדרות 63 ו-66, שקלית וצמודה למדד וסדרה אחת של כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 65). אגרות החוב (סדרה 63) הונפקו בדרך של הרחבת סדרה נסחרת, בערך נקוב של כ-0.7 מיליארד שקלים חדשים. אגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה 66), הונפקו בערך נקוב של כ-1.2 מיליארד שקלים חדשים. כתבי התחייבות נדחים מותנים מסדרה חדשה (סדרה 65), הונפקו בערך נקוב של כ-0.7 מיליארד שקלים חדשים. התמורה ברוטו שהתקבלה על ידי החברה במסגרת ההצעה לציבור של אגרות החוב (סדרה 63 וסדרה 66) וכתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 65) מסתכמת בסך 2.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 20 בפברואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה טפחות הנפקות ניירות ערך מסחריים (סדרה 1) תמורת כ-1.1 מיליארדי שקלים חדשים. ביום 1 במרץ 2022, נפרע פירעון חלקי של קרן אגרות החוב (סדרה 57) תמורת כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 7 ביוני 2022, נפרעה במלואה קרן אגרות החוב (סדרה 41) תמורת כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 15 בספטמבר 2022, נפרעה במלואה קרן אגרות החוב (סדרה 58) תמורת כ-0.4 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 25 בספטמבר 2022, נפרעה במלואה קרן אגרות החוב (סדרה 44) תמורת כ-3.0 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 11 בספטמבר 2022, נפרעו במלואם בפדיון מוקדם ביוזמת החברה כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 56) תמורת כ-0.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- ביום 18 בדצמבר 2022, נפרעה במלואה בפדיון מוקדם ביוזמת החברה קרן כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 47) תמורת כ-0.75 מיליארדי שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. לבנק כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2. כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. לפי חברת הדירוג Standard & poors Maalot, דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-.

ביום 7 באפריל 2021 הנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים, בהצעה פרטית בינלאומית, ובחיתום של גופים פיננסיים בינלאומיים, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO (Contingently Convertibles) בסכום של 600 מיליון דולר. כתבי ההתחייבות הנדחים מוכרים כהון רובד 2.

בחודש אוגוסט 2022 פדה בנק יהב בפידיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור מבנק ישראל, כתבי התחייבויות נדחים בסכום של כ-129 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2021	2022	
203	190	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
-	192	עודף עתודות שוטפות על מקדמות ששולמו למס הכנסה
2,382	2,006	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
241	199	הכנסות מראש
1,027	649	יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד
832	1,535	הוצאות לשלם
215	324	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
147	166	ערבויות לפירעון
211	220	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
2,894	2,825	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
2,057	1,145	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
617	783	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ⁽³⁾
2,920	3,134	זכאים אחרים ויתרות זכות
13,746	13,368	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור 22, זכויות עובדים.

(3) לפרטים בדבר התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ראה ביאור 16.

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. תיאור ההטבות

- להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").
לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017, ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017.
תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליו, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").
למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.
בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתיר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.
בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בגלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פטורים ולתגמולים על פי דין.
במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).
בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.
הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.
בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").
בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים). על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשארו, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"). אזי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלה, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלם הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 15 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה לארי, המנהל הכללי של הבנק (להלן: "המנהל הכללי").

המנהל הכללי זכאי לשכר חודשי בסך של 230,000 שקלים חדשים, ברוטו. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן ("המשכורת"). למרות האמור לעיל, במקרה של ירידה במדד, לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.33% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק אשר יועברו, במלואם או בחלקם ולפי העניין, לקופת גמל (או לקופות גמל), לפי בחירת המנהל הכללי, ועל פי התנאים המצטברים המפורטים בנספח ד' לדוח הזימון לאסיפה הכללית אשר פורסם ביום 27 באוגוסט 2020.

בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות על פי בחירתו בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת.

במועד האישור של תנאי כהונתו וההעסקה של המנהל הכללי של הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק שכר בכירים"), היה כ-3,456 אלפי שקלים חדשים לשנה וכן פיצויי פיטורים ותגמולים, על פי דין.

הבנק ישלם למנהל הכללי בתום יחסי עובד מעביד מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות (ללא הפרשות סוציאליות), כפי שהיו ערב מינויו לתפקיד המנהל הכללי. כמו כן, יהיה זכאי להפרשות סוציאליות בגין סכום זה (זכות שתיצבר במהלך השנתיים הראשונות לכהונתו כמנהל כללי) (כל הסכומים הללו ביחד: "מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנהל הכללי מענק הסתגלות בסכום נוסף השווה להפרש בין מענק ההסתגלות למנהל הכללי לבין סכום השווה לסך של שש משכורות, כפי שתהיינה באותו מועד בצירוף הפרשות סוציאליות בגינן, והכל בכפוף לתקרה המותרת על פי חוק שכר בכירים.

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החודשית בעבור חודש דצמבר 2016 במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום שנת 2016.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי תגמול מותנה ביצועים - מענק כספי בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות ("תקרת המענק") או על חלק יחסי מסכום זה, עבור חלק משנת המענק. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסוימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יהיה, כולו או חלקו, תגמול הוני. שווי התגמול הוני שיוענק למנהל הכללי עבור שנת מענק, בתוספת המענק הכספי שיוענק למנהל הכללי עבור אותה שנת מענק (ככל שיוענק), לא יעלה (במצטבר) על 100% מתקרת המענק.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחסי הלימות ההון הכולל יוחסו הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 למדיניות התגמול של הבנק. הוראות השבה כאמור לא יחולו על המחצית של מענק ההסתגלות על פי תנאי העסקתו של המנהל הכללי, בטרם מינויו כמנהל הכללי של הבנק, שהינה תגמול משתנה (בשל הוראות מעבר של הוראת המפקח על הבנקים בדבר העדר פגיעה בזכויות שנצברו בעבר).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שישה חודשים, לצד האחר.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לידי סיום. במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יותר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לתגמולים, פנסיה, פיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 6 ביולי 2021, ובהמשך לאישור התוכנית האסטרטגית של הבנק, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה") בתוקף לשלוש (3) שנים עד ליום 31 בדצמבר 2023. מדיניות התגמול המעודכנת, כמו גם זו שקדמה לה, משלבת את הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999, חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), והוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול עם העקרונות הרוחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים לרכיב קבוע נוסף (אשר כונה במדיניות הקודמת "מענק שימור") בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

בהתאם למדיניות התגמול, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35%. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים (בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן כמפורט בחוק שכר בכירים).

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בנסיבות שפורטו במדיניות התגמול.

החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק

בחודש יולי 2021, החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לשלוש (3) שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2023, לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").

מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2021-2023.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

6. ביום 24 במאי 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישורה של ועדת התגמול, הצעה של כתיב אופציה שיוענקו למנהל הכללי, לנושאי משרה בבנק (למעט דירקטורים), ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק עבור שנת 2022, בהתאם לסעיף 15 ב(1)א לחוק ניירות ערך, וזאת על בסיס מתאר לשנים 2021-2023. לפרטים נוספים ראה ביאור 4.1.23.

7. ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי האורגנים המוסמכים בבנק (להלן: "ההסכם הקיבוצי החדש").

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:

- ההסכם חל לגבי השנים 2021-2016.
- ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
- עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת מהלכים לרכישה ו/או מיזוג של בנק אחר, שאינו נמנה עם ארבעת הבנקים הגדולים, ולרבות להצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
- תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
- יינתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
- עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי. החלק המותנה נדחה לשנת 2021.
- תופעל תוכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016.
- גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

8. ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022 עם ארגון המנהלים. להלן עיקרי ההסכם החדש:
- נקבע מבנה שכר חדש, הכולל שכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות וכן השתתפות בהחזרי הוצאות (אש"ל, אחזקת רכב, חינוך ועוד).
 - שכר הבסיס כולל את כל רכיבי השכר החודשיים הקבועים ששולמו עד כניסתו של ההסכם לתוקף, למעט תוספת ותק ודמי ניהול.
 - תוספת הוותק השנתית תעמוד על 1% משכר הבסיס.
 - תוספת הניהול תיקבע בהתאם לרמת המורכבות הניהולית.
 - תשלום עבור שעות נוספות יהיה גלובלי.
 - עדכון השתתפות בהוצאות עבור גני ילדים, צהרונים וחינוך גבוה לילדי מנהלים.
 - תוכנית פרישה מרצון.
 - תוספת שכר חודשית של 2,500 שקלים חדשים למנהל מיום 1 בינואר 2018.
 - תוספת שכר דיפרנציאלית למנהלים לשנים 2019-2022 (תלויה בתשואה להון לשנים 2020-2022).
 - שקט תעשייתי מלא ומוחלט לכל תקופת ההסכם.
9. הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה
- תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.
- לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.
- ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו.
10. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.
11. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאים לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
12. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
13. מענקי יובלות
- עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.
14. עתודה בגין שכר לימוד
- עובדי הבנק בהסכם קיבוצי שנקלטו עד ליום 16 באוגוסט 2017 זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.
15. העתודות בגין מענקי יובלות, שכר לימוד והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 3.50%-4.50%. חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

16. בנק יהב

לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.

התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול לשנים 2018-2022.

17. בנק אגוד

- הסכם קיבוצי מיוחד בנק אגוד

ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסוימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסוימים נוספים של החברות הבנות ("העובדים הפורשים"), בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ("תוכנית הפרישה"). בהתאם להסכם, הציע בנק אגוד לעובדים הרלוונטיים שייסימו עבודתם עקב המיזוג, תוכנית פרישה שתנאיה הם על פי המפורט בהסכם (להלן: "תוכנית הפרישה"). תוכנית הפרישה נועדה להסדיר פרישתם של 340 מקרב העובדים הרלוונטיים כהגדרתם לעיל. בהתאם לתוכנית הפרישה, התאפשר לעובדים הפורשים לפרוש מבנק אגוד במסגרת זמן קצובה. ההטבות שהוצעו, כתלות בגיל ובוותק של העובדים, כללו פנסיה גישור או פיצויים מוגדלים, מענקי פרישה והטבות נוספות הרלוונטיים לקבוצות עובדים מסוימות. פרישת העובדים על פי התוכנית הייתה מדורגת והשתרעה עד סוף שנת 2022, לפי הכללים, התקופות והמועדים שנקבעו בהסכם. ביום 21 ביוני 2021 נחתמה תוספת להסכם, לפיה, מספר העובדים הפורשים גדל ל-480. כמו כן, עודכנו התקופות והמועדים לפרישת העובדים, והכל במהלך התקופה שעד סוף 2022. כמות הפורשים הסופית הייתה קרובה לכמות שנקבעה כאמור, ועלויות נוספות, מעבר לאמור לעיל, נרשמו במסגרת הוצאות השכר.

- הסכם בין אגוד מערכות וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות

ביום 11 באפריל, 2021 נחתם הסכם (להלן: "ההסכם") בין אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"), וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לבין ועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד מערכות עליהם חל ההסכם כעובדי חטיבת הטכנולוגיה, במועד המיזוג התפעולי בין חטיבת הטכנולוגיה לאגוד מערכות, כל עובד לפי סטטוס העסקתו באגוד מערכות ערב המיזוג, וכן הוסדרו תנאי עבודתם של עובדי אגוד מערכות עם קליטתם בחטיבת הטכנולוגיה.

ביום 15 בינואר 2023 הושלם מיזוג אגוד מערכות עם ולתוך חטיבת הטכנולוגיה.

- תוכנית תגמול לעובדי בנק אגוד

בחודש יוני 2021 אישר דירקטוריון בנק אגוד תוכנית תגמול לעובדי בנק אגוד הכוללת תמריצים לעמידה ביעדי המיזוג בשנים 2021-2022. כמו כן אישר דירקטוריון בנק אגוד תגמול ותוכנית תגמול לחברי הנהלת בנק אגוד וזאת בהתאם למדיניות התגמול של בנק אגוד שאושרה ביום 23 בפברואר 2021. לבנק אגוד היו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים המתייחסות לתוכנית התגמול כאמור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ב. סכומי ההתחייבות בגין הטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
254	204	הטבות לאחר פרישה ⁽¹⁾ סכום ההתחייבות
2,493	2,193	הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה ⁽²⁾ סכום ההתחייבות
497	455	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
1,996	1,738	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית
181	163	הטבות לפני סיום העסקה ⁽³⁾ סכום ההתחייבות
2,431	2,105	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
4	4	מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ

- (1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.
 (2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתוכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
 (3) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
2,370	2,747	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
84	83	עלות שירות
53	70	עלות ריבית
393	(343)	הפסד (רווח) אקטוארי
(153)	(224)	הטבות ששולמו
2,747	2,333	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
2,368	2,185	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽²⁾

- (1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.
 (2) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

1.2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
461	498	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופה
47	(35)	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
14	8	הפקדות לתוכנית על ידי הבנק
(24)	(16)	הטבות ששולמו
498	455	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף התקופה
497	455	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

1.3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
2,250	1,942	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

1.4. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
(789)	(155)	הפסד אקטוארי נטו
(789)	(155)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾ - המשך

1.5. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים		
2,747	2,397	מחויבות בגין הטבה חזויה
2,368	2,185	מחויבות בגין הטבה מצטברת
498	455	שווי הוגן של נכסי התוכנית

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים			
70	84	83	במסגרת משכורות והוצאות נלוות עלות שירות
32	53	70	במסגרת הוצאות אחרות עלות ריבית
(6)	(13)	(20)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
47	62	62	הפסד אקטוארי נטו
73	102	112	סך הכל במסגרת הוצאות אחרות
143	186	195	סך עלות ההטבה, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

2.2. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים			
33	87	(455)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(47)	(62)	(62)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
(14)	25	(517)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
143	186	195	סך עלות ההטבה נטו
129	211	(322)	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2023 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים	
42	הפסד אקטוארי נטו
42	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

- (1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.
 (2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנוטרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 13.ד.1 לדוחות הכספיים.

3. הנחות

3.1. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

3.1.1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2021	2022	
באחוזים		
(0.07)	1.75	שיעור היוון
1.40	2.50	שיעור היוון המדד
2.65	2.65	שיעור עזיבה
3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
באחוזים			
2.02	2.09	2.54	שיעור היוון
4.43	2.88	3.27	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
3.50	3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.2. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2021	2022	2021	2022	
312	242	(247)	(196)	שיעור היוון
(138)	(139)	138	77	שיעור עזיבה
(127)	(91)	154	108	שיעור גידול בתגמול

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

4. נכסי תוכנית

4.1. הרכב שווי ההוגן של נכסי תוכנית

31 בדצמבר					סוג נכס
2021		2022			
סך הכל	סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
23	18	-	-	18	מזומנים ופקדונות בבנקים
100	90	-	3	87	מניות
13	12	-	12	-	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
101	100	24	63	13	אחר
166	155	-	123	32	איגרות חוב: ממשלתיות
12	12	-	12	-	ממשלתיות מיועדות
84	68	-	35	33	קונצרניות
499	455	24	248	183	סך הכל

4.2. השווי ההוגן של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים יעד הקצאה לשנת 2022 (באחוזים)

אחוז מנכסי התוכנית			יעד הקצאה לשנת	סוג נכס
ליום 31 בדצמבר		לשנת		
2021	2022	2023		
5	4	4		מזומנים ופיקדונות בבנקים
20	20	20		מניות
3	3	3		סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
20	22	22		אחר
33	34	34		איגרות חוב: ממשלתיות
2	3	3		ממשלתיות מיועדות
17	14	14		קונצרניות
100	100	100		סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

הפקדות בפועל			יעד הקצאה לשנת	סוג נכס
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנת		
2021	2022	2023 ⁽¹⁾		
14	8	7		הפקדות

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2023.

5.2. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2023	417
2024	122
2025	120
2026	111
2027	102
2028-2032	437
2033 ואילך	900
סך הכל	2,209

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי הנוכחי והקודם

ביום 15 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה לארי, המנהל הכללי הנוכחי של הבנק (להלן: "המנהל הכללי הנוכחי") אשר החליף את מר אלדד פרשר (להלן: "המנהל הכללי הקודם").

1. תוכנית אופציות למנהל הכללי הנוכחי

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2021 שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 ביולי 2021, הוקצו למנהל הכללי 18,468 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

האופציות שהוקצו בגין שנת 2021 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 5 בספטמבר 2023. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 99.36⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש 99.36 שקלים חדשים, נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי. כמו כן נקבעה תקרת שער הנעילה בסך של 140 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מהמדד הידוע ליום אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית של 23.11% המשקפת סטיית תקן לתקופה של שמונה שנים. שיעור ריבית חסרת סיכון ששימשה לחישוב שווי האופציות נאמד על (1.44%). על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, נכון ליום האישור של הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-11.75 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, הסתכם בכ-217 אלפי שקלים חדשים.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכן בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2022 שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 24 במאי 2022, הוקצו למנהל הכללי 38,409 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

האופציות שהוקצו בגין שנת 2022 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 26 ביוני 2024. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 118.10⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש 118.10 שקלים חדשים, נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי. כמו כן נקבעה תקרת שער הנעילה בסך של 163 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מהמדד הידוע ליום אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית של 23.61% המשקפת סטיית תקן לתקופה של שמונה שנים. שיעור ריבית חסרת סיכון ששימשה לחישוב שווי האופציות נאמד על (0.48%). על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-13.33 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-512 אלפי שקלים חדשים.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכן בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

במהלך שנת 2022 מימש המנהל הכללי 28,634 אופציות מהתוכנית הקודמת לפי מחיר מימוש של 71.63⁽⁴⁾ שקלים חדשים (בשנת 2021 מומשו 65,709 אופציות על פי מחיר מימוש של 67.22⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בשנת 2020 מומשו 47,482 אופציות על פי מחיר מימוש של 55.43⁽⁴⁾ שקלים חדשים). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2022 היה 120.80 שקלים חדשים (מחיר המניה הממוצע בשנת 2021 היה 94.29 שקלים חדשים, בשנת 2020 84.89 שקלים חדשים).

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 קיימות למנהל הכללי 97,137 אופציות (ליום 31 בדצבר 2021 - 87,362 אופציות, וליום 31 בדצמבר 2020 - 142,349 אופציות) על פי מחיר מימוש 118.10⁽⁴⁾ שקלים חדשים (בשנת 2021 - מחיר המימוש - 99.36 שקלים חדשים, בשנת 2020 - מחיר המימוש - 67.62 שקלים חדשים).

(4) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

2. תכנית אופציות למנהל הכללי הקודם

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2019 הוקצו למנהל הכללי הקודם 22,148 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד. האופציות שהוקצו בגין שנת 2019 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 26 ביולי 2022. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי הקודם, על פי התוכנית הינו 70.88⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי הקודם לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי הקודם.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 22.84%-22.33% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-5.30-3.59 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח (0.73%)-(0.58%) עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שהוענק למנהל הכללי הקודם על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-10.61 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ- 235 אלפי שקלים חדשים.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכן בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

במהלך שנת 2022 מומשו 22,148 אופציות מתוכניות קודמות לפי מחיר מימוש של 70.88 שקלים חדשים (בשנת 2021 לא מומשו אופציות, בשנת 2020 מומשו 40,558 אופציות על פי מחיר מימוש של 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2022 היה 124.10 שקלים חדשים (מחיר המניה הממוצע בשנת 2020 היה 71.74 שקלים חדשים).

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימות למנהל הכללי הקודם אופציות (ליום 31 בדצבר 2021 ו-2020 - 22,148 אופציות).

3. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף שלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017. ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הקצאת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א)(1) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הקצאת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א)(1) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף, אושרו מאגרים של כתבי אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיות נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקצה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים מוועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

(4) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א' ב' וכן עבור עובדים מרכזיים על פי תוכנית ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה. כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופציות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה. זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;
יחס הלימות ההון הכולל יוחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").
המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושניים אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים.
המשקל הכולל של המדדים האיכותיים, יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב', כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושניים אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה לתוכנית אופציות א' יהיה בשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציות ב'.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות. האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2017. בשנת 2018 לא הונפקו כתבי אופציה על פי איזה מן התוכניות המפורטות בדוח המתאר.

ביום 11 באפריל 2019 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר הקצאת כתבי אופציה לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, על פיו יוקצו 4,363,275 כתבי אופציה ל-396 ניצעים. הקצאת כתבי האופציה בוצעה על פי מתאר הצעה לעובדים שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 ("מתאר 2017").

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 357,140 כתבי אופציה א', יוענקו על פי תוכנית אופציות א', לעד 7 נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף.
- עד 159,145 כתבי אופציה ב', יוענקו על פי תוכנית אופציות ב', לעד 5 נושאי משרה בבנק שהינם שומרי סף.
- עד 263,975 כתבי אופציה ג', יוענקו על פי תוכנית אופציות ג', לעד 4 עובדים מרכזיים בבנק ו-19 עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק.
- עד 1,430,360 כתבי אופציה ד', יוענקו על פי תוכנית אופציות ד', לעד 98 מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו לצרכי המתאר.
- עד 2,152,655 כתבי אופציה ה', יוענקו על פי תוכנית אופציות ה', לעד 267 מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-57 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 11 באפריל 2019.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 11 באפריל 2019:

מחיר מימוש	- 72.37 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.55%) - (0.10%)
סטיית תקן שנתית	- 18.03% - 17.74%

תוכנית אופציות					
ה	ד	ג	ב	א	
2,153	1,430	264	156	347	כמות אופציות (באלפים)
5.15	5.15	3.48-5.48	3.48-5.48	3.48-5.48	זמן לפקיעה (בשנים)
13.42	13.42	11.82	11.75	11.76	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
28,893	19,191	3,120	1,868	4,198	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2020		2021		2022		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
70.94	5,344,353	71.36	5,007,742	72.37	693,775	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
64.79	2,883	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
64.65	333,728	71.24	4,313,987	72.37	406,224	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
71.36	5,007,742	72.37	693,755	72.37	287,531	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2019 היה 13.13 שקלים חדשים.

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2022 היה 122.91 שקלים חדשים (שנת 2021 - 102.71 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	2022 בדצמבר 31	
70-80	70-80	70-80	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
5,007,742	693,755	287,531	מספר האופציות
71.36	72.37	72.37	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.00	2.25	1.70	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים) מזה ניתנות למימוש:
371,090	188,226	31,941	מספר האופציות
64.65	72.37	72.37	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

2. ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 8 ביוני 2020, הצעת כתבי אופציה, של הבנק לנושאי משרה בבנק (למעט המנהל הכללי הקודם והדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2020, בהתאם לסעיף 15 ב(א)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020 (להלן: "מתאר הצעה לעובדים" או "המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 22 ביוני 2020 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:
למנהל הכללי הקודם של הבנק עבור שנת 2019:

- תוכנית אופציה 1 - 22,148 כתבי אופציה 1 הניתנים למימוש עד ל-22,148 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת.

למנהלים נוספים בבנק עבור שנת 2020:

- תוכנית אופציות א' - עד 343,527 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שישה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-343,527 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. (כולל הקצאת 42,627 כתבי אופציות א' שהוענקו למנהל הכללי של הבנק בגין התקופה מיום 1 בינואר 2020 עד ליום 15 בספטמבר 2020).

- תוכנית אופציות ב' - עד 199,500 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-199,500 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ג' - עד 517,700 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד שמונה עשר עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שישה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-517,700 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ד' - עד 779,930 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד חמישים ושישה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד עשרים ושבעה מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-779,930 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ה' - עד 1,454,530 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,454,530 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 110 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש.

כמן כן, יובהר כי במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה בבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור המנהל הכללי הקודם, על פי תוכנית אופציה 1 יהיו ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מיום ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א', ב' ועובדים מרכזיים בתוכנית ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות תהיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2023 ו-(3) 1 באפריל 2024, וכל מנה של כתבי האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשנתה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה.
 - זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.10 במתאר.
- המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.
- ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718) בנושא "תשלום מבוסס מניות" (מסתכם בכ-23 מיליון שקלים חדשים.
- ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השני של שנת 2020 ועד לתום השנה.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 22 ביוני 2020:

מחיר מימוש	- 70.88 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.44%) - (0.58%)
סייטת תקן שנתית	- 24.09% - 26.06%

תוכנית אופציות					
א	ב	ג	ד	ה	
344	199	518	780	1,454	כמות אופציות (באלפים)
3.59-5.30	3.59-5.30	3.59-5.30	4.08	4.08	זמן לפקיעה (בשנים)
9.97	10.00	9.89	10.41	10.41	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
3,430	1,990	5,123	8,120	15,136	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2020		2021		2022		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	70.88	2,288,081	70.88	2,288,081	קיימות במחזור לתחילת שנה
70.88	3,295,187	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
70.88	1,007,106	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
-	-	-	-	70.88	1,659,567	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
70.88	2,288,081	70.88	2,288,081	70.88	628,514	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2020 היה 10.26 שקלים חדשים.

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2022 היה 125.32 שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
70-80	70-80	70-80	
2,288,081	2,288,081	628,553	מספר האופציות
70.88	70.88	70.88	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.66	2.67	2.13	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	101,482	מזה ניתנות למימוש:
-	-	70.88	מספר האופציות
-	-	-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

3. ביום 26 ביולי 2021 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק (למעט הדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2021, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021, אשר במסגרתו אושרו מאגרים להנפקת כתבי אופציה לשנים 2021-2023 (להלן: "מתאר הצעה לעובדים" או "המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 26 ביולי 2021 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה עבור שנת 2021 כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 301,506 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שישה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-301,506 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ב' - עד 173,509 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-173,509 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ג' - עד 493,250 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד תשעה עשר עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד ארבע עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-493,250 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ד' - עד 811,300 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד עשרים וארבע מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-811,300 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

- תוכנית אופציות ה' - עד 1,547,900 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים וארבע מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, וכן לעד עשרים וארבע מנהלים בחברות הבת של הבנק, הניתנים למימוש עד ל-1,547,900 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספית הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 140 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה בבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א', ב' או ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות תהיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2024 ו-(3) 1 באפריל 2025, וכל מנה של כתבי האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו סן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשנתה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים.
- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.3 במתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, יחס פקדונות ליבה.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות") מסתכם בכ-41 מיליוני שקלים חדשים. ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השלישי של שנת 2021 ועד לתום השנה.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמסוה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 26 ביולי 2021:

מחיר מימוש	- 99.36 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (1.25%) - (1.47%)
סטיית תקן שנתית	- 23.11%

תוכנית אופציות					
א	ב	ג	ד	ה	
301	174	493	811	1,548	כמות אופציות (באלפים)
3.59-5.19	3.59-5.19	3.59-5.19	4.09	4.09	זמן לפקיעה (בשנים)
11.94	11.93	11.96	12.70	12.70	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
3,594	2,076	5,896	10,300	19,660	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2021		2022		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	99.36	3,319,550	קיימות במחזור לתחילת שנה
99.36	3,327,465	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
99.36	7,915	99.36	8,000	חולטו במהלך השנה
-	-	-	-	מומשו במהלך השנה
99.36	3,319,550	99.36	3,311,550	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2021 היה 12.48 שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022		תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
90-100	3,319,550	90-100	3,311,550	
				מספר האופציות
	99.36		99.36	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
	3.74		2.74	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
	-		-	מזה ניתנות למימוש:
	-		-	מספר האופציות
	-		-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

4. ביום 24 במאי 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק (למעט הדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2022, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021, אשר במסגרתו אושרו מאגרים להנפקת כתבי אופציה לשנת 2022 (להלן: "מתאר הצעה לעובדים" או "המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 24 במאי 2022 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה עבור שנת 2022 כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 271,080 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-271,080 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 155,168 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-155,168 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 550,100 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד שבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שבעה עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-550,100 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 852,750 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד חמישים ותשעה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-852,750 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,556,200 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, וכן לעד עשרים ואחת מנהלים בחברות הבת של הבנק, הניתנים למימוש עד ל-1,556,200 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספית הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 163 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה הבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א', ב' או ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות תהיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2025 ו-(3) 1 באפריל 2026, וכל מנה של כתבי האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה, הכל כמפורט במתאר.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים בלבד. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.3 במתאר.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, יחס פקדונות ליבה.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718) בנושא "תשלום מבוסס מניות" (מסתכם בכ-45 מיליוני שקלים חדשים.

ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השני של שנת 2022 ועד לתום השנה. האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסע על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 24 במאי 2022:

מחיר מימוש	- 118.10 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.48%) - (0.27%)
סטיית תקן שנתית	- 23.61%

תוכנית אופציות					
א	ב	ג	ד	ה	
271	155	550	853	1,556	כמות אופציות (באלפים)
3.59-5.36	3.59-5.36	3.59-5.36	4.09	4.09	זמן לפקיעה (בשנים)
13.28	13.34	13.09	13.68	13.68	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
3,599	2,068	7,200	11,669	21,286	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2022		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	קיימות במחזור לתחילת שנה
118.10	3,385,298	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
118.10	6,667	חולטו במהלך השנה
-	-	מומשו במהלך השנה
118.10	3,373,548	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2022 היה 13.69 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2022	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
31 בדצמבר 2022	100-120
3,373,548	מספר האופציות
118.10	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.59	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	מזה ניתנות למימוש:
-	מספר האופציות
-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 24 - הון מניות והון

א. להלן פרטים בדבר הון המניות⁽¹⁾ של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2021	2022	2021	2022
256,486,472	257,175,661	400,000,000	400,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש ע.נ.⁽²⁾

- (1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
 (2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

- מגבלות על חלוקת דיבידנדים

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, תאגידי בנקאיים נדרשים להימנע מחלוקת דיבידנדים במידה והם עלולים שלא לעמוד ביעדי ההון שנקבעו, בין היתר, בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331, במכתבי הפיקוח "מדיניות הון לתקופות ביניים" וב-"מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים". לפרטים נוספים ראה ביאור 25.

- מדיניות חלוקת הדיבידנד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, מיום 26 בפברואר 2018, מדיניות הדיבידנד של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים דיבידנד בשיעור של עד 40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

יצוין, כי בהתאם למדיניות הדיבידנד האמורה, הבנק עשוי לרכוש ברכישה עצמית (בכפוף לאמור לעיל) מניות של הבנק, מובהר, כי רכישה עצמית בידי הבנק של מניות הבנק, כאמור לעיל, תיחשב ל"חלוקה", כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, וככזו תקטין בהתאמה את סכום הדיבידנד שיוחלק (אם יחולק) על ידי הבנק על פי מדיניות הדיבידנד. "חלוקה" על פי מדיניות הדיבידנד (הן חלוקת הדיבידנד והן הרכישה העצמית) כאמור לעיל בהתאם להחלטות הדירקטוריון בעניין זה, כפי שיתקבלו מעת לעת ובכפוף להוראות הדין, ובכלל זה הגבלות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.

במסגרת תוכנית חומש אסטרטגית לשנים 2021-2022, שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 26 באפריל 2021, הדירקטוריון יעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לחבון את האפשרות להעלות שיעור הדיבידנד שצוין לעיל, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.

מובהר, כי אין במדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל, משום החלטה או התחייבות לחלוקת דיבידנד, וכי כל "חלוקה" תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין, ובכלל זה, אישור הדירקטוריון לביצוע החלוקה, הכל על פי שיקול דעתו של הדירקטוריון ובכפוף להוראות כל דין.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2020 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	שיעור	סך הכל
		דיבידנד מהרווח	דיבידנד ששולם	דיבידנד ששולם
		(אגורות)	(מיליוני שקלים חדשים)	(מיליוני שקלים חדשים)
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2020⁽³⁾				
16 באוגוסט 2021	31 באוגוסט 2021	188.99	0.30 ⁽⁴⁾	483.0
15 בנובמבר 2021	30 בנובמבר 2021	293.47	0.30 ⁽²⁾	752.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2021⁽⁴⁾				
28 בפברואר 2022	15 במרץ 2022	105.89	0.40	271.6
15 באוגוסט 2022	30 באוגוסט 2022	122.91	0.30	315.9
28 בנובמבר 2022	13 בדצמבר 2022	137.43	0.30	353.4
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2022⁽⁵⁾				
				940.9

- (1) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של שנת 2020.
 (2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של תשע"ב החודשים הראשונים של שנת 2021.
 (3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2020 - 483.0 מיליוני שקלים חדשים.
 (4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2021 - 1,024.3 מיליוני שקלים חדשים.
 (5) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2022 - 669.3 מיליוני שקלים חדשים.

- הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022 לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022 ראה ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון"

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
1. בנתוני המאוחד		
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון
21,969	25,072	הון עצמי רובד 1
21,969	25,072	הון רובד 1 ⁽⁴⁾
7,914	8,015	הון רובד 2
29,883	33,087	סך הכל הון כולל
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
202,611	234,383	סיכון אשראי ⁽³⁾
2,268	1,301	סיכוי שוק
13,831	16,567	סיכון תפעולי
218,710	252,251	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
		ג. יחס הון לרכיבי סיכון
10.04	9.94	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽²⁾⁽⁴⁾
10.04	9.94	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
13.66	13.12	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.60	9.60	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽³⁾
12.50	12.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽³⁾
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו		
9.85	10.51	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.85	10.51	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.49	13.45	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50	12.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאחדות שלו		
16.28	-	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
16.28	-	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
19.40	-	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.43	-	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50	-	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

- (1) נתונים אלה כוללים התאמות פיקוחיות בגין: תוכניות התייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן, השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים וכן יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.א ו-4.א להלן וכן סעיפים ד', ט' ו-יא' להלן.
- (2) במסגרת סקירה רחבת שערך הפיקוח על הבנקים במערכת הבנקאית בקשר עם הלוואות לדויר, עודכן אופן חישוב יחס ההחזר להכנסה (PDI) בהתאם להבהרה שניתנה ביחס ליישום ההוראה. השפעת העדכון (יחד עם תיקון טעות מימורית ביישום החישוב עבור סגמנט מסוים), הביאה לעליה לא מהותית בהיקף נכסי הסיכון של הבנק, והסתכמה בהקטנה של כ-0.1% ביחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון. השפעות אלה נכללו בחישוב יחס הון רובד 1 החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2022.
- (3) לפרטים בדבר התאמות יחסי ההון המזעריים בעקבות משבר הקורונה, ראה סעיף ו' להלן.
- (4) יחס הון עצמי רובד 1 התנוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדויר למועד הדיווח, למעט הלוואות לדויר שהועמדו בתקופת משבר הקורונה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון עצמי רובד 1
		הון עצמי
21,729	24,868	
(513)	(543)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
21,216	24,325	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
		מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(167)	(147)	מיסים נדחים לקבל
(6)	-	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים ⁽⁴⁾
892	612	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכניות התייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1
719	465	סך התאמות בגין תכניות התייעלות⁽²⁾
34	15	סך ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ⁽³⁾
-	267	
21,969	25,072	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
		הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
5,933	5,437	
1,981	2,785	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
7,914	8,222	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
		ניכויים - סך ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
-	(207)	
7,914	8,015	סך הכל הון רובד 2
29,883	33,087	סך הכל הון כולל

4. השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		יחס ההון לרכיבי סיכון
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות
10.03	9.78	
0.01	-	השפעת ההתאמות בגין תכניות התייעלות
-	0.12	השפעת התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
-	0.04	השפעת ההתאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע
10.04	9.94	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

- (1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד החל מיום 30 בספטמבר 2020 וכן ניכוי בגין הלוואות לדיור בסך כ- 30 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) התאמות בגין תוכניות התייעלות בנושא עובדים (ביום 31 בדצמבר 2021 - 38 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-1 מיליוני שקלים בגין תוכנית התייעלות בתוכנית הנדל).
(3) התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים, ראה סעיף ט' להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס מינוף

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		1. בנתוני המאוחד
21,969	25,072	הון רובד ⁽¹⁾
423,950	463,010	סך החשיפות
		באחוזים
5.18	5.42	יחס המינוף
4.50	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו
5.55	6.08	יחס המינוף
4.50	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאחדות שלו
8.37	-	יחס המינוף
4.50	-	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות התייעלות וכן התאמות בגין יישום לראשונה של כללי חשבונאות להפסדי אשראי צפויים, ראה סעיף א.3, א.4 לעיל.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

ג. יחס כיסוי נזילות

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		1. בנתוני המאוחד
125	118	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. בנתוני הבנק
120	118	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו
266	209	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאחדות שלו
165	-	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
100	-	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ד. יחס מימון יציב נטו לפי הוראות המפקח על הבנקים

מיום 31 בדצמבר 2021 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס המימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ-מאזניות. בהתאם להוראה, יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש עומד על 100%.

יחס מימון יציב נטו בבנק בחברות בנות בנקאיות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, בדבר "יחס מימון יציב נטו". יחס מימון יציב נטו בחברות בנקאיות משמעותיות בחו"ל מוצג ומחושב בהתאם להוראות הרלוונטיות בכל תחום שיפוט ככל שנקבעו.

31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2022
2021	2022
באחוזים	
(1) בנתוני המאוחד	
119	115
100	100
יחס מימון יציב נטו	
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
(2) חברות בת משמעותיות	
חברה בנק ייב	
162	156
100	100
יחס מימון יציב נטו	
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	

גורמים היכולים להשפיע באופן מהותי על יחס מימון יציב נטו

יחס מימון יציב נטו, על בסיס מאוחד ליום 31.12.2022 עמד על 115%. תנודתיות היחס על פני הרבעון הינה נמוכה, כאשר הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיוסי מימון יציב נטו הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק לפי תקופת המימון, סוג המימון והצד הנגדי. בצד המקורות - התחייבויות ארוכות טווח יציבות יותר מהתחייבויות קצרות טווח, וכן מימון מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים הינו יותר מאשר מימון סיטונאי בעל מועד פירעון זהה. התקצרות של מקורות ארוכים בהיקפים גבוהים (כגון כתבי התחייבויות נדחים) לטווח של מתחת לשנה הינו גורם המשפיע על תוצאות היחס, אך היות ומדובר במקור מימון אשר הינו בדרך כלל בעל תקופות לפירעון מפורזות השפעה על תוצאות היחס אינה מהותית. בצד השימושים - סוג הנכס, תקופת ואיכות הנכס וערך הנזילות קובעים את הסכום של מימון יציב נדרש.

ה. באזל III

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל-:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA

היישום של ההוראות נעשה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל III. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, החל מיום 1 בינואר 2022 הוראות המעבר הסתיימו ולא ניתן להכיר במכשירי הון שאינם כשירים עוד בהון הפיקוחי.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

א. יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת שיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות ההוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרץ 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות ההון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה מהאמור.

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, יפוג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדיור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן: "הלוואה לכל מטרה").

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 9.60% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 12.50% (אליהם יתווספו שולי בטחון נאותים).

א. תכנית התייעלות

במכתב מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, ובהמשך במכתב מיום 13 ביוני 2017, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הניתנת בקשר עם תכניות התייעלות בהוצאות כח אדם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה. במסגרת ההקלה, השפעת תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי נפרסת בקו ישר, לתקופה של חמש שנים, לצורך חישוב יחסי הלימות ההון.

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות, אשר קיבלו את אישור הפיקוח על הבנקים, הכוללים תוכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. ביום 31 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון בנק אגוד תכנית התייעלות אשר קיבלה גם היא את אישור הפיקוח על הבנקים. השפעת ההקלות בגין תכניות התייעלות על יחס הון רובד 1 - זניחה.

א. הנפקה ופדיון כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים

בחודש ינואר 2022 לאחר אישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה. בחודש אוגוסט 2022, פדה בנק יהב בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בסכום כולל של כ-129 מיליוני שקלים חדשים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 56, שהיו מוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) ביום 10 בספטמבר 2022 תמורת כ-0.3 מיליארד שקלים חדשים. ביום 8 בדצמבר 2022 הנפיקה טפחות הנפקות סדרה חדשה (סדרה 65) של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo, צמודה למדד בסכום של כ-0.7 מיליארדי שקלים ערך נקוב תמורת כ-0.7 מיליארדי שקלים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 47, שהיו מוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) ביום 18 בדצמבר 2022 תמורת כ-0.75 מיליארד שקלים חדשים.

א. השפעת היישום של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

החל מיום 1 בינואר 2022 הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. ביום 1 בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299 לפיו, נקבע כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל ביום שבו תאגיד בנקאי יישם לראשונה את הכללים קיטון בהון העצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, תאגיד בנקאי רשאי לכלול באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 (כלומר להוסיף חזרה להון עצמי רובד 1) את הקיטון בהון עצמי רובד 1 שנרשם ביום היישום לראשונה, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר").

השפעת ההקלה על יחס הון עצמי רובד 1 הינה כ-0.12% ליום 31 בדצמבר 2022.

לפירוט בדבר השפעת היישום לראשונה ראה ביאור 1.ג.1. לעיל.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

י"א. הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)

בחודש מרץ 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקים עדכונים להוראות באזל 3 וביניהם, הוראה חדשה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)".

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות ניהול בנקאי תקין הכולל, בין היתר, הוספת הוראת ניהול בנקאי תקין 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי צד נגדי בהתאם ל-SA-CCR, שמחליפה את הגישות הקיימות כיום במסגרת הוראה 203 לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל. בהתאם לחוזר, תחילת יישום ההוראה החל מיום 1 ביולי 2022.

ביום 15 באוגוסט 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר במסגרתו משקל הסיכון בחישוב הקצאת ההון בגין סיכון CVA המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות, יעודכן בהתאם למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים.

הבנק מיישם את ההוראה החל מתחילת יולי 2022. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על יחסי הלימות ההון של הבנק.

בחודש דצמבר 2021 פירסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 208A בנושא גישות חדשות להקצאת הון בגין סיכון CVA. הבנק נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2025.

י"א. חוזר בנושא עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי

ביום 22 במאי 2022 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 - מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי שמטרתה טיפול בחשיפות לענף בינוי ונדל"ן.

בהתאם לחוזר, הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV) ישוקללו במשקל סיכון מוגבר של 150%, וזאת למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופן תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף הבינוי והנדל"ן, על פי המיון הענפי בהוראת דיווח לפיקוח - 831 "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק".

תחולת יישום ההוראה החל מיום 30 ביוני 2022, אולם הבנק רשאי לפרוס את השפעת השינוי במשקל הסיכון על יחס הלימות ההון בגין מלאי ההלוואות הקיים אצלו, ליום 30 ביוני 2022 בשיעורים רבעוניים קבועים, החל מיום 30 בספטמבר 2022 ועד ליום 30 ביוני 2023.

ליום 31 בדצמבר 2022 אין השפעה מהותית על יחסי הלימות ההון וכך גם בהמשך תהליך הפריסה.

י"ב. יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ- 4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי. בהתאם לחוזרים שפורסמו ביום 22 במרץ 2021, ביום 30 בספטמבר 2021 וביום 15 במאי 2022, הוארכה תחילתה של ההוראה מיום פרסומה ותוקפה עד ליום 31 בדצמבר 2023. לאחר תום תוקף ההוראה תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

ביום 15 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לפיו ההקלה תחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

י"ג. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
3,194	3,134	מטבע ישראלי צמוד למדד
4,037	4,715	מטבע ישראלי לא צמוד
47	54	מטבע חוץ
7,278	7,903	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר								
2021				2022				
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 ועד 20 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	עד שנה	
96	90	3	15	23	14	21	14	במגזר הצמוד למדד⁽³⁾
								תזרימים חוזיים עתידיים
88	83	1	13	22	13	20	14	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
88	73	1	9	18	13	19	13	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾
-	3	-	1	1	1	-	-	במגזר השקלי הלא צמוד
								תזרימים חוזיים עתידיים
-	3	-	-	1	1	1	-	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
-	2	-	-	1	-	1	-	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2021	2022	
263	198	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
104	89	הלוואות עומדות ומענקים

(1) אשראים ופיקדונות, מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 835 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2021 - 920 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.

(3) כולל מגזר מטבע חוץ.

(4) ההיוון במגזרים צמוד מדד ומס"ח בוצע לפי שיעור 2.13%, במגזר הלא צמוד בוצע לפי שיעור 4.98% (שנת 2021 - לפי שיעור 0.13%, 2.6% בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2021	2022	
382	313	1. חוזי מחשוב ושרותי תוכנה ⁽¹⁾
16	221	2. רכישה ושיפוץ בניינים ⁽²⁾

(1) כולל הסכם של בנק אגוד עם בנק לאומי לקבלת שירותי מחשוב בסכום של 135 מיליוני שקלים חדשים לשנה בגין השנים 2021-2022. (2) כולל התחייבות להקמת מבנה נוסף בלוד, אליו תועברנה בהדרגה כל יחידות המטה של הבנק.

4. פעילות מכירת אשראי

2020	2021	2022	
233	234	1,903	הערך בספרים של האשראי שנמכר
116	234	1,943	סך הכל תמורה
-	6	32	התחייבות לשרות - הוצאה בגין שירותי תפעול
(117)	(6)	8	סך הכל רווח (הפסד) נטו ממכירת אשראי

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 1,899 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2022 נאמד בכ-189 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2021 - 159 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-50% מחלקו בקרן הסיכונים. הכספים כאמור מופקדים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות בחשבון בבנק ישראל. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-389 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2021 - כ-477 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להפקיד את חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 633 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2022 מוערך בכ-193 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2021 - 120 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-50% מחלקו בקרן הסיכונים. הכספים כאמור מופקדים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות בחשבון בבנק ישראל. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א לדוחות הכספיים.

(3) לבנק אגוד הייתה התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי") בהתאם להסכם שנחתם ביום 2 בספטמבר 2021 והוארך מעת לעת, בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. ממועד זה, החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות" וזו הוארכה ביום 29 במרץ 2018 בהתאם להצעת לאומי עד ליום 30 ביוני 2021. בהתאם לאישור דירקטוריון בנק אגוד מיום 12 במאי 2020, התקשר בנק אגוד עם לאומי בתוספת להסכם, במסגרתה, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים, הוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022. לבנק אגוד לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת. התמורה ששילם בנק אגוד בעבור השירותים השוטפים היא בסכום של 125 מיליוני שקלים חדשים בגין שנת 2020, ו-135 מיליוני שקלים חדשים בגין השנים 2021-2022. בנוסף נחתמה התקשרות נוספת למשך הרבעון הראשון של שנת 2023 תמורת 23 מיליוני שקלים חדשים.

(4) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה סליקת ניירות ערך וכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- (5) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
 - השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה של הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלות המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישולם לבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישולם לבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת הזהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור), יש בה עניין אישי.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או הוצאות המשפטיות שהוציא או שחוייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או הוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועד על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או הוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 30 באוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית לאשר מחדש את כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד.

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לכתב הפטור והתחייבות לשיפוי של הבנק, לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, ובכללם המנהל הכללי של הבנק ובעלי שליטה בבנק וקרוביהם, וכן לעובדים, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד. לפי התיקון, נקבע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, כאמור בתיקון התקנון לעיל. בנוסף, התיקון קובע כי כתב ההתחייבות וכל הקשור בו כפופים לדיני מדינת ישראל בלבד, וסמכות השיפוט הבלעדית בכל עניין בקשר לכך מסורה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בלבד. כמו כן, עודכנה רשימת האירועים הכלולה בתוספת לכתב ההתחייבות. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 17 באוגוסט 2020, החליטה לאישור כתב ההתחייבות המתוקן, לעניין תחולתו כלפי שאר הזכאים, שאינם בעלי שליטה וקרוביהם, תובא לאישור מחדש, ככל שיידרש לפי דין, עד תום 9 שנים מיום 15 באוקטובר 2020.

(6) בחודש מאי 1998 החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפון, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורט להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בסיוטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחדש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכיהנום הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליון שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושכומיה, לרבות שכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחות הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה הפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועצי המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפריז לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות. המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, ישיבת הווכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וביום 26 בספטמבר 2019 ניתן פסק דין על פיו נדחתה הבקשה לאישור תובענה ייצוגית ונמחקה התביעה האישית. ביום 4 בנובמבר 2019 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על דחיית הבקשה. הצדדים הגישו סיכומים מטעמם. ביום 2 ביוני 2021 התקיים דיון בבית המשפט העליון. ביום 20 באוקטובר 2022 ניתן על ידי בית משפט העליון פסק דין, במסגרתו נדחה הערעור ללא צו להוצאת.

ב) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושללא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המודל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016. ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי כוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב-5 בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון,

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל הבקשות. בהתאם להחלטות בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישור לבית המשפט המחוזי וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטה על איחוד הדיון בבקשה זו יחד עם 5 בקשות שהוגשו נגד 5 בנקים נוספים. בהתאם, כל התובענות נקבעו לשיבה מקדמית ליום 19 בדצמבר 2018. במסגרת דיון זה נדונה בקשת מטעם הבנק למחיקת סעיפים מתשובת המבקשת וכן בקשה מטעם המבקשת למחיקת תגובת הבנק לבקשת האישור בשל הפרה לכאורה של החלטה קודמת בנושא גילוי המסמכים.

ביום 28 בנובמבר 2019 ניתנה החלטת בית משפט בבקשות המקדמיות ובין היתר, נדחתה בקשתה של המבקשת למחיקת תגובת הבנק. המבקשת הגישה בקשת רשות ערעור, לבית משפט העליון, על ההחלטה הדוחה את בקשת הגילוי שלה וטרם ניתנה החלטה בעניינה. בהתאם להחלטת בית המשפט, הבנק הגיש ביום 17 במאי 2020 תשובה לתגובת המבקש לתשובת הבנק לבקשת האישור. ביום 6 באפריל 2021 נערכה ישיבת קדם משפט, בה נקבעו מועדים לדיוני הוכחות בחודש מרץ 2023. במקיבל, ביום 19 ביולי 2021 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה, הציע בית המשפט לצדדים לקיים הליך פיזור, עוד טרם הדיון הקבוע להוכחות והצדדים נתנו הסכמתם להצעת בית המשפט. ביום 24 בנובמבר 2021 התקיימה ישיבת אישור, שלא צלחה. ביום 3 בינואר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט בדבר פניה לקבלת עמדת הפיקוח על הבנקים, תוך שהוא מאפשר לכל אחד מהצדדים להמציא לבית המשפט, שלוש שאלות אשר ברצונם שהפיקוח יתייחס אליהן בעמדתו. בהתאם, ביום 8 בפברואר 2021 הוגשה הודעה מטעם הבנקים במסגרתה, פירטו את השאלות המוצעות מטעמם. ביום 13 בפברואר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט המורה לפיקוח על הבנקים להמציא עמדתו ביחס למחלוקת נשוא הבקשות והתייחסותו לשאלות שהגישו הצדדים. ביום 16 בפברואר 2022 הגישה המבקשת בקשה לחשיפת נתוני הבנק לגבי שיעור העסקים הקטנים מכלל התאגידים, תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 14 באפריל 2022. ביום 25 במאי 2022 ניתנה החלטת בית המשפט הדוחה את בקשת המבקשת לחשיפת הנתונים המבוקשים, כאמור.

ביום 22 באוגוסט 2022 הוגשה עמדת המפקח על הבנקים ביחס למחלוקת בתיק והמתייחסת לשאלות שהועברו אליו. בעקבות עמדת המפקח על הבנקים, המליץ בית המשפט לצדדים, לחדש את הליך הגישור. נוכח הסכמתם העקרונית של כל הצדדים לקיומו של הליך גישור, ביום 19 באוקטובר 2022, ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה, בית המשפט נתן את המלצתו ביחס לאופן חלוקת תשלום שכר טרחת המגשר והבנק נתן לה את הסכמתו. בעוד המבקשות הודיעו כי הן דוחות את המלצת בית המשפט.

ביום 27 בנובמבר 2022 התקיימה ישיבת קדם משפט, שבה העלו הצדדים את טענותיהם ביחס לעמדת הפיקוח על הבנקים. דיוני הוכחות נקבעו לחודשים מרץ - אפריל 2023.

(א) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדיור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרוני ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חיי ההלוואה, אולם בהסכם ההלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות.

תגובה מטעם הבנק הוגשה ביום 25 ביולי 2018 וביום 6 בינואר 2019 הוגשה תשובת המבקש לתשובת הבנק.

ביום 27 בפברואר 2019 התקיימה ישיבת קדם משפט בבקשת האישור אשר בסופה המליץ בית המשפט לצדדים לפנות להליך גישור על מנת לנסות וליישב את המחלוקות ביניהם בהסכמה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים בהליך גישור.

ביום 18 בינואר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט, בקשה לאישור הסדר פשרה, תוך הודעה, כי בתום הליך גישור, הם הגיעו להסדר פשרה בבקשה לאישור התובענה. ביום 3 בפברואר 2022 בית המשפט נתן את הערותיו לגבי הסכם הפשרה. התיקונים בהסכם הפשרה שביצעו התבקש על ידי בית המשפט - בוצעו והוגשו. ביום 17 באפריל 2022 ניתנה החלטה בדבר פירסום הודעה על הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 12 במאי 2022 פורסמה הודעה, בהתאם. במקיבל, הסכם הפשרה הועבר לקבלת עמדתה של היועצת המשפטית לממשלה. ביום 4 בנובמבר 2022 הוגשה עמדת היועצת המשפטית לממשלה המתנגדת להסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית. ביום 6 בנובמבר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט המורה לצדדים להגיש תשובה מטעמם, לעמדת היועצת המשפטית לממשלה. תשובת הצדדים לעמדת היועצת המשפטית לממשלה בצירוף הסכם פשרה מעודכן הוגשה ביום 26 בינואר 2023. ביום 1 בפברואר 2023 התקיים דיון קדם משפט בנוכחות נציג מטעם היועצת המשפטית לממשלה, במסגרתו, הוסרה ההתנגדות העקרונית של היועצת המשפטית לממשלה להסדר הפשרה. בסופו של הדיון החליט בית המשפט כי יתייחס לעניינים אחדים בעלי אופי טכני, שנותרו מעמדת היועצת המשפטית לממשלה, במסגרת ההחלטה שתינתן בבקשה לאישור הסדר הפשרה. כמו כן נקבע כי על הצדדים להגיש הסדר פשרה מתוקן וחתום. בהתאם, ביום 8 בפברואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט הסכם פשרה סופי וחתום בצירוף נוסח הודעה לפרסום בדבר אישור הסכם הפשרה. ביום 1 במרץ 2023 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה, בית המשפט נתן את הערותיו לגבי הסכם הפשרה והצדדים נדרשו להגיש את התייחסותם. בהתאם, התייחסויות הצדדים לשאלות בית המשפט הוגשו ביום 5 במרץ 2023, וביום 8 במרץ 2023 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה, תוך שנדחתה עמדת היועצת המשפטית לממשלה בעניינים בעלי אופי טכני.

בהתאם להסכם הפשרה ישיב הבנק לכל אחד מהלקוחות אשר מנגנון ההגנה לשעת חירום הופעל בהלוואתם, את ההפרש בין סכום החיוב החדשי בו חייב בפועל עד למועד ביצוע הסכם הפשרה, לבין סכום החיוב החדשי אותו היה משלם לפי שיעור ריבית מוזל, אשר הועמד על 22.5% מההפרש שבין שיעור הריבית שנקבע בפועל בכל הלוואה, לפי מנגנון זה לבין שיעור הריבית שהיה משולם לפי מנגנון עוגן אג"ח. כמו כן, לגבי הלוואות פעילות בהן טרם הסתיימה תקופת הריבית בה הופעל המנגנון, תינתן ללקוחות הנחה ביתרת התקופה, על דרך העמדת הריבית על השיעור המוזל כאמור לעיל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ד) בחודש ספטמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-180 מיליוני שקלים חדשים (על דרך האומדנה).

עניינה של הבקשה הוא, בגביית עמלה ביתר, לכאורה, בפירעון מוקדם של הלוואות לדיור המורכבת ממספר מסלולים, אשר בחלקם נוצרו הפרשי היוון חיוביים ובחלקם נוצרו הפרשי היוון שליליים, בכך שהבנק אינו מבצע קיזוז בין הפרשי ההיוון במסלולים השונים וזאת לכאורה, בניגוד למנגנון הקבוע בצו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור), התשס"ב-2002.

המבקש מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הבנק אשר פרעו ו/או יפרעו משכנתא בפירעון מוקדם חלקי או מלא, ובאחד ממסלוליה נוצרה יתרת היוון שלילית, שלא קוזזה מעמלת הפירעון המוקדם קבוע בדין. בחודש מרץ 2019 הודיע ב"כ המבקש כי הוא שוקל להחליף את חוות דעת המומחה שצורפה לבקשת האישור בחוות דעת של מומחה אחר. לאור זאת, נדחה בהסכמה מועד הגשת תגובת הבנק לבקשת האישור עד ליום 29 באפריל 2019. לאור היעדר הסכמה לגבי נוסח חוזה"ד, יעוכב מועד הגשת התגובה עד להגשת בקשה של המבקש לתיקון בקשת האישור. ביום 3 ביוני 2019 אושר הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, בהתאם לו, תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 29 באוקטובר 2019 ותשובה לתגובת הבנק, מטעם המבקש הוגשה ביום 1 בינואר 2020.

ביום 5 בינואר 2020 התקיים דיון מקדמי בתיק, בו החליט בית המשפט כי יש להמתין עד שתתגבשנה טענות נוספות של הצדדים, לרבות בנושא איחוד הדיון עם בקשות דומות שהוגשו באותו נושא. ביום 16 במרץ 2020 הגיש המבקש בקשה לגילוי מסמכים. ביום 10 באוגוסט 2020 הוגשה תגובת הבנק לבקשת הגילוי והוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק. ביום 15 בספטמבר 2020 התקיים דיון מקדמי, בסופו נקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם, עד ליום 25 באוקטובר 2020, בשאלה האם ניתן להכריע בבקשת האישור לפי החומר המצוי בתיק וסיכומים בכתב, בהתאם לכך, הבנק הגיש עמדה מטעמו והודיע כי הוא עומד על קיומו של הליך הוכחות. ביום 9 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי בסופו, ניתנה החלטה המקבלת את עמדת הבנק ובהתאם לכך, נקבעו מועדי הוכחות. ביום 30 במאי 2021 התקיים דיון הוכחות. לאחר משיא ומתן נוסף בין הצדדים הוסכם בין הצדדים להעביר את התיק לגישור בהתאם, בין הצדדים התקיימו מספר ישיבות גישור. לאחר משיא ומתן נוסף בין הצדדים מחוץ לישיבות הגישור, הושגו הסכמות עקרוניות להסכם פשרה. במקביל, נוכח קיומו של הליך הגישור, דיוני הוכחות שנקבעו בוטלו. על הצדדים להגיש הודעת עדכון לבית המשפט לעניין הסכם הפשרה וזאת עד ליום 14 במאי 2023.

(ה) בחודש דצמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של 280 מיליוני שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ונגד חברות הביטוח - הראל, הפניקס ומנורה, בגין גבייה ביתר, בניגוד לדין לכאורה, של פרמיות ביטוח בגין פוליסות ביטוח מיותרות, לכאורה, שהופקו לבעל המבנה למרות שבעת הפקתן הייתה כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה.

המבקשים העמידו את הנזק בסך כולל של 280 מיליוני שקלים חדשים, ביחד ולחוד. לטענתם, הנזק ביחס לכל בנק, ככל שתבקש חלוקת אחריות בין הנתבעים, הוא בהתאם לפלחי השוק שלהם- מחצית מהנזק לפחות יש ליחס לבנקים ואילו מחצית לחברות הביטוח.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 10 ביוני 2019 ותשובת המבקש לתגובת הבנק הוגשה ביום 5 במרץ 2020. ביום 16 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי במהלכו, העלה בית המשפט את הקשיים שבבקשה ובצירוף של משיבים משני סוגים (חברות ביטוח ובנקים) והורה למבקשים להודיע, עד ליום 2 במאי 2021, כיצד הם מתכוונים להמשיך את בקשת האישור וכנגד מי. המבקשים הודיעו לבית המשפט כי הם החלו בשיחות עם חלק מהמשיבים בתיק וביקשו ארכה לצורך מסירת העדכון. על המבקשים למסור את עמדתם עד ליום 1 באוגוסט 2021. בית המשפט נענה לבקשת המבקשים למתן ארכה על מנת למצות הידברות עם חלק מהמשיבים וזאת עד ליום 30 באוקטובר 2021. הודעות עדכון כאמור הוגשו ביום 31 באוקטובר 2021 וביום 31 בדצמבר 2021 במסגרתן, הודיעו המבקשים כי הם ממשיכים לנהל שיחות עם המשיבים (שאינם בנקים), תוך שהם מבקשים ארכה נוספת, בת 30 יום, על מנת למצות את השיחות ובית המשפט נענה לבקשתם. בהתאם, על המבקשים למסור את עמדתם עד ליום 31 בינואר 2022. ביום 7 בפברואר 2022 בית המשפט קבע, שעל המבקשים להתייחס בהודעת העדכון לכל המשיבים (לאור ההודעות שהוגשו על ידי חלק מחברות הביטוח שאיתם לא מנוהלים כלל מגעים). בהתאם, ביום 13 בפברואר 2022, הגישו המבקשים הודעה מטעמם. ביום 23 במרץ 2022 התקיים דיון במסגרתו נקבעו דיוני הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2022 התקיים דיון הוכחות במסגרתו, נחקרו עדי המבקש. ביום 8 בנובמבר 2022 התקיים דיון הוכחות נוסף. במקביל, בין הצדדים מתנהל משיא ומתן להסדר הסתלקות. ביום 12 בפברואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט, בקשה מוסכמת - לאישור הסתלקות מהבקשה לאישור התובענה נגד הבנק. ביום 19 בפברואר 2023 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות, תוך דחיית תביעתה האישית של המבקשת.

(ו) בחודש מאי 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי ת"א, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בגין הפרה, כביכול, של חובת הסודיות בכך שהבנק מעביר פרטי מידע מזהים שונים לתאגידי מידע בינלאומיים ובפרט חברת פייסבוק, ומאפשר לאסוף מידע פרטי על לקוחות הבנק, תוך הפרה לכאורה, של הרואות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 ועוד שורה של דינים, וזאת מבלי לתת גילוי ללקוחות הבנק כנדרש וללא קבלת הסכמתם. לטענת המבקש, הבנק משתמש בכלים של צדדים שלישיים כגון פייסבוק וגוגל, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלו בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות של הבנק לשם עריכת קמפיינים פרסומיים, והתאגידים מצידם מעבדים את המידע שנחשף על הלקוחות לצרכים שלהם וזאת מבלי שניתן על כך גילוי בדבר המטרות שלשמן נאסף המידע ומהו בדיוק המידע שנאסף למעט, "הבהרה משפטית" באתר הבנק, שלטענת המבקש, הינה לוקה בחסר ואין לראות בה כהסכמה. עוד טוען המבקש, כי כל התנאים במסמכי הבנק, אשר מתירים לבנק למסור מידע על לקוחותיו לצדדי ג', ובכלל זה "הבהרה המשפטית" הם תנאים מקפחים בחוזה אחיד. המבקש טוען שאין ביכולתו לכמת את גובה הנזק הקבוצתי. תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ב-1 במרץ 2021. ביום 27 ביוני 2021 הוגשה תגובה מטעם המבקש לתשובת הבנק לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 15 ביולי 2021 התקיים דיון מאוחד בבקשה זו ביחד עם בקשה שהוגשה באותו עניין נגד בנקים אחרים, בסופו נקבעו מועדים להגשת בקשות מחיקה בעניין שינויי והרחבות החזית בתגובת המבקש ותגובות להן. בהתאם, ביום 30 באוגוסט 2021 הגיש הבנק בקשה למחיקת חלקים מתגובת המבקש לתשובת הבנק לבקשת האישור. ביום 29 בנובמבר 2021 הוגשה תשובת המבקש לבקשת המחיקה וביום 9 בדצמבר 2021 הוגשה תשובת הבנק לתשובת המבקש. בהתאם להחלטת בית המשפט, התובענות יעברו להתייחסות המפקח על הבנקים לאחר מתן החלטה בבקשת המחיקה, וזו טרם ניתנה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ז) בחודש אפריל 2021, הוגשה בבית המשפט המחוזי תל אביב, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 14 נתבעים נוספים (בנקים אחרים וגופים פיננסיים נוספים - להלן: "המשיבים"), בגין העברת מידע פרטי לצדדים שלישיים תוך כדי גלישה ב"איזור האישי", שבאתרי האינטרנט וביישומונים שמפעילים המשיבים, וזאת, כביכול, תוך פגיעה בפרטיות המנוגדת להוראות חוק הגנת הפרטיות, כללי הבנקאות ועוד שורה של חובות המוטלות על המשיבים.

לטענת המבקשים, האיזור האישי כולל מידע פרטי וסודי וזה מועבר לצדדים שלישיים, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות, ובפרט לחברת גוגל ולשירות הפרסומות שלה. זאת בין היתר, במסגרת השימוש שעושה הבנק בשירות האנליזה של חברת גוגל (גוגל אנליטיקס). התובעים לא נקבו בסכום נזק קבוצתי. יחד עם זאת, הם מעריכים כי הנזק הממוני והבלתי ממוני לכ"א מחברי הקבוצה עומד על סך של 2,000 שקלים חדשים.

ביום 23 ביוני 2022 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בצירוף חוות דעת מומחה והמבקשים הגישו תגובה מטעמם לתשובת הבנק. ביום 6 בנובמבר 2022 התקיים דיון קדם משפט במסגרתו, בית המשפט פרס בפני הצדדים את האפשרויות להמשך ניהול בירור המחלוקת ובסופו, ניתנה החלטה לפיה, עד ליום 27 בנובמבר 2022 יודיעו המשיבים אם הם מסכימים לגישור. עוד נקבע כי אם הגישור לא יצלח, תעמוד למשיבים הזכות להגיש בקשות למחיקת חלקים מהתגובה לתשובה, בתוך 30 יום ממועד ההודעה על כשלונם. נוכח הצעת בית המשפט בדיון, הצדדים הסכימו על הפניית ההליך לגישור. בהתאם, ביום 7 במרץ 2023 התקיימה ישיבת גישור ראשונה, וההליך טרם הסתיים. מועד קדם משפט נוסף קבוע ליום 14 בספטמבר 2023.

(ח) בחודש בספטמבר 2021, הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים, בגין פרסום, הצגת, קביעת או גביית עמלה במטבע זר, בניגוד לדיון כביכול, במקום בשקלים חדשים וכי הבנקים גובים עמלות אלה בשקלים על-בסיס שערי המרה גבוהים. של שקלים חדשים למטבע חוץ. לטענת המבקשים, תעריפוני הבנקים כוללים שירותים בנקאיים שונים בגינם נקבעו עמלות הנקובות במטבע חוץ ולא בשקלים חדשים, עבור שירותים שלא הותר לפרסם או לגבות עבורם עמלות במטבע חוץ, באופן גורף, גם מלקוחות שאינם מנהלים כלל חשבונות במטבע חוץ. עוד נטען, כי הבנקים הנתבעים גובים את העמלות תוך המרה רעיונית של שקלים למטבע חוץ בשערי המרה גבוהים מאלה המפורסמים על ידי בנק ישראל כשערי המרה יציגים.

המבקשים מבקשים לקבוע, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הנתבעים, או מי מהם, שקיבלו שירות בנקאי מהנתבעים, לרבות צדדים שלישיים, ונגבתה מהם, במישרין או בעקיפין, עמלה או הוצאה אשר פורסמה, הוצגה או נקבעה בתעריפון במטבע שאינו שקל (למעט לגבי שלושת השירותים שנקבעו בדולר בתעריפון המלא או לגבי לקוחות שמנהלים חשבון במטבע חוץ).

המבקשים מציינים כי אין ביכולתם להעריך במדויק את היקף הנזק לחברי הקבוצה.

עוד טרם הגיע המועד להגשת תשובת הבנק, ביום 2 בינואר 2022 התקיים דיון בבקשת האישור דן, שאוחדה לצרכי הדיון עם בקשה אחרת שעניינה בטענה ההפוכה לפיה, כאשר עמלה נקובה בתעריפון הבנק בדולר ארה"ב, על הבנק לגבותה בדולר ארה"ב ולא בשקל חדש. בסופו של הדיון, הוסכם כי המבקשים יודיעו על הסתלקותם מהבקשה דן, תוך התחייבות מטעם המבקשים ומי מטעמם שלא להגיש שוב ותוך חיובם בהוצאות. בהתאם להחלטה, ביום 22 במרץ 2022 הוגשה בקשת ההסתלקות המוסכמת. ביום 9 במאי 2022 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות, תוך חיוב המבקשים בהוצאות לטובת הבנקים המשיבים.

(ט) בחודש פברואר 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, נגד הבנק ו-9 בנקים נוספים ונגד 2 חברות פרטיות המפעילות בעצמן ו/או באמצעות זיכיון מכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים למשיכת מזומן ("הבקשה"). עניינה של הבקשה, בשירותי משיכת כסף מזומן מחשבונות לקוחות הבנקים הנתבעים, שבוצעו באמצעות מכשירים אוטומטיים (ATM) חוץ בנקאיים, המופעלים על-ידי חברות פרטיות.

בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים גובים מלקוחותיהם עמלה נוספת, וללא גילוי מלא וכביכול, בניגוד לדיון, בגין משיכות מזומנים במכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים/ פרטיים וזאת בנוסף על העמלה המשולמת לחברות הפרטיות המפעילות את המכשירים.

עוד נטען, כי מדובר בפעולות הנוגדות את חובותיהם החוקיות של הבנקים לתת שירות ראוי לכלל לקוחותיהם, כולל אלו באזורים בהם נסגר סניף בנק (לגבי הבנק צוין, כי הבנק אינו פועל לסגירת סניפיו), היקף פריסת המכשירים האוטומטיים הבנקאיים למשיכת מזומן, אינו נותן מענה לכלל האוכלוסייה ולכלל לקוחות הבנקים. הנזק לקבוצה על-פי הבקשה, הועמד על סך כולל של 458 מיליון שקלים חדשים נגד כל הנתבעים, תוך שהמבקשת מותירה לשיקול דעת בית המשפט את שאלת חלוקת האחריות בין כלל המשיבים.

תשובת הבנק לבקשה לאישור הוגשה ביום 7 באוגוסט 2022. וכן הוגשה תגובת המבקשת לתשובת הבנקים.

ביום 20 בדצמבר 2022 התקיים דיון קדם משפט. בהמשכו, ביום 1 בינואר 2023 ניתנה החלטת בית משפט לפיה, מתבקשת התייחסות המפקח על הבנקים לשאלה, כפי שנוסחה על ידי בית המשפט, בקשר עם הנתען בבקשת האישור. ביום 8 בינואר 2023 ניתנה החלטה נוספת של בית המשפט הקובעת כי על המפקח על הבנקים להגיש עמדתו. בהתאם, ביום 8 בפברואר 2023 הוגשה עמדת המפקח על הבנקים. ביום 12 בפברואר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, על המבקשת להגיש עד ליום 19 בפברואר 2023, בקשת הסתלקות מהבקשה לאישור או לנמק את עמידתה על בירורה. ביום 19 בפברואר 2023 הגישה המבקשה התייחסות לעמדת המפקח על הבנקים ובהתאם להחלטת בית המשפט, על המפקח על הבנקים ליתן את תגובתו להתייחסות המבקשת וזאת עד ליום 13 באפריל 2023.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(י) בחודש אפריל 2022, הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי בחיפה, עניינה של הבקשה, בגביית עמלה כפולה, שלא כדין כביכול, בעסקת חליפין בין שני מטבעות זרים והיעדר גילוי נאות אודות היקף החיוב בהפרשי המרה. ביחס לחיוב בגין עמלת פעולה נטען כי, בגין המרה בין שני מטבעות זרים, הבנק גובה שתי עמלות פעולה (עסקת מכירה - המרה ממטבע אחד לשקל ועסקת רכישה - המרת שקל למטבע השני), אף כי לשיטתו, בפועל בוצעה עסקת חליפין אחת- בין מטבע זר אחד למישהו. ביחס לחיוב בגין הפרשי המרה נטען כי, הבנק אינו מפרט ללקוח מראש, בתעריפון או בגדר חוברת "תנאים כלליים לניהול חשבון" את היקף החיוב המדויק בהפרשי המרה, שיחול בעסקה.

המבקש ציין כי אין ביכולתו להעריך במדויק את היקף הנזק לחברי הקבוצה.

ביום 2 ביוני 2022 הוגשה מטעם הבנק בקשה לסילוק על הסף, וזאת בשל מעשה בית דין לאור פסקי הדין שניתנו בתביעות קודמות שהגיש בא כוח המבקש בתיק זה, שכולן נדחו, לרבות דחיה על הסף שאושר בבית המשפט העליון. ביום 23 ביוני 2022 הגיש המבקש תשובה לבקשה לסילוק על הסף. ביום 13 ביוני 2022 הוגשה מטעם הבנק בקשה למתן ארכה להגשת תשובת הבנק לבקשה לאישור וביום 30 ביוני 2022 ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה תשובת הבנק לבקשה לאישור בתוך 30 ימים ממתן ההכרעה בבקשה לסילוק על הסף. בהמשך לבקשה לסילוק על הסף ובהתאם להחלטת בית המשפט מיום 26 ביולי 2022, ביום 5 בספטמבר 22 הוגשה מטעם הבנק "טבלה השוואתית", תוך הפניה לסעיפי הבקשה לאישור דנן למול הפניה לסעיפי הבקשות לאישור שנדונו בעבר ואשר, לטענת הבנק, הוכרעו. ביום 21 בספטמבר 2022 הוגשה התייחסות מטעם המבקש לטבלה ההשוואתית. ביום 24 בנובמבר 2022 התקיים דיון במסגרתו, נדונה הבקשה לסילוק על הסף ביום 2 בדצמבר 2022 ניתן פס"ד במסגרתו, התקבלה הבקשה לסילוק על הסף במלואה והבקשה לאישור נדחתה על הסף, תוך חיוב המבקש בהוצאות לטובת הבנק. ביום 18 בינואר 2023, הגיש המבקש, לבית המשפט העליון, ערעור על פסק הדין, כאמור. על הבנק להגיש תשובה לערעור ונקבע דיון להשלמת טיעון בעל - פה ליום 13 בנובמבר 2023.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-57 מיליוני שקלים חדשים.

(11) כנגד הבנק ו חברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

(א) בחודש אפריל 2022, הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, ללא הערכת סכום, אשר הוגשה נגדו בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. עניינה של הבקשה הוא בגביית עמלת פתיחת תיק בעת העמדת הלוואה, בניגוד לדין, כביכול, ובאופן שבו העמלה מהווה "ריבית מוסווית", תוך הפרת חוק אשראי הוגן, תשנ"ג-1993 ובניגוד להוראות תקנה 3 לתקנות הסדרת הלוואות חוץ - בנקאיות (החגרת סוגי עסקאות אשראי מתחולת החוק והחגרת הוצאות מגדר "תוספת"), תשע"ט-2019. על רקע פסק דין, אשר דחה בקשה לאישור שהוגשה בעילה דומה כנגד מלווה חוץ בנקאי (מימון ישיר), לאחר שנדונו סוגיות דומות לבקשה דנן (לרבות פרשנות תיקון מספר 5 לחוק אשראי הוגן התשנ"ג-1993 והתקנות מכוחו, וכן סוגיית "ריבית מוסווית"), ביום 22 בספטמבר 2022 אישר בית המשפט בקשה לעיכוב ההליכים בתיק זה, לרבות דחיית הגשת תשובה לבקשת האישור מטעם הבנק, וזאת עד למתן החלטת בית המשפט העליון בערעור שהוגש בעניין מימון ישיר, כאמור.

(ב) בחודש ספטמבר 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, עניינה של הבקשה הוא בחיוב שלא כדין, לכאורה, בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל בגין אי עמידה בפירעון הלוואה מכל סוג, ללא אזהרה מראש וזאת בניגוד להוראות סעיף 5 (א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981, הקובע כי לא יפרסם תאגיד בנקאי פרסומת המעודדת נטילת הלוואה על ידי לקוח, אלא אם כן צורפה להן אזהרה בנוסח "אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל". נטען, כי הבנק מציג באתר האינטרנט השיווקי שלו מגוון הלוואות למטרות שונות ומעודד נטילת ההלוואות על ידי לקוחותיו כאשר בגוף הפרסומת עצמה /או דרך שיווקית אחרת לא הוצגה האזהרה האמורה (המבקש מצייין כי קיימת הבהרה בסוף העמוד ובאותיות קטנות, חלף אזהרה ברורה ונפרדת לכל הצעה כפי שהחוק, לכאורה דורש). הבקשה אינה נוקבת בסכום הנזק הנטען לקבוצה. תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 22 בדצמבר 2022. ביום 2 בפברואר 2023 התקיים דיון קדם משפט בסופו, בית המשפט הביע את דעתו כי התיק מתאים לגישור או הידברות בין הצדדים והעלה הצעה לאופן בו הבקשה תסתיים על דרך הפרשה. בהתאם, בין הצדדים מתנהל משא ומתן. על הצדדים לעדכן את בית המשפט בתוצאות עד ליום 16.03.23.

(ג) בחודש נובמבר 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז- לוד, עניינה של הבקשה באופן עדכון הריבית, על פי הסכמי הלוואה לדיוור במסלול ריבית משתנה על בסיס עוגן אג"ח (תשואות אג"ח מדינה), לגביו נטען כי הינו יוצר יתרון בלתי הוגן לבנק על חשבון הלווים, וכי התנאי בהסכמים האמורים לפיו השינוי בעוגן יהיה רק "בתנאי שסכום מרכיבים אלה לא יפחת מ- 0%", הינו, כביכול, תניה מקפחת בחוזה אחיד, כהגדרתה בסעיף 2 לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982. הבקשה אינה נוקבת בסכום הנזק הנטען. המועד להגשת תשובת הבנק קבוע ליום 11 באפריל 2023. דיון מקדמי בתיק קבוע ליום 5 ביולי 2023.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(12) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות נגזרות וכן הליכים נגזרים, כמפורט להלן:

(א) בחודש ספטמבר 2020 הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א, בקשה לאישור תובענה נגזרת, אשר הוגשה על ידי בעל מניות בשם החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ ("החברה למפעלי כלכלה") ובשם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("יהב"), וזאת כנגד יהב, הבנק, חברי הדירקטוריון של החברה למפעלי כלכלה ושל בנק יהב, ביניהם נושאי משרה של הבנק. לטענת המבקשת, נגרמו ליהב ולחברה למפעלי כלכלה נזקים, כתוצאה מהעמדת אשראי על ידי יהב לבנק, על דרך הפקדת פקדונות בבנק, וזאת, על פי הנטען, בניגוד לדין ותוך הפרת חובות אמון וזהירות של המשיבים כלפי יהב וכלפי החברה למפעלי כלכלה. סכום הנזק הנטען ליהב הינו למעלה ממיליארד שקלים חדשים. תשובת יהב לבקשה הוגשה ביום 29 באפריל 2021 ותשובת הבנק הוגשה ביום 3 במאי 2021. תגובת המבקשים לתשובת לבקשה לאישור הוגשה ביום 8 באוגוסט 2021. ביום 26 בדצמבר 2021 התקיים דיון קדם משפט. בתום הדיון נקבע, כי בטרם יקבע מועד לשמיעת הבקשה לגופה, יועבר התיק לתזכורת פנימית ליום 15.2.2022 וכי אם לא תהיינה בקשות פתוחות במועד זה, יקבע מועד לשמיעת הראיות. התיק הועבר למותב חדש אשר הורה לצדדים, ביום 21 במרץ 2022, לתאם מועדים לחודשים מאי או יוני 2022. ביום 23 במרץ 2022 הגישה המבקשת בקשה לגילוי מסמכים (להלן - "הבקשה לגילוי מסמכים"). בד בבד, ביקשה המבקשת מבית המשפט לשקול גם את פרק הזמן הדרוש להכרעה בבקשה במסגרת קביעת מועד דיון ההוכחות. ביום 5 באפריל 2022 הגישה החברה למפעלי כלכלה בקשה לסילוק הבקשה לגילוי מסמכים על הסף. ביום 5 באפריל 2022 ניתנה החלטה ולפיה נוכח הגשת בקשת הסילוק, המשך בירור הבקשה לגילוי מסמכים ייעשה לאחר הכרעה בבקשת הסילוק ובהתאם לה. ביום 27 באפריל הגישה המבקשת תשובה לבקשת הסילוק. ביום 24 באוקטובר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט הדוחה את בקשת הסילוק והורה למשיבים להגיש תשובתם לבקשה לגילוי ועיון במסמכים בתוך 30 יום. תשובת הבנק הוגשה ביום 21 בדצמבר 2022. ביום 31 בינואר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט בבקשה לגילוי מסמכים במסגרתה, בית המשפט דחה את הבקשה בכל הנוגע לחלק הבקשה המופנה לבנק מזרחי טפחות בע"מ. בנוסף, בית המשפט קבע במסגרת ההחלטה כי יש להכריע, טרם הדיון בבקשת האישור נמשך, בטענה (שהועלתה גם על ידי הבנק), כי יש לסלק את בקשת האישור על הסף מאחר שלמבקשת אין זכות לעתור להגשת תביעה נגזרת, בהתחשב בכך שהיא אינה רשומה כבעלת מניות של החברה למפעלי כלכלה ותרבות. לצורך ההכרעה בשאלה זו, ביום 2 במרץ 2023 התקיים דיון מקדמי, שבמסגרתו נחקרו המבקשת והמצהירה מטעם החברה למפעלי כלכלה. בסיום הדיון, בית המשפט קבע מועדים להגשת סיכומים בשאלה מקדמית בדבר זכות המבקשת להגיש את הבקשה לאישור תביעה נגזרת, בהתחשב במעמדה כיורשת שלא נרשמה כבעלת מניות של החברה למפעלי כלכלה, ובטיב המניה שהייתה בידי בעלה המנוח של המבקשת.

(ב) ביום 12 בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה למתן צו גילוי ועיון מסמכים מכוח הוראות סעיף 1498 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "בקשה לגילוי"), להורות לבנק אגוד ("אגוד/ בנק אגוד"), לגלות מסמכים הנוגעים לאשראים שהעמיד אגוד ללקוח ולאחרים שלחובותיהם ערב הלקוח אישית ("האשראים"). בבקשה נטען, כי חברי דירקטוריון וועדת האשראי של אגוד אפשרו ללקוח לצבור חובות עתק של כ-270 מיליוני שקלים חדשים, וללא שעשן, לכאורה, את המוטל עליהם כדי לגבותם חזרה במועד. לאחר הליכים דינאמיים שונים, ביום 6 באוגוסט 2017, אישר בית המשפט הסדר דינוי, על פיו יעוכבו ההליכים בתיק על מנת לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה, אשר על הקמתה החליט דירקטוריון אגוד, לדון בנושא, ולדירקטוריון עצמו לדון בהמלצותיה. הוועדה הבלתי תלויה השלימה עבודתה והמלצותיה נדונו על ידי דירקטוריון אגוד. בהתאם להסדר הדינוי בין הצדדים, תוכן החלטת הדירקטוריון, שהתקבלה במסגרת אותו דיון, נמסר לב"כ המבקש. הצדדים קיימו הליך גישור, אשר לא צלח. לפיכך, ביום 25 בספטמבר 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת ("הבקשה"), נגד 20 משיבים שונים, שלפי הנטען מכהנים או כיהנו כדירקטורים בבנק אגוד. עניינה של הבקשה, על-פי הנטען בה, הוא מתן הלוואות ללקוח בשנים 2004-2008, ללא בטחונות או כאשר קיימות בטוחות המכסות רק חלק מסך חובותיו, ותוך הפעלת שיקול דעת רשלני והפגנת אדישות, לכאורה, לתוצאות הדברים. כן נטען לגבי אי נקיטת פעולה על-ידי אגוד ונושאי המשרה להחזיר כספי אגוד. המבקש עותר לחייב את המשיבים בנזק שאגרמו, לטענתו, ברשלנותם, בסך של 125 מיליוני שקלים חדשים, הלוך להערכתו בחשבון את התקבולים שיתקבלו בהליכי חדלות הפירעון של הלקוח. בד בבד הוגשה על ידי המבקש בקשה למחיקת הבקשה לגילוי ועיון במסמכים, וביום 28 באוקטובר 2019 בית המשפט הורה על מחיקתה.

בהתאם לבקשה מוסכמת של הצדדים, הורה בית המשפט ביום 12 בדצמבר 2019 על צירוף בנק אגוד כמשיב נוסף לבקשה לאישור תביעה נגזרת וביום 24 במאי 2020 הגיש בנק אגוד את תשובתו לבקשה לאישור תביעה נגזרת. ביום 25 במאי 2020, נעטר בית המשפט לבקשת אגוד ונתן צו חיסיון ארעי, עד להחלטה אחרת, ביחס לחיסיון כלפי צדדים שלישיים על תשובת אגוד לבקשה.

ביום 29 ביולי 2020 הוגשה בקשה מטעם עיתון גלובס ואחרים לביטול צו החיסיון הארעי ובכך לאפשר עיון בלתי מוגבל וחשיפת מסמכים שצורפו לתשובת אגוד לבקשה לאישור נגזרת. ביום 10 באוגוסט 2020 התקיים דיון קדם משפט בהמשכו ניתנה על ידי בית המשפט החלטה הדוחה את בקשת החיסיון הן מדיוני בית המשפט והן ממסמכי בית המשפט ולאפשר לגלובס לעיין במסמכים אלה. ביום 21 בספטמבר הגיש אגוד בקשת רשות לערער על החלטה זו. ביום 19 בינואר 2021 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות ערעור שהגיש אגוד, תוך שהוא מאמץ את ההסדר, לפיו יינתן לאגוד פרק זמן להודיע כי ישנם פרטי מידע מסוימים העולים כדי סודות מסחריים - כך שיתייחס גם לפרטי מידע הנוגעים לפרטיותו של הלקוח ולדו"ח הוועדה הבלתי תלויה, בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 1 בפברואר 2021 אגוד הגיש הודעה כאמור ביום 16 בפברואר 2021.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בית המשפט אישר את הסכמת הצדדים לדחיית מועד הדיון אשר היה קבוע ליום 13 בינואר 2021 וזאת לצורך ניהול משא ומתן, בין הבנק למבטחים ולנתבעים פוטנציאליים אחרים, בהתאם להחלטת דירקטוריון אגוד מיום 31 בדצמבר 2020.

ביום 18 בפברואר 2021 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת עיתון דה מרקר - הוצאת עיתון הארץ בע"מ (דה-מרקר) ואחרים בקשה למתן צו עיון במסמכים המצויים בתיק בית המשפט ולהצטרף להליך הנוגע לבקשת החיסיון, תוך אפשרות להעלות טענות בנוגע ל"אופן 'השחרת' המסמכים". ביום 8 באפריל 2021 התקיים דיון במסגרתו, מסר אגוד לבית המשפט, עדכון ביחס למשא ומתן בין אגוד למבטחים ולנתבעים פוטנציאליים אחרים. בסופו, ניתנה החלטת בית המשפט לפיה, עד ליום 19 במאי 2021 ימצו המשיבים את המשא ומתן ויודיעו את תוצאותיו לבית המשפט ולצד שכנגד. בנוסף, ישקלו המשיבים את האפשרות לשתף בשלב המשא ומתן את המבקש. בהתאם להחלטה, ביום 19 במאי 2021 הוגשה הודעה מטעם אגוד במסגרתה, הודיע אגוד כי שלבי המשא ומתן טרם מוצו וכי הוא זקוק לפרק זמן של 30 ימים נוספים. בית המשפט נעתר לבקשת אגוד וקבע כי עדכון כאמור יוגש עד ליום 20 ביוני 2021. ביום 22 ביוני 2021 נעתר בית המשפט לבקשת אגוד למתן ארכה דומה נוספת. ביום 21 ביולי 2021 הגיש אגוד בקשת עדכון מטעמו לפיה הוא סבור כי המשא ומתן בין הצדדים נכנס לישראל האחרונה ולשם כך מבוקש מתן ארכה נוספת, למיציא המשא ומתן עד ליום 9 בספטמבר 2021 והמבקש הגיש תשובה מטעמו. ביום 23 ביולי 2021 נעתר בית המשפט באופן חלקי לבקשת אגוד וקבע כי עדכון נוסף בקשר עם הליך המשא ומתן יימסר עד ליום 1 בספטמבר 2021. בהתאם להחלטה, הגיש אגוד הודעות עדכון, כאמור, תוך שהוא מבקש מבית המשפט לאפשר אגוד להמשיך ולקדם את הפשרה ולמסור הודעת עדכון נוספת בקשר למגעי הצדדים עד ליום 3 בנובמבר 2021. ביום 4 באוקטובר 2021 בית המשפט נעתר לבקשת אגוד למתן ארכה לעדכון והורה לצדדים לתאם מועדי הכוחות. ביום 6 באוקטובר 2021 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה נקבע, כי דיון הוכחות יתקיים ביום 22 במרץ 2022. וככל שתהיה התפתחות במגעי הצדדים לפשרה - הצדדים יעדכנו אודותיה את בית המשפט. ביום 28 במרץ 2022 החליט דירקטוריון בנק אגוד, בהרכב לא נגוע, לאשר את התקשרות אגוד בהסכם פשרה שגובש עם נושאי המשרה והמבטחים בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, וההסכם הוגש לאישור בית המשפט. ביום 17 באפריל 2022 ניתנה החלטת בית המשפט בקשר עם הבקשה לאישור הסכם הפשרה לפיה, בטרם תידון שאלת אישורו של הסדר הפשרה, יבחן המבקש אם בידו להצטרף להסכם. בהתאם, הצדדים נתבקשו להגיש הודעה משותפת עד ליום 2 במאי 2022 ובה יודיעו אם הגיעו להסכמות בעניין ההסדר והליכי אישורו ואם לאו. אם לא תושגנה הסכמות, יוכל המבקש להגיש את התייחסותו להיבטים הדיוניים של הבקשה לאישור עד ליום 9 במאי 2022.

בהתאם להחלטה, אגוד הגיש מטעמו הודעה המעדכנת על כך שלא הושגו הבנות עם המבקש באשר להסכם הפשרה והליך אישורו. בהתאם להחלטות בית המשפט, ביום 12 במאי 2022. הגיש המבקש את תגובתו להיבטים הדיוניים של הבקשה לאישור הסכם הפשרה. ביום 16 במאי 2022 בית המשפט המתירה ליועמ"ש ליתן את התייחסותו, עד ליום 6 ביוני 2022, למתכונת של בקשת אישור הסכם פשרה, שהוגשה שלא על דעת המבקש. בנוסף, בית המשפט הבהיר, כי בכל מקרה יתקיים דיון קודם לפרסום הסכם הפשרה. ביום 18 ביולי 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה, לפיה יש לדחות את הבקשה לאישור הסדר פשרה משום הדרך בה הוגש (בהתנגדות המבקש). ביום 29 בספטמבר 2022, התיר בית המשפט לצדדים להגיש התייחסות מטעמם לעמדת היועצת המשפטית לממשלה. בהתאם, ביום 6 בנובמבר 2022 הגיש אגוד התייחסותו לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, ובתוך כך גם לאפשרות הידרשותו של בית המשפט לבקשה לאישור הסכם הפשרה במתכונת בה הוגשה. תשובת המבקש להתייחסות מטעם בנק אגוד ונושאי המשרה לעמדת היועצת המשפטית לממשלה הוגשה ביום 21 בנובמבר 2022. טרם התקבלו החלטות נוספות בתיק. ביום 29 בדצמבר, 2022 הושלם מיזוג בנק אגוד עם ולתוך בנק מזרחי טפחות.

13) בחודש אוקטובר 2020 חתם עם הבנק עם חברת Apple על הסכם שבמסגרתו לקוחות הבנק בעלי מכשירים מבוססי מערכת הפעלה iOS יוכלו לשלם באמצעות כרטיסי האשראי הבנקאיים שהונפקו להם בבנק באמצעות אפליקציית Apple Pay.

בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם חברת כרטיסי אשראי ישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ - על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בנוסף, לבנק קיים הסכם עם חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.

בחודש דצמבר 2022 חתם הבנק עם מקס איט פיננסים בע"מ על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. ההסכמים עם חברות כרטיסי האשראי כפופים לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

14) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

15) הבנק התחייב כלפי הנאמנים לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

16) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציית אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנוהל ומתופעל על ידי הבנק. לפרטים בדבר עסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 ד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו, על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. עיקר הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע אשראי.

להלן הערבויות שהוצאו על-ידי הבנק בפילוח מועד פירעון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
3,531	111	88	797	2,535	ערבויות להבטחת אשראי
19,069	799	875	5,433	11,962	ערבויות לרוכשי דירות
12,881	4,799	574	1,854	5,654	ערבויות והתחייבויות אחרות
8,122	-	383	4,787	2,952	התחייבויות להוצאת ערבויות
43,603	5,709	1,920	12,871	23,103	סך הכל ערבויות
ליום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
3,321	506	111	527	2,177	ערבויות להבטחת אשראי
16,582	1,553	534	3,796	10,699	ערבויות לרוכשי דירות
10,571	4,721	435	1,278	4,137	ערבויות והתחייבויות אחרות
9,351	38	1,142	5,691	2,480	התחייבויות להוצאת ערבויות
39,825	6,818	2,222	11,292	19,493	סך הכל ערבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 27 - שיעבודים

ביום 01 בינואר 2022 נכנסו לתוקף העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 336 בנושא שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. העדכונים הינם לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידי בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים. ההוראה כוללת דרישות לניהול נושא הנכסים המשועבדים והסיכונים הכרוכים בו. בבסיס ההוראה המעודכנת עומד המעבר מהוראה כמותית להוראה איכותית, והדרישה לניהול נאות וניטור של שעבוד נכסים. בהתאם לזאת, הבנק קבע מדיניות בנושא ובה הוסדרו, בין היתר, ניהול הפעילות תחת כללי ממשל תאגידי, ניהול סיכונים וכן בקרה וניטור בשים לב לחשיבות הנושא ולמהותיות הפעילות בתאגיד הבנקאי ברמה הקבוצתית.

להלן תיאור תמציתי של שעבודי נכסי הבנק ליום 31/12/22:

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 א.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2022 הופקדו 101 מיליוני שקלים חדשים. (ליום 31 בדצמבר 2021 - 124 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הופקדו בחשבון זה 100 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 41 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבון האמור בסעיף 1 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת הבורסה.

כמו כן, חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 א.2). בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 ב-176 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 511 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 מופקדים בחשבון זה 223 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 22 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבון האמור בסעיף 1 לעיל משועבד בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת המעו"ף.

ב. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ג. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלקת ירוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 15 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2021 - 16 מיליוני דולר של ארצות הברית).

לצורך הבטחת פעילות לקוחות הבנק באופציות בחוץ לארץ הבנק מעמיד בטוחות איגרות חוב של ממשלות זרות. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 58 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2021 - 47 מיליוני דולר של ארצות הברית).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 27 - שיעבודים - המשך

ד. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של ההתחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקאות בנגזרים, ואם החשיפה של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2022 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בשווי של 934 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2021 - 600 מיליוני שקלים חדשים).

במסגרת רגולציית EMIR, החלה על חלק מהצדדים הנגדיים שהבנק סוחר מולם בנגזרי OTC, הבנק נדרש לסלוק מרכזית חלק מעסקאותיו מול אותם צדדים שניים באמצעות LCH. כחלק מדרישות הסליקה המרכזית ב-LCH, הבנק נדרש לתחום את חשיפת השווי ההוגן (Variation Margin) ואת החשיפה העתידית (Initial Margin) באמצעות העברות לתיחום חשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2022 העמידה קבוצת הבנק לטובת תיחום חשיפת שווי הוגן (Variation Margin) סך של 1,108 מיליוני שקלים חדשים ולתיחום חשיפה עתידית (Initial Margin) סך של 139 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 60 מיליוני שקלים חדשים ו-46 מיליוני שקלים בהתאמה).

ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק ניירות ערך בסכום של כ-31 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2021 - 34 מיליוני דולר של ארצות הברית) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות.

ו. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

ז. הבנק שיעבד תיק משכנתאות בסך של 4.15 מיליארדי שקלים חדשים וכן פיקדונות מוניטריים בסך 2.56 מיליארדי שקלים חדשים להבטחת הלוואות מוניטריות לטווח ארוך שהתקבלו מבנק ישראל, לצורך מימון אשראי לעסקים קטנים וזעירים. הבנק משמש כנאמן עבור בנק ישראל בכל הנוגע לתפעול ההלוואות ושמירה על תיק הלוואות משועבד בהיקף מספק. במקרה בו, הלוואה מסיימת אינה תואמת עוד את המאפיינים הנדרשים על ידי בנק ישראל, הלוואה זו אינה יכולה לשמש עוד כבטוחה להלוואות המוניטריות שקיבל הבנק, ועל כן, ככל ששווי התיק המשועבד יפחת מעבר לסף המינימלי הנדרש, יהיה על הבנק לשעבד תיקי הלוואות נוספים או להעמיד בטוחות אחרות.

31 בדצמבר	
2021	2022
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:	
1,332	315
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	

ט. הבנק חתם ביום 30.12.2020 על הסכם משכון ואגרת חוב מובטחת אשראי המתקבל מעת לעת מבנק ישראל, במסגרתו שעבד הבנק, בשעבוד בדרגה ראשונה ללא הגבלה בסכום וכן בהמחאה על דרך השעבוד את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים על שם בנק ישראל, במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב וב-Euroclear וכן את כל נכסיו וזכויותיו בהלוואות לדיור מסוימות והבטוחות המבטיחות הלוואות אלה, המהווה חלק מתיק הלוואות לדיור שבוצע על ידי הבנק (ראה פירוט בביאור 27 סעיף ז).

י. בהתאם להנחיות יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל, נדרשים מפעילי מערכות תשלומים מבוקרות, להגדיר עבור המערכות שבאחריותן נוהלי הסדרי כשל, שנועדו לאפשר למפעיל המערכת להשלים את הסליקה במועדה במקרי כשל של משתתפים בסליקה לאותו היום. הסדרי הכשל ייושמו ביחס לפעילות עם שב"א ומס"ב, ויחולו מאפריל 2023. במסגרת ההסדרים, צפוי הבנק להפקיד בבנק ישראל כ-230 מיליוני שקלים חדשים בחשבון על שם מס"ב וכ-21 מיליוני שקלים חדשים בחשבון על שם שב"א.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכונים שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 1.6.ד.1. לדוחות הכספיים.

2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו. אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש. עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים. נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה. גידורי שווי הוגן: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. גידורי תזרים מזומנים: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
- החלק האפקטיבי של השינוי בשווי הוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד. החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי הוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידי בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית						
929	-	929	6,159	5,565	594	חוזי Forward
-	-	-	-	-	-	אופציות שנכתבו
-	-	-	-	-	-	אופציות שנקנו
50,993	22,422	28,571	63,752	31,670	32,082	Swaps ⁽¹⁾
51,922	22,422	29,500	69,911	37,235	32,676	סך הכל⁽²⁾
3,921	-	3,921	3,033	-	3,033	מזה: נגזרים מגדירים⁽³⁾
חוזי מטבע חוץ						
157,092	99,090	58,002	161,419	104,321	57,098	חוזי Forward ו-Futures ⁽⁴⁾⁽⁶⁾
14,938	14,748	190	13,158	13,158	-	אופציות שנכתבו
14,566	14,349	217	13,187	13,187	-	אופציות שנקנו
2,543	1,191	1,352	1,714	805	909	Swaps
189,139	129,378	59,761	189,478	131,471	58,007	סך הכל
-	-	-	-	-	-	מזה: נגזרים מגדירים⁽³⁾
חוזים בגין מניות						
30,000	30,000	-	20,789	20,789	-	חוזי Forward ו-Futures
17,562	17,089	473	7,509	7,446	63	אופציות שנכתבו
16,926	16,908	18	7,447	7,447	-	אופציות שנקנו ⁽⁵⁾
2,148	2,148	-	3,598	3,598	-	Swaps
66,636	66,145	491	39,343	39,280	63	סך הכל
חוזי סחורות ואחרים						
57	57	-	258	258	-	חוזי Forward ו-Futures
-	-	-	-	-	-	אופציות שנכתבו
-	-	-	-	-	-	אופציות שנקנו
57	57	-	258	258	-	סך הכל
חוזי אשראי						
249	-	249	281	-	281	הבנק ערב
81	-	81	64	-	64	הבנק מוטב
330	-	330	345	-	345	סך הכל
308,084	218,002	90,082	299,335	208,244	91,091	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 36,435 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 31,953 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 6,794 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 7,086 מיליוני שקלים חדשים).

(3) הבנק מבצע גידורי שווי הוגן וגידורי תזרים מזומנים באמצעות חוזי החלפת ריבית וחוזי החלפת שקל-מדד, בהתאמה.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 2,453 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 5,799 מיליוני שקלים חדשים).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 35,683 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 31,907 מיליוני שקלים חדשים).

(6) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2022						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1,767	436	1,331	2,117	689	1,428	2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים
56	-	56	217	-	217	חוזי ריבית
2,708	2,417	291	2,998	2,904	94	מזה: נגזרים מגדרים
-	-	-	-	-	-	חוזי מטבע חוץ ⁽⁴⁾
732	725	7	677	677	-	מזה: נגזרים מגדרים
4	4	-	4	4	-	חוזים בגין מניות
10	-	10	2	-	2	חוזי סחורות ואחרים
5,221	3,582	1,639	5,798	4,274	1,524	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
5,221	3,582	1,639	5,798	4,274	1,524	יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,004	956	48	1,772	1,709	63	מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

31 בדצמבר 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
797	299	498	601	266	335	2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים
149	-	149	34	-	34	חוזי ריבית
2,692	2,478	214	2,343	2,183	160	מזה: נגזרים מגדרים
-	-	-	-	-	-	חוזי מטבע חוץ ⁽⁴⁾
259	259	-	713	713	-	מזה: נגזרים מגדרים
-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
5	-	5	2	-	2	חוזי סחורות ואחרים
3,753	3,036	717	3,659	3,162	497	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
3,753	3,036	717	3,659	3,162	497	יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,089	1,032	57	922	834	88	מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

- (1) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.
- (2) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 9 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 7 מיליוני שקלים חדשים). שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים ליום 31 בדצמבר 2022 - 7 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג) גידור חשבונאי

1. גידור שווי הוגן⁽⁴⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021		2022	
הכנסות (הוצאות) ריבית	(94)	הכנסות (הוצאות) ריבית	(241)
	82		247

חוזי ריבית

פריטים מגודרים

נגזרים מגזרים

יתרה ליום 31 בדצמבר

2021		2022	
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	1,841	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	1,647
	81		43

ניירות ערך זמינים למכירה

2. גידור תזרים מזומנים⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021		2022	
סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים	(22)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים	12
הכנסות (הוצאות) ריבית	(37)	הכנסות (הוצאות) ריבית	(74)

(1) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

(2) משקף סכומים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור שעבורם ההפרש בין השינוי בשווי ההוגן וההפחתה התקופתית מוכרים ברווח (הפסד) כולל אחר.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2022							
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות	
5,798	661	2,278	-	450	2,340	69	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2,452) ⁽¹⁾	(52)	(470)	-	-	(1,930)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(654)	(52)	(567)	-	-	(35)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,692	557	1,241	-	450	375	69	סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים
3,651	469	1,669	5	726	664	118	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
6,343	1,026	2,910	5	1,176	1,039	187	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
5,221	658	470	14	450	3,575	54	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2,452)	(52)	(470)	-	-	(1,930)	-	מכשירים פיננסיים
(1,659)	-	-	(14)	-	(1,645)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,110	606	-	-	450	-	54	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2021							
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,659	1,092	470	42	77	1,905	73	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,923) ⁽¹⁾	(476)	(315)	-	-	(1,132)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(1,010)	(40)	(155)	(42)	-	(773)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
726	576	-	-	77	-	73	סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים
1,564	562	241	-	142	307	312	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
2,290	1,138	241	-	219	307	385	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,753	507	1,945	-	77	1,150	74	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,923)	(476)	(315)	-	-	(1,132)	-	מכשירים פיננסיים
(347)	-	(329)	-	-	(18)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,483	31	1,301	-	77	-	74	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) היתרה מורכבת במלואה ממכשירים נגזרים שכפופים להסכמי קיזוז
(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין סיכון האשראי המאזני בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2022 הוכרו הוצאות הנובעות מגידול בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 32 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2021 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך מיליון שקלים חדשים, בשנת 2020 הוכרו הוצאות הנובעות מגידול בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ה) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2022					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
6,794	947	2,778	2,480	589	חוזי ריבית:
63,117	14,572	21,978	17,742	8,825	שקל - מדד
189,478	148	4,551	56,090	128,689	אחר
39,343	-	109	2,972	36,262	חוזי מטבע חוץ
603	-	41	542	20	חוזים בגין מניות
299,335	15,667	29,457	79,826	174,385	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל
31 בדצמבר 2021					
308,084	12,925	30,396	89,761	175,002	סך הכל

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית- הלוואות לדיור	משקי בית- אחרים	
573	1,952	3	9,361	1,540	הכנסות ריבית מחיצוניים
148	453	386	-	1,228	הוצאות ריבית מחיצוניים
425	1,499	(383)	9,361	312	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
32	359	555	(6,811)	1,879	הכנסות ריבית, נטו בינמגדרי
457	1,858	172	2,550	2,191	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
99	564	17	83	802	סך עמלות והכנסות אחרות
99	564	17	83	802	סך הכנסות שאינן מריבית
556	2,422	189	2,633	2,993	סך הכנסות
94	113	-	99	97	הוצאות בגין הפסדי אשראי
264	1,270	19	988	2,448	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
-	(9)	(1)	-	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
264	1,261	18	988	2,444	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
198	1,048	171	1,546	452	רווח (הפסד) לפני מיסים
67	355	58	523	153	הפרשה למיסים על הרווח
131	693	113	1,023	299	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
131	693	113	1,023	299	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(10)	-	-	(110)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
131	683	113	1,023	189	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
11,526	33,520	143	188,681	25,473	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
11,526	33,520	143	188,681	25,473	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
12,902	35,147	154	⁽³⁾ 196,717	27,559	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
197	822	-	1,329	55	יתרת חובות פגומים
-	69	-	-	44	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
14,044	54,974	23,325	-	125,472	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14,044	54,974	23,325	-	122,240	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
13,570	55,805	25,755	-	125,823	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
13,610	30,550	66	108,389	23,125	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾
14,098	33,036	58	116,855	21,520	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
8,668	42,270	3,001	9,487	68,230	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול ⁽²⁾
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
337	1,311	1	2,358	1,011	מרווח מפעילות מתן אשראי
97	480	167	-	1,164	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
23	67	4	192	16	אחר
457	1,858	172	2,550	2,191	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בנייהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) מזה: יתרת הלוואות לדיור שניתנו ללקוחות שפעילותם מסווגת במגזר עסקים קטנים וזעירים בסך 13,797 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
16,195	552	529	23	15,643	1,075	46	1,093
5,955	75	68	7	5,880	1,861	1,213	591
10,240	477	461	16	9,763	(786)	(1,167)	502
-	(230)	(226)	(4)	230	2,510	1,406	300
10,240	247	235	12	9,993	1,724	239	802
754	-	-	-	754	754	-	-
2,674	26	20	6	2,648	844	49	190
3,428	26	20	6	3,402	1,598	49	190
13,668	273	255	18	13,395	3,322	288	992
532	28	28	-	504	-	-	101
6,173	77	68	9	6,096	527	199	381
-	-	-	-	-	7	2	5
6,173	77	68	9	6,096	534	201	386
6,963	168	159	9	6,795	2,788	87	505
2,356	57	54	3	2,299	943	29	171
4,607	111	105	6	4,496	1,845	58	334
5	-	-	-	5	5	-	-
4,612	111	105	6	4,501	1,850	58	334
(140)	-	-	-	(140)	(20)	-	-
4,472	111	105	6	4,361	1,830	58	334
413,520	17,650	16,925	725	395,870	107,471	1,925	27,131
346	-	-	-	346	346	-	-
293,692	5,293	4,985	308	288,399	-	1,925	27,131
310,356	6,539	5,994	545	303,817	-	2,559	28,779
2,577	11	11	-	2,566	-	-	163
113	-	-	-	113	-	-	-
385,767	5,917	5,481	436	379,850	58,708	65,945	37,382
323,513	5,603	5,299	304	317,910	-	65,945	37,382
344,514	7,987	7,360	627	336,527	-	75,938	39,636
235,666	6,882	6,355	527	228,784	12,910	2,280	37,854
252,251	8,199	7,637	562	244,052	12,652	2,343	43,490
540,296	-	-	-	540,296	1,837	374,075	32,728
5,813	165	155	10	5,648	-	28	602
2,258	12	11	1	2,246	-	197	141
2,169	70	69	1	2,099	1,724	14	59
10,240	247	235	12	9,993	1,724	239	802

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית- הלוואות לדיור	משקי בית- אחרים	
382	1,415	2	6,456	1,184	הכנסות ריבית מחיצוניים
58	153	192	1	696	הוצאות ריבית מחיצוניים
324	1,262	(190)	6,455	488	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
13	101	271	(4,192)	948	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגדרי
337	1,363	81	2,263	1,436	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
(2)	1	-	-	1	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
114	543	23	143	699	סך עמלות והכנסות אחרות
112	544	23	143	700	סך הכנסות שאינן מריבית
449	1,907	104	2,406	2,136	סך הכנסות
22	(71)	(1)	(133)	(55)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
220	1,164	26	835	2,247	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
19	(24)	2	-	(42)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
239	1,140	28	835	2,205	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
188	838	77	1,704	(14)	רווח לפני מיסים
65	288	26	586	(5)	הפרשה למיסים על הרווח
123	550	51	1,118	(9)	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
123	550	51	1,118	(9)	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(6)	-	-	(52)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
123	544	51	1,118	(61)	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
8,958	30,459	203	165,384	24,262	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
8,958	30,459	203	165,384	24,262	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
10,066	30,744	141	⁽³⁾ 175,626	26,184	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
187	704	4	36	84	יתרת חובות פגומים
-	26	1	1,264	25	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
15,525	47,118	20,947	-	120,539	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15,525	47,118	20,947	-	117,274	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
15,742	50,247	21,664	-	118,051	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
11,927	27,504	98	96,065	22,835	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾
12,936	27,368	75	101,946	23,394	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
6,410	38,589	6,718	8,486	54,158	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
285	1,182	1	2,152	958	מרווח מפעילות מתן אשראי
42	124	72	-	450	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	57	8	111	28	אחר
337	1,363	81	2,263	1,436	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) מזה: יתרת הלוואות לדיור שניתנו ללקוחות שפעילותם מסווגת במגזר עסקים קטנים וזעירים בסך 16,052 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
10,557	220	208	12	10,337	248	39	611
2,872	7	7	-	2,865	1,238	340	187
7,685	213	201	12	7,472	(990)	(301)	424
-	(5)	(5)	-	5	2,293	410	161
7,685	208	196	12	7,477	1,303	109	585
401	8	8	-	393	385	3	5
2,234	34	12	22	2,200	467	51	160
2,635	42	20	22	2,593	852	54	165
10,320	250	216	34	10,070	2,155	163	750
(278)	-	-	-	(278)	(1)	(32)	(7)
5,568	69	55	14	5,499	503	152	352
-	-	-	-	-	2	16	27
5,568	69	55	14	5,499	505	168	379
5,030	181	161	20	4,849	1,651	27	378
1,730	62	55	7	1,668	569	9	130
3,300	119	106	13	3,181	1,082	18	248
(10)	-	-	-	(10)	(10)	-	-
3,290	119	106	13	3,171	1,072	18	248
(102)	-	-	-	(102)	(44)	-	-
3,188	119	106	13	3,069	1,028	18	248
371,523	15,974	15,319	655	355,549	103,668	1,777	20,838
22	-	-	-	22	22	-	-
255,433	3,552	3,198	354	251,881	-	1,777	20,838
273,531	4,236	4,102	134	269,295	-	2,960	23,574
1,352	-	-	-	1,352	1	-	336
1,316	-	-	-	1,316	-	-	-
350,493	15,090	14,551	539	335,403	41,790	53,355	36,129
294,415	4,067	3,636	431	290,348	-	53,355	36,129
307,924	4,186	3,886	300	303,738	-	61,365	36,669
208,323	5,010	4,573	437	203,313	11,971	2,295	30,618
218,710	5,640	5,137	503	213,070	12,316	1,429	33,606
514,182	-	-	-	514,182	3,380	368,943	27,498
-	-	-	-	-	-	-	-
5,215	121	114	7	5,094	-	26	490
811	8	8	-	803	-	62	53
1,659	79	74	5	1,580	1,303	21	42
7,685	208	196	12	7,477	1,303	109	585

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדויר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
990	3,913	2	1,202	330	הכנסות ריבית מחיצוניים
501	-	161	106	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
489	3,913	(159)	1,096	277	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
840	(1,984)	238	92	32	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגדרי
1,329	1,929	79	1,188	309	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
8	(6)	-	-	1	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
574	146	99	440	96	סך עמלות והכנסות אחרות
582	140	99	440	97	סך הכנסות שאינן מריבית
1,911	2,069	178	1,628	406	סך הכנסות
130	279	6	321	136	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,864	678	64	880	74	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	8	(77)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
1,724	678	72	803	136	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
57	1,112	100	504	134	רווח (הפסד) לפני מיסים
20	386	35	175	46	הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים על הרווח
37	726	65	329	88	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
37	726	65	329	88	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	726	65	324	88	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
21,398	142,921	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
21,398	142,921	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,643	(3)156,364	370	29,514	9,660	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
96	97	-	810	239	יתרת חובות פגומים
24	1,176	-	27	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
103,115	-	17,072	34,255	10,570	יתרה ממוצעת של התחייבויות
99,635	-	17,072	34,255	10,570	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
114,987	-	20,178	44,382	14,406	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,182	82,671	70	22,792	9,192	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾
22,432	90,918	240	27,800	11,882	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
41,321	9,294	3,825	29,986	3,744	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
861	1,831	1	1,026	260	מרווח מפעילות מתן אשראי
458	-	76	122	36	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	98	2	40	13	אחר
1,329	1,929	79	1,188	309	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
 (2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 (3) מזה: יתרת הלוואות לדויר שניתנו ללקוחות שפעילותם מסווגת במגזר עסקים קטנים וזעירים בסך 18,555 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,528	249	230	19	7,279	235	32	575
1,708	37	37	-	1,671	424	240	186
5,820	212	193	19	5,608	(189)	(208)	389
-	(18)	(18)	-	18	322	306	172
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561
221	10	10	-	211	208	1	(1)
1,892	31	10	21	1,861	316	56	134
2,113	41	20	21	2,072	524	57	133
7,933	235	195	40	7,698	657	155	694
1,050	16	16	-	1,034	1	23	138
4,279	89	58	31	4,190	416	63	151
-	-	-	-	-	5	54	88
4,279	89	58	31	4,190	421	117	239
2,604	130	121	9	2,474	235	15	317
903	45	42	3	858	81	5	110
1,701	85	79	6	1,616	154	10	207
1	-	-	-	1	1	-	-
1,702	85	79	6	1,617	155	10	207
(92)	-	-	-	(92)	(40)	-	-
1,610	85	79	6	1,525	115	10	207
301,780	15,631	14,782	849	286,149	69,431	1,108	19,125
31	-	-	-	31	31	-	-
220,018	3,300	2,842	458	216,718	-	1,108	19,125
247,958	3,804	3,481	323	244,154	-	2,434	20,169
1,700	-	-	-	1,700	-	118	340
1,228	-	-	-	1,228	-	-	1
284,001	14,784	13,937	847	269,217	31,298	41,903	31,004
239,181	4,742	4,058	684	234,439	-	41,903	31,004
284,224	4,611	3,892	719	279,613	-	47,566	38,094
175,645	4,544	4,141	403	171,101	8,010	2,455	25,729
200,484	4,773	4,364	409	195,711	11,291	2,367	28,781
467,587	-	-	-	467,587	2,663	357,700	19,054
4,587	107	97	10	4,480	-	26	475
827	10	8	2	817	-	66	59
406	77	70	7	329	133	6	27
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הנקאות פרטית	סך הכל	כרטיסי אשראי	סך הכל	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור		
10,904	3	3	-	10,901	1,498	42	9,361	הכנסות ריבית מחיצוניים
1,614	386	386	-	1,228	1,228	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
9,290	(383)	(383)	-	9,673	270	42	9,361	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(4,377)	555	555	-	(4,932)	1,887	(8)	(6,811)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
4,913	172	172	-	4,741	2,157	34	2,550	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
902	17	16	1	885	589	213	83	סך עמלות והכנסות אחרות
902	17	16	1	885	589	213	83	סך הכנסות שאינן מריבית
5,815	189	188	1	5,626	2,746	247	2,633	סך הכנסות
196	-	-	-	196	89	8	99	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,455	19	19	-	3,436	2,383	65	988	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(5)	(1)	(1)	-	(4)	(3)	(1)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
3,450	18	18	-	3,432	2,380	64	988	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,169	171	170	1	1,998	277	175	1,546	רווח (הפסד) לפני מיסים
734	58	58	-	676	94	59	523	הפרשה למיסים על הרווח
1,435	113	112	1	1,322	183	116	1,023	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
1,435	113	112	1	1,322	183	116	1,023	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(110)	-	-	-	(110)	(104)	(6)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,325	113	112	1	1,212	79	110	1,023	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
214,297	143	119	22	214,154	22,241	3,232	188,681	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
214,297	143	119	22	214,154	22,241	3,232	188,681	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
224,430	154	128	26	224,276	22,937	4,622	196,717	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
1,384	-	-	-	1,384	55	-	1,329	יתרת חובות פגומים
44	-	-	-	44	44	-	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
148,797	23,325	23,325	-	125,472	122,240	3,232	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
145,565	23,325	23,325	-	122,240	122,240	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
151,578	25,755	25,755	-	125,823	125,823	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
131,580	66	59	7	131,514	18,921	4,204	108,389	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
138,433	58	51	7	138,375	17,397	4,123	116,855	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
80,718	3,001	3,001	-	77,717	68,230	-	9,487	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
3,370	1	1	-	3,369	977	34	2,358	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,331	167	167	-	1,164	1,164	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
212	4	4	-	208	16	-	192	אחר
4,913	172	172	-	4,741	2,157	34	2,550	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
7,642	2	2	-	7,640	1,148	36	6,456	הכנסות ריבית מחיצוניים
889	192	192	-	697	696	-	1	הוצאות ריבית מחיצוניים
6,753	(190)	(190)	-	6,943	452	36	6,455	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(2,973)	271	271	-	(3,244)	953	(5)	(4,192)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,780	81	81	-	3,699	1,405	31	2,263	סך הכנסות ריבית, נטו
1	-	-	-	1	1	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
865	23	22	1	842	520	179	143	סך עמלות והכנסות אחרות
866	23	22	1	843	521	179	143	סך הכנסות שאינן מריבית
4,646	104	103	1	4,542	1,926	210	2,406	סך הכנסות
(189)	(1)	(1)	-	(188)	(55)	-	(133)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,108	26	25	1	3,082	2,177	70	835	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(40)	2	2	-	(42)	(38)	(4)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
3,068	28	27	1	3,040	2,139	66	835	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,767	77	77	-	1,690	(158)	144	1,704	רווח לפני מיסים
607	26	26	-	581	(55)	50	586	הפרשה למיסים על הרווח
1,160	51	51	-	1,109	(103)	94	1,118	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
1,160	51	51	-	1,109	(103)	94	1,118	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(52)	-	-	-	(52)	(47)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,108	51	51	-	1,057	(150)	89	1,118	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
189,849	203	188	15	189,646	20,997	3,265	165,384	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
189,849	203	188	15	189,646	20,997	3,265	165,384	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
201,951	141	119	22	201,810	21,553	4,631	175,626	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
124	4	4	-	120	84	-	36	יתרת חובות פגומים
1,290	1	1	-	1,289	25	-	1,264	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
141,486	20,947	20,947	-	120,539	117,274	3,265	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
138,221	20,947	20,947	-	117,274	117,274	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
139,715	21,664	21,664	-	118,051	118,051	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
118,998	98	91	7	118,900	18,702	4,133	96,065	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
125,415	75	68	7	125,340	19,309	4,085	101,946	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
69,362	6,718	6,718	-	62,644	54,158	-	8,486	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
0	0	0	0					פיצול הכנסות ריבית נטו:
3,111	1	1	-	3,110	928	30	2,152	מרווח מפעילות מתן אשראי
522	72	72	-	450	450	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
147	8	8	-	139	27	1	111	אחר
3,780	81	81	-	3,699	1,405	31	2,263	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,905	2	2	-	4,903	953	37	3,913	הכנסות ריבית מחיצוניים
662	161	161	-	501	501	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,243	(159)	(159)	-	4,402	452	37	3,913	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(906)	238	238	-	(1,144)	846	(6)	(1,984)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכנסות ריבית, נטו
2	-	-	-	2	8	-	(6)	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
819	99	98	1	720	430	144	146	סך עמלות והכנסות אחרות
821	99	98	1	722	438	144	140	סך הכנסות שאינן מריבית
4,158	178	177	1	3,980	1,736	175	2,069	סך הכנסות
415	6	6	-	409	130	-	279	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,606	64	62	2	2,542	1,799	65	678	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,474	72	70	2	2,402	1,672	52	678	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,269	100	101	(1)	1,169	(66)	123	1,112	רווח (הפסד) לפני מיסים
441	35	35	-	406	(23)	43	386	הפרשה למיסים על הרווח
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	-	(47)	(44)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
781	65	66	(1)	716	(87)	77	726	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
182,377	370	352	18	182,007	21,399	4,244	156,364	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
193	-	-	-	193	96	-	97	יתרת חובות פגומים
1,200	-	-	-	1,200	24	-	1,176	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
120,187	17,072	17,072	-	103,115	99,635	3,480	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
116,707	17,072	17,072	-	99,635	99,635	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
135,165	20,178	20,178	-	114,987	114,987	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
102,923	70	63	7	102,853	16,774	3,408	82,671	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
113,590	240	233	7	113,350	18,512	3,920	90,918	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
54,440	3,825	3,825	-	50,615	41,321	-	9,294	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,693	1	1	-	2,692	831	30	1,831	מרווח מפעילות מתן אשראי
534	76	76	-	458	458	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
110	2	2	-	108	9	1	98	אחר
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
1,093	416	677	573	397	176	1,952	1,291	661	הכנסות ריבית מחיצוניים
591	519	72	148	133	15	453	382	71	הוצאות ריבית מחיצוניים
502	(103)	605	425	264	161	1,499	909	590	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
300	434	(134)	32	69	(37)	359	420	(61)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגדרי
802	331	471	457	333	124	1,858	1,329	529	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
190	79	111	99	67	32	564	468	96	סך עמלות והכנסות אחרות
190	79	111	99	67	32	564	468	96	סך הכנסות שאינן מריבית
992	410	582	556	400	156	2,422	1,797	625	סך הכנסות
101	11	90	94	83	11	113	53	60	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
381	376	5	264	264	-	1,270	1,270	-	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
5	-	5	-	-	-	(9)	(9)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
386	376	10	264	264	-	1,261	1,261	-	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
505	23	482	198	53	145	1,048	483	565	רווח לפני מיסים
171	8	163	67	18	49	355	164	191	הפרשה למיסים על הרווח
334	15	319	131	35	96	693	319	374	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
334	15	319	131	35	96	693	319	374	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(10)	(10)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
334	15	319	131	35	96	683	309	374	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
27,131	11,603	15,528	11,526	8,059	3,467	33,520	21,532	11,988	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
27,131	11,603	15,528	11,526	8,059	3,467	33,520	21,532	11,988	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
28,779	5,198	23,581	12,902	9,380	3,522	35,147	22,090	13,057	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
163	157	6	197	164	33	822	805	17	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	69	47	22	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
37,382	28,812	8,570	14,044	11,469	2,575	54,974	43,921	11,053	יתרה ממוצעת של התחייבויות
37,382	28,812	8,570	14,044	11,469	2,575	54,974	43,921	11,053	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
39,636	31,053	8,583	13,570	11,301	2,269	55,805	44,410	11,395	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
37,854	13,292	24,562	13,610	9,169	4,441	30,550	18,460	12,090	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
43,490	16,142	27,348	14,098	9,362	4,736	33,036	19,211	13,825	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
32,728	24,512	8,216	8,668	6,813	1,855	42,270	38,058	4,212	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
									פיצול הכנסות ריבית נטו:
602	215	387	337	236	101	1,311	906	405	מרווח מפעילות מתן אשראי
141	102	39	97	81	16	480	380	100	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
59	14	45	23	16	7	67	43	24	אחר
802	331	471	457	333	124	1,858	1,329	529	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
611	243	368	382	301	81	1,415	1,000	415	הכנסות ריבית מחיצוניים
187	177	10	58	52	6	153	131	22	הוצאות ריבית מחיצוניים
424	66	358	324	249	75	1,262	869	393	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
161	201	(40)	13	18	(5)	101	132	(31)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
585	267	318	337	267	70	1,363	1,001	362	סך הכנסות ריבית, נטו
5	5	-	(2)	(2)	-	1	1	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
160	66	94	114	88	26	543	467	76	סך עמלות והכנסות אחרות
165	71	94	112	86	26	544	468	76	סך הכנסות שאינן מריבית
750	338	412	449	353	96	1,907	1,469	438	סך הכנסות
(7)	(39)	32	22	23	(1)	(71)	(80)	9	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
352	262	90	220	193	27	1,164	1,040	124	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
27	22	5	19	17	2	(24)	(22)	(2)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
379	284	95	239	210	29	1,140	1,018	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
378	93	285	188	120	68	838	531	307	רווח לפני מיסים
130	32	98	65	41	24	288	182	106	הפרשה למיסים על הרווח
248	61	187	123	79	44	550	349	201	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
248	61	187	123	79	44	550	349	201	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(6)	(6)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
248	61	187	123	79	44	544	343	201	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,838	11,083	9,755	8,958	6,185	2,773	30,459	21,130	9,329	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
20,838	11,083	9,755	8,958	6,185	2,773	30,459	21,130	9,329	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
23,574	11,109	12,465	10,066	6,959	3,107	30,744	21,343	9,401	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
336	280	56	187	174	13	704	502	202	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	26	16	10	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
36,129	28,399	7,730	15,525	12,408	3,117	47,118	38,454	8,664	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,129	28,399	7,730	15,525	12,408	3,117	47,118	38,454	8,664	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
36,669	27,836	8,833	15,742	12,671	3,071	50,247	40,602	9,645	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
30,618	12,345	18,273	11,927	8,049	3,878	27,504	17,779	9,725	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
33,606	11,989	21,617	12,936	8,773	4,163	27,368	17,297	10,071	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,498	21,971	5,527	6,410	5,411	999	38,589	34,556	4,033	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
490	185	305	285	230	55	1,182	849	333	מרווח מפעילות מתן אשראי
53	53	-	42	28	14	124	107	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
42	29	13	10	9	1	57	45	12	אחר
585	267	318	337	267	70	1,363	1,001	362	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
575	239	336	330	229	101	1,202	848	354	הכנסות ריבית מחיצוניים
186	173	13	53	46	7	106	89	17	הוצאות ריבית מחיצוניים
389	66	323	277	183	94	1,096	759	337	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
172	205	(33)	32	38	(6)	92	109	(17)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	1	1	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
134	58	76	96	67	29	440	380	60	סך עמלות והכנסות אחרות
133	57	76	97	68	29	440	380	60	סך הכנסות שאינן מריבית
694	328	366	406	289	117	1,628	1,248	380	סך הכנסות
138	141	(3)	136	130	6	321	275	46	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
151	107	44	74	63	11	880	808	72	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
88	72	16	62	57	5	(77)	(71)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
239	179	60	136	120	16	803	737	66	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
317	8	309	134	39	95	504	236	268	רווח לפני מיסים
110	3	107	46	13	33	175	82	93	הפרשה למיסים על הרווח
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
207	5	202	88	26	62	324	149	175	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,169	11,936	8,233	9,660	6,297	3,363	29,514	20,722	8,792	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
340	332	8	239	203	36	810	622	188	יתרת חובות פגומים
1	1	-	-	-	-	27	23	4	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
38,094	30,825	7,269	14,406	11,119	3,287	44,382	36,508	7,874	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
25,729	10,343	15,386	9,192	5,752	3,440	22,792	14,741	8,051	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
28,781	13,052	15,729	11,882	7,538	4,344	27,800	18,578	9,222	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
19,054	14,398	4,656	3,744	2,873	871	29,986	26,261	3,725	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
475	208	267	260	184	76	1,026	737	289	מרווח מפעילות מתן אשראי
59	50	9	36	28	8	122	102	20	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
27	13	14	13	9	4	40	29	11	אחר
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגדר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגדר ניהול פיננסי					
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
25	1,050	-	-	1,075	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	1,861	-	-	1,861	הוצאות ריבית מחיצוניים
25	(811)	-	-	(786)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(5)	2,515	-	-	2,510	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגדרי
20	1,704	-	-	1,724	סך הכנסות ריבית, נטו
345	450	(49)	8	754	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
113	-	-	731	844	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגדרי
458	450	(49)	739	1,598	סך הכנסות שאינן מריבית
478	2,154	(49)	739	3,322	סך הכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1	-	-	526	527	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
1	-	-	6	7	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
2	-	-	532	534	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
476	2,154	(49)	207	2,788	רווח (הפסד) לפני מיסים
161	729	(17)	70	943	הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים על הרווח
315	1,425	(32)	137	1,845	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	5	5	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
315	1,425	(32)	142	1,850	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(20)	(20)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
315	1,425	(32)	122	1,830	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
214	92,452	346	14,459	107,471	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	346	-	346	מזה:השקעות בחברות כלולות
-	16,444	-	42,264	58,708	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה:יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,005	1,997	797	8,111	12,910	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,354	1,837	640	8,821	12,652	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
-	2,125	-	(288)	1,837	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
143	34	-	-	-	מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
9	1,135	-	-	-	הפרשי שער, נטו
121	857	-	-	-	הפרשי מדד, נטו
9	-	-	-	-	חשיפות ריבית, נטו
-	77	-	-	-	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	-	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
282	2,103	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	(201)	-	-	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	242	-	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברוו"ה
196	10	-	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
478	2,154	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגדר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגדר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
14	234	-	-	248
-	1,238	-	-	1,238
14	(1,004)	-	-	(990)
6	2,287	-	-	2,293
20	1,283	-	-	1,303
90	238	57	-	385
108	-	-	359	467
-	-	-	-	-
198	238	57	359	852
218	1,521	57	359	2,155
-	-	-	(1)	(1)
124	67	-	312	503
-	-	-	2	2
124	67	-	314	505
94	1,454	57	46	1,651
32	501	20	16	569
62	953	37	30	1,082
-	-	-	(10)	(10)
62	953	37	20	1,072
-	-	-	(44)	(44)
62	953	37	(24)	1,028
126	103,342	200	-	103,668
-	-	22	-	22
-	41,790	-	-	41,790
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2,551	2,095	795	6,530	11,971
2,440	2,121	884	6,871	12,316
-	-	-	3,380	3,380
15	(7)	-	-	-
(1)	441	-	-	-
33	830	-	-	-
5	-	-	-	-
-	22	-	-	-
52	1,286	-	-	-
-	51	-	-	-
-	100	-	-	-
166	84	-	-	-
218	1,521	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגדר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגדר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות ניהול		פעילות למסחר	
		פעילות השקעה ריאלית	נכסים והתחייבויות		
235	-	-	225	10	הכנסות ריבית מחיצוניים
424	-	-	424	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
(189)	-	-	(199)	10	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
322	-	-	324	(2)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגדרי
133	-	-	125	8	סך הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
208	-	25	62	121	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
316	203	-	-	113	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגדרי
524	203	25	62	234	סך הכנסות שאינן מריבית
657	203	25	187	242	סך הכנסות
1	1	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
416	210	-	72	134	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
5	5	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
421	215	-	72	134	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
235	(13)	25	115	108	רווח (הפסד) לפני מיסים
81	(5)	9	40	37	הפרשה למיסים על הרווח
154	(8)	16	75	71	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
155	(7)	16	75	71	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(40)	(40)	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
115	(47)	16	75	71	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
69,431	-	155	69,200	76	יתרה ממוצעת של נכסים
31	-	31	-	-	מזה:השקעות בחברות כלולות
31,298	-	-	31,298	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה:יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,010	4,790	285	962	1,973	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,291	6,443	576	1,883	2,389	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
2,663	2,663	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימן שאינן מריבית:					
-	-	-	(29)	9	הפרשי שער, נטו
-	-	-	(110)	5	הפרשי מדד, נטו
-	-	-	70	58	חשיפות ריבית, נטו
-	-	-	-	1	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	57	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	(12)	73	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	124	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	49	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברוח"ה
-	-	-	26	169	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	187	242	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

הכנסות ⁽¹⁾	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי						סך נכסים
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021
ישראל	13,165	10,065	7,680	4,361	3,069	1,525	379,955
שוויץ	-	16	24	-	14	-	372
אחר מחוץ לישראל	503	239	229	111	105	85	11,944
סה"כ מחוץ לישראל	503	255	253	111	119	85	12,316
סך הכל מאוחד	13,668	10,320	7,933	4,472	3,188	1,610	392,271

(1) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים זעירים (עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים) ועסקים קטנים (עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים). לעתים, במסגרת צמיחת פעילות של לקוח המנהל בחטיבה הקמעונאית, יכול הלקוח לעבור את הקריטריון האמור לעיל. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית⁽⁴⁾. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. החל משנת 2019 לקוחות עסקיים חדשים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור עסקים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. החל משנת 2019 עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור תאגידיים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנדל"ן ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בהתאם, כוללים דוח רווח והפסד, לשנת 2021 ולרבעון הרביעי של שנת 2020, והמאזנים המאוחדים של הבנק, לימים 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020, את הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	מסקי בית
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
10,240	(889)	784	307	887	(58)	8,719	490	מחיצוניים
-	2,721	876	78	578	119	(6,566)	2,194	בינמגזרי
10,240	1,832	1,660	385	1,465	61	2,153	2,684	סך הכל הכנסות ריבית נטו
754	571	121	1	2	1	1	57	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,674	836	361	86	478	16	150	747	עמלות והכנסות אחרות
13,668	3,239	2,142	472	1,945	78	2,304	3,488	סך הכנסות
532	-	135	93	109	1	94	100	הוצאות בגין הפסדי ארואי
6,173	539	692	313	1,107	27	951	2,544	הוצאות תפעוליות ואחרות
6,963	2,700	1,315	66	729	50	1,259	844	רווח לפני מס
2,356	913	445	22	247	17	426	286	הפרשה למסים על הרווח
4,607	1,787	870	44	482	33	833	558	רווח לאחר מיסים
5	5	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
4,612	1,792	870	44	482	33	833	558	רווח נקי:
(140)	(20)	-	-	(10)	-	-	(110)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4,472	1,772	870	44	472	33	833	448	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
20.0%		14.5%	4.2%	25.7%	-	8.2%	17.6%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
291,362	-	46,726	9,313	22,478	480	178,602	33,763	יתרה ממוצעת של ארואי לציבור נטו
323,513	14,514	95,179	14,693	46,911	7,026	-	145,190	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
413,520	98,991	67,567	9,399	22,583	1,042	179,349	34,589	יתרה ממוצעת של נכסים
235,666	14,976	59,487	10,585	18,671	133	101,626	30,188	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
7,685	(1,170)	990	273	923	(30)	5,952	747	מחיצוניים
-	2,546	114	15	202	74	(4,029)	1,078	בינמגזרי
7,685	1,376	1,104	288	1,125	44	1,923	1,825	סך הכל הכנסות ריבית נטו
401	261	57	(1)	3	1	1	79	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,234	483	318	86	454	23	147	723	עמלות והכנסות אחרות
10,320	2,120	1,479	373	1,582	68	2,071	2,627	סך הכנסות
(278)	(9)	11	24	(93)	(5)	(130)	(76)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
5,568	524	658	283	988	31	801	2,283	הוצאות תפעוליות ואחרות
5,030	1,605	810	66	687	42	1,400	420	רווח לפני מס
1,730	552	279	23	236	14	482	144	הפרשה למסים על הרווח
3,300	1,053	531	43	451	28	918	276	רווח לאחר מיסים
								חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר
(10)	(10)	-	-	-	-	-	-	השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
3,290	1,043	531	43	451	28	918	276	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(102)	(44)	-	-	(6)	-	-	(52)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,188	999	531	43	445	28	918	224	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾								
15.8%	-	10.9%	4.8%	23.3%	-	10.0%	9.4%	
253,182	-	33,509	7,631	22,668	421	157,145	31,808	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
294,415	15,601	79,845	13,515	42,268	7,645	-	135,541	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
371,523	106,684	45,748	7,652	22,771	505	156,125	32,038	יתרה ממוצעת של נכסים
208,323	12,244	48,462	8,896	19,220	238	90,985	28,278	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
5,820	(310)	879	227	806	(25)	3,582	661	מחיצוניים
-	520	130	31	149	96	(1,916)	990	בינמגזרי
5,820	210	1,009	258	955	71	1,666	1,651	סך הכל הכנסות ריבית נטו
221	155	54	1	2	2	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,892	322	284	65	353	135	156	577	עמלות והכנסות אחרות
7,933	687	1,347	324	1,310	208	1,822	2,235	סך הכנסות
1,050	3	299	75	260	5	264	144	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,279	409	469	177	685	100	647	1,792	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,604	275	579	72	365	103	911	299	רווח (הפסד) לפני מס
903	94	201	25	127	36	316	104	הפרשה (הקטנת הפרשה) למסים על הרווח
1,701	181	378	47	238	67	595	195	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
								רווח נקי (הפסד):
1,702	182	378	47	238	67	595	195	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(92)	(40)	-	-	(5)	-	-	(47)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,610	142	378	47	233	67	595	148	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
9.5%	19.9%	9.1%	6.6%	15.8%	-	7.5%	7.5%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
218,083	-	30,123	6,493	16,922	1,000	136,308	27,237	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
239,181	13,747	63,129	10,358	30,259	11,467	-	110,221	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
301,780	70,401	41,287	6,595	17,164	1,469	136,978	27,886	יתרה ממוצעת של נכסים
175,645	8,524	41,399	7,086	14,932	596	79,074	24,034	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

		הפרשה להפסדי אשראי אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים ⁽⁴⁾
392	-	392	149	(32)	275	הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
532	-	532	97	99	336	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(519)	-	(519)	(189)	-	(330)	מחיקות חשבונאיות, נטו אחר ⁽³⁾
250	-	250	122	-	128	
(269)	-	(269)	(67)	-	(202)	
135	-	135	79	31	25	
3,105	1	3,104	512	902	1,690	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
220	-	220	16	5	199	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
(278)	(1)	(277)	(56)	(133)	(88)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(394)	-	(394)	(143)	(10)	(241)	מחיקות חשבונאיות, נטו אחר ⁽³⁾
266	-	266	98	3	165	
(128)	-	(128)	(45)	(7)	(76)	
54	-	54	15	2	37	
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
211	-	211	16	-	195	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
1,813	1	1,812	273	674	865	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
1,050	1	1,049	136	279	634	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(469)	-	(469)	(153)	(12)	(304)	מחיקות חשבונאיות, נטו אחר ⁽³⁾
196	-	196	76	1	119	
(273)	-	(273)	(77)	(11)	(185)	
77	-	77	8	-	69	
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
232	-	232	24	-	208	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלופי הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המסמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" יתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".
- (3) תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בחברת בת, שיוחסה בעיקרה לעלות הרכישה במועד האיחוד לראשונה, ולכן אינה נכללת במאזן המאוחד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. חובות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	אשראי לציבור		
				לדיוור	מסחרי	
31 בדצמבר 2022						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
104,784	30,560	74,224	407	-	73,817	שנבדקו על בסיס פרטני
236,132	-	236,132	26,132	196,840	13,160	שנבדקו על בסיס קבוצתי
340,916	30,560	310,356	26,539	(2)196,840	86,977	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
1,119	1	1,118	12	-	1,106	שנבדקו על בסיס פרטני
1,766	-	1,766	484	897	385	שנבדקו על בסיס קבוצתי
2,885	1	2,884	496	897	1,491	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
31 בדצמבר 2021						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
88,249	23,888	64,361	564	36	63,761	שנבדקו על בסיס פרטני
209,170	-	209,170	24,286	175,722	9,162	שנבדקו על בסיס קבוצתי
297,419	23,888	273,531	24,850	(2)175,758	72,923	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
982	1	981	21	1	959	שנבדקו על בסיס פרטני
1,122	-	1,122	217	803	102	שנבדקו על בסיס קבוצתי
2,104	1	2,103	238	804	1,061	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 12,566 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 11,145 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

א.1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2022						
חובות צוברים מידע נוסף			בעייתיים ⁽¹⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽³⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
54	20	25,918	159	343	25,416	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
13	2	7,248	99	58	7,091	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	-	9,246	20	2	9,224	שרותים פיננסיים
118	47	39,700	904	774	38,022	מסחרי - אחר
187	69	82,112	1,182	1,177	79,753	סך הכל מסחרי
1,054	-	196,703	1,329	-	195,374	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
103	44	26,535	55	167	26,313	אנשים פרטיים - אחר
1,344	113	305,350	2,566	1,344	301,440	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	2,616	-	-	2,616	בינוי ונדל"ן
-	-	2,249	11	28	2,210	מסחרי - אחר
-	-	4,865	11	28	4,826	סך הכל מסחרי
-	-	141	-	-	141	אנשים פרטיים
-	-	5,006	11	28	4,967	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ
1,344	113	310,356	2,577	1,372	306,407	סך הכל אשראי לציבור

(1) אשראי לציבור לא צובר נחות או בהשגחה מיוחדת

(2) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(3) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 105 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים.

(4) כולל חובות בסך של 4,352 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

א.1. איכות אשראי ופיגורים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽⁵⁾						
חובות צוברים מידע נוסף			בעייתיים ⁽¹⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽³⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקנים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
23	9	19,881	177	124	19,580	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
9	1	6,228	84	28	6,116	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	8,143	7	35	8,101	שרותים פיננסיים
108	16	35,533	919	513	34,101	מסחרי - אחר
141	26	69,785	1,187	700	67,898	סך הכל מסחרי
519	1,300	175,599	-	1,300	174,299	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
79	26	24,842	56	137	24,649	אנשים פרטיים - אחר
739	1,352	270,226	1,243	2,137	266,846	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	2,197	-	1	2,196	בינוי ונדל"ן
-	-	941	6	33	902	מסחרי אחר
-	-	3,138	6	34	3,098	סך הכל מסחרי
-	-	167	-	-	167	אנשים פרטיים
-	-	3,305	6	34	3,265	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
739	1,352	273,531	1,249	2,171	270,111	סך הכל ציבור

(1) אשראי לציבור לא צובר נחות או בהשגחה מיוחדת

(2) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(3) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 49 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים.

(4) כולל חובות בסך של 1,699 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(5) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

ב.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת אשראי

ליום 31 בדצמבר 2022									
יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב							סך הכול
		קודם	2018	2019	2020	2021	2022		
33,166	631	1,855	319	637	1,018	1,937	7,551	19,218	איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי פעילות לווים בישראל
									ציבור - מסחרי
									בניו ונדל"ן - סה"כ
31,637	602	1,720	265	482	888	1,773	7,230	18,677	אשראי בדירוג ביצוע
870	17	25	27	36	59	63	237	406	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
401	11	27	1	109	44	72	52	85	אשראי בעייתי צובר
258	1	83	26	10	27	29	32	50	אשראי שאינו צובר
48,946	328	16,760	1,533	1,386	1,727	5,438	6,153	15,621	מסחרי אחר - סה"כ
45,557	301	15,965	1,435	1,297	1,624	5,064	5,304	14,567	אשראי בדירוג ביצוע
1,689	3	480	16	16	18	118	659	379	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
776	9	315	12	15	21	105	58	241	אשראי בעייתי צובר
924	15	-	70	58	64	151	132	434	אשראי שאינו צובר
196,703	-	-	69,104	15,112	18,776	22,114	35,002	36,595	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג - סה"כ
123,303	-	-	49,990	9,908	11,668	12,970	19,412	19,355	LTV עד 60%
70,738	-	-	17,395	5,100	6,916	9,011	15,316	17,000	LTV מעל 60% ועד 75%
2,662	-	-	1,719	104	192	133	274	240	LTV מעל 75%
193,500	-	-	67,688	14,663	18,374	21,713	34,658	36,404	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
820	-	-	291	107	103	124	130	65	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
1,054	-	-	357	156	111	182	150	98	בפיגור 30-89 יום
1,329	-	-	768	186	188	95	64	28	אשראי שאינו צובר
26,535	77	6,602	1,164	1,053	1,765	2,248	4,490	9,136	אנשים פרטיים אחר - סה"כ
26,008	72	6,505	1,114	1,015	1,719	2,197	4,392	8,994	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
325	3	36	44	35	38	37	61	71	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
103	-	39	3	1	3	2	18	37	בפיגור 30-89 יום
44	-	13	1	1	3	5	9	12	בפיגור מעל 90 יום
55	2	9	2	1	2	7	10	22	אשראי שאינו צובר
305,350	1,036	25,217	72,120	18,188	23,286	31,737	53,196	80,570	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
									פעילות לווים בחוץ לארץ
5,006	-	-	657	407	436	516	699	2,291	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
4,967	-	-	656	407	436	498	685	2,285	אשראי לא בעייתי
28	-	-	-	-	-	18	10	-	אשראי בעייתי צובר
11	-	-	1	-	-	-	4	6	אשראי שאינו צובר
310,356	1,036	25,217	72,777	18,595	23,722	32,253	53,895	82,861	סך הכל אשראי לציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

2.א. מידע נוסף על חובות לא צוברים

ליום 31 בדצמבר 2022						
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	סך הכל יתרת חובות לא צוברים ⁽¹⁾	יתרת חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה ⁽¹⁾	יתרת הפרשה	יתרת חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה ⁽²⁾⁽⁴⁾	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
23	435	258	1	36	257	בינוי ונדל"ן
11	1,196	924	17	162	907	מסחרי - אחר
34	1,631	1,182	18	198	1,164	סך הכל מסחרי
-	1,448	1,329	-	67	1,329	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5	75	55	4	42	51	אנשים פרטיים - אחר
39	3,154	2,566	22	307	2,544	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
-	67	11	-	1	11	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ
39	3,221	2,577	22	308	2,555	סך הכל
						מזה:
	1,601	1,086	9	191	1,077	נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	127	83	9	6	74	נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון
	1,493	1,408	4	111	1,404	נמדד על בסיס קבוצתי

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 134 מיליוני שקלים חדשים. מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 הינה 2,697 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

2.א. מידע נוסף על חובות לא צוברים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽⁴⁾					
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	סך הכל יתרת חובות לא צוברים ⁽¹⁾	יתרת חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה ⁽¹⁾	יתרת הפרשה	יתרת חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה ⁽²⁾⁽⁴⁾
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
3	367	261	40	19	221
12	1,145	926	137	282	789
15	1,512	1,187	177	301	1,010
-	-	-	-	-	-
18	105	56	20	17	36
33	1,617	1,243	197	318	1,046
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחוץ לארץ					
-	1	6	-	1	6
33	1,618	1,249	197	319	1,052
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ					
סך הכל					
מזה:					
	1,403	1,069	187	311	882
	215	168	10	1	158
	-	12	-	7	12

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

(4) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 117 מיליוני שקלים חדשים. מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 הינה 1,528 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

א. מידע נוסף על חובות לא צוברים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020 ⁽⁴⁾						
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	סך הכל יתרת חובות לא צוברים ⁽¹⁾	יתרת חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה ⁽¹⁾	יתרת הפרשה	יתרת חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה ⁽²⁾⁽⁴⁾	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
4	319	232	53	22	179	בינוי ונדל"ן
13	1,359	1,131	309	257	822	מסחרי - אחר
17	1,678	1,363	362	279	1,001	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
8	114	68	31	26	37	אנשים פרטיים - אחר
25	1,792	1,431	393	305	1,038	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
-	64	60	-	43	60	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ
25	1,856	1,491	393	348	1,098	סך הכל
						מזה:
	1,684	1,345	373	338	972	נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	172	128	20	3	108	נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון
	-	18	-	7	18	נמדד על בסיס קבוצתי

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

(4) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 98 מיליוני שקלים חדשים. מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הינה 1,469 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

ב.2 מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

31 בדצמבר 2022				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
41	1	-	-	40
150	17	-	-	133
191	18	-	-	173
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור⁽²⁾				
36	-	-	-	36
58	24	-	-	34
285	42	-	-	243
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ				
285	42	-	-	243
סך הכל				

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) הוצג לראשונה לאור יישום של הכללים החדשים לעניין זיהוי ארגונים מחדש של חובות בעייתיים על הלוואות לדיור.

ליום 31 בדצמבר 2022, חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך של 275 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים.

ב. אשראי לציבור

ב.2 מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי - המשך

31 בדצמבר 2021 ⁽²⁾				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
64	12	-	-	52
346	31	-	-	315
410	43	-	-	367
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
-	-	-	-	-
66	34	1	-	31
476	77	1	-	398
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ				
476	77	1	-	398
סך הכל				

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה.

ליום 31 בדצמבר 2021, חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך 476 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

ב.ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי - המשך

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022			
ארגונים חדשים שבוצעו									
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	
25	25	80	25	25	55	13	18	72	פעילות לווים בישראל
174	188	502	133	133	267	95	98	322	ציבור - מסחרי
199	213	582	158	158	322	108	116	394	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	11	11	88	מסחרי - אחר
38	39	1,027	27	27	934	33	34	1,034	סך הכל מסחרי
237	252	1,609	185	185	1,256	152	161	1,516	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
									אנשים פרטיים - אחר
									סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
									פעילות לווים בחוץ לארץ
									סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ
237	252	1,609	185	185	1,256	152	161	1,516	סך הכל

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022			
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾									
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים		
-	4	10	19	-	16	-	16	פעילות לווים בישראל	
5	70	3	77	10	75	-	75	ציבור - מסחרי	
5	74	13	96	10	91	-	-	בינוי ונדל"ן	
-	-	-	-	9	66	-	66	מסחרי - אחר	
4	203	2	298	3	309	-	309	סך הכל מסחרי	
9	277	15	394	22	466	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
								אנשים פרטיים - אחר	
								סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	
								פעילות לווים בחוץ לארץ	
								סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחוץ לארץ	
9	277	15	394	22	466	-	-	סך הכל	

(1) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור

ג. מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

ליום 31 בדצמבר 2022							
סך הכול	בפיגור מעל 7 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של 90 ימים עד 180	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר
1,193	11	20	52	153	173	99	685
1,329	28	13	31	173	403	441	240
55	2	-	2	8	3	6	34
2,577	41	33	85	334	579	546	959

מסחרי

הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021							
סך הכול	בפיגור מעל 7 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של 90 ימים עד 180	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר
1,193	20	25	60	265	101	114	608
-	-	-	-	-	-	-	-
56	-	-	2	6	2	2	44
1,249	20	25	62	271	103	116	652

מסחרי

הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽⁴⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

סך הכול	מזה:		סך הכול	שיעור המימון
	ריבית משתנה	בולט/ בלון		
3,012	77,039	3,510	122,818	עד 60%
3,009	46,909	836	73,537	מעל 60%
5,401	327	3	485	
11,422	124,275	4,349	196,840	

שיעבוד ראשון: שיעור המימון

שיעבוד משני או ללא שיעבוד

סך הכל

סך הכול	מזה:		סך הכול	שיעור המימון
	ריבית משתנה	בולט/ בלון		
3,798	71,720	3,315	112,939	עד 60%
3,859	39,313	767	62,491	מעל 60%
12,112	232	2	328	
19,769	111,265	4,084	175,758	

שיעבוד ראשון: שיעור המימון

שיעבוד משני או ללא שיעבוד

סך הכל

(4) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2022				
סיכון אשראי חוץ מאזני(3)	אשראי(2)	מספר לווים(1)	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
513	390	291,729	עד 10	
1,051	779	121,540	עד 20	מעל 10
2,509	2,338	164,021	עד 40	מעל 20
4,316	6,107	180,251	עד 80	מעל 40
3,773	11,234	135,756	עד 150	מעל 80
3,188	22,836	120,517	עד 300	מעל 150
3,358	42,229	104,165	עד 600	מעל 300
7,139	83,210	105,731	עד 1,200	מעל 600
5,686	44,858	33,822	עד 2,000	מעל 1,200
3,895	24,369	10,676	עד 4,000	מעל 2,000
2,520	10,494	2,453	עד 8,000	מעל 4,000
3,469	9,975	1,125	עד 20,000	מעל 8,000
3,364	7,380	398	עד 40,000	מעל 20,000
15,431	22,430	456	עד 200,000	מעל 40,000
7,599	11,053	73	עד 400,000	מעל 200,000
7,482	7,553	29	עד 800,000	מעל 400,000
2,421	2,020	5	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,508	1,101	2	עד 1,406,000	מעל 1,200,000
79,222	310,356	1,272,749		סך הכל

31 בדצמבר 2021				
סיכון אשראי חוץ מאזני(3)	אשראי(2)	מספר לווים(1)	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
524	393	282,689	עד 10	
1,094	792	124,338	עד 20	מעל 10
2,594	2,458	169,577	עד 40	מעל 20
4,309	6,364	184,135	עד 80	מעל 40
3,654	11,200	133,830	עד 150	מעל 80
3,268	21,828	116,153	עד 300	מעל 150
4,255	41,667	104,313	עד 600	מעל 300
11,618	77,777	104,776	עד 1,200	מעל 600
7,895	35,293	29,133	עד 2,000	מעל 1,200
4,625	19,056	8,977	עד 4,000	מעל 2,000
2,425	8,398	2,022	עד 8,000	מעל 4,000
3,156	8,587	961	עד 20,000	מעל 8,000
3,742	6,815	371	עד 40,000	מעל 20,000
13,995	16,254	369	עד 200,000	מעל 40,000
8,900	8,995	65	עד 400,000	מעל 200,000
7,158	3,835	20	עד 800,000	מעל 400,000
1,262	2,406	4	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,239	1,413	2	עד 1,318,000	מעל 1,200,000
85,713	273,531	1,261,735		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2022							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽¹⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
מזה:	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש ⁽³⁾ השנה	יתרה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה:	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה ⁽²⁾	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	191	-	-	-	50	3
-	-	-	5,876	-	-	-	1,899
-	-	2,415	-	8	-	-	1
-	-	2,306	5,876	8	-	50	1,903
							סך הכל סיכון אשראי לציבור

מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

31 בדצמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽¹⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
מזה:	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש ⁽³⁾ השנה	יתרה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה:	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה ⁽²⁾	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	-	-	-	-	-	234
-	-	-	4,998	-	-	-	-
-	-	1,778	-	-	-	-	-
-	-	1,778	4,998	-	-	-	234
							סך הכל סיכון אשראי לציבור

מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

(1) לא כולל עסקאות פקטורינג לטווח קצר.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך חבות של לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(3) מזה: הלוואות בשיעור של כ-10% המהוות הלוואות באחריות (בסיכון אשראי) המוכר.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2022						
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽²⁾				
יתרה לסוף שנה						
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים			חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	
108	572	1	1,884	1	1,635	בינוי ונדל"ן
553	2,086	2,671	6,916	2,504	2,796	מסחרי - אחר
661	2,658	2,672	8,800	2,505	4,431	סך הכל סיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾						
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽²⁾				
יתרה לסוף שנה						
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים			חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	
-	-	29	726	2	342	בינוי ונדל"ן
466	824	1,190	5,767	935	2,103	מסחרי - אחר
466	824	1,219	6,493	937	2,445	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך חבות של לווה, למעט מכשירים נגזרים.
(2) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו האחרים להענקת אשראי לממשלות זרות, בהיקף של 274 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2022 (בשנת 2021 - 308 מיליוני שקלים חדשים).
(3) הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר				
	2021	2022	2021	2022
			יתרה (4)	יתרה (4)
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי
39	23	21,168	21,772	
8	10	16,582	19,069	
46	35	32,963	21,029	
9	11	10,643	11,730	
3	2	9,351	8,122	
65	101	10,571	12,881	
38	36	3,321	3,531	
3	2	430	315	

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות

לפי דרישה שלא נוצלו

ערביות לרוכשי דירות

התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן (3)

מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו

התחייבויות להוצאת ערביות

ערביות והתחייבויות אחרות (2)

ערביות להבטחת אשראי

אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 70 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2021 סך של 85 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל השפעת הארכת תוקף אישור עקרוני להלוואות לדיור, מתקופה של 12 ימים לתקופה של 24 ימים, בהתאם לעדכון הוראה ניהול בנקאי תקין 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
93,673	-	343	490	17,624	-	75,216	נכסים
15,144	652	-	414	4,935	2,498	6,645	מזומנים ופיקדונות בבנקים
315	-	-	-	-	46	269	ניירות ערך
307,472	-	2,400	4,687	8,733	76,228	215,424	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
318	-	-	113	198	-	7	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
127	92	-	-	-	-	35	אשראי לממשלות
1,503	1,503	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
178	178	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
5,789	-	229	825	3,025	115	1,595	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,773	872	30	8	301	255	2,307	נכסים בגין מכשירים נגזרים
428,292	3,297	3,002	6,537	34,816	79,142	301,498	נכסים אחרים
סך כל הנכסים							
344,514	-	2,945	5,916	53,475	21,767	260,411	התחייבויות
6,994	-	314	176	1,454	-	5,050	פיקדונות הציבור
47	-	-	-	14	2	31	פיקדונות מבנקים
33,287	-	-	-	2,127	25,718	5,442	פיקדונות הממשלה
5,214	-	180	590	2,642	164	1,638	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,368	984	66	1	228	2,852	9,237	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
403,424	984	3,505	6,683	59,940	50,503	281,809	התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות							
24,868	2,313	(503)	(146)	(25,124)	28,639	19,689	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,264)	1,264	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	532	(54)	24,129	(594)	(24,013)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(54)	122	1,115	-	(1,183)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(45)	40	41	-	(36)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
24,868	2,313	(70)	(38)	161	26,781	(4,279)	סך הכל כללי
-	-	11	20	1,825	-	(1,856)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	(18)	(79)	(1,756)	-	1,853	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
95,267	-	187	518	7,471	-	87,091	מזומנים ופיקדונות בבנקים
15,033	726	-	434	5,676	1,469	6,728	ניירות ערך
1,332	-	-	-	-	222	1,110	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
271,428	-	1,921	3,123	6,395	69,534	190,455	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
477	-	-	130	273	-	74	אשראי לממשלות
69	34	-	-	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
1,734	1,734	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
208	208	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,652	3	28	111	549	51	2,910	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,071	656	21	1	172	523	1,698	נכסים אחרים
392,271	3,361	2,157	4,317	20,536	71,799	290,101	סך כל הנכסים
התחייבויות							
307,924	-	2,737	5,574	44,961	21,503	233,149	פיקדונות הציבור
6,992	-	23	224	1,629	-	5,116	פיקדונות מבנקים
81	-	-	-	58	2	21	פיקדונות הממשלה
38,046	-	-	-	1,880	29,177	6,989	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,753	3	24	104	534	111	2,977	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,746	1,342	38	6	212	3,268	8,880	התחייבויות אחרות
370,542	1,345	2,822	5,908	49,274	54,061	257,132	סך כל ההתחייבויות
21,729	2,016	(665)	(1,591)	(28,738)	17,738	32,969	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,294)	2,294	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	611	1,533	29,070	(732)	(30,482)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(26)	39	(271)	-	258	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(7)	27	104	-	(124)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
21,729	2,016	(87)	8	165	14,712	4,915	סך הכל כללי
-	-	(1)	150	132	-	(281)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	(8)	(109)	(403)	-	520	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד ארבע שנים	
ליום 31 בדצמבר 2022						
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	14,391	44,983	36,340	28,598	23,594	(3)92,990
התחייבויות	65,953	48,271	19,061	6,266	2,969	193,082
הפרש	(51,562)	(3,288)	17,279	22,332	20,625	(100,092)
עסקאות עתידיות	(8,460)	(15,818)	1,099	(44)	(715)	
אופציות	(700)	(213)	20	21	18	
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(109,252)	(67,593)	16,752	22,309	19,928	
מטבע חוץ						
נכסים	2,064	4,084	2,551	1,481	916	23,332
התחייבויות	16,008	17,590	822	341	2,248	11,409
הפרש	(13,944)	(13,506)	1,729	1,140	(1,332)	11,923
מזה: הפרש בדולר	(9,634)	(10,330)	299	210	(1,967)	(3,647)
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	(2,901)	(1,052)	485	619	471	13,671
עסקאות עתידיות	15,818	(1,099)	547	44	715	8,460
אופציות	213	313	(20)	(21)	(18)	700
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	2,087	(14,292)	2,256	1,163	(635)	21,083
סך הכל						
נכסים	16,455	49,067	38,891	30,079	24,510	116,322
התחייבויות	81,961	65,861	19,883	6,607	5,217	204,491
הפרש	(65,506)	(16,794)	19,008	23,472	19,293	(88,169)
מזה: אשראי לציבור	15,294	44,309	35,584	27,964	22,065	22,526
מזה: פיקדונות הציבור	80,626	51,216	14,078	2,668	(1,919)	195,298
ליום 31 בדצמבר 2021						
נכסים	13,704	38,151	34,556	28,004	19,819	(3)111,460
התחייבויות	56,134	55,568	9,581	11,089	7,221	205,809
הפרש	(42,430)	(17,417)	24,975	16,915	12,598	(94,349)

(1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.

(2) כולל נכסים בסך 694 ו-1,001 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2022 ו-2021 בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.

(3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 3,835 ו-4,169 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2022 ו-2021 בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 266 ו-230 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2022 ו-2021 בהתאמה.

(4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

יתרה מאזנית								-
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	-
4.85%	385,249	⁽²⁾ 1,520	501,819	47,151	109,916	81,817	22,039	
1.93%	354,288	242	359,400	662	2,724	14,399	6,013	
	30,961	1,278	142,419	46,489	107,192	67,418	16,026	
	(24,475)	-	(24,475)	-	(39)	28	21	
	(1,160)	-	(1,159)	-	-	-	8	
	5,326	1,278	116,785	46,489	107,153	67,446	16,055	
4.03%	39,746	⁽²⁾ 40	41,173	393	2,441	2,472	1,439	
4.09%	48,152	82	48,853	79	100	150	106	
	(8,406)	(42)	(7,680)	314	2,341	2,322	1,333	
	(25,122)	-	(24,882)	9	3	99	76	
	13,668	-	13,719	-	420	1,571	435	
	24,475	-	24,475	-	39	(28)	(21)	
	1,160	-	1,159	-	-	-	(8)	
	17,229	(42)	17,954	314	2,380	2,294	1,304	
4.81%	424,995	1,560	542,992	47,544	112,357	84,289	23,478	
2.05%	402,440	324	408,253	741	2,824	14,549	6,119	
	22,555	1,236	134,739	46,803	109,533	69,740	17,359	
4.93%	307,472	601	425,746	45,511	109,173	82,710	20,610	
1.87%	344,514	-	348,671	-	1,069	3,363	2,272	
2.53%	388,910	⁽²⁾ 2,740	444,208	30,012	84,325	65,955	18,222	
1.43%	369,197	239	373,845	614	3,383	17,209	7,237	
	19,713	2,501	70,363	29,398	80,942	48,746	10,985	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

(2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

א. חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.

הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות).

הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחשכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

הנחות הפירעון המוקדם הביאו לעלייה של 1,818 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של הנכסים, ולעלייה של 98 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של ההתחייבויות.

ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הנסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת בשוק פעיל.

ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 1.1 ת.6 בדוחות הכספיים.

ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק, וכן אופציות של מניות של תאגידים כאמור מהוות את נכס הבסיס שלהן, אינן נכללות בביאור זה לפי שווי הוגן, אלא לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המתאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. העלות, לפי הערכת ההנהלה, אינה נמוכה משווי הוגן של ההשקעה.

ה. אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכס בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).

התקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה).

ו. חובות לא צוברים - השווי הוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות לא צוברים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.

ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי הוגן של החובות הלא צוברים בקבוצה בכ-16 מיליון שקלים חדשים.

ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1.1 ת.16 בדוחות הכספיים.

ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2022					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽³⁾		
93,669	4,206	64,637	24,826	93,673	נכסים פיננסיים
14,992	367	4,018	10,607	15,144	מזומנים ופיקדונות בבנקים
315	-	-	315	315	ניירות ערך ⁽³⁾
300,478	289,942 ⁽⁵⁾	8,619	1,917	307,472	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
315	315	-	-	318	אשראי לציבור, נטו
127	127	-	-	127	אשראי לממשלות
5,789	407 ⁽²⁾	4,742	640	5,789	השקעות בחברות כלולות
584	577	-	7	772	נכסים בגין מכשירים נגזרים
416,269	295,941	82,016	38,312	423,610⁽⁴⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
341,327	228,119 ⁽⁵⁾	110,551	2,657	344,514	פיקדונות הציבור
6,973	6,675	298	-	6,994	פיקדונות מבנקים
45	45	-	-	47	פיקדונות הממשלה
31,470	2,676	-	28,794	33,287	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,214	441 ⁽²⁾	4,148	625	5,214	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,451	5,324	1,982	1,145	8,641	התחייבויות פיננסיות אחרות
393,480	243,280	116,979	33,221	398,697⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 102,730 מיליון שקלים חדשים ו-129,830 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור נטו ובפקדונות הציבור בסך של 9 מיליון שקלים חדשים ובסך של 7 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
95,269	7,093	71,514	16,662	95,267	נכסים פיננסיים
15,094	424	4,117	10,553	15,033	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,332	-	-	1,332	1,332	ניירות ערך ⁽³⁾
274,156	263,092 ⁽⁵⁾	9,423	1,641	271,428	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
477	477	-	-	477	אשראי לציבור, נטו
69	69	-	-	69	אשראי לממשלות
3,652	1,260 ⁽²⁾	2,072	320	3,652	השקעות בחברות כלולות
1,130	1,123	-	7	1,130	נכסים בגין מכשירים נגזרים
					נכסים פיננסיים אחרים
391,179	273,538	87,126	30,515	388,388⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
310,010	200,501	107,921	1,588	307,924	פיקדונות הציבור
6,992	6,549	443	-	6,992	פיקדונות מבנקים
81	81	-	-	81	פיקדונות הממשלה
39,620	3,661	3	35,956	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,753	840 ⁽²⁾	2,593	320	3,753	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,193	5,905	1,844	2,444	10,193	התחייבויות פיננסיות אחרות
370,649	217,537	112,804	40,308	366,989⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל; רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים; רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק). למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 102,052 מיליון שקלים חדשים ו- 118,615 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב-'ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 7 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2022			
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה			
איגרות חוב:			
4,949	-	3,356	1,593
של ממשלת ישראל			
1,330	-	-	1,330
של ממשלות זרות			
383	-	9	374
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל			
262	-	252	10
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים			
55	-	55	-
מגובי נכסים (ABS)			
838	11	147	680
של אחרים בישראל			
217	3	9	205
של אחרים זרים			
306	23	63	220
מניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
2,749	-	-	2,749
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
127	-	127	-
איגרות חוב של ממשלות זרות			
1	-	-	1
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
25	-	-	25
איגרות חוב של אחרים בישראל			
42	-	-	42
איגרות חוב של אחרים זרים			
20	-	-	20
מניות למסחר			
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת			
315	-	-	315
הסכמי מכר חוזר			
1,917	-	-	1,917
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
116	56	60	-
שקל מדד			
2,001	3	1,998	-
אחר			
2,998	307	2,632	59
חוזי מטבע חוץ			
668	39	52	577
חוזים בגין מניות			
6	2	-	4
חוזי סחורות ואחרים			
7	-	-	7
נכסים פיננסיים אחרים			
9	9	-	-
אחר			
19,341	453	8,760	10,128
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
2,657	-	-	2,657
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
164	61	103	-
שקל מדד			
1,603	64	1,539	-
אחר			
2,708	233	2,430	45
חוזי מטבע חוץ			
725	83	66	576
חוזים בגין מניות			
14	-	10	4
חוזי סחורות ואחרים			
1,145	-	-	1,145
התחייבויות פיננסיות אחרות			
7	7	-	-
אחר			
9,023	448	4,148	4,427
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2021				
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
				נכסים
				איגרות חוב זמינות למכירה
				איגרות חוב:
7,314	-	3,676	3,638	של ממשלת ישראל
2,035	-	-	2,035	של ממשלות זרות
326	-	34	292	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
177	26	142	9	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
6	-	6	-	מגובי נכסים (ABS)
712	19	175	518	של אחרים בישראל
253	12	20	221	של אחרים זרים
356	15	64	277	מניות שאינן למסחר
				ניירות ערך למסחר:
473	-	-	473	איגרות חוב של ממשלת ישראל
4	-	-	4	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
24	-	-	24	איגרות חוב של אחרים בישראל
49	-	-	49	איגרות חוב של אחרים זרים
20	-	-	20	מניות למסחר
				ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,332	-	-	1,332	אשראי בגין השאלות ללקוחות נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
1,641	-	-	1,641	חוזי ריבית:
				שקל מדד
73	39	34	-	אחר
528	78	450	-	חוזי מטבע חוץ
2,343	718	1,552	73	חוזים בגין מניות
706	423	36	247	חוזי סחורות ואחרים
2	2	-	-	נכסים פיננסיים אחרים
7	-	-	7	אחר
7	7	-	-	סך כל הנכסים
18,388	1,339	6,189	10,860	התחייבויות
				פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
1,588	-	-	1,588	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
				חוזי ריבית:
117	46	71	-	שקל מדד
680	117	563	-	אחר
2,692	665	1,954	73	חוזי מטבע חוץ
259	12	-	247	חוזים בגין מניות
5	-	5	-	חוזי סחורות ואחרים
2,444	-	-	2,444	התחייבויות פיננסיות אחרות
7,785	840	2,593	4,352	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ושנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2022			שווי הוגן
רווחים (הפסדים)	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
(8)	83	83	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
32	326	326	-	-	השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2021			שווי הוגן
רווחים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
29	168	162	6	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
42	350	350	-	-	השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022					רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽⁴⁾				שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	העברות מרמה 3 ⁽³⁾	העברות אל רמה 3 ⁽³⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד	בדוח רווח והפסד	
-	-	(26)	-	-	(3)	-	-	3	26	נכסים ניירות ערך זמינים למכירה
3	11	(8)	-	(4)	-	-	-	4	19	איגרות חוב:
-	3	-	-	(9)	-	-	-	-	12	של מוסדות פיננסיים זרים
(2)	23	-	-	-	6	-	-	2	15	של אחרים בישראל
										של אחרים זרים
										מניות שאינן למסחר
										נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
23	56	-	18	(19)	-	9	-	9	39	שקל מדד
2	3	-	-	(3)	-	37	-	(109)	78	אחר
162	307	(3)	(1)	(2,475)	-	1,952	-	116	718	חוזי מטבע חוץ
-	39	-	-	(471)	-	35	-	52	423	חוזים בגין מניות
-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	חוזי סחורות ואחרים
-	9	-	(1)	-	-	-	-	3	7	אחר
188	453	(37)	16	(2,981)	(3)	2,039	-	80	1,339	סך כל הנכסים
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
(2)	61	-	34	(54)	-	5	-	30	46	שקל מדד
(66)	64	-	-	(2)	-	7	-	(58)	117	אחר
(99)	233	-	-	(2,100)	-	1,151	-	517	665	חוזי מטבע חוץ
-	83	-	-	(128)	-	149	-	50	12	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
-	7	-	(3)	-	-	-	-	10	-	אחר
(167)	448	-	31	(2,284)	-	1,312	-	549	840	סך כל ההתחייבויות

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגין, בתקופות המדווחת, אינם נצפים. העברות מרמה 3 נובעות ממצב הפוך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2021	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾									
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021			העברות אל רמה 3 ⁽³⁾			ברוח כולל אחר בהון		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	העברות מרמה 3 ⁽³⁾	העברות אל רמה 3 ⁽³⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	רווח אחר בהון	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	
										נכסים
										ניירות ערך זמינים למכירה
										איגרות חוב:
										של מוסדות פיננסיים זרים
(1)	26	-	24	(2)	-	-	-	(1)	5	
(2)	19	-	11	(10)	-	-	(1)	-	19	של אחרים בישראל
-	12	-	11	-	-	-	1	-	-	של אחרים זרים
										ניירות ערך למסחר
										של אחרים בישראל
-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	3	
(1)	15	-	-	-	-	-	-	(1)	16	מניות שאינן למסחר
										נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
										שקל מדד
21	39	-	43	(46)	-	10	-	(27)	59	
74	78	-	-	(6)	-	8	-	(86)	162	אחר
549	718	-	-	(2,073)	-	1,431	-	23	1,337	חוזי מטבע חוץ
-	423	-	-	(365)	-	107	-	492	189	חוזים בגין מניות
-	2	-	-	(9)	-	-	-	3	8	חוזי סחורות ואחרים
-	7	-	-	-	-	-	-	(2)	9	אחר
640	1,339	-	89	(2,514)	-	1,556	-	401	1,807	סך כל הנכסים
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
										שקל מדד
-	46	-	39	(41)	-	10	-	(10)	48	
(64)	117	-	-	(49)	-	4	-	(53)	215	אחר
(315)	665	-	-	(1,844)	-	1,123	-	99	1,287	חוזי מטבע חוץ
-	12	-	-	(121)	-	32	-	8	93	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	(1)	-	-	-	(8)	9	חוזי סחורות ואחרים
-	-	-	-	-	-	-	-	(6)	6	אחר
(379)	840	-	39	(2,056)	-	1,169	-	30	1,658	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופת המדווחת, אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

(במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	23	מניות שאינן למסחר
					ניירות ערך זמינים למכירה
63.50	63.50	מחיר	מודל NAV - שיטת השווי הנכסי הנקי	11	איגרות חוב של אחרים בישראל
24.25	15.00-72.25	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	3	איגרות חוב של אחרים זרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
2.61%	2.36%-2.72%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	23	שקל מדד
2.19%	0.30%-3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	393	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
2.55%	2.36%-2.72%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	60	חוזי ריבית - שקל מדד
1.84%	0.30%-3.60%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	388	אחר

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	15	מניות שאינן למסחר
					ניירות ערך זמינים למכירה
8.43	5.60-56.33	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	1	איגרות חוב של אחרים בישראל
47.81	47.81	מחיר	מודל NAV - שיטת השווי הנכסי הנקי	8	
61.57	19.00-96.00	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	12	איגרות חוב של אחרים זרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
2.30%	2.20%-5.20%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	21	שקל מדד
0.57%	0.13%-16.87%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	30	מטבע חוץ
1.77%	0.30%-3.60%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,216	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
2.25%	1.56%-2.31%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	36	חוזי ריבית - שקל מדד
1.67%	0.30%-2.60%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	804	אחר

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מידע בדבר אי וודאות מדידות השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים

טכניקת ההערכה העיקרית של הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שימשה במדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה היוון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי. שיעור ההיוון אשר משמש להיוון התזרים משקף את ההנחות של הבנק. הנתון הלא נצפה העיקרי ששימש במדידת השווי ההוגן של איגרות החוב הינו מחיר איגרות החוב.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כאשר הבנק בוחר בחלופת השווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן של השקעות באיגרות חוב מסוימות נזקפים לרווח והפסד, ואיגרות החוב מסווגות לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן.
לפרטים נוספים ראה ביאור ד2, „א.2, „ב.3, ו-12(4).

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2022

צדדים קשורים										בעלי עניין
המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										
חברות כלולות או חברות										
המוחזקות בשליטה		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
משותפת		היתרה		היתרה		היתרה		היתרה		
יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	
במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	
השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	השנה ⁽⁴⁾	
-	-	-	-	65	61	-	-	-	-	נכסים
-	-	-	-	384	305	48	46	44	24	ניירות ערך
-	-	-	-	4	1	-	-	1	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	380	304	48	46	43	24	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
127	127	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	2,089	1,980	42	32	538	97	התחייבויות
-	-	-	-	-	-	-	-	9,885	9,885	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון עצמי) ⁽²⁾
-	-	-	-	398	263	10	8	3	3	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוץ מאזניים ⁽³⁾

- (1) על בסיס יתרות לטוף כל חודש.
 (2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.
 (3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.
 (4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.
 (5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

2021 ליום 31 בדצמבר										-
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										-
בעלי עניין										-
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה										-
מחזיקי מניות בעלי שליטה		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		-
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	-
-	-	-	-	140	58	-	-	-	-	-
35	23	-	-	372	242	21	20	69	38	-
-	-	-	-	4	1	-	-	1	1	-
35	23	-	-	368	241	21	20	68	37	-
69	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-
118	75	-	-	2,150	943	77	52	618	587	-
-	-	-	-	-	-	-	-	8,687	8,659	-
232	171	-	-	448	198	13	10	2	2	-

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022					
צדדים קשורים המוחזקים					
על ידי התאגיד הבנקאי					
בעלי עניין					
מחזיקי מניות					
בעלי שליטה					
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות	בעלי שליטה	
-	12	1	1	1	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	(11)	(1)	(1)	(1)	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	1	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	(5)	(1)	-	-	הוצאות מימון שאינן מריבית, נטו
-	-	(46)	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(4)	(47)	-	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022					
נושאי משרה ⁽¹⁾					
אחרים ⁽²⁾					
מספר	מספר מ	מספר מ	מספר מ	מספר מ	
מקבלי הטבות	סך הטבות	קבלי הטבות	קבלי הטבות	קבלי הטבות	
-	-	-	14	39	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	9	7	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המופק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

2020				2021			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	
אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	בעלי עניין	מחזיקי מניות בעלי שליטה	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	בעלי עניין	מחזיקי מניות בעלי שליטה
-	6	-	-	16	1	1	1
-	(8)	-	-	(1)	(1)	(1)	(1)
-	(2)	-	-	15	-	-	-
-	16	-	-	38	-	-	-
-	-	(43)	-	-	(43)	-	-
-	14	(43)	-	53	(43)	-	-

2020				2021			
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	16	37	-	-	14	37
-	-	10	6	-	-	11	6
-	-	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח ומידע מהותי נוסף

רכישת בנק אגוד

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד וקביעת שווי הנכסים וההתחייבויות, ראה ביאור 35 בדוח הכספי לשנת 2020. ביום 1 באוגוסט 2022 הושלם תהליך של מיזוג סוכנויות הביטוח של בנק אגוד, עם ולתוך טפחות סוכנות לביטוח בע"מ, מקבוצת בנק מזרחי טפחות. ביום 15 בינואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הושלם תהליך של מזוג אגוד מערכות בע"מ עם ולתוך חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מקבוצת הבנק. ביום 29 בדצמבר 2022, הושלם המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק. עם השלמת המיזוג חדל אגוד מלהתקיים כאישיות משפטית עצמאית וכל נכסיו זכויותיו וחויביו הוקנו לבנק.

ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 13 במרץ 2023, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 326.1 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 30% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2022, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 1267.9% מההון המונפק, דהיינו 126.79 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 21 במרץ 2023 ויום התשלום הינו 28 במרץ 2023. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2023.
- ביום 15 בינואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הושלם תהליך של מזוג אגוד מערכות בע"מ עם ולתוך חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מקבוצת הבנק.
- ביום 20 בפברואר 2023, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה טפחות הנפקות ניירות ערך מסחריים (סדרה 1) תמורת 1.1 מיליארדי שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
6,803	9,216	15,058	הכנסות ריבית
1,936	3,014	6,273	הוצאות ריבית
4,867	6,202	8,785	הכנסות ריבית, נטו
1,038	(207)	654	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,829	6,409	8,131	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
169	184	673	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,334	1,437	1,670	עמלות
208	284	402	הכנסות אחרות
1,711	1,905	2,745	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
2,203	2,748	3,295	משכורות והוצאות נלוות
704	738	803	אחזקה ופחת בניינים וציוד
432	449	586	הוצאות אחרות
3,339	3,935	4,684	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,201	4,379	6,192	רווח לפני מיסים
775	1,517	2,168	הפרשה למיסים על הרווח
1,426	2,862	4,024	רווח לאחר מיסים
184	326	448	חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
1,610	3,188	4,472	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2021	2022	
		נכסים
85,590	89,604	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,091	12,406	ניירות ערך ⁽¹⁾
412	315	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
243,670	297,204	אשראי לציבור
(2,000)	(2,752)	הפרשה להפסדי אשראי
241,670	294,452	אשראי לציבור, נטו
477	318	אשראי לממשלות
6,214	4,758	השקעות בחברות מוחזקות
1,265	1,308	בניינים וציוד
-	91	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,312	5,789	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,172	3,204	נכסים אחרים
349,203	412,245	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
285,659	344,150	פיקדונות הציבור
24,773	24,405	פיקדונות מבנקים
72	31	פיקדונות הממשלה
5,329	2,708	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,247	5,214	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,353	11,957	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
328,433	388,465	סך כל ההתחייבויות
20,770	23,780	הון
349,203	412,245	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 11,176 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2021 - 6,861 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 219 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2021 - 181 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,610	3,188	4,472	רווח נקי
			התאמות
(362)	(326)	(448)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
206	220	233	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
1,038	(207)	654	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(94)	(27)	53	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
(34)	17	(86)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	(38)	22	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(41)	(18)	(127)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	9	42	ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה ומניות שאינן למסחר
23	41	45	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(182)	58	(360)	מיסים נדחים, נטו
(12)	30	473	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
296	32	(463)	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
7	285	(561)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
(1,108)	343	(2,459)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
456	80	(485)	ניירות ערך למסחר
(692)	197	1,281	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
1,634	(1,072)	1,967	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,636	(202)	(791)	התחייבויות אחרות
4,381	2,610	3,462	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
12	2	1	שינוי נטו בפקדונות בבנקים
(16,944)	(31,613)	(53,047)	שינוי נטו באשראי לציבור
43	136	159	שינוי נטו באשראי לממשלות
(74)	(218)	97	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	(634)	(52)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
649	-	-	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(3,406)	(8,531)	(13,830)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
3,495	2,873	11,608	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
944	3,106	58	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
40	234	1,934	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(576)	-	(2,306)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	-	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(251)	(285)	(339)	רכישת בניינים וציוד
73	35	201	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(516)	(49)	(61)	רכישת מניות בחברות כלולות
31	-	8	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
-	-	791	מיזוג חברה בת
(16,480)	(34,944)	(54,778)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
25,936	42,525	58,491	שינוי נטו בפקדונות הציבור
6,453	5,538	(368)	שינוי נטו בפקדונות מבנקים
44	5	(41)	שינוי נטו בפקדונות הממשלה
-	1,955	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(3)	(3)	(2,273)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(176)	(1,236)	(941)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
32,254	48,784	54,868	מזומנים נטו מפעילות מימון
20,155	16,450	3,552	גידול (קיטון) במזומנים
49,309	69,168	85,586	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(296)	(32)	463	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
69,168	85,586	89,601	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
6,810	9,822	11,135	ריבית שהתקבלה
2,145	2,244	4,821	ריבית ששולמה
3	5	8	דיבידנדים שהתקבלו
52	-	106	מסים על הכנסה שהתקבלו
994	1,445	2,012	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
-	-	-	רכישות בניינים וציוד
-	1	-	מכירות בניינים וציוד
(1,207)	-	-	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

בנק מזרחי טפחות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

תוכן עניינים

286	ממשל תאגידי וביקורת
286	הדירקטוריון וההנהלה
287	חברי הנהלת הבנק
288	המבקרת הפנימית
291	שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה(1)(2)(3)(4)
292	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
294	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
297	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
298	בעלי השליטה
298	רכוש קבוע ומתקנים
298	נכסים לא מוחשיים
299	הון אנושי
303	הסכמים מהותיים
303	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
306	דירוג האשראי של הבנק
307	מגזרי פעילות - מידע נוסף

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2022 קיים דירקטוריון הבנק 22 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 69 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-17 השתלמויות דירקטוריון.

הוועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, אשראי, ניהול סיכונים, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, תגמול וקליטת בנק אגוד.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2022 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

- ביום 9 באוגוסט 2022 התקיימה אסיפה כללית אשר בה הוחלט למנות (מחדש) את מר יוסף פלוס כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים (תקופת כהונה שנייה), החל מיום 20 באוגוסט 2022.

- ביום 21 בדצמבר 2022 התקיימה אסיפה כללית אשר בה הוחלט למנות (מחדש) כדירקטור בבנק את מר משה וידמן לתקופת כהונה נוספת של שנה, ולמנות (מחדש) כדירקטורים בבנק את מר רון גזית, מר אילן קרמר, מר אברהם זלדמן, מר יהונתן קפלן ואת מר אלי אלרואי לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים.

- ביום 1 בינואר 2023 החל לכהן מר אלי אלרואי כחבר בוועדת אשראי.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק ופרטים על חברותם בוועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש הדירקטוריון	ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾
אלי אלרואי	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾ , ועדת אשראי (מיום 1 בינואר 2023)
רון גזית	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת אשראי
אסתר גילעז-רן	ועדת ביקורת, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת תגמול
אברהם זלדמן	ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾ - יושב ראש, ועדות ביקורת, ועדת ניהול סיכונים
חנה פייאר	ועדת תגמול - יושבת ראש, ועדת ביקורת, ועדת אשראי
יוסף פלוס	ועדת ביקורת - יושב ראש, ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת תגמול, ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾
יהונתן קפלן	ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾ , ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
אילן קרמר	ועדת ניהול סיכונים
גלעד רבינוביץ	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - יושב ראש, ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים, ועדת תגמול ועדת קליטת בנק אגוד ⁽⁴⁾

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בוועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים 5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלהם, מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 8 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, אסתר גילעז-רן, אברהם זלדמן, חנה פייאר, יוסף פלוס, יהונתן קפלן, אילן קרמר, וגלעד רבינוביץ.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2022 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, להרחבת עסקיו וחוג לקוחותיו.

(1) ועדת אד הוק לקליטת בנק אגוד. בהמשך להשלמת מיזוג בנק אגוד בוטלה הוועדה ברבעון הראשון של שנת 2023.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

חברי הנהלת הבנק

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2022 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים⁽⁴⁾:

גב' שבי שמר, אשר כיהנה כמנהלת כללית של בנק אגוד בשלוש השנים האחרונות, מונתה כסמנכ"לית ומנהלת החטיבה הקמעונאית בבנק, החל מיום 1 באפריל 2022, במקומו של מר ישראל אנגל, שסיים את תפקידו.

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, תוארם ותפקידיהם:

מנהל כללי	משה לארי
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת מידע ודיווח כספי, חשבונאי ראשי	מנחם אביב
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה הקמעונאית	שבי שמר
מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהלת טכנולוגיית המידע	אילה חכים
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	תרי ישכיל
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת הון אנושי משאבים ותפעול	ניסן לוי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	דורון קלאוזנר
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	עדי שחף
מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק	עופר הורביץ
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
דובר הבנק	בני שוקרון

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, נכדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26א' בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2022 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

(1) ביום 12 בפברואר 2023 אישר דירקטוריון הבנק את המלצת המנהל הכללי למינוי עופר הורביץ, המשמש כיום מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק, לתפקיד סגן המנהל הכללי ומנהל החטיבה לבקרת סיכונים במקומו של דורון קלאוזנר הפורש לגמלאות. המינוי כפוף לאישור המפקח על הבנקים. חנן קיקוזשוילי, כיום סגן מזכיר הבנק, יתמנה למזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק, במקומו של עופר הורביץ. מיטל הרוש, המכהנת כיום כמנהלת מרחב לייב וסקטור בנקאות ישירה, תתמנה לסגנית המנהל הכללי ומנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, במקומו של ניסן לוי שהודיע על רצונו לסיים את תפקידו.

הדירקטוריון אישר גם הקמתם של שני מערכים חדשים: מערך תפעול בנקאי ומערך פרויקטים חוצי-ארגון, שמנהלים יתמנו לחברי הנהלה. בראש המערך לתפעול בנקאי, שתחתיו יפעלו, בין השאר, פעילויות התפעול העורפי, הנדסה ותהליכים בנקאיים, המסלקה וסוכנות הביטוח במשכנתאות, יעמוד מיכה ארגמן - כיום סגן מנהל חטיבת הון אנושי ומשאבים ותפעול. בראש מערך פרויקטים חוצי-ארגון, שיהיה אחראי, בין השאר, על פעילות הדיגיטל של הבנק, המשיך יישום והטמעת מערכת ה-CRM החדשה ושיתופי פעולה עם תעשיית הפינטק יעמוד טל בן ארי - עד לאחרונה סמנכ"ל ומנהל האגף הפיננסי בבנק אגוד.

המינויים והשינויים הארגוניים ייכנסו לתוקפם ביום 1 באפריל 2023.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2022

המבקרת הפנימית

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם:	גלית יזר
תאריך תחילת כהונתה:	יולי 2011
השכלה:	ראת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית)
ניסיון:	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על נציבי תלונות הציבור, מבקרת פנימית בחברות הבנות של בנק מזרחי טפחות בארץ לרבות בנק יהב. המבקרת הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית. למעט האמור, אין למבקרת קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקרת לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת הטיפול בתלונות הציבור. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 המבקרת הפנימית זכאית ל-12,199, 24,594 ו-36,043 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתוכניות הקצאה משנת 2019, שנת 2020 ושנת 2021, בהתאמה, שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות.

כמו כן, המבקרת הפנימית זכאית לעד 32,233 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2022 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה.

המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי סמכויות וחובות

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב מינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי החלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

בשנת 2022 פעלה הביקורת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של שלוש שנים, ממנה נגזרה תוכנית העבודה השנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

במסגרת זו, ליוותה הביקורת הפנימית בשנת 2022 את תהליכי מיזוג בנק אגוד, וביצעה בדיקות להערכת אפקטיביות הבקורות בתהליכים מרכזיים במיזוג בנק אגוד בדגש על אופן יישום התקדמות תוכנית ההסבה. בנוסף, נציגי הביקורת השתתפו כמשקיפים בוועדות עיקריות ומהותיות שהוקמו לקידום תהליך המיזוג בחטיבות השונות בבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית הנערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדין בוועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי. לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור, מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2022-2024 אושרה ב-14 לפברואר 2022 בדירקטוריון הבנק.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספו בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים, יושב ראש הדירקטוריון וועדת הביקורת. כמו כן התייחסה הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לבנק אגוד.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדין בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 14 בפברואר 2022 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2022.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק אגוד ובנק יהב לגביהם הוגשה ואושרה בשנת 2022 תוכנית ביקורת נפרדת במוסדות הדירקטוריון שלהם.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307 ו-306 מונו במהלך שנת 2020 משרדי מבקרים פנימיים מקומיים בסניפי הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307 המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה בסניפים אלו. תוכנית העבודה של משרדי המבקרים הפנימיים המקומיים, נכללות בתוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית הנדונה בוועדת הביקורת ומאושרת על ידי דירקטוריון הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2022, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

בישראל		מחוץ לישראל	
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
(1)53	(3)8	(2)3	

(1) כולל 9 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב וכן מיקור חוץ בהיקף של כ-6 משרות.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

(3) כולל תקן אחד זמני.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרת הביקורת הפנימית, זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לוועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. תמציות כל דוחות הביקורת שהופצו במהלך התקופה החולפת מוגשות לחברי ועדת ביקורת אחת לרבעון ולמליאת הדירקטוריון אחת לחצי שנה. הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

בחודש אוגוסט 2022, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2022, ונדון בוועדת הביקורת ביום 15 באוגוסט 2022. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2022 הופץ בחודש פברואר 2023 ונדון בוועדת הביקורת ביום 13 בפברואר 2023. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2022: שכר בסך של 1,222 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 655 אלפי שקלים חדשים (מזה מענק שימור בסך של 187 אלפי שקלים חדשים), הפרשות סוציאליות בסך של 337 אלפי שקלים חדשים, תשלום מבוסס מניות בסך של 430 אלפי שקלים חדשים, ושווי הטבות נוספות בסך של 107 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2022 עמד על 2,751 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2022 הסתכמה בסך של 52 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה באיור 22 א.3 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2021	2022	2021	2022	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁵⁾:
6,684	6,739	7,900	7,921	רואי החשבון המבקרים ⁽⁶⁾
447	507	1,344	1,354	רואי החשבון המבקרים האחרים
7,131	7,246	9,244	9,275	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת:
411	637	411	637	רואי החשבון המבקרים
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותי מס⁽⁷⁾:
-	-	18	18	רואי החשבון המבקרים
211	126	392	220	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁸⁾:
3,275	3,517	3,495	3,737	רואי החשבון המבקרים
-	-	265	447	רואי החשבון המבקרים האחרים
3,897	4,280	4,581	5,059	סך הכל
11,028	11,526	13,825	14,334	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) רואי החשבון המבקרים משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זר ושות'.

(5) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.

(6) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.

(7) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.

(8) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2022										
לואאות שניתנו תנאי הטבה ⁽³⁾			גמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						רטי מקבל התגמולים ⁽¹⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2022	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
21	-	-	3,776	93	-	707	-	2,976	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
20	9.6	824	4,351	135	512	714	-	2,990	מנהל כללי סגן מנהל כללי,	משה לארי ⁽⁹⁾
186	5.6	608	3,616	100	450	369	910	1,787	מנהלת החטיבה הקמעונאית סגן מנהל כללי,	שבי שמר ⁽¹⁰⁾ אופיר מורד ⁽¹¹⁾
342	6.2	1,930	3,259	106	600	341	992	1,220	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של	
66	2.8	312	3,259	94	600	379	981	1,205	מזרחי טפחות בע"מ	אילה חכים ⁽¹¹⁾

שנת 2021										
לואאות שניתנו תנאי הטבה ⁽³⁾			גמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						רטי מקבל התגמולים ⁽¹⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2021	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
13	0.8	98	3,579	102	--	589	--	2,888	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
23	10.0	827	4,054	131	217	713	105	2,888	מנהל כללי סגן מנהל כללי,	משה לארי ⁽⁹⁾ ישראל אנגל ⁽¹²⁾
183	--	--	2,766	104	600	259	622	1,181	מנהל החטיבה הקמעונאית סגן מנהל כללי,	אופיר מורד ⁽¹¹⁾
775	4.9	2,042	2,766	102	600	297	590	1,177	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית סגן מנהל כללי,	עדי שחף ⁽¹⁴⁾
15	6.5	683	2,766	61	586	454	519	1,146	מנהל החטיבה הפיננסית	
1,256	--	--	3,893	--	--	880	966	2,047	מנכ"ל בנק אגוד	שבי שמר
33	--	--	2,916	--	--	669	822	1,425	מנכ"ל בנק יהב	שאול גלברד

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) לא כולל מס שכר.
- (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003457-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
- (9) מר משה לארי - ביום 8 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר משה לארי, למנהל הכללי של הבנק. מר לארי החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 בספטמבר 2020. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר לארי, ראה נספח ד' לדיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא 01-085165-2020), וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (10) גב' שבי שמר - מיום 1 באפריל 2022 מועסקת על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה. פירוט התגמולים לשנת 2022 כולל 1,433 אלפי ₪ בגין התקופה בה כיהנה גב' שבי שמר כמנכ"ל בנק אגוד כמפורט להלן: שכר - 877 אלפי ₪; מענקים - 420 אלפי ₪; הפרשות סוציאליות - 136 אלפי ₪.
- (11) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:

מר אופיר מורד	- מיום 1 בינואר 2014.
מר עדי שחף	- מיום 16 בספטמבר 2020.
גב' אילה חכים	- מיום 1 ביולי 2013
מר עדי שחף	- מיום 16 בספטמבר 2020.

לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.
- (12) מר ישראל אנגל - כיהן כנושא משרה מיום 15 ביוני 1999 ועד ליום 31 במרץ 2022.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון") ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידי ביום 16 בינואר 2023 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים שקבעה ועדת הביקורת, הינה עסקה זניחה.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים שנקבעו על ידי ועדת הביקורת תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2022						
קבוצת בעלי השליטה ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	השקעה בניירות ערך	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	7	-	-	-	-	7
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	17	2	-	1	-	20
סך הכל קבוצת ורטהיים	24	2	-	1	-	27
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	30	23	16	-	-	69
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
אופי.סי אנרגיה בע"מ	-	105	1	33	2	141
בתי זיקוק לנפט בע"מ	263	11	-	95	12	381
איי.סי.אל גרופ בע"מ (כימיקליים לישראל בע"מ)	-	-	-	-	47	47
סך הכל קבוצת עופר	293	139	17	128	61	638

31 בדצמבר 2021						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	השקעה בניירות ערך	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	38	2	-	-	-	40
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	38	2	-	-	-	40
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	11	-	-	-	-	11
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	7	4	-	-	-	11
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
אופי.סי אנרגיה בע"מ	-	100	-	-	2	102
בתי זיקוק לנפט בע"מ	222	68	-	-	6	296
כימיקלים לישראל בע"מ	-	25	-	-	50	75
החברה לישראל בע"מ	-	1	-	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	240	198	-	-	58	496

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

(2) נתוני בעלי השליטה נכונים למבנה השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2021.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

ב. פיקדונות

היתרה הגבוהה בשנת 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	קבוצת בעלי השליטה
17	11	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
510	109	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
50	15	קוויק סופר אונליין בע"מ
577	135	סך הכל קבוצת ורטהיים
127	113	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
180	156	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
813	743	א.פ.י.סי אנרגיה בע"מ
212	212	בתי זיקוק לנפט בע"מ
718	718	החברה לישראל בע"מ
2,050	1,942	סך הכל קבוצת עופר

היתרה הגבוהה בשנת 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	קבוצת בעלי השליטה
568	538	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
50	50	קוויק סופר אונליין בע"מ
618	588	סך הכל קבוצת ורטהיים
4	4	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
130	96	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
1,084	279	א.פ.י.סי אנרגיה בע"מ
367	62	בתי זיקוק לנפט בע"מ
447	385	החברה לישראל בע"מ
117	116	כימיקלים לישראל בע"מ
1	-	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
2,150	942	סך הכל קבוצת עופר

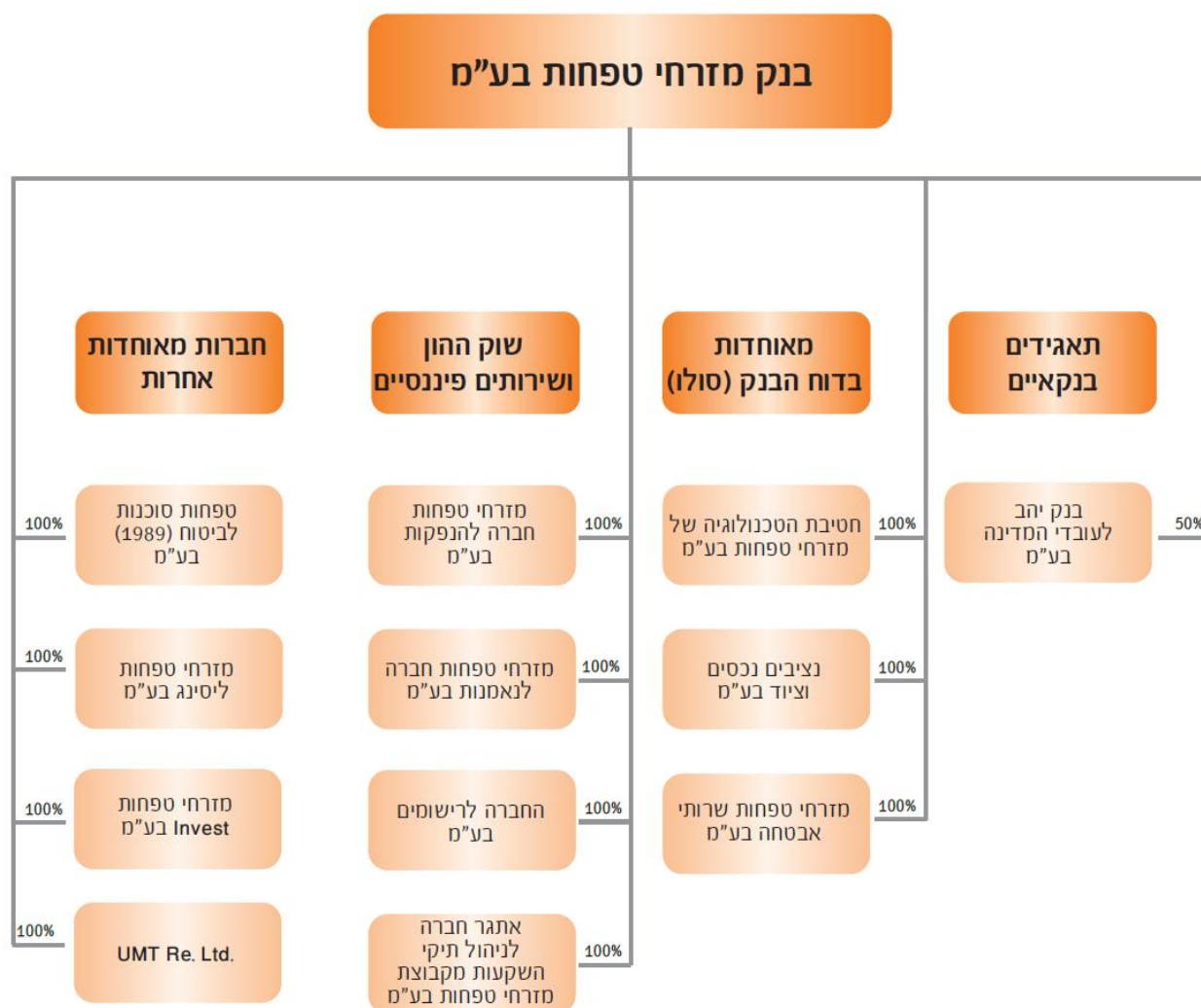
למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

ביום 7 במרץ 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים, לתקופה של 12 חודשים שתחל ביום 1 באפריל 2022 בהתאם לתקנה 1 ב1 ו-1א1(א)5 לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס 2000.

במסגרת פוליסת הביטוח האמורה יבוטחו בין היתר המנהל הכללי של הבנק ובעלי השליטה בבנק וקרוביהם. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 7 במרץ 2022 (מספר אסמכתא 026989-01-2022).

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה ההחזקות העיקריות של הבנק

לפרטים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

בעלי השליטה

בעלי השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2022 הם קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר. החזקתיה של קבוצת ורטהיים הינן באמצעות אמ. דבליו. דד. (אחזקות) בע"מ ו-אף אנד דבליו (שותפות רשומה) המחזיקות, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, בכ-7.30% ו-13.09%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה. החזקתיה של קבוצת עופר הינן באמצעות ל.י. (אחזקות) בע"מ, המחזיקה, במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (חברה בבעלותה המלאה), נכון ליום 31 בדצמבר 2022, בכ-21.19% מההון ומכוח ההצבעה בבנק.

קבוצת ורטהיים

ביום 21 בספטמבר 2022 העבירה ל.י. (אחזקות) בע"מ ("לין"), לחברת ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (ל.א.ב.מ.), חברה בת בבעלותה המלאה של לין, כמות של 40,000 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ע.ב. כ"א של בנק מזרחי טפחות כנגד הקצאת הון נוסף בל.א.ב.מ., לפי סעיף 104א לפקודת מס הכנסה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 28 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתא: 121297-01-2022).

ביום 12 באוקטובר 2022 העבירה אמ. דבליו. דד. (אחזקות) בע"מ, לידי אף. אנד. דאבליו שותפות רשומה, 150,000 מניות של בנק מזרחי טפחות בע"מ, לשם השלמת גרעין השליטה. המניות האמורות אינן משועבדות והן הופקדו בנאמנות בחברת נאמנות. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 23 באוקטובר 2022 (מספר אסמכתא: 128869-01-2022).

הסכמים בין בעלי המניות

ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מ"קבוצת עופר" ופיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) מ"קבוצת ורטהיים" הן צד להסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק מיום 6 באוקטובר 1994 (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבע, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 668 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 857 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2021. הקיטון ביתרת בניינים ומקרקעין נובע בעיקר ממכירת נכסי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2022. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק לרכז את כל יחידות הנהלת הבנק בקמפוס מרכזי אחד בלוד, אושר במהלך שנת 2019 פרויקט הקמת הקמפוס, בעלות כוללת של כ-322 מיליוני שקלים חדשים (כולל רכישת המגרש שאושרה ובוצעה בשנת 2017). הפרויקט יימשך מספר שנים. בשנת 2022 התחילו עבודות בניית השלד, לאחר שבשנת 2021 נמשך שלב תכנון המבנה והסתיימו רוב עבודות החפירה. היקף הפרויקט והתקציב עודכנו על ידי דירקטוריון הבנק ותקציב הפרויקט העדכני הועמד על כ-389 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, היתר הבניה לשטחים העיליים התקבלו בחודש פברואר 2023.

מלבד האמור לעיל, בשנת 2023 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב).

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון).

בתחילת שנת 2021 הועברה האחריות על הפעילות הבינלאומית ושלוחות חוץ לארץ מהחטיבה הפיננסית לאחריות החטיבה העסקית. כמו כן, הועברה האחריות על תחום הבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית.

מבנה הבנק המעודכן מפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט). כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות ביעוץ הפיננסי וביעוץ הפנסיוני המוצעים ללקוחות. בנוסף, אחראית החטיבה גם על חברת הבת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ והחל מסוף שנת 2022 גם על חברת הבת מזרחי טפחות ליסינג, שפועלת בתחום הליסינג המימוני והלוואות הרכב. מתחילת שנת 2021 אחראית החטיבה על תחום הבנקאות הפרטית ופעילות תושבי חוץ ועולים חדשים, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ.

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידיים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. בחודש ינואר 2023 הורחבה הפריסה הגיאוגרפית של סקטור עסקים והוקם מוקד נוסף – מוקד שרון. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור סחר חוץ ופעילות בינלאומית, האחראי גם על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה וכן את האחריות על השלוחות בחוץ לארץ, ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office) ותפעול קופות הגמל. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על חברת הבת הפועלת בשוק ההון מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

חטיבת הטכנולוגיה - אחראית לתחום טכנולוגיית המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה (כולל נכסים, בינוי ורכש), תחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית. החטיבה כוללת גם זרוע הנדסה ותפעול הכוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, את תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת מידע ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי, לקביעת הפרשה להפסדי אשראי ולאתגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים. החטיבה כוללת גם את אגף מידע, ניתוח ותכנון שבאחריותו פיקוח ובקרה על תקציב הבנק, בקרה על חברות בנות, מדידת רווחיות סניפיים ומעקב אחר תכניות עבודה של הבנק.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית לפעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

שינויים צפויים במבנה הארגוני

החל מיום 1 באפריל 2023 יוקמו שני מערכים חדשים: מערך תפעול בנקאי ומערך פרויקטים חוצי-ארגון. המערך לתפעול בנקאי יהיה אחראי בין השאר על פעילויות התפעול העורפי, הנדסה ותהליכים בנקאיים, המסלקה וסוכנות הביטוח במשכנתאות. מערך פרויקטים חוצי-ארגון יהיה אחראי, בין השאר, על פעילות הדיגיטל של הבנק, המשך יישום והטמעת מערכת ה-CRM החדשה ושיתופי פעולה עם תעשיית הפינטק. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
 - דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
 - דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.
- הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מנינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2022 ⁽⁴⁾					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
6,431	90	6,521	1,002	-	7,523
5,848	86	5,934	1,702	-	7,636
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2022					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					
2021					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
5,619	79	5,698	1,934	-	7,632
5,367	76	5,443	1,977	-	7,420
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2021					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽⁴⁾⁽⁵⁾⁽⁶⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2021	2022	
4,490	4,407	משקי בית
108	183	בנקאות פרטית
1,612	1,486	עסקים קטנים
311	359	בנקאות מסחרית
776	822	בנקאות עסקית
335	266	ניהול פיננסי
7,632	7,523	סך הכל

(1) הנתונים עד ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים 373 מעובדי בנק אגוד לשעבר, שסיימו את עבודתם בתחילת שנת 2023.

(2) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

(3) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

עלות ושכר למשרת עובד

2021		2022		
כולל רכיבי תגמול משתנה	ללא רכיבי תגמול משתנה	כולל רכיבי תגמול משתנה	ללא רכיבי תגמול משתנה	
338	284	398	333	שכר למשרת עובד
471	410	527	456	עלות שכר למשרת עובד

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך משמעותי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק ממוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חיי העובד, ועד שלב הפרישה.
- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח עובדי הבנק ומנהליו הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכות במהלך חיי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי הכשרה חניכה וקידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2022 מרכז ההדרכה היה שותף למהלכים אסטרטגיים חוצי ארגון, בין השאר באמצעות חיזוק והטמעת מיומנויות עסקיות ומערכות תומכות חדשות בקרב הבנקאים והמשך הטמעת תפיסת השירות האנושי של הבנק. הוגבר השימוש בכלים דיגיטליים והורחב תמהיל שיטות ההדרכה - הדרכות פרונטליות או מקוונות, למידה פרונטלית ביחידה, עזרי עבודה אינטראקטיביים, ספריית VOD עם סרטוני הדרכה, פודקאסטים, חניכה מקצועית וניהולית, משחקים, ועוד. מרכז ההדרכה ממשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד", במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות, בשיתוף וסיוע מרכז ההדרכה, מובילים שינויים ארגוניים ואחרים על מקצועיות העובדים באמצעות חניכה והדרכה.

מרכז ההדרכה פועל לפיתוח המנהלים בבנק באמצעות הכשרות ניהוליות המלוות אותם מכניסתם לתפקיד ולכל אורך תפקידם, וכן מסלולי עבודה לתפקיד הניהולי הבא. בשנת 2022 התקיימו הדרכות ניהוליות באמצעי הדרכה מגוונים: הדרכות וסימולציות, הרצאות מקוונות ופודקאסטים. האגף לפיתוח ארגוני והדרכה פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים. וביניהם תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת ויעדי פיתוח לשנה הבאה.

מרכז ההדרכה קיים הדרכות לקליטת עובדי בנק אגוד באמצעות בניית תוכניות הדרכה וחניכה מפורטות ויעודיות לכל בעל תפקיד נקלט, כמו גם היערכות לניהול השינוי, והטמעת תרבות ארגונית אחידה לבנק הממוזג.

הוצאות ההדרכה בשנת 2022 הסתכמו ב-15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021.

במהלך שנת 2022 השתתפו כלל עובדי הקבוצה בהדרכות (פרונטליות ומתקשבות) בהיקף כולל של 48,650 ימי הדרכה, לעומת 42,960 ימי הדרכה בשנת 2021.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידי לנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.
- ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- בנק יהב** - נציגות עובדי בנק יהב המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.
- בנק אגוד**

- ארגון עובדי בנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי בנק אגוד (פקידים) על הסכמים קיבוציים החלים על עובדים (פקידים) בבנק אגוד.

- ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם מנהלים ומורשי חתימה בבנק אגוד על הסכמים קיבוציים החלים על מנהלים ומורשי חתימה בבנק אגוד.

- ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי אגוד מערכות בע"מ על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי אגוד מערכות בע"מ.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכם קיבוצי

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים ממת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכון של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2016-2021, ובכפוף לעמידה ביעדי התשואה להון, שילם הבנק לעובדים מענק תשואה.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק). ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. ההסכם כולל מבנה שכר חדש המורכב משכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות ובנוסף השתתפות בהחזרי הוצאות כגון אחזקת רכב, ונושאי חינוך ולימודים. ההסכם כולל גם תוכנית פרישה מוצן, הגדלת כמות החוזים האישיים, וכן שקט תעשייתי לכל תקופת ההסכם.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003, 2006 ו-2018 נקבע כי הבנק יהיה ראשי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שאובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התיבעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022.

הסכמי עבודה ושכר בבנק אגוד

ביום 9 באוגוסט 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד הפקידים בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2014-2018.

ביום 13 בינואר 2020 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2019-2022.

ביום 1 באוקטובר 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד מיום חתימתו למך שנתיים וחצי וכל עוד אין הודעה אחרת מתחדש בכל שנה ל 12 חודשים נוספים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור ג. 26 (9-4) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם החברות הבאות - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן קבוצת כאל); חברת ישראלכרט בע"מ ו/או חברת יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט; וחברת לאומי קארד בע"מ. לפרטים נוספים, ראה ביאור ג. 26 13 לדוחות הכספיים.
- ד. הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק למתן הלוואות ממקורות הבנקים לזכאי משרד הבינוי והשיכון, והסכם מסגרת בין ממשלת ישראל לבין הבנק בעניין העמדת הלוואות לזכאים מכספי המדינה. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ה. הסכם בין אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"), וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לבין וועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד מערכות וכן הוסדרו תנאי עבודתם של עובדי אגוד מערכות עם קליטתם בחטיבת הטכנולוגיה. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.
- ו. הסכם בין הבנק וחברות בנות שלו לבין מבנה נדל"ן (כ.ד.) בע"מ למכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק. לפרטים ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

חוק שירותי מידע פיננסי, התשפ"ב-2021

בחודש נובמבר 2021, במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022) התשפ"ב-2021, אושר חוק שירותי מידע פיננסי, תשפ"ב-2021. חוק זה נכנס לתוקפו ביום 14 ביוני 2022, אולם נקבע מועד תחילה מאוחר יותר לגבי היישום של חלקים מסוימים בו.

חוק זה משלים ומרחיב הסדר שבנק ישראל קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין (נב"ת) 368, בעניין בנקאות פתוחה. עיקרו של החוק באסדרה של שירותי מידע פיננסי, לרבות איסוף מידע פיננסי, מסירתו לאחר ושימוש בו לצורך השירותים הבאים: ריכוז מידע פיננסי בעבור לקוח או גורם מוסמך מטעמו; שירות השוואת עלויות; תיווך; ייעוץ בדבר התנהלות כלכלית; מתן הצעה מטעם נותן השירות להתקשרות עם הלקוח לגבי מוצר פיננסי או שירות פיננסי.

מסירת מידע לגבי לקוח בעל חשבון, נעשית אך ורק בהרשאתו. החוק מסדיר את אופן קבלת ההרשאה וכן את היקף המידע שיימסר, וזאת מתוך "סלי מידע" שהוגדרו בחוק.

החוק מטיל חובת מסירת מידע על מספר סוגי מקורות מידע, ומרחיב את תחולת ההסדר שנקבע בנב"ת 368, כך שכעת חובה זו חלה לא רק על תאגידים בנקאיים אלא גם על גופים מוסדיים, חברי בורסה, מנהלי תיקים, בעלי רישיון למתן שירותי אשראי, לתיווך באשראי או לשירותי אשראי ופיקודן, ככלל, מסירת המידע נעשית ללא תשלום.

החוק מטיל חובת רישוי של ספקי שירותי מידע פיננסי. חובת הרישוי אינה חלה על גופים פיננסיים שהינם מקורות מידע, לרבות תאגידים בנקאיים, אולם הם נדרשים לאישור מטעם המאסדר הרלבנטי (במקרה של הבנק - בנק ישראל). בכפוף לאישור כאמור, גם הבנק יוכל לספק שירותי מידע פיננסי. הבנק פנה לבנק ישראל לקבלת אישור.

החוק מטיל על נותני שירותי מידע פיננסי חובת אמון וזהירות, חובת סודיות ואבטחת מידע וכן נקבעו הוראות למניעת ניגוד עניינים, הטעיה והשפעה בלתי הוגנת. נדרש הסכם בכתב עם הלקוח, הכולל גילוי נאות. כן הוטלה אחריות על פגם במידע. בחוק נקבעו עיצומים בקשר להפרות מסוימות מצד נותני שירות או מקורות מידע. הבנק מיישם את הוראות החוק שנכנסו לתוקף.

לתיקון החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 34) (הגבלת עמלה בעד הגשת בקשה להלוואה לדיור), התשפ"ב-2022

החוק התפרסם ביום 22 ביוני 2022 וקובע כי תאגיד בנקאי רשאי לגבות עמלה בעד טיפול בבקשה להלוואה לדיור, בתנאי כי העמלה שתגבה לא תעלה על סך של 360 שקלים חדשים. החוק נכנס לתוקף ביום 22 באוגוסט 2022. על פי הערכת הנהלת הבנק, החוק צפוי להביא לירידה בהכנסות הבנק מפעילות זו בהיקף שאינו מהותי.

תקנות הבנקאות (רישוי) (בנק בעל היקף פעילות רחב), התשפ"ג-2023

ביום 30 בינואר 2023, אישרה ועדת הכספים את תקנות הבנקאות (רישוי) (בנק בעל היקף פעילות רחב), התשפ"ג-2023, שעדכנו בין היתר את הגדרת בנק בעל היקף פעילות רחב, באופן שתחול על הבנק.

בהתאם לתקנות, הבנק יידרש לצמצם את היקף המסגרות בכרטיסי אשראי בכ-25% החל מיום 31 בינואר 2027 ועד ליום 31 בינואר 2030, וזאת בהשוואה להיקף המסגרות הרלוונטיות (מסגרות מעל 10,000 שקלים חדשים) בכרטיסי אשראי כפי שהיו ב-2015. שר האוצר הודיע, כי בכוונתו לבטל את המגבלה האמורה, במסגרת חוק ההסדרים הקרוב.

בנוסף, החל מיום 31 בינואר 2026, נתח ההנפקה של חברת כרטיסי אשראי עם בנק בודד בכרטיסים חדשים לא יעלה על 52%. זאת למשך 3 שנים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2022

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

מעבר מריבית ליבור

החל מיום 1 בינואר 2022 הבנק חדל משימוש בריביות הליבור עבור כל העסקאות החדשות. לקראת ביטול הליבור הדולרי החל מיום 30 ביוני 2023, הבנק יעביר את כל המכשירים הקיימים שעדיין מתנהלים לפי ריבית ליבור דולרית לשיעורי ריבית חלופיים בהתאם לרגולציה העולמית.

יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ביום 24 בפברואר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 368 (יישום תקן בנקאות פתוחה). החוזר מתאר את התפתחות הבנקאות הפתוחה בעולם והסטנדרטים שגובשו ומפרט את גיבוש החקיקה בישראל שהוביל את הפיקוח על הבנקים לקדם פרויקט בנקאות פתוחה ולקבוע הוראה בנושא. ההוראה כוללת הנחיות לגבי יישום התקן של בנקאות פתוחה, כללים לרמת שירות והסכמת לקוח והנחיות לגבי ארכיטקטורה ואבטחת מידע. ההוראה חלה על הבנקים וחברות כרטיסי האשראי בפעילותם בישראל ביחס לחשבונות של יחידים. ההוראה קובעת גם הנחיות לגבי ממשל תאגידי ובכלל זה מפרט את תחומי האחריות של הדירקטוריון והנהלה הבכירה בגיבוש מדיניות, הקצאת משאבים נאותים ופיקוח על יישום המסגרת לניהול הבנקאות הפתוחה. תחילתה של ההוראה ביום 31 בדצמבר 2020, למעט מידע אודות כרטיסי חיוב שמועד תחילתו ביום 1 ביולי 2021 ומידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך שיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2021.

ביום 7 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה עם מועדי תחילה מעודכנים להוראה מספר 368. מועד התחולה של ההוראה עודכן ליום 31 במרץ 2021, תחילתו של מידע אודות כרטיסי חיוב עודכן ליום 10 באוקטובר 2021 ותחילתו של מידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך עודכן ליום 31 במרץ 2022.

ביום 5 באפריל 2021 פרסם בנק ישראל חוזר אשר דוחה במספר חודשים את היישום המתוכנן כדי לאפשר התייחסות נאותה לסוגיות שונות שעלו במהלך ההערכות ליישום ומתוך רצון לבסס את המערכת של הבנקאות הפתוחה. שלב 2 נדחה ליום 31 בינואר 2022 (לעומת 10 באוקטובר 2021) ושלב 3 נדחה ליום 31 במאי 2022 (לעומת 31 במרץ 2022). הדחייה תאפשר למערכת הבנקאית לייצב את השירותים במערכת על מנת שזמינות המערכת תהיה איתנה והשירותים בה יענו על דרישות השוק.

ביום 17 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל המעדכן את מועדי התחילה של החובה ליתן גישה למידע אודות פעילות של לקוח כרטיסי חיוב, ושל החובה ליתן גישה לחשבון העובר ושב של לקוח לצורך יזום תשלומים כפי שנקבע בהוראה. לוחות הזמנים למתן גישה למידע אודות אשראי ופיקדונות הותאמו לאלו הקבועים בחוק. תחילתו של מידע אודות כרטיסי חיוב יזום תשלומים עודכן ליום 31 במרץ 2022 ותחילתו של מידע אודות אשראי, חסכונות ופיקדונות עודכן ליום 31 באוקטובר 2022.

ביום 23 בפברואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל המתקן את ההוראה כך שתתאים להוראות שנקבעו בחוק שירות מידע פיננסי. תחילתה של ההוראה ביום כניסת החוק לתוקף ובהתאם למועדים הקבועים בו. החל מיום 30 ביוני 2023 לא יחול פרק ח' בהוראה 367 ביחס לחשבונות יחידים וימשיך להתקיים לשירותי ריכוז מידע ללקוחות שהם תאגידיים עד ליום 31 בדצמבר 2024.

ביום 15 במאי 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל המתקן את ההוראה 368 וקובע הוראות בנושא איסור קבלת טובות הנאה ומוסיף סעיף 57 ב' בהוראה, בהתאם לסמכות המפקח לפי חוק שירות מידע פיננסי, כמו גם תיקונים בגוף הסטנדרט עצמו. מועד תחילתו של סעיף 57 בהוראה ביום תחילת חוק שירות מידע פיננסי (נכון למועד פרסום זה - 14 ביוני 2022).

ביום 24 ביולי 2022 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא יישום חוק שירות מידע פיננסי והתקן לבנקאות פתוחה. החוזר מדגיש כי התאגידיים הבנקאיים מחויבים לפעול כמקורות מידע ובעתיד כנותני שירות מידע פיננסי ולוודא כי תהליכי העבודה כוללים לכל הפחות מדיניות לרמת שירות, יישום בקרות לרמת זמינות וזמני תגובה, שלמות ואיכות המידע, יישום הוראות רגולציה במסגרת ועדה פנימית ייעודית לנושא וקיום תהליכי ביקורת פנימית. המכתב מבקש לבחון את תהליכי ההסמכה ולוודא שתקלות המתקבלות ביחס לשירות או זמינות מטופלות בזמן סביר. הבנק נערך למענה ויישום ההנחיות במכתב זה.

ביום 22 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל המתקן את ההוראה 368 וקובע הוראות בין היתר, בנוגע למתן גישה למידע אודות ניירות ערך, רמת שירות, אופן השימוש בסרטיפיקט ומתן אישור לפעול כיוזם תשלומים. תחילת התיקונים בחוזר הינו יום פרסום החוזר למעט, מועד הצגת המידע אודות ניירות ערך שנקבע ליום 14 ביוני 2023, ולמעט התיקונים לאופן טיפול בתקלות, זמני תגובה ורמת שירות שנקבע ליום 30 ביוני 2023.

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם ירוס הקורונה (הוראת שעה)

ביום 19 במרץ 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 250 (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם ירוס הקורונה). החוזר מפרט שורה של צעדים מקלים שגובשו להוראת שעה על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. ההתאמות בהוראה נועדו לאפשר לבנקים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו. התאמות נוספות להוראה פורסמו בחוזרים מימים 31 במרץ 2020, 1 באפריל 2020, 7 באפריל 2020, 27 באפריל 2020, 5 במאי 2020, 20 במאי 2020, 1 ביוני 2020, 23 ביוני 2020, 16 בספטמבר 2020, 22 בספטמבר 2020, 1 באפריל 2021, 15 בנובמבר 2020, 3 בדצמבר 2020, 17 בדצמבר 2020, 7 בינואר 2021, 22 במרץ 2021, 19 ביולי 2021, 26 ביולי 2021, 9 באוגוסט 2021, 30 בספטמבר 2021, 2 בדצמבר 2021, 18 בינואר 2022 ו-15 במאי 2022. הבנק יישם חלק מההקלות המפורטות בהוראה וכן הקלות נוספות על פי החלטות עסקיות של הבנק ובכלל זה:

- השהיית הגבלה של חשבונות ובעליהם בשל שיקים שסורבו מחמת אין כיוסו מספיק החל מיום 4 במרץ 2020 (השהייה זו הסתיימה לאור הנחייה לסיום תוקף ההשהיה).
- הנפקת כרטיסי חיוב מידי ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב ומושכים את הקצבה בסניפים (ההנפקה בוצעה במהלך חד פעמי).
- יישום הנחיות הנוגעות לצמצום בפתיחת סניפים וכן צמצום הפעילות והתנועה במרחב הציבורי (הנחיות אלו בוטלו בהדרגה בהמשך לאור ההקלות שפרסמה הממשלה. כלל סניפי המערכת הבנקאית נפתחו לקבלת קהל וניתנים בהם כלל השירותים שניתנו ערב המשבר. בחוזר מיום 18 בינואר 2022 עקב התפשטות מחודשת של הנגיף פורסמו הנחיות מעודכנות לצמצום בפתיחת סניפים ומתן שירותים ללקוחות).

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2022

- הקלות במגבלות למתן אשראי הלוואות לדיור (ההקלות הסתיימו) ובמועדים להנפקת מכתבי כוונות ואישורי סילוק (בוטלה הוראת השעה שהתירה לבנק לאשר הלוואה לדיור לכל מטרה עד לשיעור מימון 70% במקום לשיעור מימון של 50%).
 - בחוזר מיום 27 בדצמבר 2021 צוין כי החל מיום 1 בינואר 2022 יפוג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות, בין היתר עודכנה הוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור בעניין חישוב דרישת ההון.
 - הקלות בתחום בנקאות בתקשורת ומתן הוראות טלפוניות וקדימות בתור לאזרחים ותיקים (ביום 30 בדצמבר 2020, עודכן במסגרת תיקון להוראה 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי, גיל הלקוחות שיקבלו קדימות בתור 70 במקום 75, גם בימי שגרה).
 - דחיית תשלומי הלוואות מסחריות והלוואות לדיור (לנוכח התמשכות אירוע נגיף הקורונה והרחבת המתווה לדחיית תשלומי הלוואות פרסם בנק ישראל חוזר ביום 30 בספטמבר 2020 המוסיף הוראת דיווח מספר C889 - "דיווח על דחיית תשלומים במצב מיוחד (חודשי)").
 - ביום 11 באוקטובר 2020 וביום 3 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה ובנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים במסגרת אירוע נגיף הקורונה, בתחום ניהול סיכונים, דיווח לציבור, סיווג ובקרה פנימית.
 - ביום 15 במאי 2022 פורסמה הארכת תוקף ההקלה שנקבעה בנוגע ליחסי המינוף עד ליום 31 בדצמבר 2023. תאגיד בנקאי שינצל את ההקלה במועד זה יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים.
- ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 9 במאי 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411). על רקע הגידול בהיקפי פעילות של לקוחות במטבעות וירטואליים ומאחר והפיקוח על הבנקים רואה בשירותי תשלום שמעניקים תאגידיים בנקאיים אגב פעילות במטבע וירטואלי כפעילות בסיכון גבוה בהיבטי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, התיקון להוראה מעגן את הדרישות הייחודיות מהמערכת הבנקאית ניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור הכרוך במתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים.

הבנק מיישם את התיקונים שנכנסו לתוקף ביום 9 בנובמבר 2022. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 19 בספטמבר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (הוראת ניהול בנקאי תקין 411), בו הוא מאריך את תקופת התחולה של נספח ב' ליום 15 בינואר 2023.

ביום 5 בדצמבר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (הוראת ניהול בנקאי תקין 411), בו משולב חוזר המפקח מיום 30 ביוני 2022 בנושא תשלומי שכר לעובדים פלסטיניים באמצעות העברות בנקאיות בהוראה.

הבנק מיישם את החוזרים ליישום החוזרים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

נהלים למתן הלוואות לדיור

ביום 31 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451). ההוראה קובעת סלים אחידים אותם נדרשים התאגידיים הבנקאיים להציע ללקוחות. ההוראה קובעת כי באישור העקרוני יכללו גם 3 סלים אחידים אשר נבדלים ברמת הסיכון ובשכיחותם. התיקונים להוראה כוללים הנחייה לתאגידיים הבנקאיים להעמיד לרשות הציבור מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים לרבות של המסלולים האחידים שנקבעו בהוראה, לצורך קבלת אומדן של השפעת השינויים בתמהיל הלוואה על סכום החוזר החודשי ועל הסכום הכולל שישולם עד סוף תקופת ההלוואה.

ביום 7 ביולי 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451) אשר נועד לתת מענה לשאלות שעלו אגב עבודת התאגידיים הבנקאיים על יישום דרישות ההוראה המתייחסות בין היתר לאופן שילוב הלוואות מוכוונות, באישור העקרוני, מידע הניתן ללקוח לשם בחינת כדאיות פירעון מוקדם ולגבי תוכנו של המחשבון המקוון.

הבנק מיישם הוראה זו החל מיום 31 באוגוסט 2022.

מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור

ביום 18 במאי 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329B). ההוראה מסדירה עקרונות לשמירת זכויות הלווים בתיקי הלוואות שנמכרו, למנוע מצב של סלקציה שלילית שתפגע באיכות תיק האשראי של הבנק ולמנוע התפתחות של סיכון מוסרי לגוף הרוכש.

ההוראה קובעת דרישות אשר יחייבו תאגידיים בנקאיים, ככל שאלה מעמידים הלוואות לדיור, לעמוד בדרישות שנקבעו בה בכל הקשור לעסקאות מכירת אשראי, סינדיקציה וכל הסכם המסדיר שיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור.

הבנק מיישם הוראה זו מיום פרסומה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

שירותי תשלום מתקדמים

ביום 13 ביוני 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא שירותי תשלום מתקדמים (הוראת ניהול בנקאי תקין 427). על רקע הגידול המשמעותי בהיקפי השימוש באפליקציות תשלום עלה הצורך להסדיר את היבטי הגילוי הניתן ללקוחות על ידי מנהל חשבון העו"ש ו/או מנפיק כרטיס החיוב שבאמצעותם מתבצעת פעולת התשלום. הוראה זו משלימה את הוראות חוק שירותי תשלום ותחילתה של הוראה זו הינה מיום 1 בינואר 2023.

בחוזר מיום 21 בדצמבר 2022 נדחתה תחולת ההוראה ליום 1 בפברואר 2023.

הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מחשוב ענן

ביום 13 ביוני 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא מחשוב ענן (הוראת ניהול בנקאי תקין 362). הפיקוח על הבנקים רואה בשירותי מחשוב ענן כמקרה פרטי של מיקור חוץ ועל כן תאגיד בנקאי העושה שימוש בשירותי מחשוב ענן יחולו לבד מהנחיות הוראה זו גם כל הנחיות ההוראה העוסקות בנושא מיקור חוץ. ההוראה מבחינה בין מחשוב ענן, ענן פרטי ומחשוב ענן מהותי. התאגידיים הבנקאיים יחויבו בקביעת מדיניות לשימוש בשירותי ענן. התיקונים להוראה יחולו מיום 1 בינואר 2023.

הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור

ביום 6 באוקטובר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור (הוראת ניהול בנקאי תקין 329B). ההוראה מסדירה עקרונות לביצוע עסקאות מכירה וסינדיקציה של הלוואות לדיור שנועדו, בין היתר, לשמור על זכויות הלווים בתיקי הלוואות ולמנוע מצב של סלקציה שלילית שתפגע באיכות תיק האשראי של הבנק ולמנוע התפתחות של סיכון מוסרי לגוף הרוכש.

הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

עדכון דרישות הגילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)

ביום 31 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון דרישות הגילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG).

עיקרי הדרישות שנוספו כוללות, בין היתר:

- הרחבת דרישות גילוי בנושא ניהול סיכונים אקלים – בפרט נוספו בהוראות הדיווח לציבור דוגמאות לנושאים לגביהם מומלץ לתת גילוי איכותי וכמותי בהתייחס לניהול הסיכונים וההזדמנויות הסביבתיים של התאגיד הבנקאי, לרבות סיכונים אקלים.
 - הורחבה ההתייחסות למידת המעורבות של הדירקטוריון ושל ההנהלה בנושאי סביבה חברה וממשל מהותיים, לאופן שבו התאגיד הבנקאי קובע את אסטרטגיית ההשפעה שלו.
 - נושאים חברתיים – הורחבו הדוגמאות לגילוי על הפעילויות של התאגידיים הבנקאיים בתחומים כגון הנגשת שירותים לאוכלוסיות מגוונות או מוחלשות, דיאלוג עם הקהילה ומעורבות חברתית, וכן גיוון, הכלה ושוויון הזדמנויות בסביבת העבודה.
- תחילת התיקונים לחוזר הינם מהדוחות של סביבה, חברה וממשל לשנת 2022 ואילך.
- הבנק מיישם את החוזר. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 28 באוגוסט 2022 הותירה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") את דירוגי הבנק ללא שינוי. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק הינו Aaa באופק יציב.

כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III מדרוגים על ידי מדרוג Aa3.il באופק יציב.

ביום 26 ביולי 2022 אישרה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilAAA, תחזית דירוג "יציבה". לדברי סוכנות הדירוג: "אשרור הדירוג של מזרחי טפחות משקף את השקפתנו כי הבנק ימשיך להינות ממעמדו המוביל בתחום האשראי למשכנתאות ומהכלכלה האיתנה".

כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III, מדרוגים על ידי מעלות ilAA. ביום 22 בדצמבר 2022 אישרה חברת הדירוג Fitch Ratings (להלן: "Fitch") את דירוג הבנק לטווח ארוך (Long term IDR) בדירוג A, באופק יציב, ואת דירוג הבנק לטווח הקצר ברמה של F1+, וכן אישרה את כתבי ההתחייבות הנדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים בדרוג BBB.

ביום 20 ביולי 2022 אישרה חברת הדירוג S&P Global Ratings (להלן: "S&P") את הדירוג לטווח ארוך (Long term Issuer Credit Rating) העומד על A-, ואת דירוג הבנק לטווח קצר (Short term Issuer Credit Rating) העומד על A-2. אופק הדירוג חיובי. בנוסף, הסוכנות אישרה את הדירוג – BBB של סדרת כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים, הכשירים להכרה כהון רובד 2, אשר הונפקו על ידי הבנק ביום 7 באפריל 2021 בהנפקה פרטית בינלאומית למשקיעים מוסדיים.

ביום 30 בספטמבר 2020 אישרה חברת הדירוג Moody's Investors Services את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 ואת אופק הדירוג "יציב".

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מגזרי פעילות – מידע נוסף

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השינוי למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 29, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשינוי הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.
- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.
- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.
- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.
- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:
 - לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2022

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
- עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות והוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרות" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההון של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם נרשמו הוצאות.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משייכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבון. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מהוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת הוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של הוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על רווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כחיס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון והנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב. בנוסף, קיימת פעילות ליסינג מימוני והלוואות רכב תחת החברה בת "מזרחי טפחות ליסינג".

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. הלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

על רקע שיעורה הנמוך של ריבית בנק ישראל בשנים האחרונות, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד. עם זאת במחצית השנייה של שנת 2022 מגמה זו התמתנה לאור העלייה החדה בריבית בנק ישראל ובמדד המחירים לצרכן.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיר.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן".

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2022 ב-14 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-17 מיליוני שקלים בשנת 2021 ו-23 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלויים מבוטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבוטחים בביטוח נכס.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיר משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, וביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלויים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

	2020	2021	2022
ביטוח חיים	100	109	112
ביטוח נכסים	15	13	15
סך הכנסות ממכירת ביטוח	115	122	127

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל. בנוסף, לבנק חברה בת, אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ, אשר עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך ובייעוץ להשקעות ללקוחות הבנק וללקוחות בנקים אחרים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2022

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי ישראלכרט, כאל ו-MAX ובהתאם לבקשת הלקוח. בנוסף, הבנק מאפשר ללקוחותיו לבצע תשלומים במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV באפליקציות תשלום שונות וכן מאפשר ללקוחותיו לשלם לבתי עסק תוך שימוש באפליקציות התשלום Apple Pay, Google Pay ואפליקציות התשלום של חברות כרטיסי האשראי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי: **"הכרטיס"**: כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת החזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח מעטפת רב ערוצית שבמרכזה ישנה גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-11 אשכולות וצוות לטיפול בלקוחות עסקיים. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משייך ל-9-8 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משויכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב ולאחר מכן לקבל שירותים בטלפון 24 שעות ביממה. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריוריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אובדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה החזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז. בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 204 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 53 סניפי ייב (מתוכם 4 סניפים במתכונת חלקית). בהתאם לאסטרטגיית הבנק, בחינת הרחבת הפריסה הסניפית נעשית בדגש על שיפור מיקומים בערים מרכזיות ותוך מתן דגש לסביבות עתירות עסקים.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בשעות פעילות נרחבות בין 8:00 - 20:00.
- במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע" וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
- שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה יזומה ללקוחות פוטנציאליים בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, הלוואה לכל מטרה, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, חיזוק נאמנות ושימור לקוח.
- מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יעצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, והעמקת פעילות פאסיבה ללקוחות קיימים תוך תמיכה במיצי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים וישראלים.
- שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- לקוחות הבנק יכולים להתכתב ישירות עם הבנקאי שלהם באמצעות הדיגיטל, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
- אפליקציית ניהול חשבון - אפליקציה מתקדמת הכוללת כניסה בטביעת אצבע וזיהוי פנים המאפשרת לצפות במידע ולבצע מגוון פעולות בכל זמן ומכל מקום. לאפליקציה החדשה נוספו פעולות מתקדמות וממשק חדש וידידותי.
- אפליקציית טפחות טאצ' - אפליקציית המשכנתאות אשר הושקה השנה, שמלווה את הלקוחות יחד עם מומחי המשכנתאות של הבנק מהרגע שהגישו בקשה למשכנתא ועד קבלת ההלוואה. התהליך המורכב של קבלת משכנתה הופך באמצעות האפליקציה לפשוט ונוח יותר בלי לאבד את המגע האנושי. חלק מהפעולות הנדרשות ללקוחות משכנתה, שעד עתה היה צורך להגיע לסניף כדי לבצע אותן, ניתן מעכשיו לעשות בקלות דרך טפחות טאצ'. בנוסף, היא מהווה ערוץ נוסף עבור הלקוחות לקשר עם מומחי המשכנתאות של הבנק.
- שירות הצ'אט: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים וללקוחות קיימים בתחום ההשקעות להתכתב בצ'אט אונליין עם הבנקאים של הבנק.
- שירות WhatsApp: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים להתכתב ב-WhatsApp עם הבנקאים של הבנק.
- שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסוללרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סוללרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.
- מכשירים אוטומטיים - הבנק נותן מגוון שירותים ישירים ללקוחות באמצעות עמדות השרות והכספונים, שירותים אלו הם בעיקר למשיכת והפקדת מזומנים, הזמנה והפקדת שיקים, ביצוע הלוואות וקבלת מידע.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה. הבנק רואה חשיבות להמתוח הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבנייה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצי מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות. בשנת 2022 נכנס לשוק שחקן חדש - הבנק הדיגיטלי One Zero; בשנה זו ניתן גם רישיון בנקאי לבנק דיגיטלי חדש שעומד להיכנס לשוק - esh. במהלך שנת 2022 נמשכה, באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות, תופעת סגירת סניפים וצמצום קופות בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות לזמן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי חוץ-בנקאיים ישירות ללקוח - מגמה שצברה תאוצה בשנים האחרונות לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שמביאים להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שהחל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים שעלה לאוויר בספטמבר 2021 ופרויקט להסדרת מערכת לשיטוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שמיושם בהתאם לאבני דרך שנקבעו.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות כעשרה בנקים הפועלים בתחום, בסביבה תחרותית.

פעילות המשכנתאות כפופה להוראות בנק ישראל שבבסיסן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 - "נהלים למתן הלוואה לדירור", אשר עיקריה:

- הגדרת הלוואות לדירור הכוללות שתי קבוצות עיקריות:
- הלוואות המיועדות לרכישה/ חכירה/ בנייה/ הרחבה/ שיפוץ של דירת מגורים, או רכישת מגרש לבניית דירת מגורים/זכויות בדמי מפתח בדירת מגורים.
- הלוואות למטרות אחרות במשכון דירת מגורים.
- הנחיות למתן אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית.
- שילוב באישור העקרוני של שלושה הרכבי הלוואה אחידים כפי שנקבעו בהוראה.
- כללים להערכת נכס על ידי שמאי.
- כללים לקבלת ביטוח נכס וביטוח חיים.
- מסירת מידע לשם בחינת כדאיות פירעון מוקדם/ אישור בגין פירעון מוקדם.
- קביעת שיעור הריבית בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע.
- מועד ביצוע ההלוואה לצורך קביעת לוח הסילוקין.
- קביעת מדד בסיס בהלוואה.

כמו כן, מתן האשראי לדירור כפוף להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדירור" אשר עיקריה:

- הגבלת שיעור המימון - עד 75% בגין דירה יחידה, עד 70% בגין דירה חלופית, ועד 50% בגין דירה להשקעה.
- הגבלת שיעור ההחזר מההכנסה - עד 50% (מעל שיעור של 40% משקל נכסי הסיכון שמקצה הבנק עולה ל-100%).
- הגבלת סוג הריבית - ניתן לקחת עד 2/3 מסך ההלוואה בריבית משתנה.
- הגבלת התקופה - ההלוואה לא תעלה על 30 שנים.

הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי של הלוואות לדירור, כפוף לניהול סיכונים מתאים.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

- מרכז בנקאות פרטית מציע ללקוחותיו שירותים בנקאים מלאים בדגש על בנקאות פרטית. המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:
- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
 - **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
 - **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ לרבות מועדונים ייעודיים לעסקים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהם (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

ניהול מסגרות חח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.

פעילות יבוא ויצוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Inter-charge) באינטרנט.

השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

החל מחודש דצמבר 2022, החל הבנק לפעול בקרן החדשה בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים לאחר שנבחר על ידי משרד האוצר כאחד מהגופים המוגדרים "נותני אשראי" בקרן. במסגרת זו, הבנק מעמיד הלוואות בערבות המדינה במגוון מסלולים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצניורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.

להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת פעילות בקרנות בערבות המדינה.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים.

מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, אנרגיה סולארית, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים להתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והסניפים העסקיים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

יצוין כי בחודש ינואר 2023 הורחבה הפריסה הגאוגרפית של הסקטור והוקם מוקד נוסף - מוקד שרון.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צורכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות אלו נהנים משירות בסניפי נדל"ן מתמחים, בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים (החל מחודש ינואר 2023 ארבעה מוקדים) הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח מבוצע באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס לקוחות חדשים מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים.

בכוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מבנה התחרות במגזר ושניים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם כמו גם חברות מימון חוץ בנקאיות מתחרים על אוכלוסייה זו.

כמו כן קיימת תחרות לא מהותית בתחום הפקטורינג ומצד חברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליון שקלים חדשים.

בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים.

ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לטווחי זמן שונים; ערבויות לסוגיהן; מימון באמצעות הובלה וארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירותי בשלוחות חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר וביוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליוי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרכישי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליוי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

- **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהיותו שחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. הפעילות בתחום זה מובלת על ידי בעלי תפקידים שזהו תחום התמחותם. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיוק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק בארץ ובשלוחות בחוץ לארץ.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי סינדיקציה, פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, ומימון פרויקטים גדולים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים הדורשים התמחות יעודית כדוגמת המורכבות המשפטית בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינוי-בינוי ותמ"א 38), בפרויקטי תשתית ובענף ההיי טק שהינו בעלי מאפייני פעילות יחודיים. זאת, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישורן או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסיים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף מלווים פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף, המעריך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה הבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול. במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשייה הרווחית הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראד' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

מסחר OTC - סוגי עסקאות אותם ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל.

מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם השונים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים שחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

בבנק, הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של עודפי נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342, הוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות והוראת ניהול בנקאי תקין 222 - יחס מימון יציב נטו (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילות. הפעילות באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגייס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות והמימון ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיס הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רובד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמם, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקור והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שייצובותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן פרק סיכון האשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2022

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, מימון עסקאות נדל"ן, מימון חברות היי טק, השתתפות בהלוואות סינדיקטיות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבטוחים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיות, מימון סחר חוץ, אשראי לחברות היי טק, מימון עסקאות נדל"ן, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסטנדרט הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות ופרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

בנק מזרחי טפחות
נספחים לדוחות השנתיים

2022

תוכן עניינים

322	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
326	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
328	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
332	נספח 4 - פרטים נוספים

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2020		2021		2022					
שיעור הכנסות ריבית	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
%-ב			%-ב			%-ב			
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור⁽³⁾									
3.34	7,113 ⁽⁷⁾	212,769	4.06	10,052 ⁽⁷⁾	247,531	5.09	14,469 ⁽⁷⁾	284,495	בישראל
5.64	186	3,300	5.35	190	3,552	6.72	325	4,838	מחוץ לישראל
3.38	7,299	216,069	4.08	10,242	251,083	5.11	14,794	289,333	סך הכל
אשראי לממשלה									
0.47	1	212	0.32	1	311	0.96	3	312	בישראל
4.93	21	426	4.48	10	223	7.92	8	101	מחוץ לישראל
3.45	22	638	2.06	11	534	2.66	11	413	סך הכל
פיקדונות בבנקים									
0.71	9	1,271	0.47	7	1,504	0.75	37	4,961	בישראל
1.10	2	182	-	-	204	0.88	1	113	מחוץ לישראל
0.76	11	1,453	0.41	7	1,708	0.75	38	5,074	סך הכל
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
0.12	61	52,831	0.08	66	79,726	1.06	817	77,168	בישראל
0.28	29	10,289	0.12	13	10,536	1.87	197	10,535	מחוץ לישראל
0.14	90	63,120	0.09	79	90,262	1.16	1,014	87,703	סך הכל
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
-	-	85	-	-	369	0.90	10	1,108	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	85	-	-	369	0.90	10	1,108	סך הכל
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾									
0.91	90	9,908	1.30	201	15,476	1.94	288	14,840	בישראל
1.54	10	651	0.82	7	849	2.21	22	994	מחוץ לישראל
0.95	100	10,559	1.27	208	16,325	1.96	310	15,834	סך הכל
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾									
1.60	6	376	2.75	10	363	8.26	18	218	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
1.60	6	376	2.75	10	363	8.26	18	218	סך הכל
2.58	7,528	292,300	2.93	10,557	360,644	4.05	16,195	399,683	סך כל הנכסים נושאי ריבית
חייבים בגין פעולות בכרטיסי אשראי									
		3,708			4,305			4,218	
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית⁽⁶⁾									
		5,531			6,427			7,615	
		301,539			371,376			411,516	סך כל הנכסים
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל									
1.67	248	14,848	1.43	220	15,364	3.34	553	16,581	

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2020			2021			2022		
שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
% -ב			% -ב			% -ב		
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור								
בישראל								
0.04	13	32,679	0.23	104	45,249	0.44	211	47,479
0.95	1,267	133,409	1.10	1,605	146,126	2.28	3,861	169,384
לפי דרישה								
לזמן קצוב								
מחוץ לישראל								
-	-	723	-	-	640	-	-	513
0.90	36	4,019	0.20	7	3,420	2.04	96	4,699
0.77	1,316	170,830	0.88	1,716	195,435	1.88	4,168	222,075
סך הכל								
פיקדונות הממשלה								
בישראל								
7.69	4	52	6.25	4	64	5.77	3	52
מחוץ לישראל								
7.69	4	52	6.25	4	64	5.77	3	52
סך הכל								
פיקדונות מבנקים								
בישראל								
0.41	7	1,728	0.07	4	5,687	0.12	9	7,727
מחוץ לישראל								
-	-	2	-	-	34	-	-	345
0.40	7	1,730	0.07	4	5,721	0.11	9	8,072
סך הכל								
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו								
במסגרת הסכמי רכש חוזר								
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל								
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים								
1.22	380	31,062	3.34	1,142	34,238	5.13	1,744	34,009
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.22	380	31,062	3.34	1,142	34,238	5.13	1,744	34,009
סך הכל								
התחייבויות אחרות								
בישראל								
0.21	1	485	0.86	6	695	1.03	31	3,005
מחוץ לישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.21	1	485	0.86	6	695	1.03	31	3,005
סך הכל								
0.84	1,708	204,159	1.22	2,872	236,153	2.23	5,955	267,213
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור שאינם נושאים								
ריבית								
68,110			98,833			101,245		
3,709			4,305			4,114		
זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי								
התחייבויות אחרות שאינן נושאות								
ריבית ⁽⁸⁾								
7,782			11,055			15,191		
283,760			350,346			387,763		
17,779			21,030			23,753		
סך כל ההתחייבויות								
סך כל האמצעים ההוניים								
301,539			371,376			411,516		
פער הריבית								
1.74			1.71			1.82		
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית								
בישראל								
2.02	5,608	277,452	2.16	7,472	345,280	2.55	9,783	383,102
מחוץ לישראל								
1.43	212	14,848	1.39	213	15,364	2.76	457	16,581
1.99	5,820	292,300	2.13	7,685	360,644	2.56	10,240	399,683
סך הכל								
סך ההתחייבויות נושאות ריבית								
המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
0.76	36	4,744	0.17	7	4,094	1.73	96	5,557

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו^(א) - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

נכסיהם מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2020			2021			2022		
שיעור (הכנסה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%-1			%-1			%-1		
מטבע ישראלי לא צמוד								
2.65	5,423	204,346	2.45	6,290	256,660	3.25	9,307	286,245
(0.68)	(963)	140,760	(0.53)	(824)	156,406	(1.12)	(1,956)	175,330
1.97			1.92			2.14		
מטבע ישראלי צמוד למדד								
2.50	1,532	61,359	5.08	3,715	73,138	7.17	5,781	80,577
(1.01)	(400)	39,480	(3.65)	(1,835)	50,294	(5.81)	(3,185)	54,779
1.49			1.43			1.36		
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
2.77	325	11,747	2.14	332	15,482	3.40	554	16,280
(1.61)	(309)	19,175	(0.81)	(206)	25,359	(2.28)	(718)	31,547
1.16			1.33			1.13		
סך פעילות בישראל								
2.62	7,280	277,452	2.99	10,337	345,280	4.08	15,642	383,102
(0.84)	(1,672)	199,415	(1.23)	(2,865)	232,059	(2.24)	(5,859)	261,656
1.78			1.76			1.84		

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

	2021 לעומת 2020			2022 לעומת 2021		
	גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾		
	שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
בישראל	2,939	1,527	1,412	4,417	2,537	1,880
מחוץ לישראל	4	(9)	13	135	49	86
סך הכל	2,943	1,518	1,425	4,552	2,586	1,966
נכסים נושאי ריבית אחרים						
בישראל	118	22	96	888	878	10
מחוץ לישראל	(32)	(33)	1	198	199	(1)
סך הכל	86	(11)	97	1,086	1,077	9
סך כל הכנסות הריבית	3,029	1,507	1,522	5,638	3,663	1,975
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
בישראל	429	203	226	2,363	1,884	479
מחוץ לישראל	(29)	(28)	(1)	89	68	21
סך הכל	400	175	225	2,452	1,952	500
התחייבויות נושאות ריבית אחרות						
בישראל	764	555	209	631	467	164
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל	764	555	209	631	467	164
סך כל הוצאות הריבית	1,164	730	434	3,083	2,419	664

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, (נוכחה) נוספה היתרה הממוצעת של (הפסדים) רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך (409) מיליוני שקלים, (27) מיליוני שקלים ו-20 מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, נוספה (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך 16 מיליוני שקלים, (3) מיליוני שקלים ו-9 מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 571, 711 ו-452 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022 - 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	(1)2020	(1)2021	(1)2022	
7,359	7,711	7,528	10,557	16,195	הכנסות ריבית
2,437	2,371	1,708	2,872	5,955	הוצאות ריבית
4,922	5,340	5,820	7,685	10,240	הכנסות ריבית, נטו
310	364	1,050	(278)	532	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,612	4,976	4,770	7,963	9,708	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
445	357	221	401	754	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,475	1,535	1,671	1,947	2,052	עמלות
47	74	221	287	622	הכנסות אחרות
1,967	1,966	2,113	2,635	3,428	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
2,407	2,562	2,644	3,536	4,029	משכורות והוצאות נלוות
747	770	871	1,002	1,012	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,230	656	764	1,030	1,132	הוצאות אחרות
4,384	3,988	4,279	5,568	6,173	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,195	2,954	2,604	5,030	6,963	רווח לפני מיסים
922	1,029	903	1,730	2,356	הפרשה למיסים על הרווח
1,273	1,925	1,701	3,300	4,607	רווח לאחר מיסים
1	-	1	(10)	5	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:					
1,274	1,925	1,702	3,290	4,612	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(83)	(92)	(102)	(140)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	1,842	1,610	3,188	4,472	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה (2) (בשקלים חדשים)					
רווח בסיסי למניה:					
5.17	7.86	6.70	12.47	17.47	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה:					
5.15	7.83	6.69	12.35	17.38	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2021 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים
 ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2022 - 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	2021	2022	
					נכסים
45,162	51,672	86,570	95,267	93,673	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,081	10,113	17,290	15,033	15,144	ניירות ערך
26	120	200	1,332	315	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
195,956	206,401	247,958	273,531	310,356	אשראי לציבור
(1,575)	(1,693)	(2,433)	(2,103)	(2,884)	הפרשה להפסדי אשראי
194,381	204,708	245,525	271,428	307,472	אשראי לציבור, נטו
630	656	613	477	318	אשראי לממשלות
32	32	31	69	127	השקעות בחברות כלולות
1,424	1,457	1,743	1,734	1,503	בניינים וציוד
87	87	239	208	178	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,240	2,578	4,543	3,652	5,789	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,810	1,821	3,386	3,071	3,773	נכסים אחרים
257,873	273,244	360,140	392,271	428,292	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
199,492	210,984	284,224	307,924	344,514	פיקדונות הציבור
625	714	3,779	6,992	6,994	פיקדונות מבנקים
42	29	70	81	47	פיקדונות הממשלה
30,616	33,460	33,446	38,046	33,287	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,661	2,686	5,506	3,753	5,214	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,047	8,566	13,446	13,746	13,368	התחייבויות אחרות
242,483	256,439	340,471	370,542	403,424	סך כל ההתחייבויות
14,681	16,033	18,804	20,770	23,780	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
709	772	865	959	1,088	זכויות שאינן מקנות שליטה
15,390	16,805	19,669	21,729	24,868	סך כל ההון
257,873	273,244	360,140	392,271	428,292	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 3 - מידע רב-רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2022

(במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
3,144	3,961	4,213	4,877	הכנסות ריבית
1,000	1,508	1,522	1,925	הוצאות ריבית
2,144	2,453	2,691	2,952	הכנסות ריבית, נטו
79	107	155	191	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,065	2,346	2,536	2,761	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
117	176	263	198	הכנסות מימון שאינן מריבית
520	508	519	505	עמלות
432	66	60	64	הכנסות אחרות
1,069	750	842	767	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
909	924	1,002	1,194	משכורות והוצאות נלוות
237	254	240	281	אחזקה ופחת בניינים וציוד
242	264	287	339	הוצאות אחרות
1,388	1,442	1,529	1,814	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,746	1,654	1,849	1,714	רווח לפני מיסים
569	572	635	580	הפרשה למיסים על הרווח
1,177	1,082	1,214	1,134	רווח לאחר מיסים
1	1	2	1	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
1,178	1,083	1,216	1,135	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(24)	(30)	(38)	(48)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,154	1,053	1,178	1,087	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
4.50	4.11	4.59	4.23	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
4.43	4.09	4.56	4.21	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2021
(במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
2,208	3,085	2,800	2,464	הכנסות ריבית
517	1,050	799	506	הוצאות ריבית
1,691	2,035	2,001	1,958	הכנסות ריבית, נטו
13	(240)	(36)	(15)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,678	2,275	2,037	1,973	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
189	66	63	83	הכנסות מימון שאינן מריבית
477	469	473	528	עמלות
66	75	78	68	הכנסות אחרות
732	610	614	679	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
870	843	863	960	משכורות והוצאות נלוות
240	245	250	267	אחזקה ופחת בניינים וציוד
231	245	226	328	הוצאות אחרות
1,341	1,333	1,339	1,555	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,069	1,552	1,312	1,097	רווח לפני מיסים
358	540	442	390	הפרשה למיסים על הרווח
711	1,012	870	707	רווח לאחר מיסים
(12)	1	1	-	חלק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
699	1,013	871	707	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(23)	(25)	(26)	(28)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
676	988	845	679	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
2.65	3.87	3.30	2.65	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
2.64	3.85	3.24	2.62	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2022 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
				נכסים
84,666	81,330	95,596	93,673	מזומנים ופיקדונות בבנקים
16,967	22,384	14,379	15,144	ניירות ערך
542	2,124	914	315	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
285,457	300,871	306,908	310,356	אשראי לציבור
(2,540)	(2,638)	(2,804)	(2,884)	הפרשה להפסדי אשראי
282,917	298,233	304,104	307,472	אשראי לציבור, נטו
457	464	339	318	אשראי לממשלה
109	109	106	127	השקעות בחברות כלולות
1,400	1,421	1,410	1,503	בניינים וציוד
201	193	185	178	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,353	7,080	8,695	5,789	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,433	3,631	4,039	3,773	נכסים אחרים
394,045	416,969	429,767	428,292	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
312,653	327,884	345,339	344,514	פיקדונות הציבור
6,850	8,515	7,725	6,994	פיקדונות מבנקים
66	57	48	47	פיקדונות הממשלה
36,045	35,173	31,352	33,287	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,940	6,264	7,549	5,214	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,307	15,893	13,708	13,368	התחייבויות אחרות
371,861	393,786	405,721	403,424	סך כל ההתחייבויות
21,199	22,166	22,989	23,780	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
985	1,017	1,057	1,088	זכויות שאינן מקנות שליטה
22,184	23,183	24,046	24,868	סך כל ההון
394,045	416,969	429,767	428,292	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2021 (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
91,392	94,337	96,365	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
19,529	17,539	14,749	15,033	ניירות ערך
139	187	383	1,332	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,957	256,441	261,905	273,531	אשראי לציבור
(2,418)	(2,205)	(2,163)	(2,103)	הפרשה להפסדי אשראי
249,539	254,236	259,742	271,428	אשראי לציבור, נטו
582	578	479	477	אשראי לממשלה
18	19	28	69	השקעות בחברות כלולות
1,702	1,678	1,667	1,734	בניינים וציוד
231	223	216	208	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,643	2,426	2,769	3,652	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,635	3,147	3,165	3,071	נכסים אחרים
370,410	374,370	379,563	392,271	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
293,766	294,391	303,921	307,924	פיקדונות הציבור
4,293	5,945	6,801	6,992	פיקדונות מבנקים
44	43	102	81	פיקדונות הממשלה
33,335	35,594	32,664	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,172	2,412	2,626	3,753	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
15,489	14,622	11,688	13,746	התחייבויות אחרות
350,099	353,007	357,802	370,542	סך כל ההתחייבויות
19,422	20,444	20,831	20,770	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
889	919	930	959	זכויות שאינן מקנות שליטה
20,311	21,363	21,761	21,729	סך כל ההון
370,410	374,370	379,563	392,271	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2022)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות הייתה קטנה בכ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור הייתה קטנה בכ-30.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הייתה גדלה בכ-30.3 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2022)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-516 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-303 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2021)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות הייתה קטנה בכ-5.1 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור הייתה קטנה בכ-7.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הייתה גדלה בכ-32.3 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2021)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-562 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-234 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

	ABC
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל וו.	
VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכונים שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.	
SOFR (Secured Overnight Financing Rate) - ריבית בה משתמשים בנקים בכדי לתמחר נגזרים והלוואות הצמודים לדולר. שיעור הריבית מבוסס על עסקאות בהן המשקיעים מציעים לבנקים הלוואות המגובות בנכסי איגרות החוב שלהם. הפרדל רזרב החל לפרסם את התעריף בחודש אפריל 2018 כחלק מהמאמץ להחליף את ריבית הליבור.	
באזל - באזל וו / באזל ווו - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.	ב
EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שווי ההון של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.	ג
הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.	ה
הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף, הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.	
יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.	י
כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.	כ
מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.	ס
מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.	
נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל וו המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.	נ
נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל וו אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.	
נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.	
CVA - Credit Valuation Adjustment - סיכון CVA - CVA הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).	ס
סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.	
שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.	ש

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	OTC - Over the Counter - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים). איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים. חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין. חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירעונו צפוי להתבצע ממימוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו. חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שביגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים. חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור. חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית. מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת. משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה. נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי. סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לווים במשותף. שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים. FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית). LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.
-----	---

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2022

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021